

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2024

Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego 2024

Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship 2024

Urząd Statystyczny w Opolu Statistical Office in Opole

Opole 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Opolu, Opolski Ośrodek Badań Regionalnych
Statistical Office in Opole, Opolski Centre for Regional Surveys

pod kierunkiem
supervised by

Renaty Wasilewskiej

Zespół autorski

Editorial team

Joanna Biernacka, Michał Buczyński, Beata Dzierżanowska, Małgorzata Kania, Sylwia Lew, dr Danuta Michoń,
Maria Mołodowicz, Wioletta Mulica, Wiktoria Pordzik, Joanna Rakowska, Hanna Sterniuk-Mościcka

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Jolanta Bardoń, Izabela Wieszczyk

ISSN 2084-672X

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

<http://opole.stat.gov.pl>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Opolu przekazuje Państwu kolejną edycję rocznego „Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego”. Publikacja ta należy do systemu analitycznych opracowań regionalnych realizowanych przez resort statystyki publicznej.

Niniejsze opracowanie składa się z syntezy i części analitycznej, która zawiera zestaw informacji charakteryzujących takie aspekty życia społeczno-gospodarczego regionu, jak: środowisko, społeczeństwo, gospodarka oraz zarządzanie rozwojem. Zastosowany w publikacji retrospektywny opis zjawisk społecznych i gospodarczych na przestrzeni ostatnich lat pozwala na określenie tendencji danego zjawiska w kolejnych okresach, jak również identyfikację rzeczywistych potrzeb regionu.

Interesującym elementem wydawnictwa jest zestawienie tabelaryczne wybranych danych o województwie. Dla zobrazowania sytuacji dane statystyczne wzbogacono o kartogramy, kartodiagramy i wykresy z wydłużoną retrospekcją czasową.

Wyrażam nadzieję, że niniejsza publikacja dostarczy szeregu interesujących informacji o województwie opolskim, przyczyniając się do pogłębienia wiedzy o społecznym i gospodarczym poziomie rozwoju województwa.

p. o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego w Opolu

Renata Wasilewska

Opole, kwiecień 2024 r.

Preface

The Statistical Office in Opole presents you with the next edition of the annual "Report on the socio-economic situation of Opolskie Voivodship". This publication is a part of the system of the regional analytical studies performed by the department of official statistics.

The presented study consists of executive summary and the analytical part, which contains information concerning the following aspects of the socio-economic life of the region: environment, society, economy and development management. The retrospective description of the socio-economic phenomena over the course of the last years used in this publication, makes it possible to define the tendencies of a given phenomenon in the subsequent periods, as well as enables the identification of the actual needs of the region.

The use of tabulation of the selected data, concerning the voivodship, poses an interesting editorial element. In order to visualise the case, the statistical data has been enriched by the inclusion of cartograms, proportional symbol maps as well as graphs with extended retrospect.

I hope that the presented publication will provide you with a lot of interesting information concerning Opolskie Voivodship, and in that will contributing to deepening the knowledge about social and economic development of the voivodship.

Acting Director
of the Statistical Office in Opole

Renata Wasilewska

Spis treści

Contents

	Strona Page
Przedmowa	3
Preface	4
Objaśnienia znaków umownych	17
Symbols	
Ważniejsze skróty	18
Major abbreviations	
Synteza	19
Executive summary	24
Rozdział 1. Województwo na tle kraju	29
Chapter 1. Voivodship against the background of the country	
Rozdział 2. Województwo na tle pozostałych województw	32
Chapter 2. Voivodship against the background of other voivodships	
Rozdział 3. Powierzchnia i podział terytorialny województwa	40
Chapter 3. Area and territorial division of the Voivodship	
Rozdział 4. Środowisko	42
Chapter 4. Environment	
4.1. Powierzchnia	42
Area	
4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe	44
Water consumption. Municipal and industrial wastewater	
4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza	48
Pollution and protection of air	
4.4. Ochrona przyrody. Lasy	51
Nature protection. Forests	
4.5. Odpady przemysłowe i komunalne	54
Industrial and municipal waste	
4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska	58
Economic aspects of environmental protection	
Rozdział 5. Społeczeństwo	61
Chapter 5. Society	
5.1. Kapitał ludzki	61
Human capital	
Demografia	61
Demography	
Edukacja	70
Education	
Zasoby pracy	81
Labour resources	

	Strona Page
5.2. Jakość życia	92
Quality of life	
Zamożność mieszkańców	92
Inhabitants' wealth	
Pomoc społeczna i wspieranie rodziny	101
Social assistance and family support	
Warunki mieszkaniowe	109
Housing conditions	
Ochrona zdrowia	116
Health care	
Kultura	125
Culture	
Bezpieczeństwo publiczne	130
Public safety	
Społeczeństwo informacyjne	134
Information society	
Aktywność społeczna	136
Social activity	
Rozdział 6. Gospodarka	138
Chapter 6. Economy	
6.1. Produkt krajowy brutto	138
Gross domestic product	
6.2. Przedsiębiorczość	143
Entrepreneurship	
Podmioty gospodarki narodowej	143
Entities of the national economy	
Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna	147
Research and development as well as innovation activity	
Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach	155
Usage of information and communication technologies in enterprises	
Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych	157
Financial results of non-financial enterprises	
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw	161
Investment outlays of enterprises	
6.3. Produkcja i usługi	165
Production and services	
Rolnictwo	165
Agriculture	
Przemysł	171
Industry	
Budownictwo	178
Construction	
Rynek wewnętrzny	185
Internal market	
Transport	187
Transport	
Energia	193
Energy	

	Strona Page
Rozdział 7. Zarządzanie rozwojem	196
Chapter 7. Development management	
7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego	196
Revenue of local government units	
7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	200
Expenditure of local government units	
7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	204
Result of budgets of local government units	
7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich	207
Projects co-financed by the European funds	
7.5. Planowanie przestrzenne	212
Spatial planning	
Rozdział 8. Wybrane dane o województwie opolskim	218
Chapter 8. Selected data on Opolskie Voivodship	
Rozdział 9. Wybrane dane o mieście Opolu	222
Chapter 9. Selected data on the city of Opole	
Źródła danych	224
Sources of data	

Spis tablic

List of tables

Tablica Table	Strona Page
1. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	43
Geodesic area by land use	
2. Zużycie wody według potrzeb	45
Water consumption by needs	
3. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	46
Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants	
4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza	50
Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality	
5. Odpady przemysłowe	55
Industrial waste	
6. Odpady komunalne zebrane selektywnie	57
Municipal waste collected separately	
7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej w latach 2015–2022 (ceny bieżące)	60
Outlays on fixed assets for environmental protection and water management in 2015–2022 (current prices)	

Tablica Table	Strona Page
8. Ludność	62
Population	
9. Wychowanie przedszkolne	71
Pre-primary education	
10. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego	78
Persons, who took matriculation examination	
11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL	89
Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS	
12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	96
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	
13. Świadczenia społeczne	97
Social benefits	
14. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny	99
Average monthly available income	
15. Świadczenia pomocy społecznej	101
Social assistance benefits	
16. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	102
Beneficiaries of social assistance at domicile	
17. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”	104
„FAMILY 500+” child-support benefit	
18. Świadczenia na rzecz rodziny	105
Benefits to the family	
19. Żłobki i kluby dziecięce	106
Nurseries and children’s clubs	
20. Zasoby mieszkaniowe	110
Dwelling stocks	
21. Wodociągi	111
Water supply system	
22. Kanalizacja	113
Sewage system	
23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych	115
Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households	
24. Placówki opieki zdrowotnej	117
Health care facilities	
25. Instytucje kultury	126
Cultural institutions	
26. Wypadki drogowe oraz ich skutki	132
Road accidents and their effects	
27. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu	134
Households with access to the Internet at home and Internet users	
28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON	136
Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register	
29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON	143
Entities of the national economy in the REGON register	
30. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)	148
Intramural expenditure on R&D by source of funds (current prices)	

Tablica Table	Strona Page
31. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące) Intramural expenditure on R&D by origin of funds (current prices)	150
32. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji	152
33. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises	160
34. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)	163
35. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych	166
36. Przemysł	174
37. Budownictwo	178
38. Budownictwo mieszkaniowe	182
39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	186
40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni	188
41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	189
42. Komunikacja miejska	192
43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych	194
44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego	196
45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego	201
46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	204
47. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.	206
48. Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2023 r. The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2023	208
49. Obszary zdegradowane w gminach	215

Spis wykresów

List of charts

Wykres Chart	Strona Page
1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2022	32
2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1000 population in 2023	33
3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	33
4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023	38
5. Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące) Intramural expenditure on research and development per capita in 2022 (current prices)	38
6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane Land reclaimed and managed	44
7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground	47
8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r. Area of special nature value under legal protection in 2022	52
9. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca Industrial waste generated per capita	56
10. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca Municipal waste collected per capita	57
11. Nakłady na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2022 (ceny bieżące) Outlays on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices)	59
12. Ludność Population	62
13. Indeks starości Ageing index	64
14. Mediana wieku ludności Median age of population	65
15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności Marriages contracted per 1000 population	66
16. Ruch naturalny ludności Vital statistics of population	67
17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności Net migration of population for permanent residence per 1000 population	69
18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego według typów placówek Children in pre-primary establishments by type of establishments	72
19. Ludność według poziomu wykształcenia w 4 kwartale według BAEL Population by level of educational attainment in the 4th quarter by LFS	74
20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży Pupils and graduates of primary schools for children and youth	74

Wykres Chart	Strona Page
21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23 Students of post-primary schools for youth by types of schools in the 2022/23 school year	76
22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia w roku szkolnym 2021/22 Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education in the 2021/22 school year	77
23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population	79
24. Absolwenci uczelni według grup kierunków kształcenia w roku akademickim 2021/22 Graduates of higher education institutions by broad fields of education in the 2021/22 academic year	80
25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2023	83
26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Registered unemployment rate	86
27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów Activity rate by quarters	89
28. Wynagrodzenia według zawodów Wages and salaries by occupations	93
29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	96
30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r. Subjective evaluation of material situation of households in 2022	100
31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons	104
32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries and children's clubs	107
33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Doctors and nurses per 10 thousand population	121
34. Lekarze specjaliści na 10 tys. ludności Medical specialists per 10 thousand population	122
35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms	123
36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r. Events organised by culture institutions and event participants in 2022	127
37. Osoby zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months	135
38. Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy Individuals using e-government services during the last 12 months	135
39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Indices of gross domestic product (current prices)	138

Wykres Chart	Strona Page
40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące) Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	140
Gross domestic product per capita by subregions (current prices) Relative deviations from the national average value	
41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)	141
Gross value added by kind of activity (current prices)	
42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące) Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)	142
43. Podmioty gospodarki narodowej	144
Entities of the national economy	
44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD	146
Entities of the national economy by selected PKD sections	
45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału	147
Commercial companies by type of capital	
46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R	149
Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D	
47. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R na 1 mieszkańca	149
Intramural expenditure on R&D per capita	
48. Personel wewnętrzny B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo	151
Internal R&D personnel per 1000 economically active persons	
49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem	153
Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales	
50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe na 1 mln mieszkańców Patent applications filed by domestic entities per million inhabitants	154
51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu	155
Enterprises with Internet access	
52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe	156
Enterprises receiving orders via computer networks	
53. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem	158
Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials	
54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych	159
Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises	
55. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące) Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)	163
56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2023 r.	167
Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023	
57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych	167
Cattle density per 100 hectares of agricultural land	
58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych	168
Pigs density per 100 hectares of agricultural land	

Wykres Chart	Strona Page
59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej)	169
Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)	
60. Dynamika skupu mleka	170
Indices of procurement of cows' milk	
61. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle	173
Average paid employment in industry	
62. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	174
Indices of sold production of industry (constant prices)	
63. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)	175
Sold production of industry by PKD sections (current prices)	
64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	176
Indices of average paid employment in industry	
65. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD	177
Average paid employment in industry by PKD sections	
66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	179
Indices of sold production of construction (current prices)	
67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	179
Indices of construction and assembly production (current prices)	
68. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)	180
Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)	
69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	181
Indices of average paid employment in construction	
70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	181
Indices of the number of dwellings completed	
71. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa	182
Dwellings completed by forms of construction	
72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące)	185
Indices of retail sales of goods (current prices)	
73. Drogi publiczne o twardej nawierzchni	188
Hard surface public roads	
74. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r.	191
National lines of scheduled bus transport in 2022	
75. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki	193
Electricity consumption by economy sectors	
76. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.	203
Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022	
77. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.	205
Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022	
78. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich	209
Grants received by local government units for the implementation of European projects	
79. Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zaplanowane w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r.	217
Revitalisation undertakings planned in revitalisation programmes GPR/PR by intervention areas in 2022	

Spis map

List of maps

Mapa Map	Strona Page
1. Stężenie pyłów zawieszonych PM _{2,5} , PM ₁₀ i NO ₂ w 2022 r. Concentration of suspended particulates matter PM _{2,5} , PM ₁₀ and NO ₂ in 2022	32
2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r. Employment rate by the LFS in the 4th quarter 2023	34
3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. Registered unemployment rate in 2023	34
4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. Average monthly available income per capita in households in 2022	35
5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2022	35
6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. Dwelling stocks per 1000 population in 2022	36
7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. Outpatient health care units in 2022	36
8. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące) Gross domestic product per capita in 2022 (current prices)	37
9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023	37
10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. ... Hard surface public roads per 100 km ² of total area in 2022	39
11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r. Energy from renewable sources in 2022	39
12. Podział administracyjny województwa w 2023 r. Administrative division of the Voivodship in 2023	40
13. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r. Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023	41
14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022	45
15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r. Population connected to wastewater treatment plants in 2022	48
16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r. Area of special nature value under legal protection in 2022	53
17. Lesistość w 2022 r. Forest cover in 2022	54
18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r. Municipal waste collected in 2022	58
19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023 Population changes in 2015–2023	63
20. Przyrost naturalny ludności w 2023 r. Natural increase in 2023	68

Mapa Map	Strona Page
21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r. Net migration of population for permanent residence in 2023	69
22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23 Pre-primary education in the 2022/23 school year	73
23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23 Pupils in primary schools in the 2022/23 school year	75
24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	82
25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023	84
26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. Registered unemployment rate in 2023	86
27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w 2022 r. Average monthly gross wages and salaries in 2022	95
28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r. Scope of use of social assistance at domicile in 2022	103
29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r. Nurseries and children's clubs in 2022	108
30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r. Housing conditions of population in 2022	110
31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r. Consumption of water from water supply systems in households in 2022	112
32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r. Population connected to the sewage system in 2022	114
33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r. Population connected to the gas supply system in 2022	116
34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna w 2022 r. Outpatient health care in 2022	118
35. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2022	124
36. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022	129
37. Zagrożenie przestępczością w 2023 r. Crime risk in 2023	131
38. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r. Road safety in 2023	133
39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2023	136
40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r. Entities of the national economy in 2023	145

Mapa Map	Strona Page
41. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące) Investment outlays in enterprises per capita in 2022 (current prices)	162
42. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)	172
43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.	183
44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.	189
45. Drogi rowerowe w 2022 r.	190
46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.	195
47. Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	198
48. Dotacje dla gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	199
49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca w 2022 r.	202
50. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2022 r.	206
51. Dotacje otrzymane przez gminy na realizację projektów europejskich w 2022 r.	210
52. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach w 2022 r.	211
53. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.	213
54. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.	214

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło. magnitude zero.
Zero: (0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
	(0,0) zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe. data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless.
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. categories of applied classification presented in an abbreviated form.
"W tym" "Of which"	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. indicates that not all elements of the sum are given.

W publikacji zastosowano skróty nazw niektórych sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

The names of some sections and divisions of the Polish Classification of Activities – PKD 2007 used in publication have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powierze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych Trade; repair of motor vehicles	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles
Zakwaterowanie i gastronomia Accommodation and catering	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi Accommodation and food service activities
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja wyrobów z metali Manufacture of metal products	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc
mln	milion
zł PLN	złoty zloty
szt. pcs	sztuka pieces
kg	kilogram kilogram
dt	decytona deciton
t	tona tonne
km	kilometr kilometre
m ²	metr kwadratowy square metre
ha	hektar hectare
km ²	kilometr kwadratowy square kilometre
l	litr litre
m ³	metr sześcienny cubic metre
dam ³	dekametr sześcienny cubic decametre
hm ³	hektometr sześcienny cubic hectometre
MW	megawat megawatt
kWh	kilowatogodzina kilowatt hour
GWh	gigawatogodzina gigawatt hour

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
Mbit	megabit
s	sekunda second
r.	rok
dok. cont.	dokończenie continued
pkt	punkt
p. proc.	punkt procentowy percentage point
poz.	pozycja
Dz. U.	Dziennik Ustaw
m.in. i.a.	między innymi among others
tj. i.e.	to jest that is
tzw.	tak zwany
ww.	wyżej wymieniony
z późn. zm.	z późniejszymi zmianami
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activity
KRUS ASIF	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Agricultural Social Insurance Fund
ZUS SII	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Social Insurance Institution

Środowisko

Na obszarze województwa opolskiego w 2022 r. do wód lub do ziemi odprowadzono mniej ścieków przemysłowych i komunalnych w porównaniu z rokiem poprzednim oraz z 2015 r. Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r., w porównaniu z wielkością emisji w 2021 r., wyemitowano mniej zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych, natomiast w relacji do 2015 r. zanieczyszczeń pyłowych było mniej, a gazowych więcej. Ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem, a zmniejszyła się w stosunku do 2015 r., natomiast ilość odpadów komunalnych spadła w relacji do 2021 r., a wzrosła w odniesieniu do 2015 r. Odnotowano również wzrost udziału odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. W 2022 r. nakłady na ochronę środowiska w województwie opolskim ukształtowały się na poziomie niższym od notowanych w 2021 r., a wyższym niż w 2015 r. Najwięcej środków pieniężnych przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. były wyższe zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i z 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenia wody.

Spółeczeństwo

Sytuacja demograficzna województwa opolskiego nadal była trudna. Rok 2023 był kolejnym, w którym odnotowano spadek liczby ludności. Pogłębił się również proces starzenia się społeczeństwa, na co wskazują rosnący poziom współczynnika starości demograficznej oraz indeksu starości, a także zwiększająca się wartość mediany wieku. Utrzymała się przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, czego wynikiem był ujemny przyrost naturalny ludności. Obserwowany w dalszym ciągu większy odpływ ludności z województwa niż jej napływ, skutkował ujemnym saldem migracji ludności wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały.

W roku szkolnym 2022/23 zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, jak i rokiem 2015/16 zwiększyła się liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się więcej dzieci i młodzieży niż w roku szkolnym 2021/22, natomiast mniej w szkołach dla dorosłych. W badanym okresie zmniejszyła się liczba szkół. Liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa wzrosła w ciągu roku, a spadła w stosunku do roku akademickiego 2015/16. Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się zarówno w porównaniu z poprzednim, jak i 2015 r.

W województwie opolskim na koniec października 2023 r. odnotowano mniejszą liczbę pracujących w gospodarce narodowej niż na koniec grudnia 2022 r. Mężczyźni stanowili ponad połowę ogólnej liczby pracujących. Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet pracowało w sekcjach: budownictwo, transport i gospodarka magazynowa oraz przemysł. Większy natomiast udział kobiet wśród pracujących wystąpił w sekcjach: ochrona zdrowia i pomoc społeczna, edukacja oraz pozostała działalność usługowa. Najwięcej mieszkańców województwa opolskiego pracowało w sektorze usługowym. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2023 r. ukształtowała się na niższym poziomie niż przed rokiem oraz w porównaniu z 2015 r. Bilans bezrobotnych w 2023 r. był korzystny, tzn. odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji. Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2023 r. w województwie opolskim wskazują na poprawę wskaźników rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, natomiast na pogorszenie względem 4 kwartału 2021 r.

W województwie opolskim przeciętne wynagrodzenie brutto w jednostkach o liczbie pracujących 10 i więcej osób za październik 2022 r. było wyższe zarówno niż przed dwoma laty, jak i w relacji do analogicznego miesiąca 2016 r. Przeciętne wynagrodzenie mężczyzn w październiku 2022 r. było wyższe od przeciętnego wynagrodzenia kobiet. Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w 2022 r. ukształtowało się na wyższym poziomie niż rok wcześniej i w odniesieniu do 2015 r. Poprawę warunków płacowych odnotowano prawie we wszystkich sekcjach prowadzonej działalności gospodarczej. W sektorze przedsiębiorstw przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2023 r. było wyższe niż przed rokiem oraz w porównaniu z 2015 r. Wyższa zarówno w relacji do 2022 r., jak i 2015 r. była również przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto otrzymywana przez emerytów i rencistów. W skali roku wyższą dynamiką charakteryzowało się świadczenie wypłacane rolnikom indywidualnym niż wypłacane przez ZUS, a w relacji do 2015 r. tendencja była odwrotna. W 2022 r. w województwie opolskim nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych względem 2021 r., ale realnie, w związku z wysokim poziomem inflacji, sytuacja materialna gospodarstw w tym okresie pogorszyła się. W 2022 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych był wyższy w porównaniu z 2021 r.

W województwie opolskim w 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz 2015 r. zmniejszyła się liczba beneficjentów świadczeń ze środowiskowej pomocy społecznej. W 2022 r. więcej środków wobec roku poprzedniego przeznaczono na wsparcie finansowe w ramach programu „Rodzina 500+”. W zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi, w odniesieniu zarówno do stanu notowanego na koniec roku poprzedniego, jak i 2015 r., zwiększeniu uległa liczba placówek świadczących usługi opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3, wraz z liczbą oferowanych w nich miejsc.

Według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim wzrosły zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r., podobnie jak przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania. Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie zmniejszyła się w stosunku do 2021 r. i 2015 r. Na koniec 2022 r. w odniesieniu do 2021 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, jak i liczby przyłączy, czego efektem było zwiększenie zagęszczenia tych sieci na obszarze 100 km².

Na koniec 2022 r. w województwie opolskim, zarówno w zestawieniu z poprzednim rokiem, jak i 2015 r. zanotowano wzrost liczby przychodni, a spadek ogólnej liczby praktyk lekarskich. Liczba udzielonych w nich porad wzrosła w skali roku, natomiast w porównaniu z 2015 r. uległa zmniejszeniu. Według stanu na koniec 2022 r., liczba szpitali ogólnych świadczących stacjonarną opiekę zdrowotną nie zmieniła się wobec roku poprzedniego, natomiast wzrosła w odniesieniu do 2015 r. W zestawieniu zarówno z końcem 2021 r., jak i 2015 r. zmniejszyła się liczba łóżek szpitalnych i relatywnie dostępność do usług medycznych w zakresie leczenia szpitalnego (mierzona liczbą łóżek w odniesieniu do liczby mieszkańców). Wzrost natomiast w ujęciu rocznym i w stosunku do 2015 r. wystąpił w zakresie liczby placówek (w tym stanu łóżek) świadczących długoterminową opiekę zdrowotną. Względem roku poprzedniego odnotowano wzrost liczebności personelu medycznego pracującego bezpośrednio z pacjentem w grupach: farmaceutów, lekarzy oraz pielęgniarek, a spadek wśród fizjoterapeutów, dentystów oraz położnych. W stosunku do 2019 r. odnotowano wzrost zasobów kadrowych we wszystkich omawianych grupach. W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego przeznaczyły więcej środków finansowych na ochronę zdrowia niż w roku poprzednim i w 2015 r.

W województwie opolskim w sferze usług kultury w 2022 r. względem 2021 r. zaobserwowano wzrost liczby uczestników w większości placówek kulturalnych. Zwiększyła się m.in. liczba czytelników bibliotek publicznych, widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, kinach stałych, a także liczba uczestników imprez w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach. W odniesieniu natomiast do 2015 r. w większości placówek kulturalnych tendencja była odwrotna. Na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego w województwie opolskim w 2022 r. przeznaczyły więcej środków finansowych niż rok wcześniej, jak i przed siedmioma laty.

W sferze bezpieczeństwa publicznego sytuacja w województwie opolskim w 2023 r. względem roku poprzedniego oraz 2015 r. poprawiła się w zakresie liczby przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. Zdecydowana większość przestępstw stwierdzonych miała charakter kryminalny. Na drogach województwa opolskiego w 2023 r. zarejestrowano więcej wypadków drogowych niż przed rokiem, natomiast mniej w porównaniu z 2015 r. Równocześnie odnotowano mniejszą liczbę ofiar śmiertelnych oraz rannych.

W województwie opolskim w 2023 r. zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. wzrósł odsetek gospodarstw domowych z osobami w grupie wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu. Zwiększył się również udział osób w grupie wieku 16–74 lata korzystających regularnie (co najmniej raz w tygodniu) z Internetu. Odnotowano także wzrost udziału osób dokonujących zakupy przez Internet oraz osób korzystających z usług e-administracji publicznej.

W 2022 r. poprawił się stopień aktywności społecznej mieszkańców, względem 2020 r. i 2016 r. o czym świadczy m.in. notowany w województwie wzrost liczby aktywnie działających organizacji non-profit. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON w województwie opolskim w 2023 r. zwiększyła się w relacji do lat 2022 i 2015.

Gospodarka

Według wstępnych szacunków w 2022 r. w województwie opolskim obserwowano wolniejszy niż w roku poprzednim wzrost produktu krajowego brutto (PKB). Udział województwa w generowaniu PKB ogółem był najmniejszy w skali kraju. W latach 2015–2022 PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtował się poniżej średniej krajowej. Poprawiła się relacja PKB na 1 mieszkańca do średniej unijnej, wyrażona w standardzie siły nabywczej (PPS). W 2021 r., podobnie jak w latach poprzednich, największą część wartości dodanej brutto (WDB), wyraźnie powyżej przeciętnej w kraju, wypracowały podmioty prowadzące działalność w przemyśle. Wydajność pracy, mierzona wartością dodaną brutto na 1 pracującego, w odniesieniu do 2020 r. zwiększyła się zarówno w wartościach bezwzględnych, jak i w relacji do średniej krajowej.

W województwie opolskim na koniec 2023 r. odnotowano więcej podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON niż w latach 2022 i 2015. Wśród ogółu podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych, a następnie w budownictwie i przetwórstwie przemysłowym.

W latach 2015–2022 obserwowano w województwie opolskim zwiększenie intensywności prac w działalności badawczej i rozwojowej (B+R). W 2022 r. w relacji do roku poprzedniego i 2015 r. odnotowano szybszy niż przeciętnie w kraju wzrost nakładów wewnętrznych na działalność B+R. Wartość omawianych nakładów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowała się jednak poniżej średniej krajowej. Względem 2021 r. zwiększył się udział środków pochodzących z sektora przedsiębiorstw finansujących nakłady wewnętrzne na działalność B+R ogółem. W 2022 r. większość nakładów finansowana była ze środków wewnętrznych, odmiennie niż rok wcześniej, kiedy to przeważały środki zewnętrzne. Zwiększeniu w skali roku uległo rzeczywiste zaangażowanie personelu B+R wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC), jak również relacja personelu wewnętrznego na 1000 osób aktywnych zawodowo. W latach 2020–2022, w porównaniu z okresem poprzednim, wzrósł odsetek przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych, które wprowadziły innowacje. Jednak aktywność innowacyjna przedsiębiorstw w województwie kształtowała się poniżej średniej krajowej. W 2022 r. nakłady na działalność innowacyjną względem roku poprzedniego bardziej wzrosły w województwie niż w kraju. Większość nakładów poniosły przedsiębiorstwa przemysłowe, przy czym w skali roku szybciej wzrosły nakłady w przedsiębiorstwach usługowych. Liczba wynalazków zgłoszona w 2022 r. w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej zwiększyła się zarówno w relacji do 2021 r., jak i 2015 r. W przeliczeniu na 1 mln mieszkańców liczba zgłoszonych wynalazków była wyższa od średniej krajowej. W 2021 r. i 2015 r. omawiana relacja korzystniej kształtowała się dla kraju.

W 2023 r. odsetek przedsiębiorstw posiadających stałe szerokopasmowe połączenie internetowe obniżył się względem roku poprzedniego i 2015 r. W zakresie sprzedaży elektronicznej w 2022 r. odsetek podmiotów otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe zmniejszył się w odniesieniu do 2021 r. Obserwowano natomiast wzrost zainteresowania przedsiębiorstw wykorzystaniem otwartych danych publicznych, a najpopularniejszą kategorią była gospodarka i finanse.

W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. odnotowano niższy, a w stosunku do 2015 r. wyższy wynik finansowy: ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, brutto oraz netto. Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport zmniejszyły się w skali roku, a zwiększyły się w relacji do 2015 r. Wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z 2022 r., ale poprawiły się w odniesieniu do 2015 r. W ogólnej liczbie badanych podmiotów udział przedsiębiorstw wykazujących zysk netto był mniejszy zarówno w porównaniu z 2022 r., jak i 2015 r. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności w województwie zmniejszył się w skali roku, a zwiększył w odniesieniu do 2015 r.

W 2022 r. nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób były wyższe niż w 2021 r., a niższe w stosunku do 2015 r. Nakłady inwestycyjne poniesione w 2023 r. przez przedsiębiorstwa niefinansowe były wyższe od zrealizowanych w 2022 r. W porównaniu z poprzednim rokiem rozpoczęto mniej nowych inwestycji, ale ich wartość kosztorysowa zwiększyła się.

W 2023 r. w województwie opolskim wyższa niż przed rokiem była produkcja zbóż ogółem, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku. Produkcja ziemniaków natomiast zmniejszyła się w skali roku. W odniesieniu do 2022 r. zwiększyło się pogłowie bydła oraz trzody chlewnej, zmniejszyło się natomiast pogłowie owiec. W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, ziemniaków oraz mleka krowiego, a spadek żywca rzeźnego. Na rynku rolnym w skali roku wzrosły przeciętne ceny skupu ziemniaków jadalnych, żywca rzeźnego wieprzowego i drobiowego, a spadły ceny skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, żywca rzeźnego wołowego i mleka krowiego.

W 2022 r. w podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób obserwowano wolniejszy niż w roku poprzednim wzrost produkcji sprzedanej przemysłu. Produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca kształtowała się poniżej średniej krajowej. W odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu, przeciętnego zatrudnienia, jak i wydajności pracy. Według wstępnych danych w 2023 r., przy nieznacznie wyższym przeciętnym zatrudnieniu, produkcja sprzedana przemysłu i wydajność pracy uległy obniżeniu w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadek produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia produkcji w przetwórstwie przemysłowym, którego udział w produkcji przemysłowej w województwie był dominujący.

W 2023 r. w województwie opolskim odnotowano wzrost produkcji budowlano-montażowej zarówno w odniesieniu do 2022 r., jak i 2015 r. W porównaniu z rokiem poprzednim zwiększenie produkcji zanotowano w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej. W stosunku do 2022 r. odnotowano spadek, a w relacji do 2015 r. wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania, jak i mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym.

W województwie opolskim w 2023 r. w relacji do 2022 r. zarówno wartość sprzedaży detalicznej, jak i hurtowej ukształtowała się na niższym poziomie, natomiast wzrosła w stosunku do 2015 r.

Długość dróg publicznych o twardej nawierzchni w 2022 r. spadła w odniesieniu do 2021 r., natomiast zwiększyła się w porównaniu z 2015 r., podobnie jak wskaźnik gęstości dróg. W 2022 r. w województwie opolskim w porównaniu z poprzednim okresem, jak i 2015 r., w zakresie dostępności regularnej komunikacji autobusowej w ruchu krajowym, odnotowano wzrost liczby linii oraz ich długości. Tabor komunikacji miejskiej zwiększył się zarówno względem poprzedniego roku, jak i 2015 r. W porównaniu z 2021 r. wzrosła łączna liczba przewiezionych pasażerów, natomiast spadła w stosunku do 2015 r.

Względem 2021 r. długość eksploatowanej sieci kolejowej w województwie opolskim nie zmieniła się, natomiast wzrosła w odniesieniu do 2015 r.

W 2022 r. odnotowano wzrost mocy zainstalowanej oraz osiągalnej przez elektrownie w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. Produkcja energii elektrycznej natomiast była na niższym poziomie niż w poprzednim roku, a wzrosła w porównaniu z 2015 r. Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w odniesieniu do lat 2021 i 2015 zwiększyła się. Poziom zużycia energii elektrycznej natomiast spadł w porównaniu z 2021 r., a wzrósł w stosunku do 2015 r., podobnie jak wartość wskaźnika zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca.

Zarządzanie rozwojem

W 2022 r. dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) województwa opolskiego rosły wolniej niż wydatki. Głównym źródłem dochodów budżetów JST były dochody własne. Najwyższą samodzielnością finansową, mierzoną udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem, charakteryzowało się miasto na prawach powiatu. Istotną pozycję w budżecie każdej jednostki samorządu terytorialnego stanowią także dotacje, szczególnie inwestycyjne. W 2022 r. dotacje inwestycyjne sfinansowały ponad 1/4 wydatków inwestycyjnych. W relacji do 2021 r. obserwowano wzrost wartości omawianych dotacji na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem miasta na prawach powiatu. W odniesieniu do 2015 r. najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów.

Głównym obciążeniem budżetów JST były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia, zakup materiałów i usług oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych. Wśród wydatków majątkowych dominowały wydatki o charakterze inwestycyjnym. W porównaniu z 2021 r. wydatki inwestycyjne zwiększyły się na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem miasta na prawach powiatu. W budżecie samorządu województwa stanowiły one najwyższy odsetek wydatków ogółem. Z analizy struktury wydatków według działów klasyfikacji budżetowej wynika, że najwięcej środków przeznaczono na: oświatę i wychowanie, transport i łączność oraz rodzinę. Względem 2015 r., podobnie jak w przypadku dochodów, najszybciej rosły wydatki budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów.

W 2022 r. budżety JST zamknęły się zbiorczo deficytem. Ujemny wynik odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W latach 2015–2022 deficyt w budżetach JST odnotowano 4-krotnie. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w odniesieniu do 2021 r. zmniejszyło się, a w porównaniu z 2015 r. uległo zwiększeniu. W 2022 r. najwyższą relację zobowiązań ogółem do dochodów obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

Do końca czerwca 2023 r. w województwie opolskim w całkowitej wartości umów o dofinansowanie projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 najwięcej środków przeznaczono na projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego. Ze środków Unii Europejskiej (UE) dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. W 2022 r. wartość dotacji otrzymanych przez samorządy na realizację projektów europejskich była większa niż w roku poprzednim. W latach 2015–2022 z ogólnej wartości dotacji europejskich otrzymywanych przez JST najwięcej trafiło do budżetu samorządu województwa.

W 2022 r. liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia nimi objęta była większa niż w roku poprzednim. Zwiększyła się również liczba gmin prowadzących działania rewitalizacyjne oraz powierzchnia obszarów rewitalizacji. W skali roku zmniejszeniu uległa natomiast powierzchnia obszarów zdegradowanych. Większość gmin prowadziła działania rewitalizacyjne zgodnie z programem rewitalizacji. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji dominowały interwencje w obszarze społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym.

Executive summary

Environment

In the area of Opolskie Voivodship in 2022, less industrial and municipal waste was discharged into waters or into the ground, compared to both the previous year and 2015. In 2022, plants of significant nuisance to the air quality emitted less particulate and gaseous pollutants compared to 2021, whereas in relation to 2015, there were less particulate pollutants however more gaseous ones. The amount of generated industrial waste (excluding municipal waste) increased compared to the previous year, however decreased in relation to the 2015. There was also an increase in the share of separately collected municipal waste. In 2022, outlays on environmental protection in Opolskie Voivodship were lower than those recorded in 2021, however higher than in 2015. The largest amount of money was allocated to the protection of air and climate. Outlays on fixed assets for water management in 2022 were higher than both in the previous year as well as 2015. These outlays were allocated on, among others, on water intakes and systems.

Society

The demographic situation in Opolskie Voivodship remained difficult. The year 2023 was another, in which the population decline was recorded. The ageing process of the population also deepened, as indicated by the growing level of the demographic rate of ageing and the ageing ratio, as well as increasing value of the median age. As a result of the increasing predominance in the number of deaths over the number of births, the natural increase declined. The continued greater outflow of population from the voivodship than its inflow resulted in a negative net internal and international migration of population for permanent residence.

In the 2022/23 school year, both compared to the previous school year, as well as the year 2015/16, the number of children attending pre-primary establishments increased. There were more children and youth taught in primary, secondary and post-secondary schools than in 2021/22 school year, while fewer persons in schools for adults. During the surveyed period the number of schools decreased. The number of students studying in higher education institutions located in the voivodship increased on annual scale, while it decreased in relation to 2015/16 academic year. Public expenditure on education from the budget of local government units increased compared both to the previous year as well as 2015.

In Opolskie Voivodship at the end of October 2023, there was a smaller number of the employed persons in the national economy at the end of December 2022. Men accounted for over a half of the total number of the employed. Considerably more men were employed in sections: construction, transport and storage as well as industry. Women on the other hand were employed in sections: human health and social work activities, education and other service activities. The most inhabitants of Opolskie Voivodship were employed in service sector. The number of registered unemployed persons in powiat labour offices of Opolskie Voivodship, at the end of 2023, was on the lower level than in the previous year, as well as in comparison with 2015. The unemployment balance in 2023 was positive, i.e. there were fewer newly registered unemployed persons than those excluded from the register. The results of Labour Force Survey (LFS), conducted in the 4th quarter of 2023 in Opolskie Voivodship, indicate an improvement of labour market indicators compared to the corresponding period of the previous year, however a decline in comparison with the 4th quarter of 2021.

In Opolskie Voivodship, an average monthly gross wages and salaries in entities employing 10 and more persons for October 2022 were higher than both in two years prior, as well as in relation to the corresponding month of 2016. An average monthly wages and salaries for men in October 2022 was

higher than average one for women. The employed in the public sector entities earned more on average than those employed in the private sector. The average monthly gross wages and salaries in entities employing 10 and more persons in 2022 were higher than in the previous year as well as compared to 2015. An improvement of financial conditions was recorded in almost all sections of conducted economic activity. In the enterprise sector, an average monthly gross wages and salaries in 2023 was higher than in the year before as well as in comparison with 2015. The average monthly gross retirement and other pension received by retirees and pensioners was also higher in relation to 2022 and 2015. On annual basis, the benefit paid to individual farmers was characterised by higher dynamics than that paid by Social Insurance Institution (SII) while in relation to 2015 the trend was reversed. In 2022, in Opolskie Voivodship, there was an increase of average monthly per capita available income in households versus 2021, however in reality, due to high inflation level, the material situation of households has worsened in this period. In 2022 at-risk-of-poverty rate, after including social transfers, was higher than in 2021.

In Opolskie Voivodship in 2022, compared to the previous year and 2015, there was a decrease in the number of beneficiaries of social assistance benefits. In 2022, compared to the previous year, more funds were allocated to financially support families with children under the "Family 500+" programme. In terms of institutional child care, compared to the level recorded at the end of the previous year and 2015, there was an increase in the number of facilities providing childcare up to the age of 3, as well places offered in them.

As of 31 December of 2022, the dwelling stocks in Opolskie Voivodship increased both compared to 2021 and 2015, similarly to the average useful floor area per dwelling. An average number of persons per dwelling decreased in relation to 2021 and 2015. At the end of 2022, in comparison with 2021 as well as 2015, an increase was recorded, both in the length of the water supply, sewage and gas supply systems as well as in the density of these systems per 100 km² of total area.

At the end of 2022 in Opolskie Voivodship, both in comparison with the previous year and 2015, an increase in the number of out-patient health care facilities was recorded, while a decrease in the total number of the medical practises. The number of consultations provided in these increased on annual basis, however decreased in comparison with 2015. As of the end of 2022, the number of general hospitals providing in-patient health care did not change versus the previous year, however increased in relation to 2015. When compared with both the end of 2021 and 2015, there was a decrease in the number of hospital beds and relative availability of medical services in the field of hospital treatment (measured with the number of beds in relation to the number of inhabitants). On the other hand, an increase on annual basis and in relation to 2015 occurred in the number of facilities (in which the number of beds) offering long-term health care. Compared to the previous year, an increase was recorded in the number of medical personnel working directly with the patient in groups: pharmacists, doctors and nurses, but a decrease among physiotherapists, dentists and midwives. Compared to 2019 there was an increase in human resources in all discussed groups. In 2022 local government units allocated more funds on health care than in the previous year and 2015.

In Opolskie Voivodship, in the field of cultural services in 2022, compared to 2021, there was an increase in the number of participants in most of cultural establishments. Among others, an increase occurred in the number of public library users, audience in theatres and music institutions, indoor cinemas as well as the number of participants on events in centres of culture, cultural centres and establishments as well as clubs and community centres. On the other hand, compared to 2015, the trend was reversed in most of cultural establishments. Local government units in Opolskie Voivodship in 2022 spent more funds on culture and protection of national heritage than in the previous year and seven years prior.

In the public safety sphere, situation in Opolskie Voivodship in 2023, compared to the previous year and 2015, improved in terms of the number of crimes ascertained in completed preparatory proceedings. A vast majority of ascertained crimes had a criminal nature. There were more road accidents registered on the roads of Opolskie Voivodship in 2023 than in the previous year, however less compared to 2015. At the same time, there were less fatalities and injured.

In Opolskie Voivodship in 2023, both compared to 2022 and 2015, there was a growth in the percentage of households with persons in the age group 16–74, who had an access to the Internet. There was also an increase in the share of persons in the age group 16–74 years using Internet regularly (at least once a week). An increase was also recorded in the share of persons purchasing goods via the Internet and persons using e-public administration services.

In 2022, the level of social activity of inhabitants improved, compared to 2020 and 2016, as evidenced by, among others, an increase in the number of actively operating non-profit organisations in the voivodship. The number of foundations, associations and social organisations registered in the REGON register in Opolskie Voivodship increased in relation to the years 2022 and 2015.

Economy

According to preliminary estimates in 2022 in Opolskie Voivodship, a lower growth of gross domestic product (GDP) was recorded than in the previous year. The share of the voivodship in generating total GDP was the lowest on the country scale. In the years 2015-2022 GDP per capita was below the country's average. The relation of GDP per capita to EU average improved, expressed with Purchasing Power Parity (PPP). In 2021, similarly to the previous years, the largest part of gross value added (GVA), visibly over the country's average, was generated by entities operating in the industry. Labour productivity, measured with GVA per capita, in relation to 2020, increased both in absolute values as well as in relation to the country's average.

In Opolskie Voivodship, at the end of 2023, there were more entities of the national economy registered in the REGON register than in the years 2022 and 2015. Among the total number of entities, natural persons conducting economic activity were predominant. The most entities were registered in the section trade; repair of motor vehicles, followed by construction and manufacturing.

In the years 2015-2022 in Opolskie Voivodship, an increase in the intensity of works in research and development (R&D) activities could be observed. In 2022, in relation to the previous year and 2015, a faster growth of intramural expenditure on research and development than the national average could be observed. However, the value of discussed expenditure per capita was lower than the country's average. Compared to 2021, there was an increase in the share of funds coming from business sector, financing intramural expenses on research and development activities. In 2022, most of the expenditure was financed by intramural funds, unlike last year when external funds were predominant. On annual basis, an increase occurred in the actual engagement of R&D staff, expressed in full-time equivalents (FTE), as well as the relation of internal personnel per 1000 economically active persons. In the years 2020–2022, compared to the previous period, there was an increase in percentage of industrial and service enterprises, which introduced innovations. On the other hand, the innovative activity of enterprises was below the national average. In 2022, expenditure on innovative activity, compared to the previous year, increased faster in the voivodship than in the country. Majority of expenditure was incurred by industrial enterprises, with expenditure growing faster on annual basis in services enterprises. The number of patent applications filed in 2022 at the Patent Office of the Republic of Poland increased both in relation to 2021 and 2015. The number of filed in patent applications per 1 million population was higher than the national average. In 2021 and 2015 discussed relation looked more favourably in the country.

In 2023, the percentage of enterprises, which had a broadband Internet access decreased versus the previous year and 2015. In terms of electronic sales in 2022, the percentage of entities receiving orders via the computer networks decreased in relation to 2021. On the other hand, an increase was observed in interest of enterprises in using open public data, and the most popular category was economy and finance.

In 2023, compared to 2022, a lower financial result: from gross and net sales of products, goods and materials was recorded, whereas in relation to 2015, a higher one. Net revenue from sales of products, goods and materials on export decreased on annual basis, while it increased in relation to 2015. The cost level indicator as well as net and gross turnover profitability indicators worsened in comparison with 2022, however increased in relation to 2015. In the total number of surveyed entities, the share of enterprises reporting net revenue was lower both compared to 2022 and to 2015. The share of revenues of enterprises reporting net profit in the total amount of revenue from all activities in the voivodship decreased on annual basis, while it increased in comparison with 2015.

In 2022 investment outlays of enterprises with 10 and more employed persons were higher than in 2021, however lower in relation to 2015. Investment outlays incurred in 2023 non-financial enterprises were higher than those implemented in 2022. Compared with the previous year, fewer new investments were started, however their estimated value increased.

In 2023, in Opolskie Voivodship, total production of cereals, sugar beets as well as rape and turnip rape was higher than in the previous year. On the other hand, production of potatoes decreased on annual basis. Compared to 2022, the number of cattle and pigs increased, while the number of sheep decreased. In 2023, in comparison with 2022, an increase was recorded in the procurement of basic consumer and feed cereals, potatoes and cow milk, while a decrease in livestock. On the agricultural market, the average prices of edible potatoes, pigs and poultry increased, while the purchase prices of basic consumer and feed cereals, cattle and cows' milk decreased.

In 2022, in economic entities employing 10 and more persons a slower than in the previous year increase of sold production of industry was observed. Sold production of industry per capita was below national average. In relation to 2015, an increase was recorded in sold production of industry, average employment as well as in labour productivity. According to preliminary data in 2023, with slightly higher average employment, sold production of industry and labour productivity decreased compared to the previous year. A decrease in total sold production of industry was caused mainly by a decrease of production in manufacturing, which share in industrial production in the voivodship was predominant.

In 2023, in Opolskie Voivodship, an increase in the construction and assembly production was recorded, both in relation to 2022 as well as 2015. Compared to the previous year an increase of the production was recorded in entities specialised in civil engineering. Compared to 2022 a decrease was recorded, while in relation to 2015 an increase, in the number of dwellings completed, as well as dwellings for which permits have been granted or which have been registered with a construction project.

In Opolskie Voivodship in 2023, both the value of retail sales and of wholesale were on lower level in relation to 2022, however increased compared to 2015.

The length of hard surface public roads in 2022 decreased in relation to 2021, however increased in comparison with 2015, similarly as road density indicator. In 2022 in Opolskie Voivodship, compared to the previous period, as well as to 2015, in terms of availability of regular bus transport lines in national traffic, an increase in the number of lines and their length was recorded. A fleet of urban communication increased both compared to the previous year and 2015. In comparison with 2021, a total of transported passengers increased, while it dropped in relation to 2015. When compared with 2021, the length of operated railway lines in Opolskie Voivodship did not change, however increased compared to 2015.

In 2022, an increase was recorded in both installed and achievable capacity of power plants, in relation to both 2021 and 2015. The volume of electricity production however was on the lower level than in the previous year, while it has risen compared to 2015. The number of electricity consumers in households increased in relation to the years 2021 and 2015. The level of electricity consumption however decreased in comparison with 2021, though it increased in relation to 2015, similarly to the value of electricity consumption per capita.

Development management

In 2022, revenue of the budgets of local government units of Opolskie Voivodship grew slower than the expenses. The main source of revenue of the budgets of local government units were their own revenues. The city with the powiat status had the highest financial independence, measured with the share of own revenue in total revenue. Grants, especially investment grants, are a significant part of the budget of every local government unit. In 2022 investment grants financed over 1/4 of investment expenditure. In relation to 2021, an increase of value in the discussed grants on every grade of territorial government was observed, excluding city with powiat status. In relation to 2015 revenue of budget of the city with powiat status grew the fastest, while the slowest – of budgets of powiats.

The main burden for the local government units budgets was the current expenditure, of which the majority was spent on salaries, purchase of materials and services as well as benefits for natural persons. Among the assets-related expenditure, the investment expenditure was dominating. Compared to 2021 investment expenditure increased in every grade of local government, excluding city with powiat status. In the budget of the voivodship it accounted for the highest percentage of the total expenditure. From the analysis of the structure of the expenditure it can be seen, that the most funds were spent on: education, transport and communication as well as family. Compared to 2015, similarly as in the case of revenue, the expenditure of the budget of the city with powiat status grew the fastest, and the slowest – in the budgets of powiats.

In 2022 budgets of local government units were closed collectively with a deficit. The negative results was recorded in every grade of local government. In the years 2015–2022 deficit in budgets of local government units was recorded 4 times. The debt of local government units decreased in relation to 2021, while it increased compared to 2015. In 2022, the highest ratio of total liabilities to revenues was observed in the budget of city with powiat status.

By the end of June 2023 in Opolskie Voivodship, in the total value of contracts for additional financing of projects implemented under Partnership Agreement 2014–2020, the most funds were allocated on projects under the Regional Operational Programme. Out of the funds from European Union (EU), over 60% of the total value of projects was subsidised. In 2022, the value of subsidies received by local governments for implementation of European projects was higher than in the previous year. In the years 2015–2022, out of total value of European subsidies received by local government units, the majority went into budget of the voivodship.

In 2022, the number of binding local plans of spatial development as well as the area covered by these was higher than in the previous year. There was also an increase in the number of gminas conducting revitalisation activities as well as the area of revitalised lands. On the other hand, on annual basis, there was a decrease on the area of degraded lands. Most gminas conducted revitalisation activities according to revitalisation programme. Among the planned revitalisation projects, interventions in the social and spatial-functional areas dominated.

Rozdział 1

Chapter 1

Województwo na tle kraju

Voivodship against the background of the country

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Udział gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Share of devastated and degraded land requiring reclamation and management in total area in 2022 (as of 31.12.; in %)	0,2	0,3
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r. (w hm ³) Consumption of water for the needs of the national economy and population in 2022 (in hm ³)	8971,4	120,8
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi w 2022 r. (w hm ³) Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground in 2022 (in hm ³)	7842,7	62,3
Ścieki komunalne oczyszczane ogółem w 2022 r. (w dam ³) Total municipal wastewater treated in 2022 (in dam ³)	1360368	32597
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. (tony/rok): Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in 2022 (tonnes/year):		
gazowych gaseous	203623354	15540163
pyłowych particulate	20173	1037
Obszary prawnie chronione ogółem w powierzchni ogółem w 2022 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Total area under legal protection in total area in 2022 (as of 31.12.; in %)	32,3	27,6
Lesistość w 2022 r. (stan w dniu 31.12.; w %) Forest cover in 2022 (as of 31.12.; in %)	29,7	26,7
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Population per 1 km ² of total area in 2023 (as of 31.12.)	120	100
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. Natural increase per 1000 population in 2023	-3,6	-4,7
Saldo migracji na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r. Net migration for permanent residence per 1000 population in 2023	0,2	-1,4
Przeciętne trwanie życia w 2022 r. (w latach): Life expectancy in 2022 (in years):		
mężczyzn males	73,4	73,6
kobiet females	81,1	81,4
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat w roku szkolnym 2022/23 Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6 in 2022/23 school year	949	969

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r. (w %) Employment rate by the LFS in the 4th quarter 2023 (in %)	57,1	56,2
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale 2023 r. (w %) Activity rate by the LFS in the 4th quarter 2023 (in %)	58,9	57,3
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale 2023 r. (w %) Unemployment rate by the LFS in the 4th quarter 2023 (in %)	3,1	.
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Registered unemployed persons per job offer in 2023 (as of 31.12.)	19	15
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a w 2023 r. (w zł) Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a in 2023 (in PLN)	7444,39	6852,33
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w 2023 r. (w zł) Average monthly gross retirement and other pension paid from the non-agricultural social security system in 2023 (in PLN)	3270,23	3233,65
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. (w zł) Average monthly available income per capita in households in 2022 (in PLN)	2249,79	1909,81
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w 2022 r. (w %) At-risk-of-poverty rate after social transfers in 2022 (in %)	13,7	12,1
Współczynnik Giniego w 2022 r. (w %) Gini coefficient in 2022 (in %)	26,3	21,5
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r. (w %) Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2022 (in %)	3,4	3,1
Udzielone świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. (w tys. zł) Social assistance benefits granted in 2022 (in thousand PLN)	3569296	86873
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w 2022 r. (stan w dniu 31.12.) Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in 2022 (as of 31.12.)	180	244
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. (stan w dniu 31.12.) Population per outpatient health care unit in 2022 (as of 31.12.)	1448	1302
Pracownicy medyczni na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31.12.): Medical personnel per 10 thousand population in 2022 (as of 31.12.):		
lekarze doctors	34,8	24,8
pielęgniarki nurses	56,8	55,3
Łóżka w szpitalach na 10 tys. ludności w 2022 r. (stan w dniu 31.12.) Beds in hospitals per 10 thousand population in 2022 (as of 31.12.)	43,5	44,8
Produkt krajowy brutto ^b (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2022 r. (w zł) Gross domestic product ^b (current prices) per capita in 2022 (in PLN)	81093	64383

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. b Wstępny szacunek.
a Data concern economic entities employing 10 and more persons. b Preliminary estimate.

Wyszczególnienie Specification	Polska Poland	Województwo opolskie Opolskie Voivodship
Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 (as of 31.12.)	1368	1202
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności w 2023 r. (stan w dniu 31.12.) Commercial companies with foreign capital participation per 10 thousand population in 2023 (as of 31.12.)	23	10
Personel wewnętrzny B+R ^a na 1000 osób aktywnych zawodowo ^b w 2022 r. Internal R&D personnel ^a per 1000 economically active persons ^b in 2022	9,5	4,4
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych ^c w 2023 r. (w %) Share of profitable enterprises in the total number of non-financial enterprises ^c surveyed in 2023 (in %)	80,9	80,3
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^c w 2023 r. (w %) Cost level indicator in non-financial enterprises ^c in 2023 (in %)	94,6	95,3
Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw ^c w 2023 r. (rok poprzedni=100; ceny bieżące) Indices of investment outlays of enterprises ^c in 2023 (previous year=100; current prices)	114,0	120,7
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. (w szt.) Cattle density ^d per 100 hectares of agricultural land in 2023 (in heads)	42,5	26,6
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w 2023 r. (w szt.) Pig density ^d per 100 hectares of agricultural land in 2023 (in heads)	63,1	60,3
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w przemyśle ^e w 2023 r. (w zł) Sold production of industry (current prices) per 1 average employed person in industry ^e in 2023 (in PLN)	896419	800679
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 przeciętnie zatrudnionego w budownictwie ^e w 2023 r. (w zł) Sold production of construction (current prices) per 1 average employed person in construction ^e in 2023 (in PLN)	989166	1151491
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w 2023 r. Dwellings completed per 1000 population in 2023	5,9	3,4
Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej w 2022 r. (stan w dniu 31.12.) Public roads with hard surface per 100 km ² of total area in 2022 (as of 31.12.)	101,5	92,4
Długość linii kolejowych eksploatowanych na 100 km ² w 2022 r. (stan w dniu 31.12.) Length of railway lines operated per 100 km ² in 2022 (as of 31.12.)	6,2	8,3
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w 2022 r. (w %) Share of renewable energy sources in production of electricity in 2022 (in %)	21,0	5,6

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób. d Stan w dniu 1 czerwca. Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich w dniu 1 czerwca 2023 r. przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r. e Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages. c Data concern economic entities employing 50 and more persons. d As of 1 June. The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks on June 1, 2023. e Data concern economic entities employing 10 and more persons.

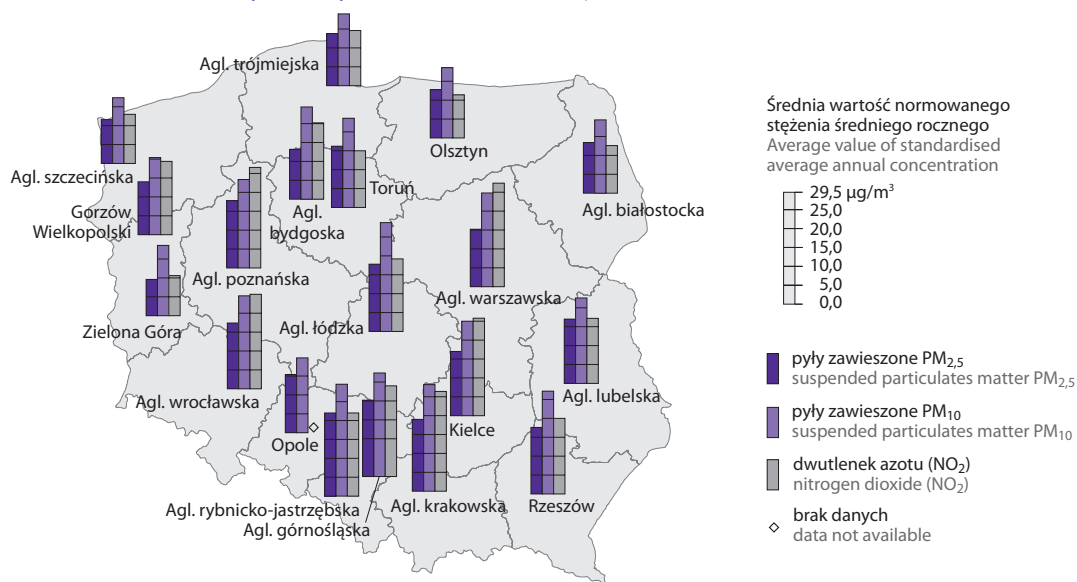
Rozdział 2

Chapter 2

Województwo na tle pozostałych województw

Voivodship against the background of other voivodships

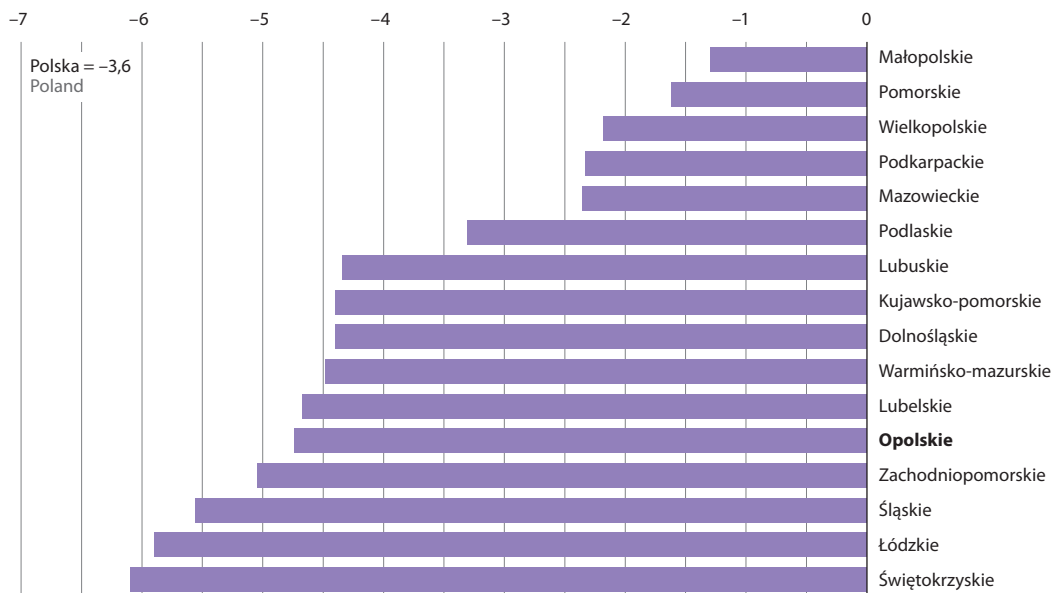
Mapa 1. Stężenie pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀ i NO₂ w 2022 r.
 Map 1. Concentration of suspended particulates matter PM_{2,5}, PM₁₀ and NO₂ in 2022

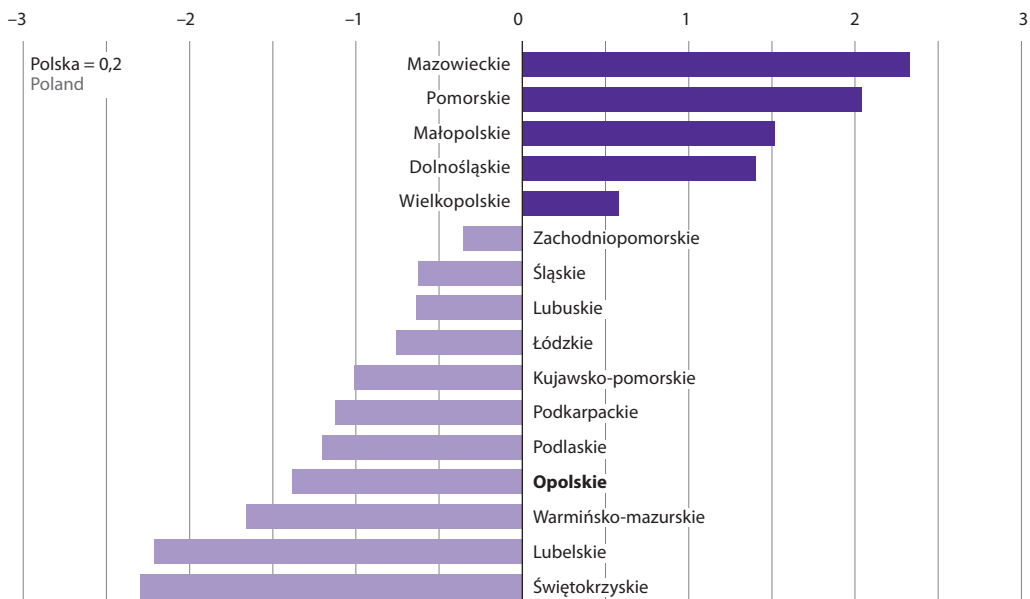
Wykres 1. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w 2022 r.
 Chart 1. Municipal waste collected separately in relation to total municipal waste collected in 2022

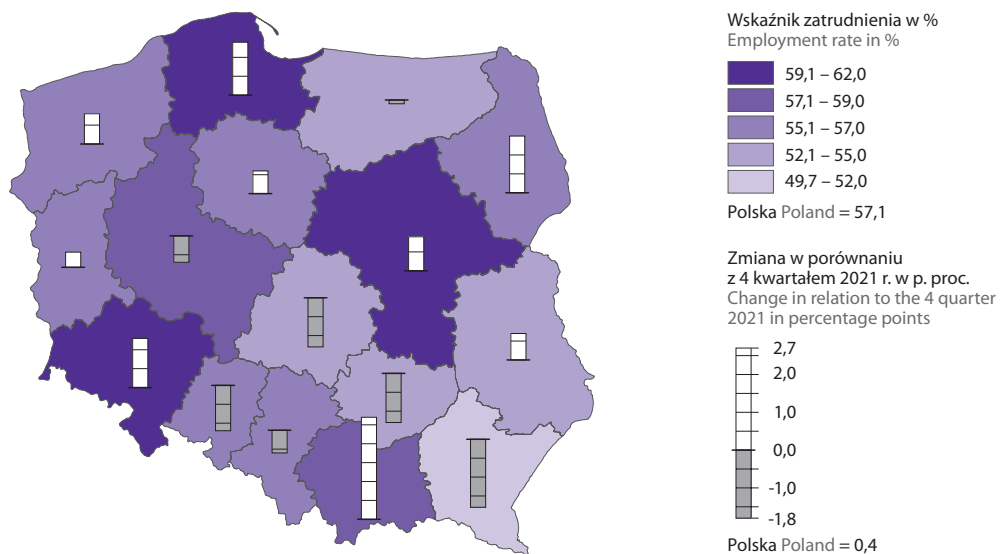
Wykres 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 2. Natural increase per 1000 population in 2023

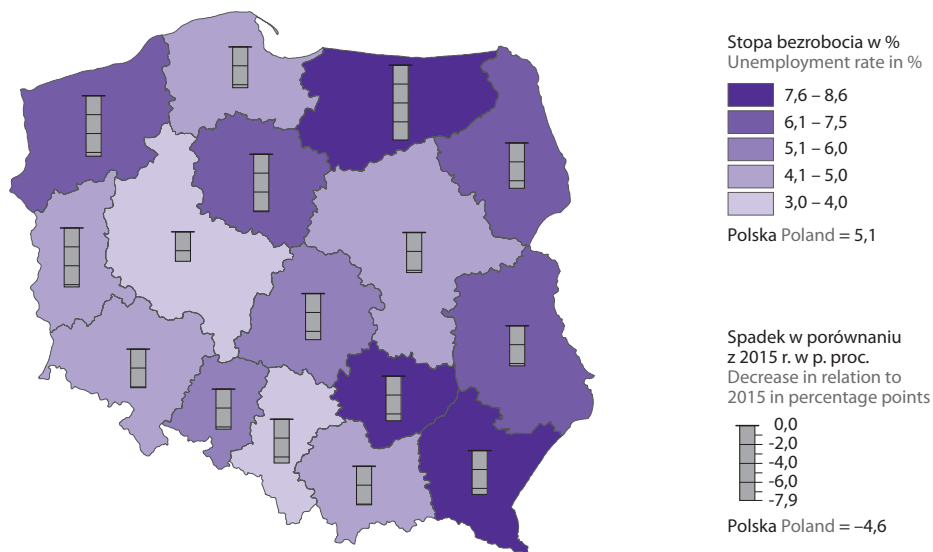
Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2023 r.
Chart 3. Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in 2023

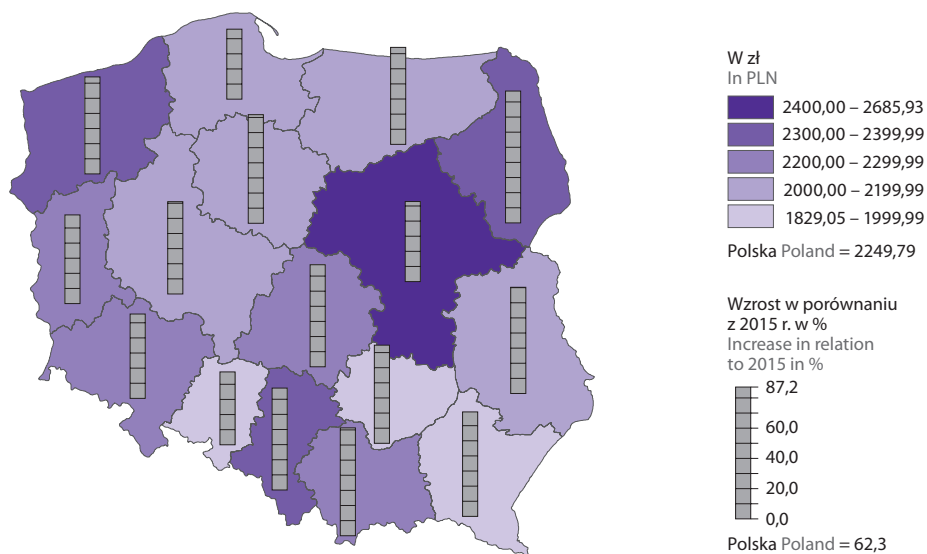
Mapa 2. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale 2023 r.
 Map 2. Employment rate by the LFS in the 4th quarter 2023

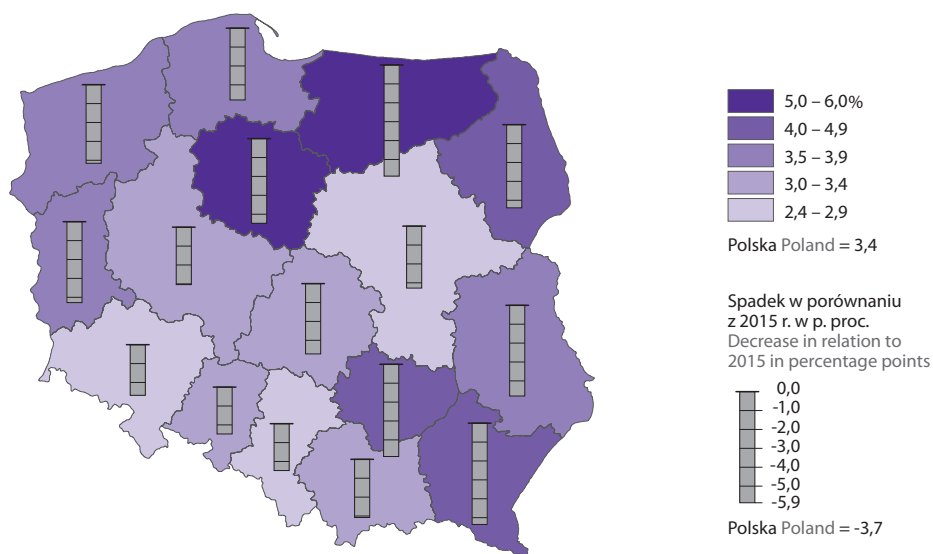
Mapa 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 3. Registered unemployment rate in 2023 As of 31 December

Mapa 4. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 4. Average monthly available income per capita in households in 2022

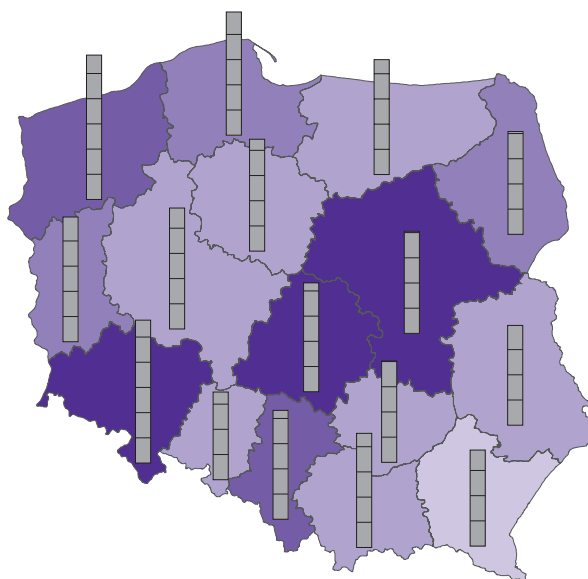

Mapa 5. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w 2022 r.
Map 5. Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in 2022

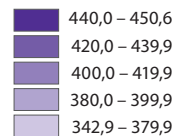

Mapa 6. Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 6. Dwelling stocks per 1000 population in 2022
As of 31 December

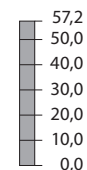

Liczba mieszkań na 1000 ludności
Number of dwellings per 1000 population

Polska Poland = 412,4

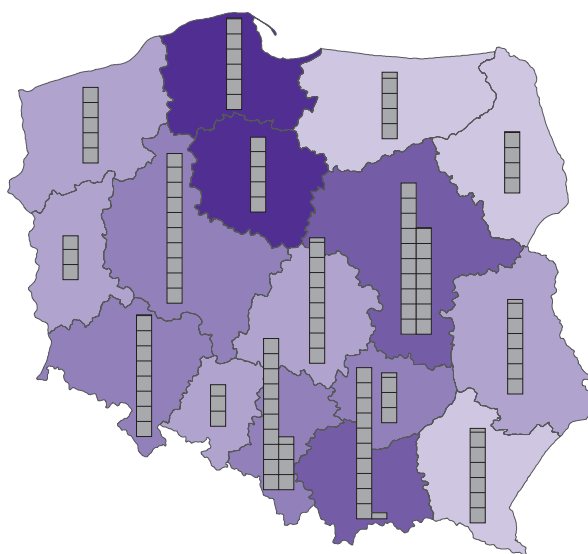
Wzrost w porównaniu z 2015 r. w pkt
Increase in relation to 2015 in points

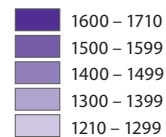
Polska Poland = 45,1

Mapa 7. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 7. Outpatient health care units in 2022
As of 31 December

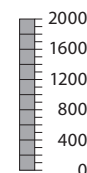

Liczba ludności na 1 placówkę
Population per 1 unit

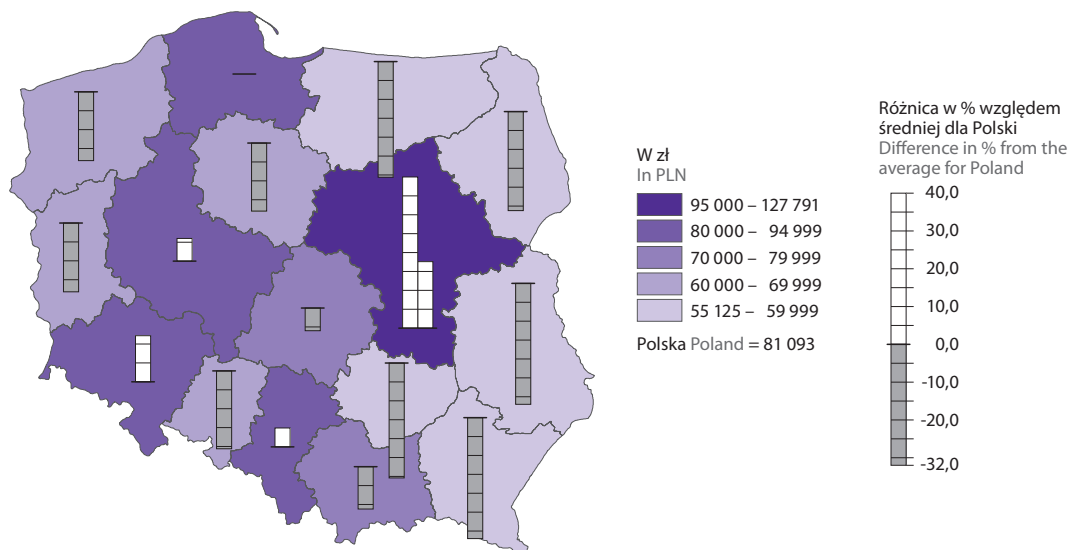
Polska Poland = 1448

Liczba przychodni ogółem
Number of outpatient departments

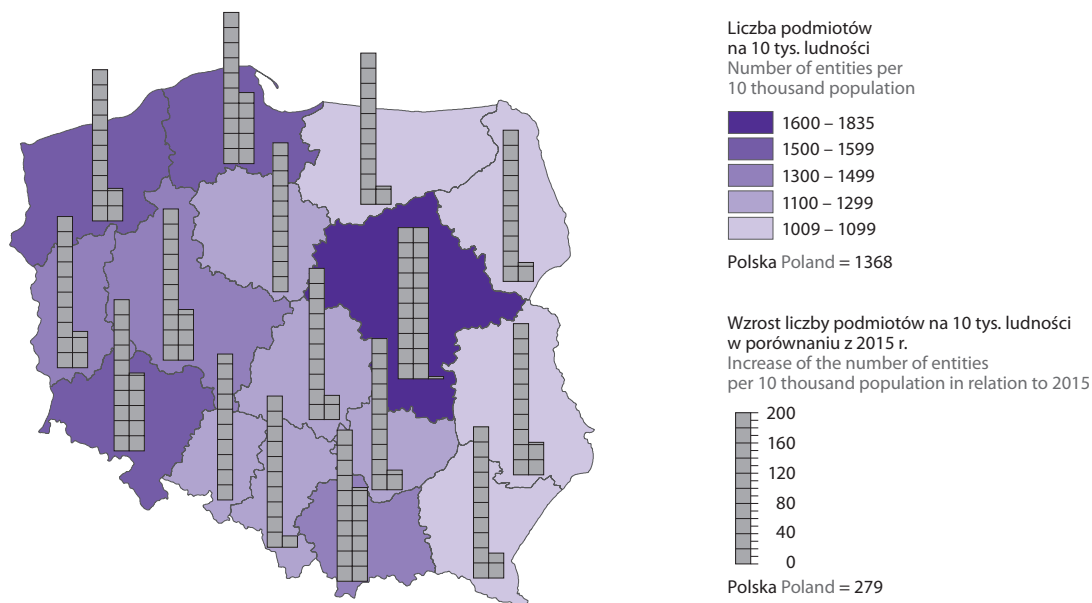
Polska Poland = 22601

Mapa 8. Produkt krajowy brutto^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
 Map 8. Gross domestic product^a per capita in 2022 (current prices)

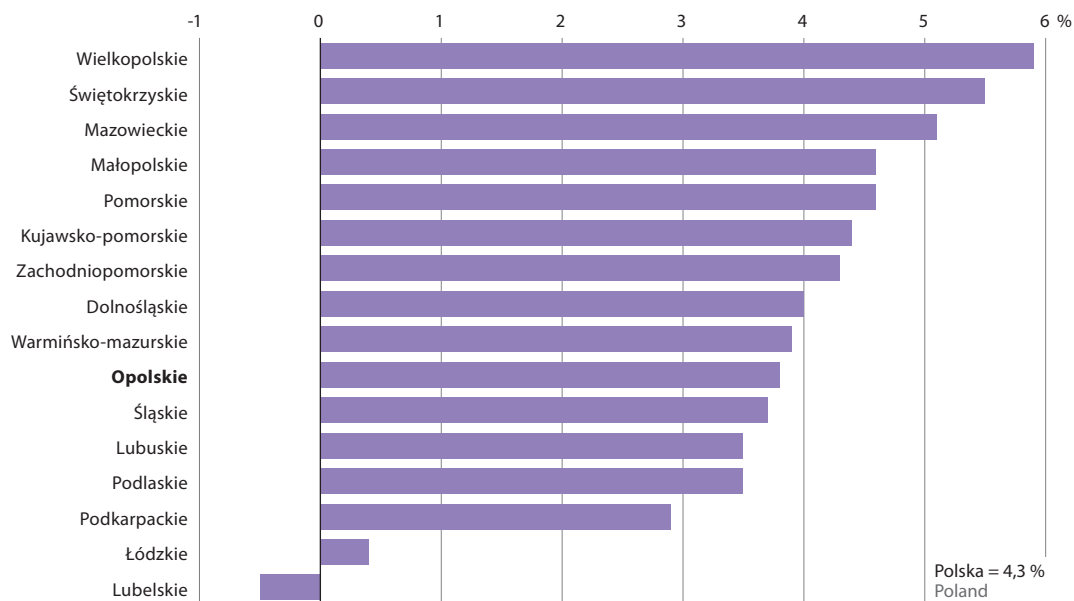

a Grupowanie metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności; wstępne szacunki.
 a Grouping by local kind-of-activity unit method; preliminary estimates.

Mapa 9. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia
 Map 9. Entities of the national economy per 10 thousand population in 2023 As of 31 December

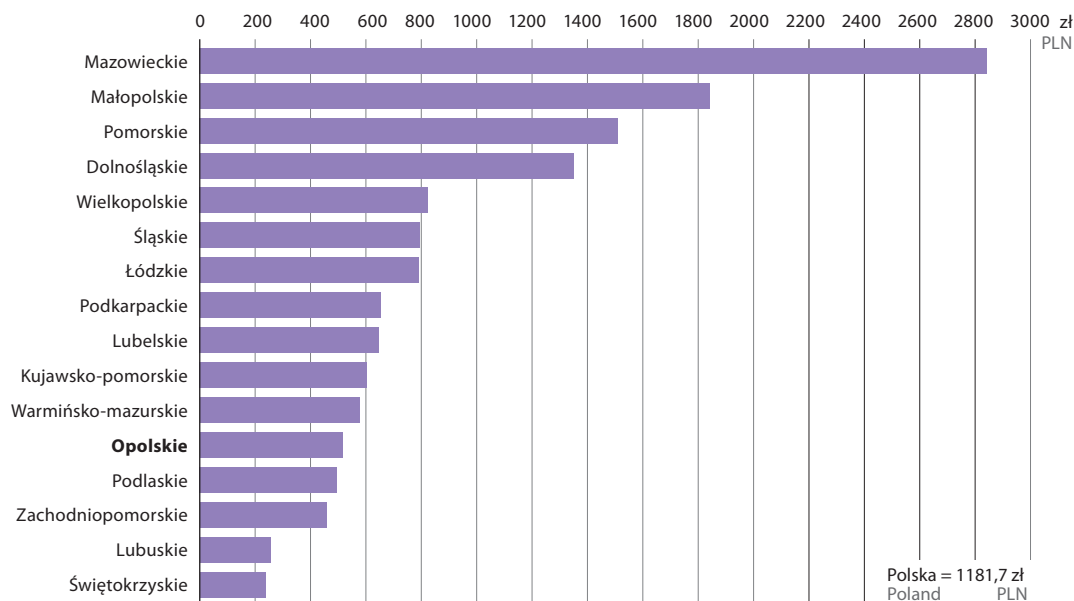

Wykres 4. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2023 r.
 Chart 4. Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises in 2023

Wykres 5. Nakłady wewnętrzne^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)

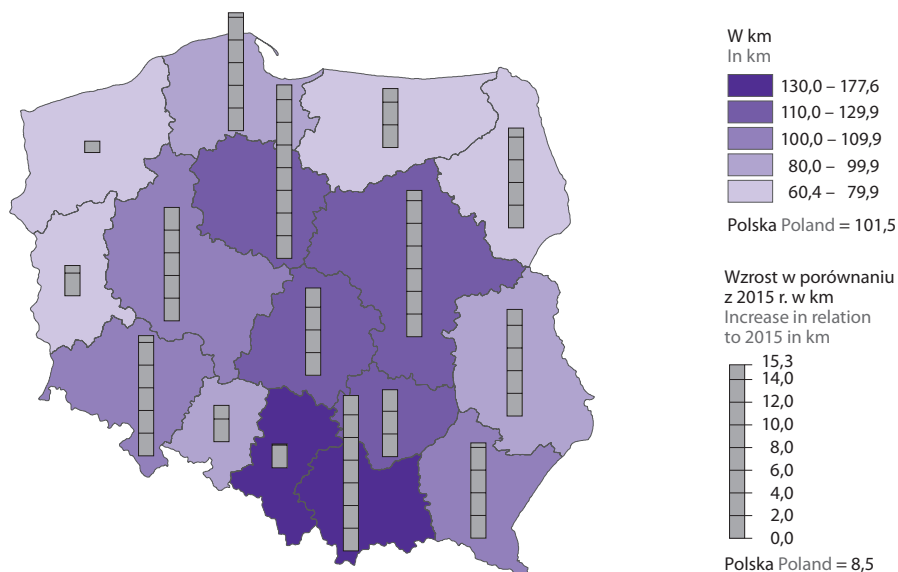
Chart 5. Intramural expenditure^a on research and development per capita in 2022 (current prices)

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

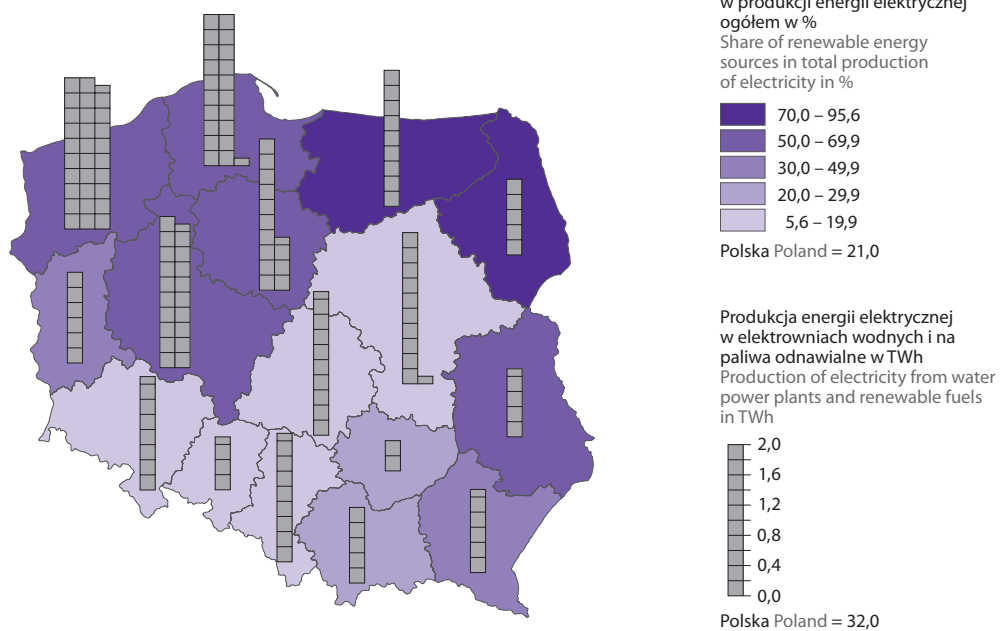
**Mapa 10. Drogi publiczne o twardej nawierzchni na 100 km² powierzchni ogólnej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 10. Hard surface public roads per 100 km² of total area in 2022
As of 31 December

Mapa 11. Energia ze źródeł odnawialnych w 2022 r.

Map 11. Energy from renewable sources in 2022

Rozdział 3

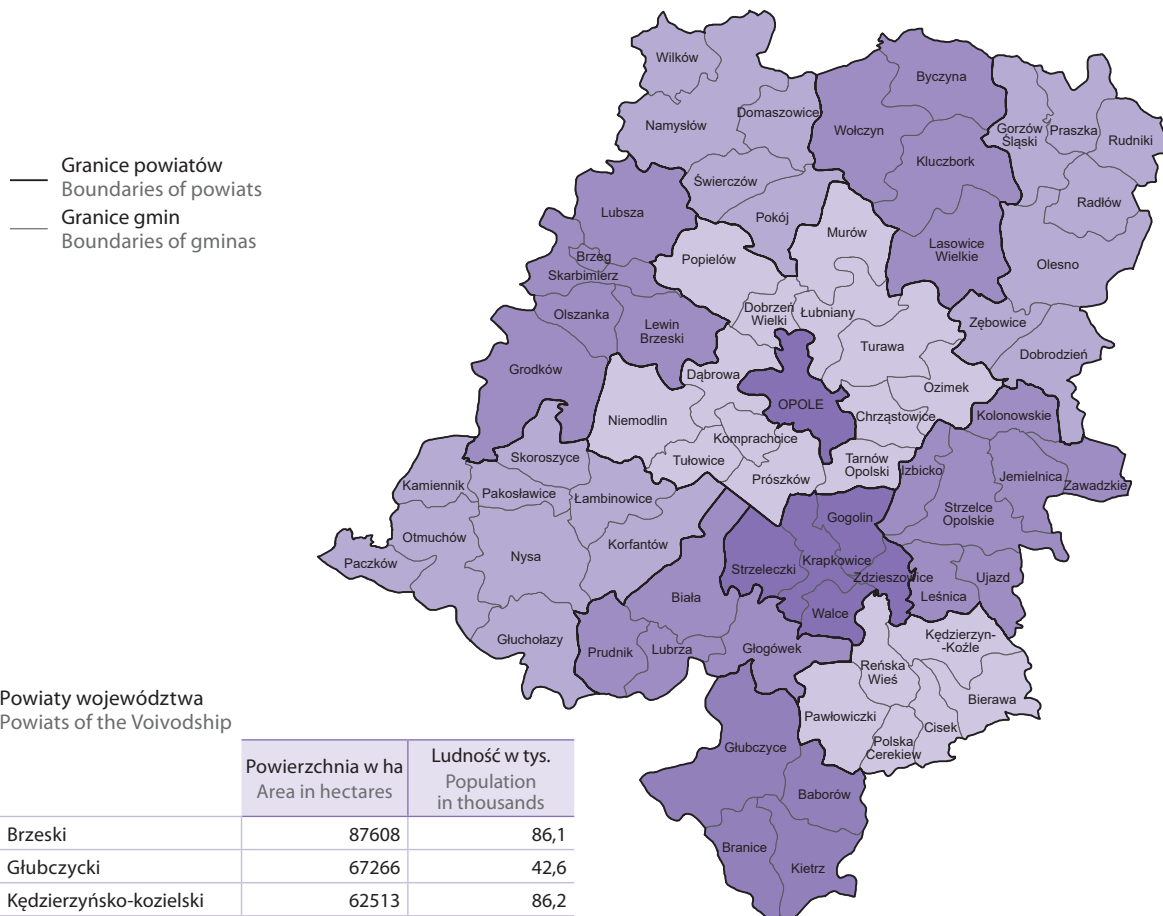
Chapter 3

Powierzchnia i podział terytorialny województwa

Area and territorial division of the Voivodship

Mapa 12. Podział administracyjny województwa w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Map 12. Administrative division of the Voivodship in 2023
 As of 31 December

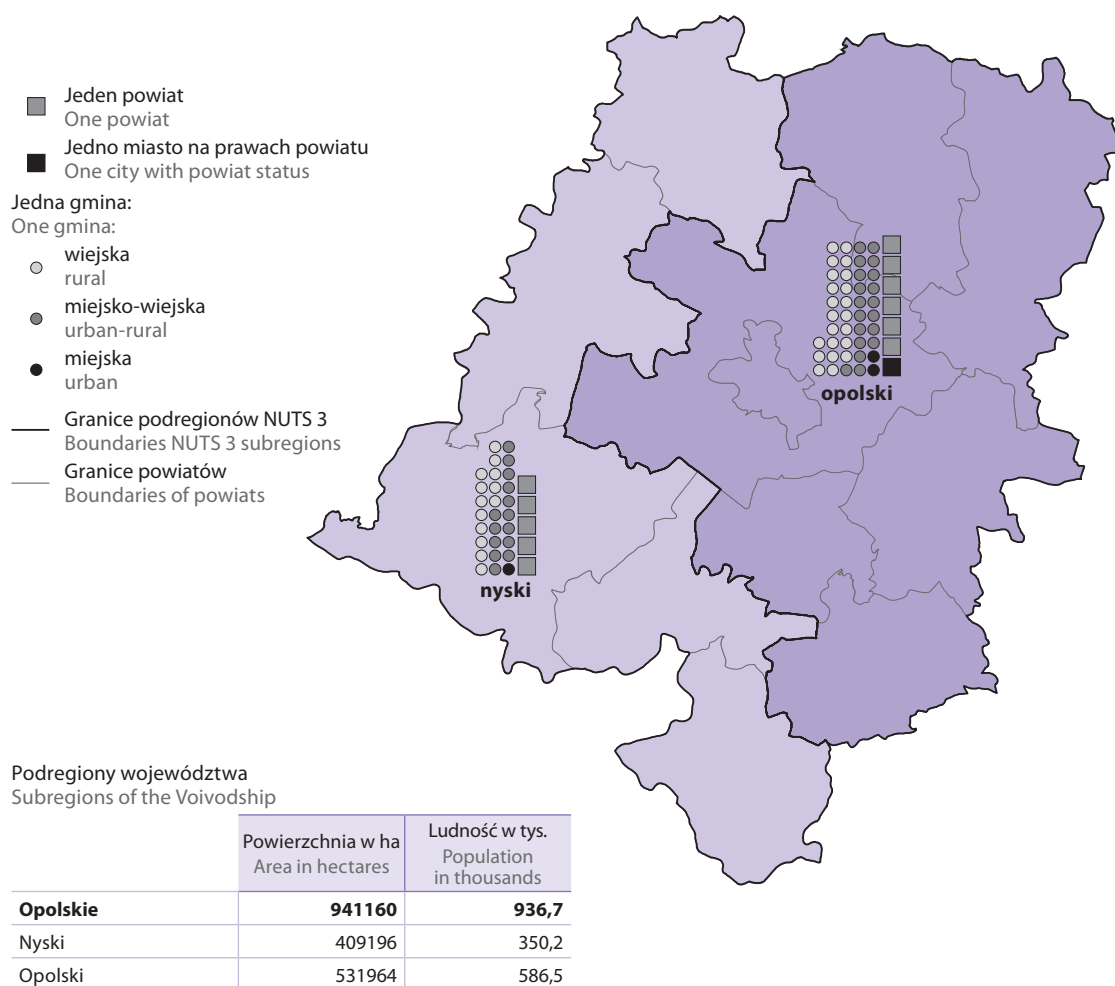

Według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. województwo opolskie zajmowało powierzchnię 9411 km², co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Na jego obszarze (według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r.) mieszkało 936,7 tys. ludności, tj. 2,5% ogółu ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wyniosła 100 osób (10 lokata w kraju). W miastach mieszkało 52,7% ludności województwa.

Mapa 13. Podział województwa opolskiego według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) w 2023 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Map 13. Division of Opolskie Voivodship according to the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) in 2023
As of 31 December

Rozdział 4

Chapter 4

Środowisko

Environment

4.1. Powierzchnia

4.1. Area

Powierzchnia ogólna województwa opolskiego w 2023 r. względem roku poprzedniego nie zmieniła się, a w stosunku do 2015 r. była nieznacznie mniejsza. W strukturze gruntów ponad połowę areалу stanowiły użytki rolne.

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się m.in. powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi, natomiast w stosunku do 2015 r. spadła powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych.

W 2022 r. względem poprzedniego roku zmniejszyła się powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych, a zwiększyła się w odniesieniu do 2015 r. Powierzchnia gruntów poddanych rekultywacji i zagospodarowaniu wzrosła zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i w relacji do 2015 r.

Województwo opolskie położone jest w południowo-zachodniej części kraju. Sąsiaduje z czterema województwami – dolnośląskim, śląskim, łódzkim i wielkopolskim, od południowej strony graniczy z Czechami.

Powierzchnia geodezyjna województwa opolskiego według stanu w dniu 1 stycznia 2023 r. wyniosła 941,2 tys. ha, co stanowiło 3,0% powierzchni kraju. Według kierunków wykorzystania powierzchni największą część województwa, tj. 63,8% stanowiły użytki rolne. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmowały 27,7%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 6,4%, grunty pod wodami powierzchniowymi – 1,4%, a nieużytki – 0,4% powierzchni. W porównaniu z poprzednim rokiem powierzchnia ogólna województwa opolskiego nie uległa zmianie. Zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 0,7%), gruntów pod wodami powierzchniowymi (0,2%) i nieznacznie gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych. Mniejsza natomiast była powierzchnia nieużytków (o 0,3%) oraz użytków rolnych (o 0,1%). W porównaniu z 2015 r. mniejsza była powierzchnia gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych (spadek o 0,9%). Wzrost dotyczył powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (o 5,0%), nieużytków (o 1,6%) oraz gruntów pod wodami powierzchniowymi (o 0,2%).

**Tablica 1. Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania
Stan w dniu 1 stycznia**

Table 1. Geodesic area by land use
As of 1 January

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	
	w ha in hectares				Polska=100 Poland=100
Powierzchnia ogólna Total area	941187	941187	941160	941160	3,0
w tym: of which:					
Użytki rolne Agricultural land	600604	601000 ^a	601145 ^a	600701 ^a	3,2
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione Forest land as well as woodland and shrubland	262982	261534	260655	260697	2,7
Grunty pod wodami powierzchniowymi Land under surface waters	13078	12991	13073	13098	1,7
Grunty zabudowane i zurbanizowane Built-up and urbanised areas	57425	58688 ^b	59878 ^b	60280 ^b	3,3
Nie użytki Wasteland	3984	3922	4060	4049	0,9

a Łącznie z gruntami zadrzewionymi i zakrzewionymi na użytkach rolnych, ujmowanymi do 2016 r. w pozycji „grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione”. b Łącznie z gruntami przeznaczonymi pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych.

a Including woodland and shrubland on agricultural land, classified in the item “forest land as well as woodland and shrubland” until 2016. b Including areas used for the construction of public roads or railways.

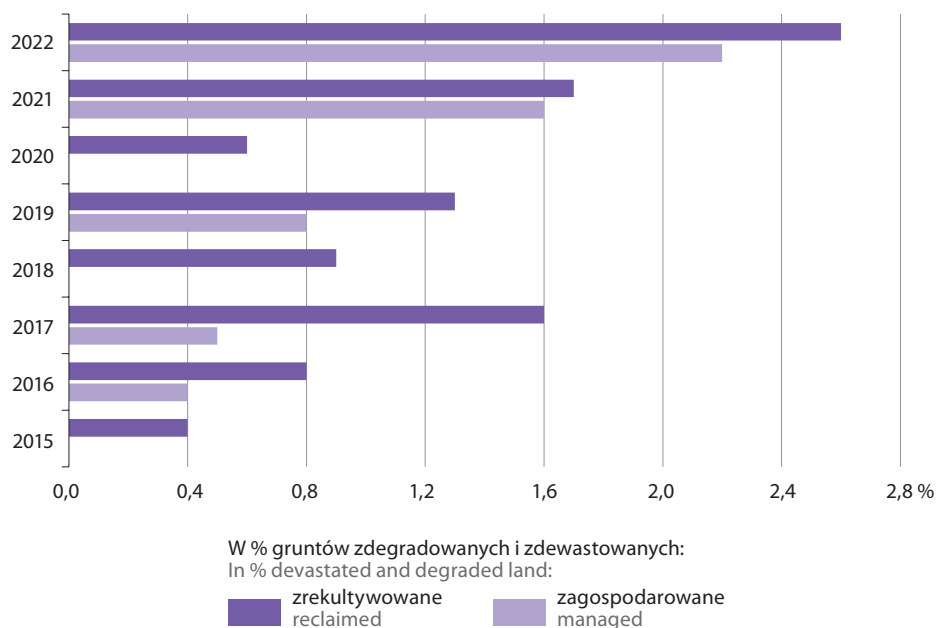
Grunty zdegradowane – grunty, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także nieodpowiedniej działalności rolniczej.

Grunty zdewastowane – grunty, które w wyniku działalności człowieka lub innych czynników utraciły całkowicie wartości użytkowe.

Rekultywacja gruntów – nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg. Grunty zrehabilitowane podlegają zagospodarowaniu, czyli rolniczemu, leśnemu lub innemu rodzajowi użytkowania.

Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania w województwie opolskim w 2022 r. wyniosła 2,6 tys. ha i stanowiła 4,3% tych gruntów w kraju. Większość, tj. 2,3 tys. ha to grunty zdewastowane, natomiast grunty zdegradowane zajmowały powierzchnię 0,4 tys. ha. W odniesieniu do roku poprzedniego powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji była niższa o 0,5%, natomiast wyższa o 5,0% w stosunku do 2015 r. W ciągu 2022 r. rekultywacji i zagospodarowaniu poddano 127 ha gruntów, tj. więcej o 47,7% niż przed rokiem i o 12 razy w porównaniu z 2015 r.

Wykres 6. Grunty zrekultywowane i zagospodarowane
Chart 6. Land reclaimed and managed

4.2. Zużycie wody. Ścieki komunalne i przemysłowe

4.2. Water consumption. Municipal and industrial wastewater

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r. było niższe zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r. Największy udział w ogólnym zużyciu wody miał przemysł.

W 2022 r. ilość ścieków przemysłowych i komunalnych odprowadzonych do wód lub do ziemi była niższa w skali roku i w porównaniu z 2015 r. oraz mniej ścieków wymagało oczyszczenia. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2022 r. wzrósł w stosunku do 2021 r. i 2015 r.

W 2022 r. na potrzeby gospodarki narodowej i ludności zużyto 120,8 hm³ wody, tj. o 4,0% mniej niż w roku poprzednim i o 1,5% w porównaniu z 2015 r. Zużycie wody w województwie stanowiło 1,3% zużycia krajowego. Przy średnim zużyciu wody w 2022 r. wynoszącym 127,8 m³ na 1 mieszkańca, największe zużycie odnotowano w powiecie namysłowskim (630,4 m³), a najmniejsze w powiecie oleskim (38,6 m³).

Największy udział w zużyciu wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności miał przemysł – 36,6%, w ramach którego zmniejszyło się ono o 9,6% w porównaniu z 2021 r., natomiast zwiększyło o 7,3% w relacji do 2015 r. Woda pobrana na potrzeby zakładów przemysłowych w 97,3% została wykorzystana na cele produkcyjne, a ponad 93% pochodziło z ujęć własnych. W województwie opolskim 43,6% zakładów zużywających wodę do produkcji posiadało zamknięty obieg wody, zainstalowany w celu zmniejszenia ilości pobieranych wód i odprowadzanych ścieków. Woda pobrana na uzupełnienie obiegów zamkniętych stanowiła 63,3% wody zużytej do produkcji. Na potrzeby rybactwa przypadało 30,3% całkowitego zużycia wody w województwie, tj. o 0,2% więcej niż w 2021 r. Zużycie wody

związane z eksploatacją sieci wodociągowej w 2022 r. wynosiło natomiast 33,1% ogólnego zużycia wody w województwie. Ponad 74% zużycia wody z wodociągów przypadło na gospodarstwa domowe. W 2022 r. zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych wynosiło 29,8 hm³, co stanowiło 2,3% ogólnego zużycia wody w kraju. Gospodarstwa domowe zużyły mniej wody zarówno w stosunku do 2021 r., jak i do 2015 r. (odpowiednio: o 1,9% i o 0,8%). Przeciętne zużycie wody na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych wynosiło 31,5 m³ (przed rokiem – 31,9 m³, a w 2015 r. – 30,0 m³).

Tablica 2. Zużycie wody według potrzeb

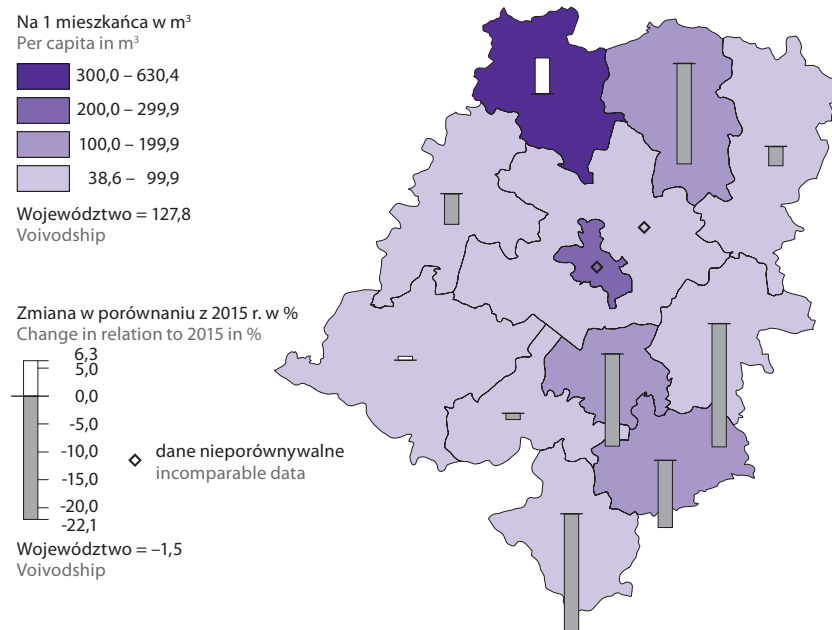
Table 2. Water consumption by needs

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	Polska=100 Poland=100
	w hm ³ in hm ³				
Ogółem^a Total^a	122,6	130,6	125,8	120,8	1,3
w tym: of which:					
przemysł industry	41,2	45,3	49,0	44,2	0,7
rybactwo ^b fishing ^b	40,8	45,1	36,5	36,6	4,4
gospodarstwa domowe households	30,0	31,1	30,4	29,8	2,3

a W 2015 r. pozycja obejmuje nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie. b Napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.
a In 2015 item includes irrigation in agriculture and forestry. b Filling and completing fish ponds.

Mapa 14. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2022 r.

Map 14. Water consumption for the needs of the national economy and population in 2022

W 2022 r. w województwie opolskim do wód powierzchniowych lub do ziemi odprowadzono 62,3 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. 0,8% ogółu ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi w kraju. Wystąpił ich spadek o 3,0% w porównaniu z poprzednim rokiem i o 2,1% w relacji do 2015 r. Oczyszczania w 2022 r. wymagało 60,4 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych (mniej o 3,0% niż w poprzednim roku i o 0,6% niż w 2015 r.), z których 99,0% zostało oczyszczonych. Z ogólnej ilości ścieków wymagających oczyszczenia ponad połowę (50,6%) poddano procesowi oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów, 37,9% oczyszczano w sposób mechaniczny, 9,8% – biologiczny, a 0,7% – chemiczny (tylko w przypadku ścieków przemysłowych). W porównaniu z 2021 r. zmniejszył się udział ścieków oczyszczanych mechanicznie (o 2,9 p. proc.) oraz biologicznie (o 0,1 p. proc.), a wzrósł oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów (o 1,8 p. proc.), natomiast nie zmienił się oczyszczanych chemicznie.

W przeliczeniu na 1 mieszkańca ilość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia w 2022 r. wynosiła średnio 63,9 m³, w 2021 r. – 65,3 m³, a w 2015 r. – 60,8 m³ (w kraju odpowiednio: 56,8 m³, 59,3 m³ i 55,2 m³).

W 2022 r. w województwie opolskim odprowadzono bezpośrednio do wód lub do ziemi ogółem 27,8 hm³ ścieków przemysłowych wymagających oczyszczenia, a ich ilość zmniejszyła się o 6,3% w porównaniu z 2021 r. i o 7,4% w relacji do 2015 r. Procesowi oczyszczania poddano 97,8% omawianego rodzaju ścieków przemysłowych.

W województwie opolskim w 2022 r. siecią kanalizacyjną odprowadzono do wód lub do ziemi 32,6 hm³ ścieków komunalnych (nieznacznie więcej niż w 2021 r. i o 6,1% więcej niż w 2015 r.). Były one niemal w 100% oczyszczane, w tym 86,3% oczyszczano metodą podwyższonego usuwania biogenów.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi albo do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Tablica 3. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi oraz ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków

Table 3. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground and population connected to wastewater treatment plants

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Oczyszczalnie ścieków (stan w dniu 31.12.) Wastewater treatment plants (as of 31.12.)	105	109	108	109
Ścieki przemysłowe odprowadzone w dam ³ Industrial wastewater discharged in dam ³	29988	29602	29642	27761
Ścieki komunalne odprowadzone w dam ³ Municipal wastewater discharged in dam ³	30721,0	32367,9	32593,8	32603,3
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^a Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^a	74,5	77,2	78,8	79,7

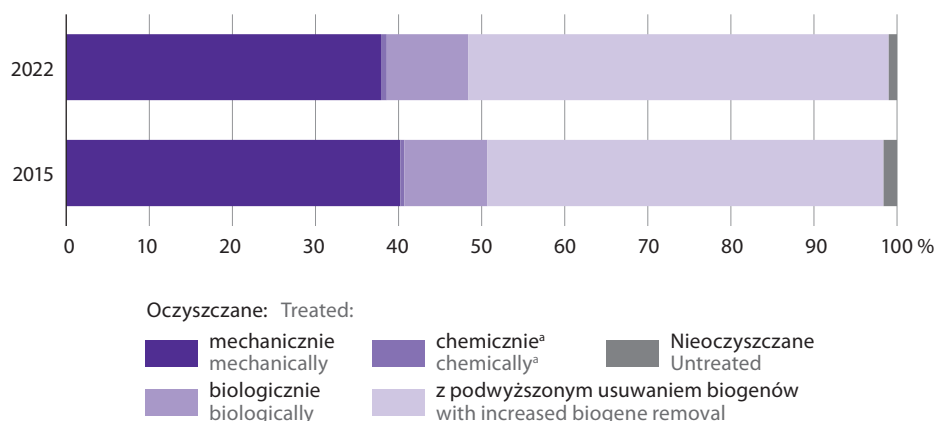
a Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – na podstawie szacunków, ludność ogółem – na podstawie bilansów.
a Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

W końcu 2022 r. w województwie opolskim działało 109 oczyszczalni ścieków (przemysłowych i komunalnych), co stanowiło 2,6% ogólnej liczby oczyszczalni ścieków w kraju. Ich liczba zwiększyła się o 0,9% wobec poprzedniego roku i o 3,8% w porównaniu z 2015 r. Wśród nich znajdowało się 78 oczyszczalni ścieków komunalnych (tak samo jak przed rokiem i o 2 więcej niż w 2015 r.), z tego 50 typu biologicznego (bez zmian w stosunku do 2021 r. i o 1 mniej niż w 2015 r.) i 28 z podwyższonym usuwaniem biogenów (na poziomie z 2021 r. i o 3 więcej w stosunku do 2015 r.). W województwie opolskim funkcjonowało 31 oczyszczalni ścieków przemysłowych o zróżnicowanych typach oczyszczania, w tym 14 typu biologicznego (o 1 więcej niż w 2021 r. i 2015 r.), 10 mechanicznego (bez zmian wobec 2021 r. i 2015 r.), 4 chemicznego (na poziomie 2021 r., a o 1 więcej niż w 2015 r.) oraz 3 z podwyższonym usuwaniem biogenów (ich liczba utrzymała się na poziomie z 2021 r. i 2015 r.).

Łączna przepustowość oczyszczalni ścieków komunalnych w 2022 r. wyniosła 262011 m³/dobę, tj. więcej o 0,8 % w porównaniu z poprzednim rokiem i o 1,3% w stosunku do 2015 r. Największą przepustowość osiągnęły oczyszczalnie z podwyższonym usuwaniem biogenów (217655 m³/dobę), tj. więcej o 1,0% niż w 2021 r. i o 9,3% w relacji do 2015 r. Przepustowość oczyszczalni przemysłowych wyniosła 735250 m³/dobę i wzrosła nieznacznie w porównaniu z poprzednim rokiem, a o 12,2% w stosunku do 2015 r. Największą przepustowością dysponowały oczyszczalnie mechaniczne (694824 m³/dobę), podobnie jak w 2021 r. i o 12,5% więcej niż w 2015 r.

Oczyszczalnia ścieków – zespół podstawowych obiektów technologicznych, służących bezpośrednio do oczyszczania ścieków oraz znajdujących się na wspólnym terenie obiektów pomocniczych niezbędnych dla dostawy energii elektrycznej, wody, stworzenia odpowiednich warunków do pracy i obsługi oczyszczalni. Wyróżnia się oczyszczalnie: mechaniczne, chemiczne, biologiczne, z podwyższonym usuwaniem biogenów.

Wykres 7. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi
Chart 7. Industrial and municipal wastewater requiring treatment discharged into waters or into the ground

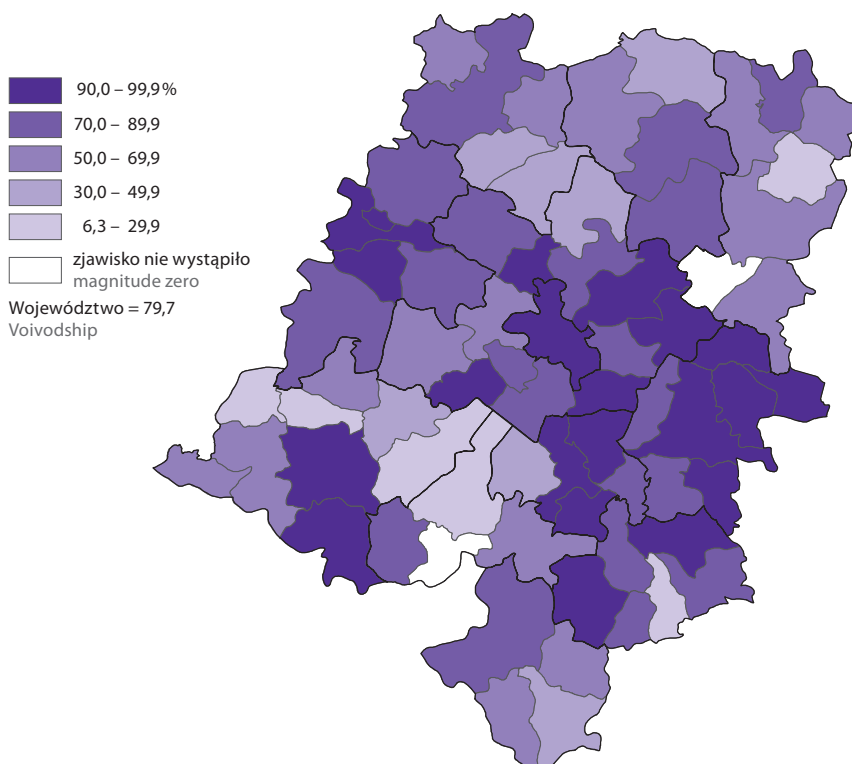

^a Dane dotyczą tylko ścieków przemysłowych.
^a Data concern only industrial wastewater.

W końcu 2022 r. udział ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wyniósł 79,7 % i zwiększył się o 0,9 p. proc. w relacji do roku poprzedniego, a o 5,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: 75,7% i wzrost o 0,5 p. proc. oraz o 3,0 p. proc.). Z oczyszczalni ścieków w miastach korzystało 95,2% ludności, a na wsi 62,4%. Największy odsetek korzystających z oczyszczalni odnotowano w m. Opolu (93,9%) i powiecie brzeskim (90,6%), natomiast najmniejszy w powiatach: oleskim (52,8%) oraz prudnickim (59,8%).

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności, korzystającej z oczyszczalni pracujących na sieci kanalizacyjnej i oczyszczających ścieki z miast i wsi (łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne).

Mapa 15. Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w 2022 r.
Map 15. Population connected to wastewater treatment plants in 2022

4.3. Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

4.3. Pollution and protection of air

Z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w 2022 r. w porównaniu z wielkością emisji w 2021 r. wyemitowano mniej zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, natomiast w relacji do 2015 r. było mniej zanieczyszczeń pyłowych, a więcej gazowych. W porównaniu z 2021 r. stopień redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych zwiększył się, a zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) zmniejszył, natomiast w relacji do 2015 r. odnotowano wzrost stopnia redukcji wytworzonych zanieczyszczeń pyłowych, a spadek zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂).

W końcu 2022 r. na terenie województwa opolskiego działało 78 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (w 2021 r. – 79, a w 2015 r. – 83), co stanowiło 4,2% ogólnej liczby tego typu zakładów w kraju. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadało 48,7% zakładów (w 2021 r. – 46,8%, a w 2015 r. – 59,0%), a tylko 9,0% spośród nich było wyposażonych w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych (w 2021 r. – 10,1%, a w 2015 r. – 8,4%).

W 2022 r. emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych w województwie opolskim z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wynosiła łącznie 15541,2 tys. t, co stanowiło 7,6% ogólnej emisji zanieczyszczeń powietrza w kraju (w 2021 r. odpowiednio: 17597,2 tys. t i 8,4%, a w 2015 r. odpowiednio: 12371,6 tys. t i 5,8%).

W województwie opolskim w 2022 r. z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza wyemitowano 1,0 tys. t zanieczyszczeń pyłowych (0,11 t na 1 km² powierzchni), co stanowiło 5,1% ogólnopolskiej emisji pyłów (w kraju średnio 0,06 t na 1 km²). Wobec poprzedniego roku wystąpił spadek emisji pyłów o 13,8% (w kraju – o 9,0%), a o 32,0% (w kraju – o 54,4%) w porównaniu z 2015 r. W ogólnej emisji pyłów największy udział miały pyły wytworzone w procesie spalania paliw – 47,1% (spadek o 4,0 p. proc. w stosunku do 2021 r. oraz o 7,0 p. proc. w porównaniu z 2015 r.), pyły z nawozów sztucznych – 12,3% (odpowiednio: spadek o 0,9 p. proc. oraz wzrost o 1,2 p. proc.) oraz zanieczyszczenia cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych – 11,6% (odpowiednio: wzrost o 1,7 p. proc. oraz spadek o 5,7 p. proc.). Główne źródła emisji stanowiły zakłady przetwórstwa przemysłowego (60,0%) oraz jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (40,0%).

Emisja zanieczyszczeń gazowych w województwie opolskim w 2022 r. kształtowała się na poziomie 15540,2 tys. t (7,6% emisji krajowej). W porównaniu z poprzednim rokiem emisja zanieczyszczeń gazowych spadła o 11,7% (w kraju – o 2,8%), a w relacji do 2015 r. była większa o 25,6% (w kraju – mniejsza o 3,8%). Wśród zanieczyszczeń gazowych dominował dwutlenek węgla (CO₂) stanowiąc 99,8% ogólnej emisji gazów. Udział emisji dwutlenku węgla w województwie opolskim w ogólnej emisji tego typu zanieczyszczenia w kraju w 2022 r. wynosił 7,7% (w 2021 r. – 8,4%, a w 2015 r. – 5,9%). Dominującymi źródłami emisji przemysłowych zanieczyszczeń gazowych były jednostki prowadzące działalność w zakresie wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (62,4%) oraz zakłady przetwórstwa przemysłowego (37,5%).

W 2022 r. emisja zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiła 38,5 tys. t (4,1 t na 1 km²), co stanowiło 3,7% wielkości krajowej. Było to mniej o 10,3% niż w 2021 r. i o 18,8% niż 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 4,9% i o 34,5%). W strukturze gazowych zanieczyszczeń powietrza (bez CO₂) w 2022 r. największy udział dotyczył tlenu węgla – 40,0% (spadek o 4,7 p. proc. w porównaniu z 2021 r. i o 6,4 p. proc. z 2015 r.) oraz tlenków azotu – 35,1% (wzrost o 0,7 p. proc. i o 4,9 p. proc.), a następnie dwutlenku siarki – 17,4% (wzrost o 2,4 p. proc. i spadek o 1,7 p. proc.). W kraju głównym rodzajem zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) był metan – 41,0% (wzrost o 1,4 p. proc. i o 7,0 p. proc.) oraz tlenek węgla – 23,6% (spadek o 0,1 p. proc. oraz wzrost o 1,8 p. proc.).

Wielkość emisji zanieczyszczeń pyłowych – ilość zanieczyszczeń pyłowych odprowadzonych do atmosfery w ciągu roku; obejmuje poszczególne rodzaje tych zanieczyszczeń, tj.: pyły ze spalania paliw, cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych, krzemowe, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowe, sadzę i inne emitowane w danym zakładzie zanieczyszczenia pyłowe.

Wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych – ilość zanieczyszczeń gazowych odprowadzonych przez jednostkę sprawozdawczą do atmosfery w ciągu roku; obejmuje następujące rodzaje zanieczyszczeń: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla, węglowodory i inne emitowane przez dany zakład zanieczyszczenia gazowe.

Tablica 4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza
 Table 4. Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	tys. t/rok thousand of tonnes/year				Polka=100 Poland=100
Emisja zanieczyszczeń gazowych Emission of gaseous pollutants					
Ogółem Total	12370,1	16272,2	17596,0	15540,2	7,6
w tym: of which:					
Dwutlenek siarki Sulphur dioxide	9,0	18,3	6,4	6,7	4,1
Metan Methane	0,4	0,3	0,3	0,6	0,1
Tlenki azotu Nitrogen oxides	14,3	13,6	14,8	13,5	8,1
Tlenek węgla Carbon monoxide	22,0	18,3	19,2	15,4	6,2
Dwutlenek węgla Carbon dioxide	12322,7	16219,9	17553,1	15501,7	7,7
Emisja zanieczyszczeń pyłowych Emission of particulate pollutants					
Ogółem Total	1,5	1,0	1,2	1,0	5,1
w tym: of which:					
Ze spalania paliw From fuel combustion	0,8	0,6	0,6	0,5	4,5
Niezorganizowana Unorganised	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5

W urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń powietrza w 2022 r. zatrzymano 3924,6 tys. t pyłów i 114,1 tys. t gazów (bez CO₂) wyemitowanych przez zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. W przypadku zanieczyszczeń pyłowych było to więcej o 20,4% niż w poprzednim roku, a o 101,7% w porównaniu z 2015 r. (w kraju mniej odpowiednio: o 3,3% i o 5,5%). Odnośnie zanieczyszczeń gazowych – zatrzymano ich mniej o 8,2% niż w roku poprzednim oraz o 4,6% niż w 2015 r. (w kraju więcej odpowiednio: o 6,9% i o 43,9%). Wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza zwiększył się z 99,9% w 2015 r. do 100,0% w 2022 r. (w kraju – z 99,8% do z 99,9%). W omawianym okresie zwiększył się również wskaźnik zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) z 71,6% w 2015 r. do 74,8% (w kraju – z 58,6% do 75,7%). W 2022 r. w ogólnej ilości zanieczyszczeń wytworzonych zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane dla poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez CO₂) wynosiły: dwutlenek siarki – 92,9%, tlenki azotu – 63,2%, węglowodory – 18,4%, tlenek węgla – 0,1%, inne (głównie amoniak, dwusiarczek węgla, fluor, siarkowodór, związki chloroorganiczne) – 57,4%.

W grupie zakładów przemysłowych wyposażonych w urządzenia oczyszczające powietrze najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń pyłowych uzyskały jednostki należące do sekcji przetwórstwo przemysłowe (100,0%), natomiast najwyższy stopień redukcji zanieczyszczeń gazowych uzyskały jednostki zaliczane do sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (85,3%).

4.4. Ochrona przyrody. Lasy

4.4. Nature protection. Forests

W 2022 r. w województwie opolskim powierzchnia obszarów prawnie chronionych utrzymała się na poziomie zbliżonym do 2021 r., a wzrosła w stosunku do 2015 r. W strukturze obszarów objętych ochroną prawną dominowały obszary chronionego krajobrazu. Powierzchnia gruntów leśnych w 2022 r. zwiększyła się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i w stosunku do 2015 r.

W końcu 2022 r. obszary prawnie chronione w województwie opolskim zajmowały 259,5 tys. ha, co stanowiło 27,6% jego powierzchni ogólnej. Wskaźnik ten był niższy od krajowego, który kształtował się na poziomie 32,3%. Na 1 mieszkańca przypadało 2754 m² obszarów prawnie chronionych (w kraju – 2678 m²). W odniesieniu do stanu z 2021 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionych utrzymała się na podobnym poziomie, a w stosunku do 2015 r. zwiększyła się o 1,3% (w kraju odpowiednio: utrzymała się na podobnym poziomie i spadła o 0,6%).

Park narodowy – obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerваты przyrody – obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Park krajobrazowy – obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania i popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu – tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Obszary Natura 2000 – obszar utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

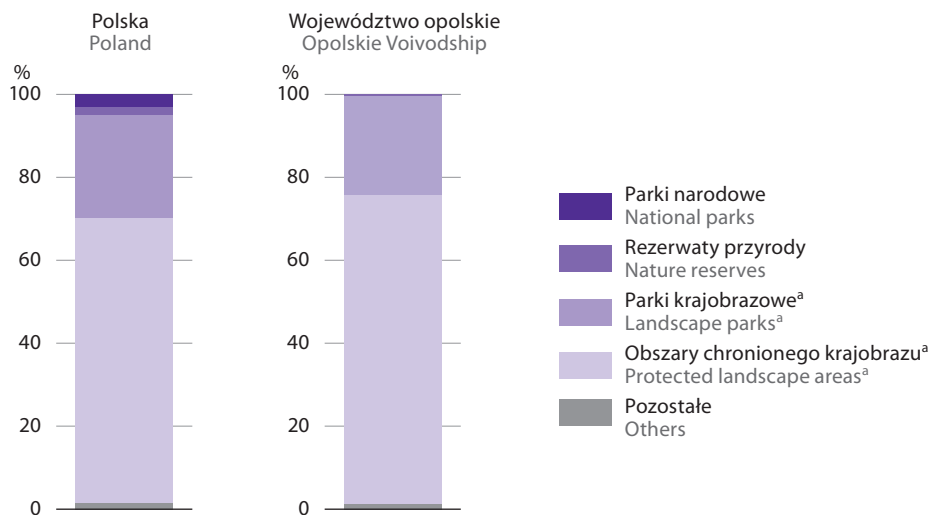
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na walory widokowe lub estetyczne.

W 2022 r. największy udział w powierzchni terenów objętych ochroną w województwie opolskim przypadła na obszary chronionego krajobrazu (20,9% powierzchni województwa i 2,8% powierzchni obszarów chronionego krajobrazu w kraju), które zajmowały powierzchnię 196,3 tys. ha (9 obiektów). Ponadto na terenie województwa znajdowały się 3 parki krajobrazowe o łącznej powierzchni 62,6 tys. ha (6,7% powierzchni województwa). Stanowiły one 2,4% powierzchni parków krajobrazowych w kraju. Ponadto w 2022 r. było 38 rezerwatów przyrody o łącznej powierzchni 1,0 tys. ha, która stanowiła 0,6% powierzchni wszystkich rezerwatów w kraju. Największą powierzchnię zajmowały rezerваты leśne (79,1%). Dodatkowo w województwie opolskim znajdowało się 109 użytków ekologicznych o powierzchni 0,9 tys. ha (1,5% użytków ekologicznych w kraju) oraz 19 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych o powierzchni 2,6 tys. ha (2,2% zespołów w kraju).

Jedną z form ochrony przyrody są również pomniki przyrody. W 2022 r. tą formą ochrony objętych było 711 cennych tworów przyrody ożywionej i nieożywionej, przede wszystkim pojedynczych drzew, które stanowiły 82,0% ogółu pomników. Do terenów ochrony przyrody należały także obszary Natura 2000, które w 2022 r. obejmowały obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) o powierzchni 14,5 tys. ha oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) o powierzchni 28,6 tys. ha.

Wykres 8. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 8. Area of special nature value under legal protection in 2022 As of 31 December

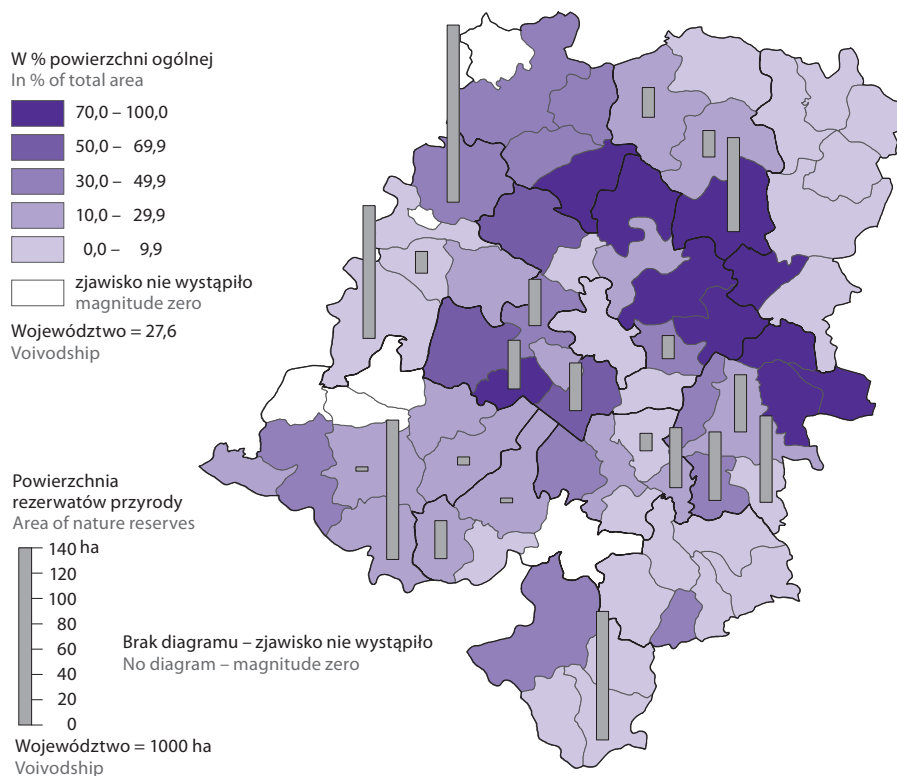
^a Bez powierzchni rezerwatów przyrody i innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie.
^a Excluding reserves and other forms of nature protection located within their areas.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w końcu 2022 r. w kraju wyniosła 10113,9 tys. ha. Województwo opolskie znalazło się na 11 miejscu w kraju pod względem udziału powierzchni obszarów prawnie chronionych w powierzchni województwa. Największy udział tych obszarów odnotowano w województwie świętokrzyskim (64,9%) i małopolskim (53,1%), a najmniejszy w województwie dolnośląskim (18,6%) i łódzkim (19,5%).

W województwie opolskim w 2022 r. pod względem zajmowanej powierzchni największy udział obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych odnotowano w powiecie opolskim (58,8%), a następnie w namysłowskim (46,2%) oraz strzeleckim (45,1%), najmniejszy natomiast w m. Opolu (0,2%), powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (7,1%) oraz prudnickim (8,3%).

Mapa 16. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 16. Area of special nature value under legal protection in 2022
As of 31 December

Oprócz obszarów objętych ochroną prawną, istotne dla zachowania jakości środowiska przyrodniczego są także tereny zieleni. Na koniec 2022 r. łączna powierzchnia ogólnodostępnych parków i zielenców oraz terenów zieleni osiedlowej wyniosła 2,1 tys. ha i w stosunku do 2021 r. zwiększyła się o 12,0% (w kraju – o 1,0%), a w porównaniu z 2015 r. wzrosła o 27,5% (w kraju – o 9,4%). Największą część tych terenów, tj. 56,1% przypadała na parki spacerowo-wypoczynkowe. W 2022 r. większość terenów zieleni znajdowało się w miastach – 73,5% (przed rokiem – 75,5%, a w 2015 r. – 80,3%). Średnio na 1 mieszkańca w 2022 r. przypadało ogółem 22,0 m² powierzchni ogólnodostępnych terenów zieleni wobec 19,6 m² w 2021 r. i 16,3 m² w 2015 r.

W przekroju powiatów największą powierzchnię ogólnodostępnych terenów zieleni na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie krapkowickim (42,4 m²) i namysłowskim (36,7 m²), a najmniejszą w oleskim (6,2 m²) oraz opolskim (10,3 m²).

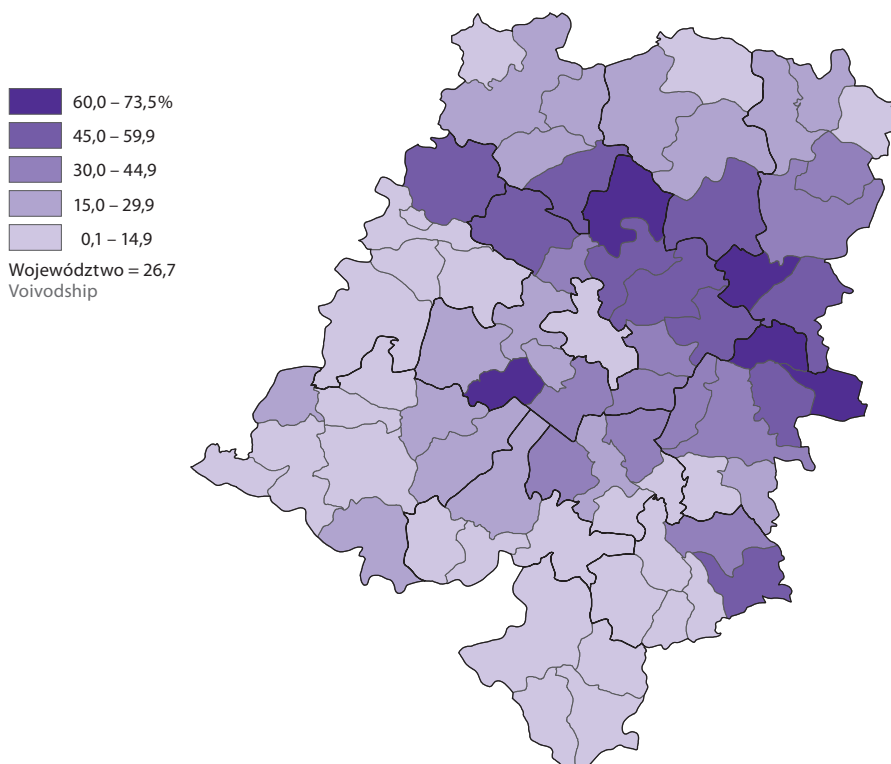
Powierzchnia gruntów leśnych w województwie opolskim w 2022 r. wyniosła 257,9 tys. ha i stanowiła 2,7% krajowych zasobów leśnych. W skali roku powierzchnia ta zwiększyła się o 0,1%, podobnie jak w kraju i o 0,2% (w kraju – o 0,6%) w porównaniu z 2015 r. Powierzchnia lasów wyniosła 251,1 tys. ha i stanowiła 97,4% gruntów leśnych województwa. Pozostałą część stanowiły grunty związane z gospodarką leśną. Większość powierzchni lasów (94,8%) zajmowały lasy publiczne, których powierzchnia zwiększyła się o 0,1% zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. Największą część powierzchni lasów publicznych przynależała do lasów Skarbu Państwa – 98,4%.

Lesistość – stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni danego obszaru (kraju, województwa, powiatu, gminy).

Wskaźnik lesistości w 2022 r. wyniósł 26,7% (w kraju – 29,7%) i w skali roku nie zmienił się, a w 2015 r. wyniósł odpowiednio: 26,6% i 29,5%. W 2022 r. w województwie opolskim najwyższy poziom wskaźnika lesistości odnotowano w gminach: Murów (73,5%) i Kolonowskie (71,2%), a najniższy w m. Brzeg (0,1%) oraz gminie Cisek (1,0%).

**Mapa 17. Lesistość w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 17. Forest cover in 2022
As of 31 December

4.5. Odpady przemysłowe i komunalne

4.5. Industrial and municipal waste

W 2022 r. ilość wytworzonych odpadów przemysłowych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zwiększyła się w porównaniu z 2021 r., natomiast zmniejszyła się w stosunku do 2015 r. Ilość odpadów komunalnych w relacji do roku poprzedniego spadła, a wzrosła w odniesieniu do 2015 r. Udział odpadów komunalnych zbieranych selektywnie był wyższy niż w 2021 r. i 2015 r.

W 2022 r. w województwie opolskim wytworzono 1554,2 tys. ton odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych), co stanowiło 1,4% ich ogólnej ilości w skali kraju. W porównaniu z 2021 r. wytworzono ich więcej o 31,5% (w kraju – o 6,8%), natomiast o 8,4% mniej w relacji do 2015 r. (w kraju – o 12,2%). Z ogólnej ilości odpadów wytworzonych 941,6 tys. ton, tj. 60,6% odpadów przekazano innym odbiorcom (głównie do procesu odzysku), 594,3 tys. ton (38,2%) zostało poddanych odzyskowi, a pozostałe 18,3 tys. ton (1,2%) unieszkodliwiono oraz magazynowano czasowo. Spośród odpadów wytworzonych poddanych procesom unieszkodliwiania (we własnym zakresie przez wytwórcę) – 97,9% stanowiły odpady składowane na składowiskach własnych.

Średnio na 1 km² powierzchni przypadało 165,1 t wytworzonych odpadów, podczas gdy w 2021 r. – 125,6 t, a w 2015 r. – 180,3 t (w kraju odpowiednio: 367,9 t, 344,5 t i 418,9 t). Największą ilość odpadów wytworzyły zakłady zlokalizowane w m. Opolu (1247,7 t/km²), natomiast najmniejszą w powiecie głubczyckim (2,7 t/km²).

W końcu 2022 r. na składowiskach własnych zakładów nagromadzono 7776,0 tys. t odpadów (z wyłączeniem komunalnych) uciążliwych dla środowiska. Masa nagromadzonych odpadów zmniejszyła się o 0,3% w porównaniu z poprzednim rokiem, a o 63,4% w stosunku do 2015 r. (w kraju zwiększyła się odpowiednio: o 1,0% i o 8,8%). Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 0,8 tys. t nagromadzonych odpadów, podobnie jak w 2021 r., a w 2015 r. – 2,3 tys. t, w kraju natomiast odpowiednio: po 5,8 tys. t i 5,4 tys. t.

Tablica 5. Odpady przemysłowe

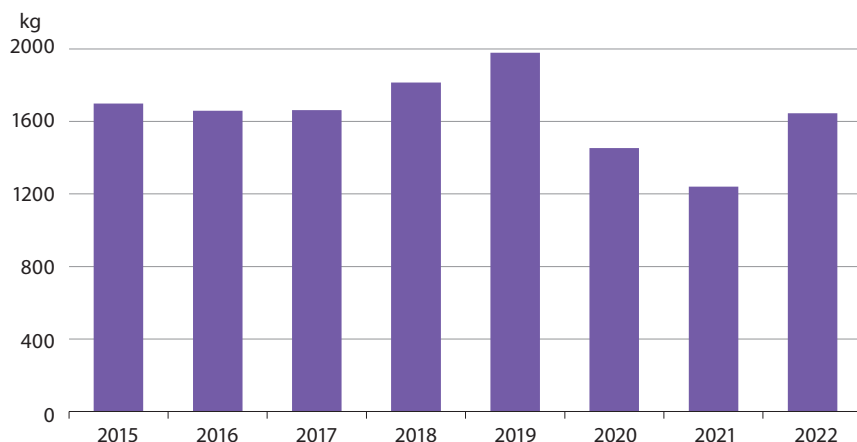
Table 5. Industrial waste

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w tys. ton in thousand tonnes				Polska=100 Poland=100
Odpady wytworzone Waste generated	1697,1	1394,2	1181,8	1554,2	1,4
w tym: of which:					
unieszkodliwione we własnym zakresie conditioned by waste producer on site	11,8	9,1	18,9	9,4	0,0
przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	754,1	697,7	498,5	941,6	1,4
magazynowane czasowo temporarily stored	68,7	5,2	10,1	8,9	0,6
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^a ; stan w końcu roku) Waste landfilled to date (accumulated ^a ; as of the end of the year)	21254,7	7823,9	7801,9	7776,0	0,4

a Na składowiskach (w tym hałdach i stawach osadowych) własnych.
a On own landfills (including heaps and settling ponds).

Ilość odpadów przemysłowych przypadająca średnio na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiła 1644,3 kg, w 2021 r. – 1240,8 kg, a w 2015 r. – 1699,0 kg (w kraju odpowiednio: 3041,2 kg, 2835,3 kg i 3406,2 kg). Największą ilość odpadów przemysłowych wytworzonych na 1 mieszkańca odnotowano w powiatach: namysłowskim (9972,5 kg) i opolskim (2978,3 kg), natomiast najmniejszą w powiecie prudnickim (32,6 kg) i głubczyckim (41,6 kg).

Wykres 9. Odpady przemysłowe wytworzone na 1 mieszkańca
Chart 9. Industrial waste generated per capita

W 2022 r. w województwie opolskim zebrano 360,7 tys. t odpadów komunalnych. W porównaniu z 2021 r. ich ilość spadła o 4,7% (w kraju – o 1,9%), a wzrosła o 29,5% (w kraju – o 23,5%) w relacji do 2015 r. Zdecydowana większość (87,2%) tego typu odpadów została odebrana z gospodarstw domowych. W 2022 r. w województwie zebrano 207,9 tys. t zmieszanych odpadów komunalnych, tj. o 5,8% mniej niż rok wcześniej, a o 3,7% więcej wobec 2015 r. Masa odpadów zmieszanych odebranych z gospodarstw domowych wynosiła 169,9 tys. t i stanowiła 81,7% ich ogólnej ilości.

W województwie opolskim w 2022 r. zebrano selektywnie i wysegregowano z frakcji suchej 42,4% ogółu odpadów komunalnych, podczas gdy w 2021 r. – 41,7%, a w 2015 r. – 28,0%. W porównaniu z poprzednim rokiem ilość odpadów odebranych lub zebranych selektywnie spadła o 3,1%, a w stosunku do 2015 r. wzrosła prawie 2-krotnie do 152,8 tys. t. W strukturze tych odpadów frakcjami o dominującym udziale były: odpady biodegradowalne – 38,3% ogólnej ilości odpadów zebranych selektywnie, zmieszane odpady opakowaniowe i szkło – po 12,7% oraz wielkogabarytowe – 11,6%.

Podstawową metodą gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie opolskim było ich składowanie. W 2022 r. zdeponowano 42,4% ich ogólnej ilości. Recyklingowi poddano 28,4%, biologicznemu przetwarzaniu 16,2%, a unieszkodliwianiu termicznemu w spalarniach 13,0% odpadów komunalnych.

Na koniec 2022 r. w województwie opolskim funkcjonowało 15 składowisk przyjmujących odpady komunalne, zajmujących łączną powierzchnię 106,9 ha. W porównaniu z 2021 r. zarówno liczba składowisk, jak i ich powierzchnia zmniejszyła się odpowiednio: o 11,8% i o 7,4%, natomiast w stosunku do 2015 r. – o 28,6% i o 9,2%. W 2022 r. wszystkie składowiska wyposażone były w instalacje służące do odgazowywania, w wyniku czego poprzez spalanie ujętego gazu odzyskano 2129,8 tys. kWh energii elektrycznej.

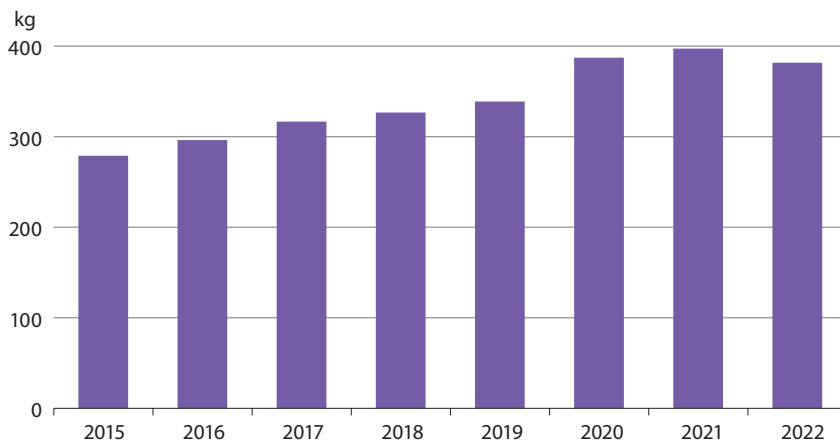
Odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Tablica 6. Odpady komunalne zebrane selektywnie
Table 6. Municipal waste collected separately

Wyszczególnienie Specification	2015		2020	2021	2022			
	ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	ogółem total			w tym z gospodarstw domowych of which from households		
			w tonach in tonnes			Polska=100 Poland=100	w tonach in tonnes	Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	78057,0	69070,1	147736,5	157688,0	152802,0	2,9	144534,0	2,9
w tym: of which:								
Papier i tektura Paper and cardboard	2279,6	1651,6	8733,5	10878,7	10944,4	2,0	9503,1	2,0
Szkło Glass	14800,7	13262,9	18874,5	19867,1	19472,3	2,4	18097,6	2,4
Tworzywa sztuczne Plastics	5342,9	4953,0	8152,6	8589,2	8706,4	1,6	7987,3	1,6
Metale Metals	67,7	67,0	87,0	54,8	18,3	0,4	18,2	0,4
Tekstylia Textiles	17,8	17,8	187,9	183,0	197,2	4,1	197,0	4,1
Zużyte urządzenia elektryczne i elek- troniczne Waste electrical and electronic equip- ment	318,0	291,5	935,3	1173,9	1067,1	2,9	969,9	2,7

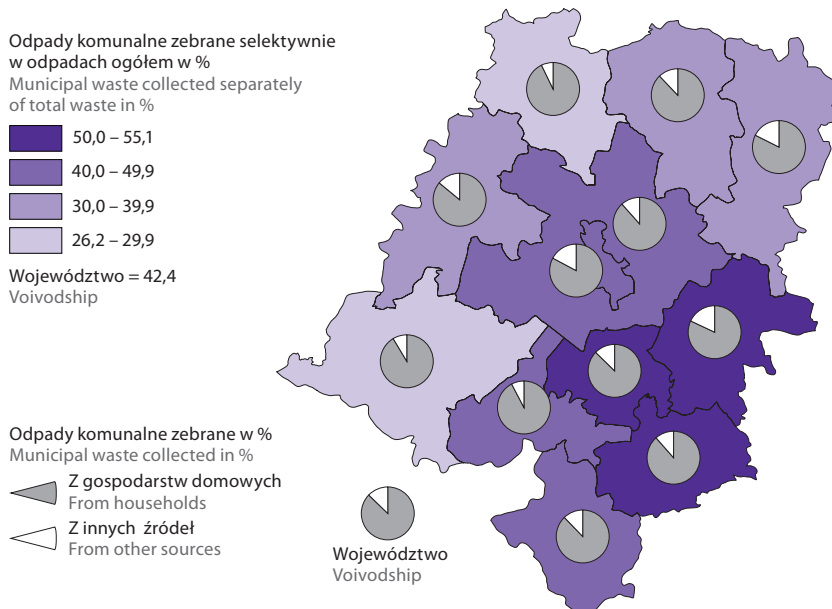
Masa wytworzonych odpadów komunalnych przez 1 mieszkańca na terenie województwa opolskiego w 2022 r. wynosiła 381,6 kg (w kraju – 354,8 kg) i zmniejszyła się o 3,9% (w kraju – o 1,4%) w stosunku do 2021 r., natomiast zwiększyła się w porównaniu z 2015 r. odpowiednio: o 36,9% i o 25,6%. Najwięcej odpadów komunalnych na 1 mieszkańca zostało wytworzonych w m. Opolu (442,9 kg) i w powiecie krapkowickim (408,9 kg), najmniej natomiast w powiatach: oleskim (306,6 kg) i namysłowskim (329,9 kg).

Wykres 10. Odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca
Chart 10. Municipal waste collected per capita

Na koniec 2022 r. w województwie opolskim istniało 140 dzikich wysypisk, które zajmowały powierzchnię 93,0 tys. m², co stanowiło 988 m² na 100 km² powierzchni województwa (w kraju – 675 m²/100 km²). W ciągu roku liczba dzikich wysypisk spadła o 6,0%, a ich powierzchnia wzrosła o 10,3%. W porównaniu z 2015 r. odnotowano spadek zarówno liczby dzikich wysypisk, jak i ich powierzchni odpowiednio: o 11,4% i o 65,2%. W ciągu 2022 r. zlikwidowano 183 nielegalne wysypiska, zbierając podczas ich likwidacji 687,4 t odpadów komunalnych, podczas gdy rok wcześniej było to odpowiednio: 174 i 545,1 t, a w 2015 r. – 127 i 982,5 t.

Mapa 18. Odpady komunalne zebrane w 2022 r.
Map 18. Municipal waste collected in 2022

Jednym z mierników gospodarowania odpadami komunalnymi są wydatki budżetowe na gospodarkę odpadami przypadające na 1 kg odpadów. W 2022 r. wskaźnik wydatków budżetowych na gospodarkę odpadami komunalnymi przypadających na 1 kg odpadów wynosił 0,77 zł (w 2021 r. – 0,66 zł).

4.6. Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

4.6. Economic aspects of environmental protection

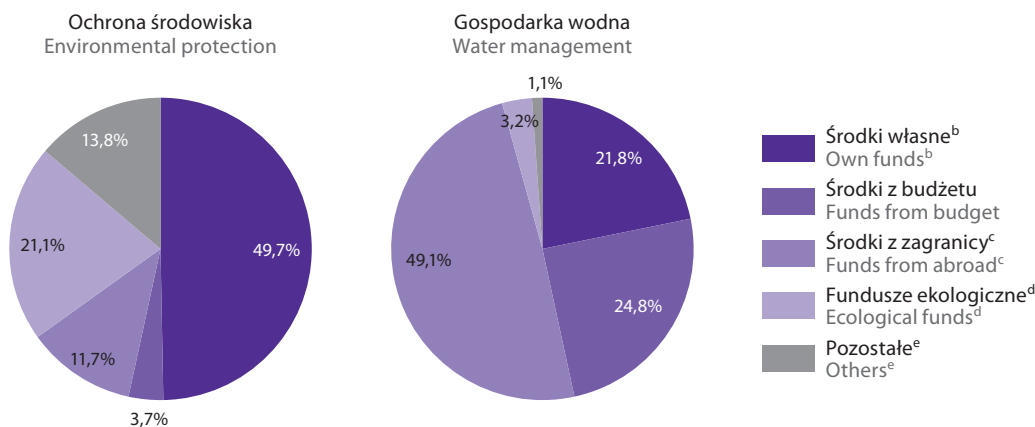
W 2022 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w województwie opolskim kształtowały się na niższym poziomie w porównaniu z 2021 r., a wyższym niż w 2015 r. Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu. Nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. odnotowano więcej zarówno w stosunku do 2021 r., jak i do 2015 r. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenia wody.

W 2022 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska wynosiły 420,4 mln zł, tj. mniej o 4,9% w porównaniu z 2021 r., natomiast więcej o 1,4% w relacji do 2015 r. Wydatki te stanowiły 3,0% nakładów na ochronę środowiska w kraju (w 2021 r. – 3,6%; w 2015 r. – 2,7%). Najwięcej środków przeznaczono na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 196,2 mln zł (spadek o 11,7% w skali roku i o 5,1%

wobec 2015 r.), w tym głównie na zapobieganie zanieczyszczeniom (52,8%). Na inwestycje i środki trwałe w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód przeznaczono 158,8 mln zł (wzrost o 7,9% w relacji do 2021 r., a spadek o 4,8% w porównaniu z 2015 r.), w tym 52,7% przeznaczono na sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe. Na gospodarkę odpadami w województwie opolskim wydatkowano 19,5 mln zł (mniej o 14,6% niż przed rokiem i o 11,4% niż w 2015 r.), głównie na zbieranie odpadów i ich transport (84,1%).

Podstawowym źródłem finansowania ochrony środowiska w 2022 r. były środki własne województwa w wysokości 273,2 mln zł, tj. 65,0% ogółu nakładów, fundusze ekologiczne – 53,8 mln zł (12,8%) oraz środki z zagranicy – 48,4 mln zł (11,5%).

Wykres 11. Nakłady^a na środki trwałe według źródeł finansowania w latach 2015–2022 (ceny bieżące)
Chart 11. Outlays^a on fixed assets by source of financing in 2015–2022 (current prices)

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie ze środkami z budżetu gmin będących inwestorami. c Środki bezzwrotne i zwrotne uzyskane w ramach międzynarodowych programów funduszy pomocowych (w tym Fundusz Spójności), funduszy strukturalnych, pomocy bilateralnej, ekokonwersji. d Pożyczki, kredyty i dotacje. e W tym nakłady niesfinansowane.

a By site location of investment. b Including funds from budgets of gminas which are investors. c Non-refundable and refundable funds received from international programmes of aid funds (including the Cohesion Fund), structural funds, bilateral assistance, ecological conversion. d Loans, credits and grants. e Of which non-financed outlays.

Wartość nakładów na środki trwałe służące gospodarce wodnej w 2022 r. wynosiła 292,0 mln zł i była większa o 62,1% w skali roku oraz o 21,1% w porównaniu z 2015 r. Wydatki te stanowiły 7,3% nakładów na gospodarkę wodną w kraju (w 2021 r. – 5,5%; w 2015 r. – 7,3%). Środki przeznaczono m.in. na ujęcia i doprowadzenie wody – 26,4 mln zł (więcej o 3,3% niż przed rokiem i o 24,6% w stosunku do 2015 r.) oraz budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 6,5 mln zł (spadek o 26,6% w porównaniu z 2021 r. i o 51,4% w relacji do 2015 r.).

Źródłem finansowania nakładów gospodarki wodnej w 2022 r. były m.in. środki z budżetu centralnego oraz środki własne, które stanowiły odpowiednio: 21,9% i 18,4% środków służących gospodarce wodnej.

W 2022 r. średnio na 1 mieszkańca województwa opolskiego nakłady na ochronę środowiska wynosiły 445 zł (w 2021 r. – 464 zł; w 2015 r. – 415 zł), a na gospodarkę wodną – 309 zł (189 zł i 242 zł). Najwyższe nakłady na ochronę środowiska na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie krapkowickim (1280 zł) i kędzierzyńsko-kozielskim (1148 zł), natomiast najniższe w powiecie kluczborskim (82 zł) i brzeskim (87 zł). W kraju nakłady na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiły 368 zł (w 2021 r. – 326 zł; w 2015 r. – 394 zł), natomiast na gospodarkę wodną osiągnęły wartość 105 zł (w 2021 r. i 2015 r. – po 86 zł).

Tablica 7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej^a w latach 2015–2022 (ceny bieżące)Table 7. Outlays on fixed assets for environmental protection and water management^a in 2015–2022 (current prices)

Wyszczególnienie Specification	W tysiącach złotych In thousand PLN	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w złotych Per capita ^b in PLN
Ochrona środowiska Environmental protection	2680891,0	3,0	343
w tym: of which:			
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu protection of air and climate	1235110,7	4,3	158
gospodarka ściekowa i ochrona wód wastewater management and protection of waters	1007748,2	2,5	129
gospodarka odpadami waste management	147788,7	1,6	19
ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu protection of biodiversity and landscape	12126,1	1,2	2
pozostała działalność związana z ochroną środowiska other environmental protection activities	239428,3	3,5	31
Gospodarka wodna Water management	1202182,6	5,3	154
w tym: of which:			
ujęcia i doprowadzenia wody water intakes and systems	199574,5	2,0	26
budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody construction and modernisation of water treat- ment plants	58760,2	1,7	8

a Według lokalizacji inwestycji. b Średnia wartość z danego okresu.
a By site location of investment. b Average value from a given period.

W województwie opolskim w 2022 r. w wyniku inwestycji ochrony środowiska w zakresie ochrony powietrza zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń gazowych wynosiła 842,0 ton/rok. Efektem realizacji inwestycji było również przekazanie 87,7 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki oraz 12,6 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe. Zwiększono przepustowość istniejących oczyszczalni komunalnych biologicznych o 2250,0 m³/dobę oraz o podwyższonym stopniu oczyszczania o 2500,0 m³/dobę.

W 2022 r. w zakresie efektów rzeczowych inwestycji gospodarki wodnej oddano do użytkowania urządzenia zaopatrujące w wodę (tj. ujęcia wody i uzdatniania wody) o łącznej wydajności 7100 m³/dobę. Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 4680 m³/dobę, a wydajność stacji uzdatniania wody 2420 m³/dobę. Ponadto powstało 54,0 km sieci wodociągowej.

Rozdział 5

Chapter 5

Społeczeństwo

Society

5.1. Kapitał ludzki

5.1. Human capital

Demografia

Demography

W województwie opolskim w 2023 r. odnotowano spadek liczby ludności, zarówno względem roku poprzedniego, jak i 2015 r. Było to wynikiem m.in. zmniejszającej się liczby urodzeń, przewagi liczby zgonów nad liczbą urodzeń oraz utrzymującego się ujemnego salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały. Ponadto obserwowany jest proces starzenia się społeczeństwa, odzwierciedlony w wartościach mierników określających jego skalę.

Dane dotyczące ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się według krajowej definicji zamieszkania i dotyczy liczb stałych mieszkańców gminy skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do ludności gminy nie są zaliczani imigranci przebywający w Polsce czasowo, natomiast zaliczani są stali mieszkańcy Polski przebywający czasowo za granicą (bez względu na okres ich czasowego przebywania/nieobecności).

Szacunki stanu i struktury ludności dla lat międzyspisywanych sporządza się metodą bilansową, w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu zmian w kolejnych okresach spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony), migracjami ludności (migracje wewnętrzne i zagraniczne na pobyt stały oraz wewnętrzne na pobyt czasowy), a także przesunięciami ludności z tytułu zmian administracyjnych mających swoje odzwierciedlenie w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (obejmują wyłącznie migracje zarejestrowane). Dane o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego.

Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjmując jako bazę wyjściową:

- dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011,
- dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

**Tablica 8. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 8. Population

As of 31 December

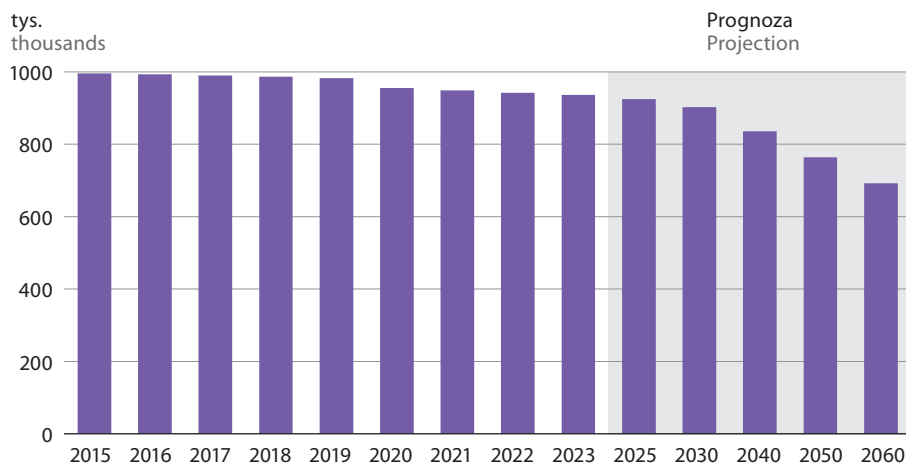
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	996011	955844	942441	936725
Polska=100 Poland=100	2,6	2,5	2,5	2,5
Kobiety na 100 mężczyzn Females per 100 males	107	107	107	107
Miasta – w % ogółu ludności Urban areas – in % of total population	51,9	53,2	52,9	52,7
Wieś – w % ogółu ludności Rural areas – in % of total population	48,1	46,8	47,1	47,3
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej Population per 1 km ² of total area	106	102	100	100

Według stanu w dniu 31 grudnia 2023 r. liczba ludności województwa opolskiego wyniosła 936,7 tys. osób (w tym 484,2 tys. kobiet) i zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 5,7 tys. osób, tj. o 0,6%, a o 59,3 tys. osób, tj. o 6,0% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,3% i o 2,1%). Populacja województwa stanowiła 2,5% ogólnej liczby ludności kraju. Opolskie pod względem liczby mieszkańców zajmowało wśród województw ostatnią pozycję.

**Wykres 12. Ludność
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 12. Population

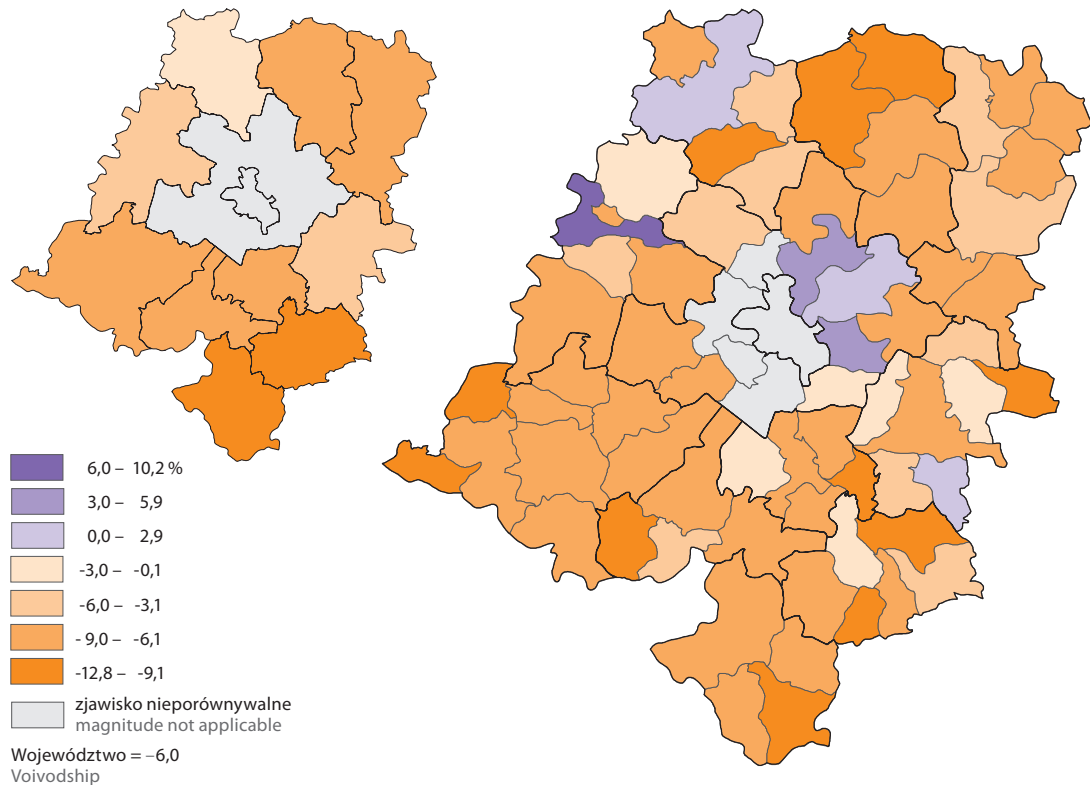
As of 31 December

Wśród gmin województwa opolskiego największą liczbę mieszkańców na koniec 2023 r. zanotowano w m. Opolu (126,1 tys. osób), natomiast najmniejszą w gminie Świerczów (3,1 tys. osób). W stosunku do 2022 r. w większości gmin odnotowano spadek liczby ludności, w tym największy w gminie Pakosławice (o 2,1%). W siedemnastu gminach wystąpił wzrost liczby ludności i największy odnotowano w gminach: Chrząstowice i Komprachcice (po 1,1%). W gminie Izbicko liczba ludności utrzymała się na poziomie z 2022 r.

**Mapa 19. Zmiana liczby ludności w latach 2015–2023
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 19. Population changes in 2015–2023
As of 31 December

Średnia gęstość zaludnienia, czyli liczba osób przypadająca na 1 km² w końcu 2023 r. w województwie opolskim wyniosła 100 (w kraju – 120) i w relacji do 2022 r. nie zmieniła się, a w stosunku do 2015 r. była mniejsza o 6 osób. W miastach województwa na 1 km² przypadały średnio 583 osoby wobec 52 na wsi. Omawiany wskaźnik wykazywał znaczne zróżnicowanie przestrzenne wśród gmin województwa opolskiego. Najbardziej zaludnione było m. Brzeg, w którym na 1 km² przypadało 2286 osób, natomiast najmniej zaludniona była gmina Świerczów z wynikiem 28 osób na 1 km². W m. Opolu w 2023 r. na 1 km² przypadało 846 osób.

W miastach województwa opolskiego w końcu 2023 r. mieszkało 494,0 tys. osób, natomiast na wsi – 442,7 tys. osób. Wskaźnik urbanizacji wyrażany liczbą ludności zamieszkałej w miastach w relacji do ogólnej liczby ludności w województwie opolskim na koniec 2023 r. ukształtował się na poziomie 52,7% (w kraju – 59,5%) i względem 2022 r. nieznacznie się obniżył, tj. o 0,2 p. proc. (w kraju – o 0,1 p. proc.). Wyższe wartości współczynnika od średniego dla województwa odnotowano w czterech powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (63,1%), brzeskim (54,4%), krapkowickim (53,4%) i nyskim (53,0%). Najmniej zurbanizowany był powiat opolski (16,5%).

W ogólnej liczbie mieszkańców nieznacznie przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2023 r. wyniósł 51,7% (w kraju – również 51,7%) i względem 2022 r. nie zmienił się, a w stosunku do 2015 r. wzrósł o 0,1 p. proc. Współczynnik feminizacji, mierzony liczbą kobiet przypadających na 100 mężczyzn na koniec 2023 r. w województwie opolskim oraz w kraju, ukształtował się na analogicznym poziomie jak przed rokiem oraz w 2015 r. i wyniósł po 107. W miastach przewaga liczebna kobiet była większa niż na wsi i na koniec 2023 r. na 100 mężczyzn przypadało 111 kobiet wobec 103 na terenach wiejskich, w kraju 112 oraz 101.

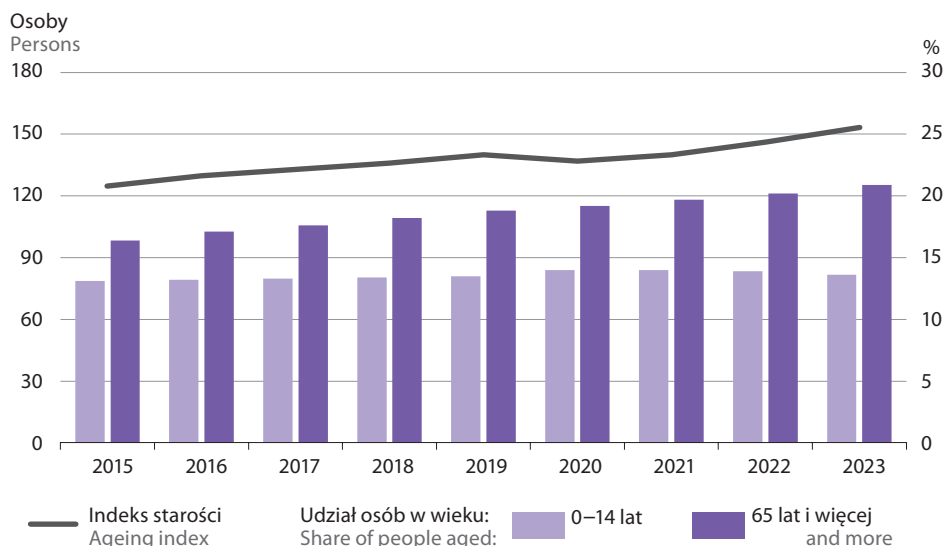
W gminach województwa opolskiego odnotowano zróżnicowanie pod względem omawianego współczynnika. Najwięcej kobiet na 100 mężczyzn w końcu 2023 r. przypadało w m. Opolu (114). Przewaga liczebna natomiast mężczyzn nad liczbą kobiet wystąpiła w siedmiu gminach, a największą odnotowano w gminie Branice (103). W gminie Olszanka, Byczyna oraz Skoroszyce współczynnik feminizacji ukształtował się na poziomie 100.

Analiza ludności według biologicznych grup wieku wykazała, że na koniec 2023 r. w województwie było 127,7 tys. dzieci (0–14 lat), czyli o 2,4% mniej w porównaniu z 2022 r. (w kraju – o 2,6%). Liczba ludności w wieku 65 lat i więcej wyniosła 195,5 tys. i zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2,6% (w kraju – o 2,7%). Województwo opolskie w porównaniu z danymi dla kraju charakteryzowało się starszą strukturą wieku ludności. W 2023 r. udział dzieci w ogólnej liczbie ludności ukształtował się na poziomie 13,6% wobec 15,1% w kraju, a osób starszych odpowiednio: 20,9% wobec 20,1%.

Relacja liczby osób w wieku 65 lat i więcej do ogólnej liczby ludności nazywana jest współczynnikiem starości demograficznej i stanowi wyznacznik starzenia się ludności. Względem 2022 r. wartość omawianego współczynnika wzrosła o 0,7 p. proc. (w kraju – o 0,6 p. proc.).

Wykres 13. Indeks starości Stan w dniu 31 grudnia

Chart 13. Ageing index
As of 31 December

Miernikiem, którego poziom również określa skalę starzenia się społeczeństwa jest indeks starości, określane jako relacja pokoleniowa dziadków i wnuczków, tj. liczba osób w wieku 65 lat i więcej przypadająca na 100 osób w wieku 0–14 lat. W województwie opolskim w końcu 2023 r. indeks starości wyniósł 153 osoby (w kraju – 133) wobec 146 osób przed rokiem (w kraju – 126).

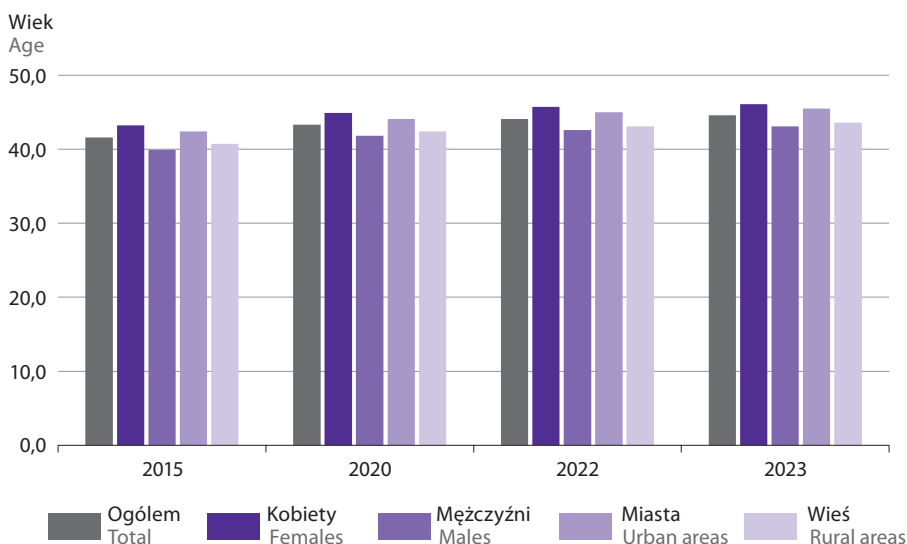
Proces starzenia się ludności przejawiający się m.in. bardziej niekorzystnymi wielkościami wskaźników, które go charakteryzują powoduje, że na znaczeniu zyskuje współczynnik wsparcia międzypokoleniowego (inaczej – współczynnik wsparcia rodziców), określający relację pomiędzy osobami najstarszymi a ich potencjalnymi dziećmi. Wyraża on liczbę osób w wieku 85 lat i więcej przypadających na 100 osób w wieku 50–64 lata. Na koniec 2023 r. omawiany miernik ukształtował się w województwie opolskim oraz w kraju na poziomie 12 osób wobec 11 osób przed rokiem.

Niekorzystne zmiany demograficzne (m.in. ubytek ludności oraz proces starzenia się) wpływają na stan i strukturę ludności według ekonomicznych grup wieku. W końcu 2023 r. liczebność mieszkańców województwa opolskiego w wieku przedprodukcyjnym (tj. w wieku do 17 roku życia) wyniosła 154,6 tys. i w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 1,3% (w kraju – o 1,2%). Ludność w wieku produkcyjnym (tj. w wieku 18–64 lata dla mężczyzn i 18–59 lat dla kobiet) liczyła w województwie 552,5 tys. osób, tj. o 1,4% mniej niż w 2022 r. (w kraju – o 0,8%). Osób w wieku poprodukcyjnym (tj. w wieku 65 lat i więcej dla mężczyzn oraz 60 lat i więcej dla kobiet) na koniec 2023 r. odnotowano w województwie 229,6 tys., tj. o 1,8% więcej niż przed rokiem (w kraju – o 1,6%).

Zmiany w ekonomicznych grupach wieku znalazły odzwierciedlenie w wartości współczynnika obciążenia demograficznego, wyrażanego relacją liczby osób w wieku nieprodukcyjnym (tj. przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do liczby osób w wieku produkcyjnym. W końcu 2023 r. w województwie opolskim omawiany współczynnik osiągnął wartość 70 wobec 68 przed rokiem (w kraju odpowiednio: 71 oraz 70 osób). W m. Opolu w 2023 r. wyniósł 73 osoby i w skali roku zwiększył się o 1 osobę.

Wykres 14. Mediana wieku ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 14. Median age of population
As of 31 December

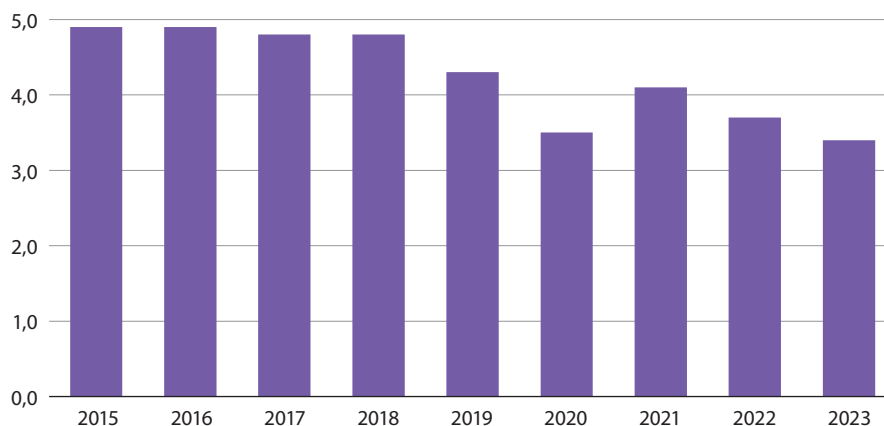

Zjawisko starzenia się społeczeństwa województwa opolskiego ilustruje również wzrostowy trend wieku środkowego (mediany wieku), mówiący o tym, że połowa ludności już przekroczyła dany wiek, a druga połowa jeszcze go nie osiągnęła. W końcu 2023 r. wyniósł on w województwie opolskim 44,6 lat wobec 44,1 przed rokiem (w kraju odpowiednio: 42,8 i 42,3 lata).

W 2023 r. w województwie opolskim zawarto 3,2 tys. małżeństw (w tym 1,7 tys. w miastach), tj. mniej o 8,5% niż przed rokiem, a o 35,5% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 6,4% i o 22,7%).

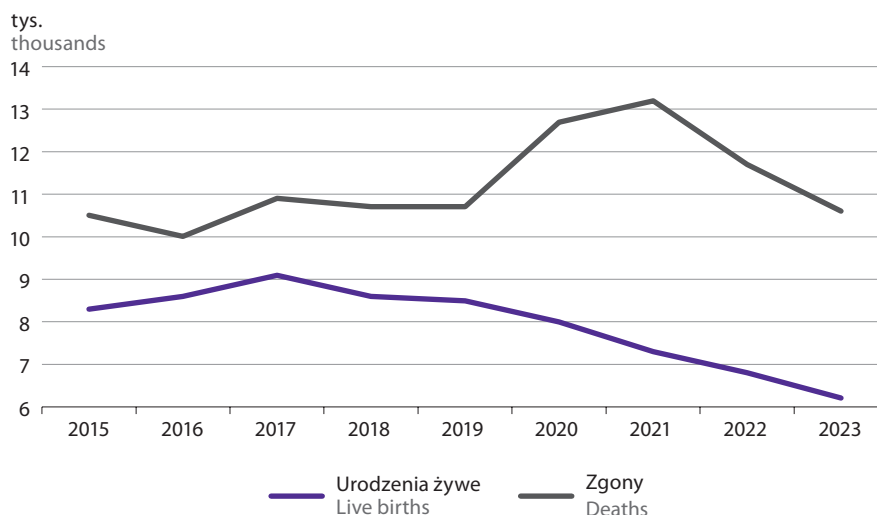
Współczynnik małżeństw, wyrażany liczbą małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności kształtował się w województwie na poziomie 3,4 (w kraju – 3,9) i względem notowanego przed rokiem obniżył się o 0,3 pkt (w kraju – o 0,2 pkt). Wśród gmin województwa opolskiego w 2023 r. najwięcej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminie Cisek (5,1), a najmniej w gminie Pokój (1,4). W m. Opolu na 1000 mieszkańców przypadały średnio, tak jak przed rokiem 4 zawarte małżeństwa.

Wykres 15. Małżeństwa zawarte na 1000 ludności
Chart 15. Marriages contracted per 1000 population

Jednym z czynników wpływających na zmianę liczby ludności są urodzenia. W województwie opolskim w 2023 r. zarejestrowano 6,2 tys. urodzeń żywych, tj. mniej o 9,0% niż przed rokiem, a o 25,5% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 10,7% i o 26,2%). W miastach liczba urodzeń żywych zmniejszyła się o 10,3% w stosunku do 2022 r. i o 27,5% w odniesieniu do 2015 r. Na wsi liczba urodzeń również uległa zmniejszeniu, tj. odpowiednio: o 7,7% i o 23,3%. Wśród noworodków dziewczynki stanowiły ponad połowę, tj. 50,4% (w kraju – 48,8%) ogólnej liczby urodzeń żywych. Ich udział zwiększył się o 2,3 p. proc. w odniesieniu do 2022 r. oraz o 3,2 p. proc. w relacji do 2015 r. Współczynnik urodzeń żywych, wyrażany liczbą urodzeń żywych w przeliczeniu na 1000 ludności wynosił w województwie 6,6 (w kraju – 7,2) wobec notowanego przed rokiem 7,2 (w kraju – 8,1). Analiza omawianego współczynnika na poziomie gmin województwa opolskiego wykazała, że w 2023 r. najwięcej urodzeń w przeliczeniu na 1000 ludności zarejestrowano w gminie Zębówice (9,9), a najniższy współczynnik urodzeń wystąpił w gminie Paczków (4,4). W m. Opolu w 2023 r. kształtował się na poziomie 7,4‰ wobec 8,9‰ przed rokiem.

Wykres 16. Ruch naturalny ludności
Chart 16. Vital statistics of population

Zgony są kolejnym, po urodzeniach elementem ruchu naturalnego, kształtującym stan i strukturę ludności. W województwie opolskim w 2023 r. zmarło 10,6 tys. osób, co oznacza spadek o 9,5% w relacji do poprzedniego roku, a wzrost o 1,5% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,8% i o 3,6%). Liczba zgonów w miastach województwa opolskiego w 2023 r. zmalała o 7,8% w odniesieniu do 2022 r., a wzrosła o 7,7% w stosunku do 2015 r. Na wsi liczba zgonów w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 11,6% oraz o 5,2% w relacji do 2015 r. Wśród osób zmarłych, podobnie jak w kraju, przeważali mężczyźni, którzy w 2023 r. stanowili w województwie 51,1% (w kraju – 51,2%). Współczynnik umieralności, wyrażany liczbą zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w województwie opolskim w 2023 r. kształtował się na poziomie 11,3 (w kraju – 10,9) i w relacji do 2022 r. zmniejszył się o 1,1 pkt (w kraju – o 1,0 pkt). W przekroju gmin województwa opolskiego najwyższą wartość omawiany współczynnik w 2023 r. przyjmował w gminie Branice (18,1‰), natomiast najniższą osiągnął w gminie Lubrza (6,0‰). W m. Opolu w 2023 r. umieralność wynosiła 10,6‰ wobec 10,7‰ przed rokiem.

Ze względu na prowadzone szczegółowe analizy dotyczące przyczyn zgonów, prezentacja danych ulega wydłużeniu do 1 roku. W związku z tym w niniejszym opracowaniu podano dane za 2022 r.

Nadal najczęstszymi przyczynami zgonów mieszkańców województwa opolskiego, podobnie jak i mieszkańców kraju były choroby układu krążenia oraz choroby nowotworowe, które w 2022 r. łącznie stanowiły ponad połowę (59,4%) wszystkich zgonów w województwie (w kraju – 59,6%). W omawianym roku odnotowano 35,2% zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia (w kraju – 36,0%). Zgony w wyniku zachorowania na nowotwory stanowiły natomiast 24,2% ogólnej liczby zgonów w województwie (w kraju – 23,6%). Udział zgonów z powodu chorób układu krążenia obniżył się o 1,5 p. proc. w porównaniu z 2021 r. oraz o 13,4 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: wzrost o 1,2 p. proc. i spadek o 9,7 p. proc.). Odsetek zgonów spowodowanych chorobami nowotworowymi wzrósł w odniesieniu do roku poprzedniego o 3,8 p. proc., a obniżył się o 0,1 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 4,0 p. proc. i o 3,1 p. proc.). Wskaźnik śmiertelności z powodu chorób układu krążenia, w przeliczeniu na 100 tys. ludności, w 2022 r. wynosił w województwie 438 (w kraju – 426), a chorób nowotworowych – 301 (w kraju – 280).

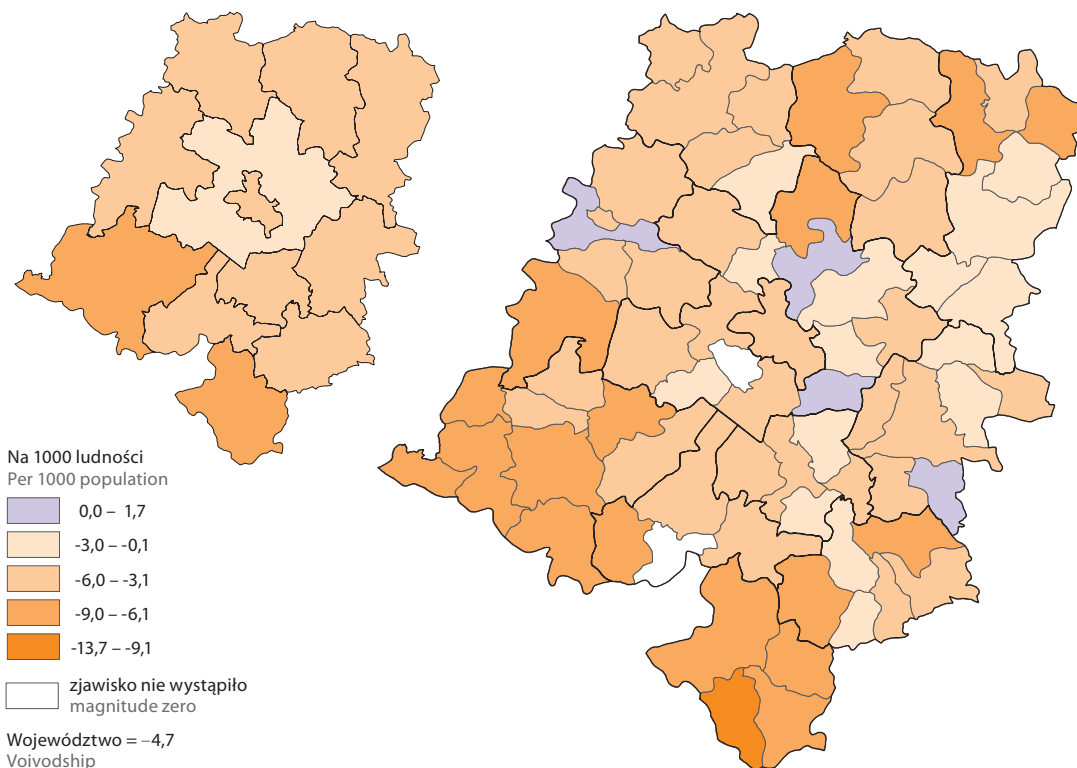
W 2023 r. zarejestrowano w województwie opolskim 17 zgonów niemowląt (dzieci poniżej 1 roku) tj. o 6,3% więcej niż przed rokiem, a o 50,0% mniej w porównaniu z 2015 r. (w kraju mniej odpowiednio: o 10,2% i o 28,8%). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) w 2023 r.

kształtował się w województwie na poziomie 2,8 wobec 2,4 przed rokiem i 4,1 w 2015 r. W kraju przyjmował on wartość 3,9‰ i był wyższy o 0,1 pkt względem poprzedniego roku, a o 0,1 pkt niższy w porównaniu 2015 r.

Rok 2023 był kolejnym, w którym utrzymała się w województwie opolskim przewaga liczby zgonów nad liczbą urodzeń, co skutkowało ujemną wartością przyrostu naturalnego. Różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów kształtowała się na poziomie minus 4447 podczas gdy przed rokiem wynosiła minus 4956, a w 2015 r. minus 2179. Współczynnik przyrostu naturalnego, określany jako różnica między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów przypadających na 1000 ludności, w 2023 r. osiągnął w województwie opolskim wartość minus 4,7 wobec minus 5,2 w 2022 r. Omawiany współczynnik dla kraju w 2023 r. kształtował się na poziomie minus 3,6‰ wobec minus 3,8‰ przed rokiem.

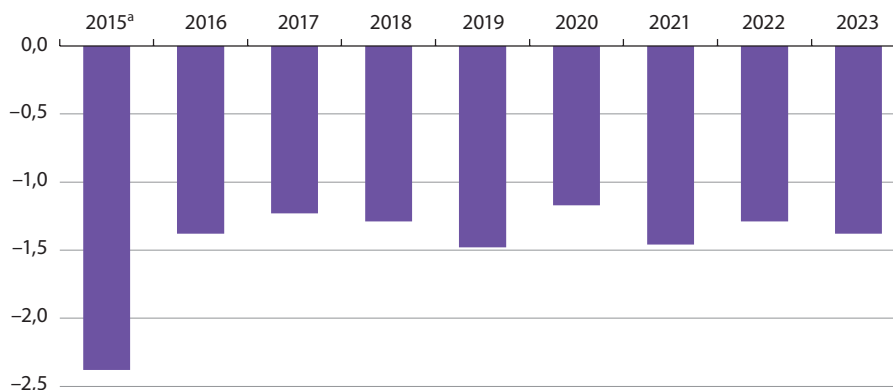
Ujemną wartość współczynnika w 2023 r. odnotowano we wszystkich województwach i kształtowała się ona w przedziale od minus 6,1‰ w województwie świętokrzyskim do minus 1,3‰ w województwie małopolskim. W sześćdziesięciu pięciu gminach na siedemdziesiąt jeden gmin województwa opolskiego odnotowano ujemny przyrost naturalny, a najniższa jego wartość w przeliczeniu na 1000 ludności wystąpiła w gminie Branice (minus 13,7). W czterech gminach: Ujazd, Skarbimierz, Tarnów Opolski oraz Łubniany współczynnik przyrostu naturalnego wykazywał wartości dodatnie, tj. odpowiednio: 1,7‰, 1,1‰, 1,0‰ i 0,2‰. W m. Opolu przyrost naturalny na 1000 ludności w 2023 r. kształtował się na poziomie minus 3,2 wobec minus 1,8 przed rokiem.

Mapa 20. Przyrost naturalny ludności w 2023 r.
Map 20. Natural increase in 2023

Kolejnym procesem wpływającym na zmianę liczby ludności są migracje. W 2023 r. saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały w województwie nadal pozostawało ujemne.

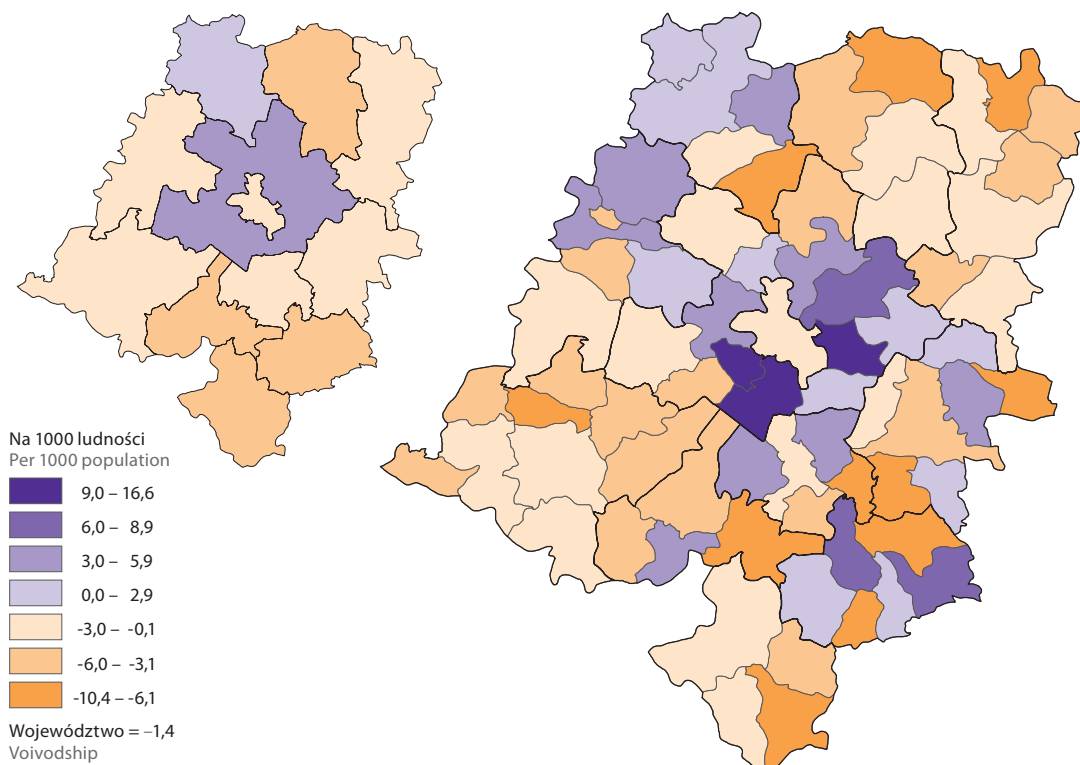
Wykres 17. Saldo migracji ludności na pobyt stały na 1000 ludności
 Chart 17. Net migration of population for permanent residence per 1000 population

a Do obliczenia salda migracji wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.
 a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

W 2023 r. ogólne saldo migracji na pobyt stały w województwie opolskim kształtowało się na poziomie minus 1297 osób wobec minus 1216 osób w 2022 r. W przeliczeniu na 1000 ludności saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w województwie wynosiło minus 1,4 wobec minus 1,3 przed rokiem. W kraju w 2023 r. miernik był dodatni i przyjmował wartość 0,2‰, przed rokiem 0,1‰.

Mapa 21. Saldo migracji ludności na pobyt stały w 2023 r.
 Map 21. Net migration of population for permanent residence in 2023

Analiza wartości współczynnika salda migracji na 1000 ludności na poziomie województw wykazała, że w 2023 r. dodatnie saldo odnotowano w pięciu województwach, w tym najwyższe w mazowieckim (2,3‰). W pozostałych jedenastu województwach saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności było ujemne, a jego wartość oscylowała w przedziale od minus 2,3 w świętokrzyskim do minus 0,4 w zachodniopomorskim. W 2023 r. ujemne saldo migracji stałej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wystąpiło w czterdziestu sześciu gminach spośród siedemdziesięciu jeden gmin województwa opolskiego, z czego najniższym wyróżniała się gmina Polska Cerekiew (minus 10,4). Dodatnie saldo migracji odnotowano natomiast w dwudziestu pięciu gminach, w tym najwyższe w gminie Prószków (16,6‰). W m. Opolu w 2023 r. odnotowano ujemną wartość omawianego miernika, która kształtowała się na poziomie minus 0,1‰, przed rokiem była dodatnia i wynosiła 0,2‰.

Edukacja Education

W roku szkolnym 2022/23 zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym, jak i rokiem 2015/16 zwiększyła się liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego. W szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i policealnych uczyło się łącznie więcej dzieci i młodzieży niż w roku szkolnym 2021/22. Liczba studentów kształcących się w uczelniach mających siedzibę na terenie województwa zwiększyła się w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim, natomiast w stosunku do roku akademickiego 2015/16 zmniejszyła się. W ciągu roku, podobnie jak w odniesieniu do 2015 r. odnotowano wzrost wydatków na oświatę i wychowanie ogółem z budżetu jednostek samorządu terytorialnego.

Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o uczelniach, zdawalności egzaminów i o wydatkach jednostek samorządu terytorialnego, opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Od roku akademickiego 2017/18 dane o uczelniach, z wyjątkiem danych o części uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe opracowano na podstawie Zintegrowanego Systemu Informacji o Nauce i Szkolnictwie Wyższym POL-on administrowanego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki.

Dane dotyczące zdawalności egzaminów pochodzą z Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Informacje dotyczące wydatków jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowano na podstawie sprawozdawczości Ministerstwa Finansów.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 501 placówek wychowania przedszkolnego, tj. więcej o 0,2% niż w roku szkolnym 2021/22 i o 6,4% w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16 (w kraju odpowiednio więcej: o 0,3% i o 6,6%). W 2022 r. ponad połowa placówek wychowania przedszkolnego (56,3%) zlokalizowana była na terenach wiejskich.

Placówki wychowania przedszkolnego obejmowały 394 przedszkola, 89 oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkołach podstawowych oraz 18 punktów przedszkolnych. W porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 zwiększyła się liczba przedszkoli o 0,3% oraz punktów przedszkolnych o 5,9%, a zmniejszyła się o 1,1% liczba oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. W odniesieniu do roku szkolnego 2015/16 odnotowano wzrost liczby przedszkoli i punktów przedszkolnych odpowiednio: o 9,1% i o 28,6%, a spadek oddziałów przedszkolnych o 7,3%. W 2022 r. zarówno większość przedszkoli, jak i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych zlokalizowana była na wsi (odpowiednio: 50,3% i 87,6%).

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

Tablica 9. Wychowanie przedszkolne^a
Table 9. Pre-primary education^a

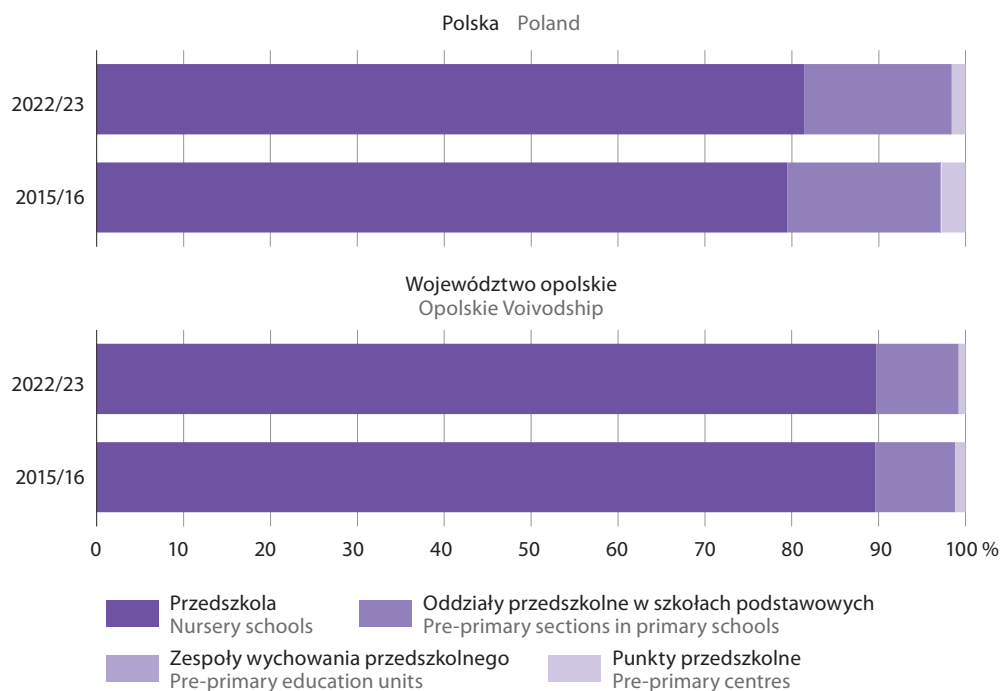
Wyszczególnienie Specification	2015/16	2020/21	2021/22	2022/23
Placówki Establishments	471	496	500	501
miasta urban areas	188	215	219	219
wieś rural areas	283	281	281	282
W tym przedszkola Of which nursery schools	361	390	393	394
w tym specjalne of which special	7	8	8	8
Dzieci Children	26734	32781	33471	35027
miasta urban areas	16043	20022	20257	21176
wieś rural areas	10691	12759	13214	13851
w tym w wieku: 6 lat of which aged: 6	1591	8478	8381	9012
5 lat 5	8764	8257	8525	9334

a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
a Including children staying in the units performing health care activities.

W roku szkolnym 2022/23 w województwie opolskim wychowaniem przedszkolnym objętych było 35027 dzieci, tj. więcej o 4,6% niż w roku szkolnym 2021/22 i o 31,0% w stosunku do roku szkolnego 2015/16 (w kraju odpowiednio: o 4,2% i o 34,5%). W miastach do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 21176 dzieci, a na wsi – 13851.

Liczba dzieci w przedszkolach w roku szkolnym 2022/23 stanowiła 89,7% ogółu dzieci w placówkach i wyniosła 31426 (więcej o 4,5% niż w roku 2021/22 i o 31,1% w porównaniu z rokiem 2015/16). Do oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych uczęszczało 3315 dzieci, tj. więcej zarówno w stosunku do roku szkolnego 2021/22, jak i 2015/16 odpowiednio: o 6,0% i o 35,2%, natomiast w punktach przedszkolnych liczba dzieci zwiększyła się w skali roku o 8,3%, a w porównaniu z rokiem szkolnym 2015/16 zmniejszyła się o 9,5% i wyniosła 286.

Wykres 18. Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego^a według typów placówek
Chart 18. Children in pre-primary establishments^a by type of establishments

^a Łącznie z dziećmi przebywającymi w placówkach wykonujących działalność leczniczą.
^a Including children staying in the units performing health care activities.

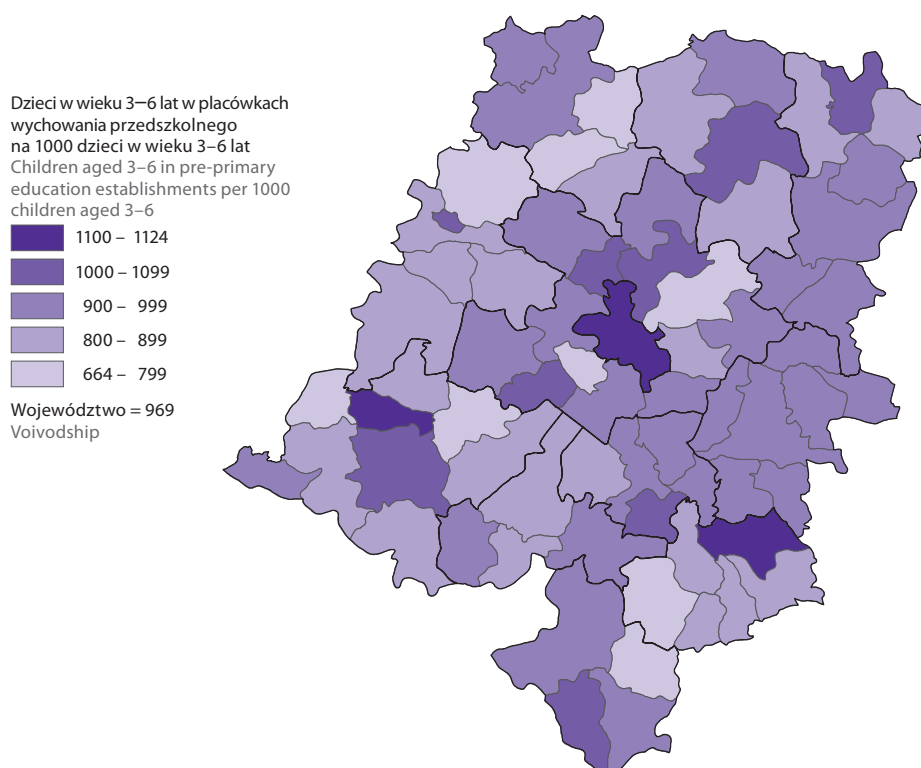
W roku szkolnym 2022/23 do jednej placówki wychowania przedszkolnego w województwie opolskim uczęszczało średnio 70 dzieci (w roku szkolnym 2021/22 – 67, a w 2015/16 – 57), natomiast w kraju 68 dzieci (w roku szkolnym 2021/22 i 2015/16 – odpowiednio: 66 i 54). Analizując sytuację tylko w przedszkolach, na 1 placówkę przypadało średnio 80 dzieci (w kraju – 91), tj. więcej przeciętnie o 3 dzieci na 1 przedszkole niż w roku poprzednim i o 14 dzieci na 1 przedszkole niż w końcu września 2015 r. (w kraju odpowiednio więcej: o 2 dzieci i o 11 dzieci).

W placówkach wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2022/23 na 1 oddział przypadało średnio 20 dzieci (w kraju – również 20). Jeden oddział w przedszkolu liczył 21 dzieci, punkt przedszkolny – 16, a oddział przedszkolny przy szkole podstawowej – 19.

Jednym z mierników powszechności dostępu dzieci do placówek wychowania przedszkolnego jest liczba dzieci w wieku 3–6 lat objęta wychowaniem przedszkolnym przypadająca na 1000 dzieci w tej grupie wieku. W roku szkolnym 2022/23 wskaźnik ten wyniósł 969 (w kraju – 949). Było to więcej o 50 dzieci w wieku 3–6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym na 1000 dzieci w tej grupie wieku niż w poprzednim roku szkolnym (w kraju – więcej o 45 dzieci).

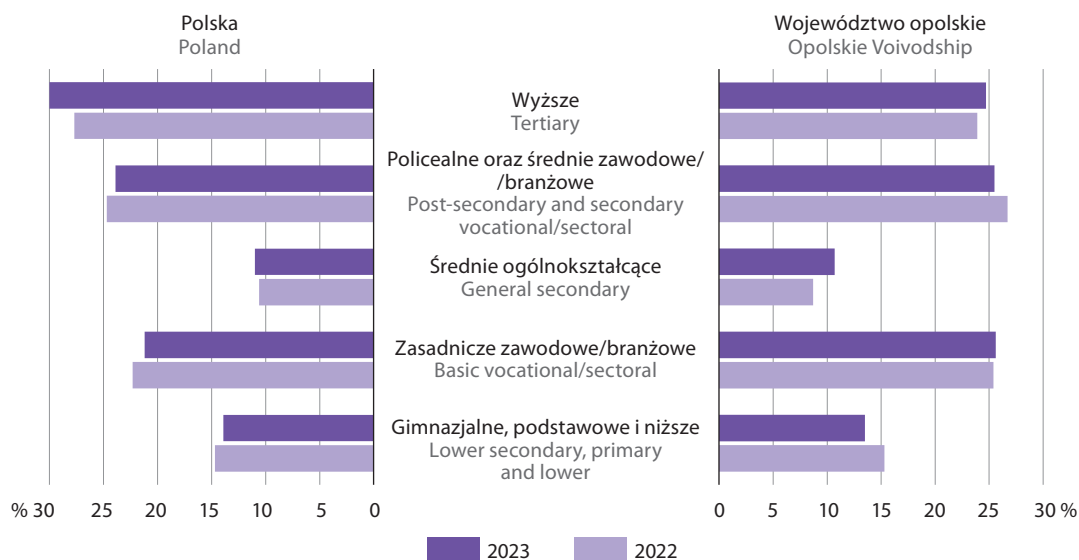
Największe natężenie dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym odnotowano w m. Kędzierzyn-Koźle, gdzie w roku szkolnym 2022/23 na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat przypadało 1124 dzieci, a także w m. Opolu – 1113. Najniższą wartość tego wskaźnika zanotowano w gminach: Domaszowice i Komprachcice, w których było to odpowiednio: 664 i 738 dzieci.

Mapa 22. Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2022/23
 Map 22. Pre-primary education in the 2022/23 school year

Korzystne zmiany zachodzące w systemie kształcenia i wychowania wpłynęły na poprawę poziomu wykształcenia społeczeństwa. Według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) w 4 kwartale 2023 r. w porównaniu z analogicznym okresem 2022 r. odnotowano wzrost o 0,8 p. proc. udziału osób z wykształceniem wyższym w populacji osób w wieku 15–89 lat. Udział osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym w analizowanym okresie spadł o 1,2 p. proc. Jednocześnie nastąpił wzrost udziału osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym o 2,0 p. proc. w skali roku, zasadniczym zawodowym/branżowym o 0,2 p. proc., natomiast udział osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym zmniejszył się o 1,8 p. proc. w porównaniu z 2022 r.

Wykres 19. Ludność^a według poziomu wykształcenia w 4 kwartale według BAEL
Chart 19. Population^a by level of educational attainment in the 4th quarter by LFS

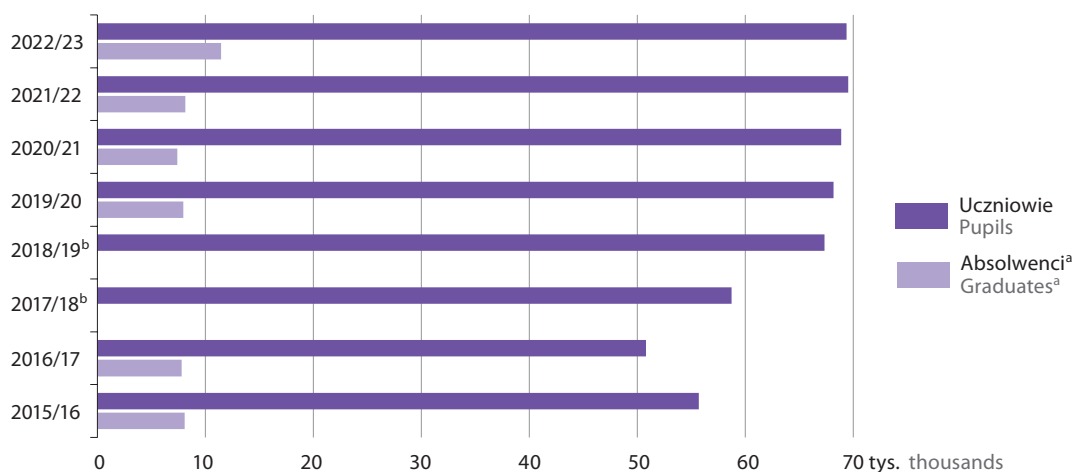

a W wieku 15–89 lat.
 a Aged 15–89.

W roku szkolnym 2022/23 w województwie opolskim funkcjonowało 399 szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży (w tym 23 szkoły specjalne), tj. o 2 szkoły mniej niż w poprzednim roku szkolnym, z tego w miastach – 138 szkół, a na wsi – 261. W szkołach tych uczyło się 69402 dzieci i młodzieży, w tym 1057 uczęszczało do szkół specjalnych. W stosunku do roku 2021/22 ogólna liczba uczniów zmniejszyła się o 0,2%, w tym liczba uczniów szkół specjalnych – o 1,1%. W miastach do szkół podstawowych uczęszczało 43125 dzieci i młodzieży (o 0,8% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym), natomiast na wsi 26277 osób (o 1,8% mniej).

We wrześniu 2022 r. naukę w klasie I szkoły podstawowej rozpoczęło 8914 dzieci. Pierwszoklasiści stanowili 12,8% ogółu uczniów szkół podstawowych (przed rokiem 12,5%).

Wykres 20. Uczniowie i absolwenci szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży
Chart 20. Pupils and graduates of primary schools for children and youth

a Z poprzedniego roku szkolnego. b Brak absolwentów związany jest z reformą systemu edukacji, tj. z przejściem z 6- na 8-letnią szkołę podstawową.

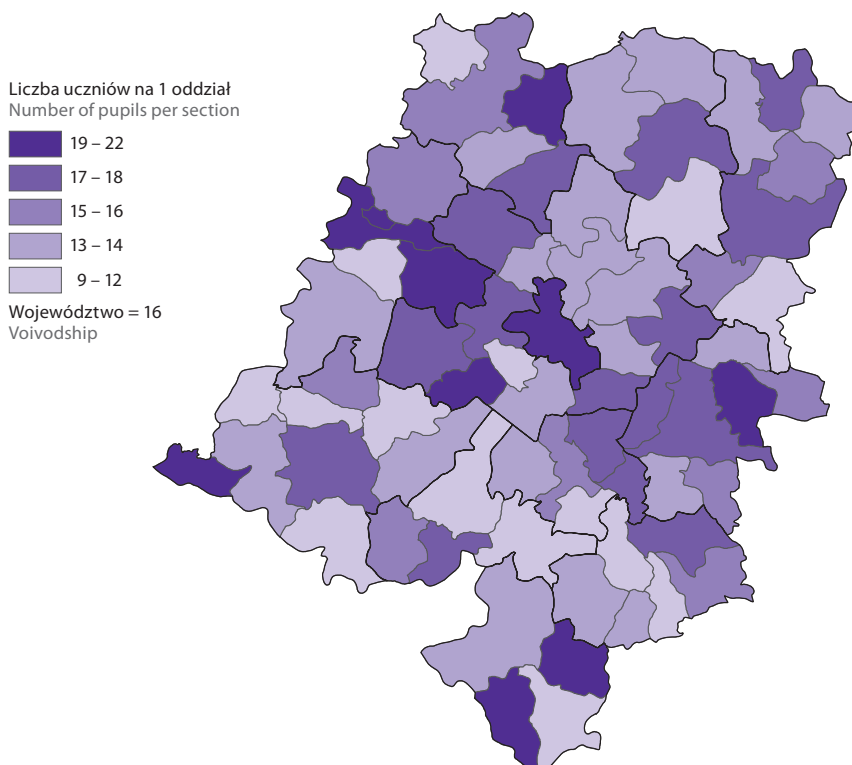
a From the previous school year. b Lack of graduates is connected with the reform of the educational system i. e. transition from a 6-year to 8-year primary school.

W roku szkolnym 2022/23 na 1 szkołę podstawową dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) przypadało 182 uczniów, tak jak w roku szkolnym 2021/22. Najwięcej uczniów na 1 szkołę podstawową przypadało w m. Opolu (384) oraz w powiecie brzeskim (239). Najmniejsze zagęszczenie uczniów w szkołach podstawowych odnotowano w powiatach: oleskim (134) i opolskim (151). W szkołach podstawowych specjalnych przeciętna liczba uczniów wyniosła 46 osób, tj. o 1 osobę więcej niż w poprzednim roku szkolnym.

Średnia wielkość oddziału szkolnego w szkole podstawowej w roku szkolnym 2022/23 wyniosła 16 uczniów, podobnie jak przed rokiem. Pod względem liczebności oddziałów najbardziej korzystna sytuacja wystąpiła w gminach: Kamiennik oraz Komprachcice (po 9 uczniów), a najliczniejsze oddziały odnotowano w gminie Tułowice (22) oraz w m. Brzegu i m. Opolu (po 21).

Mapa 23. Uczniowie w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2022/23

Map 23. Pupils in primary schools in the 2022/23 school year

W czerwcu 2022 r. naukę w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży ukończyły 11462 osoby (o 41,1% więcej niż w 2021 r.), w tym 150 absolwentów szkół podstawowych specjalnych. W miastach szkoły podstawowe ukończyło 7123 dzieci i młodzieży (o 36,6% więcej niż rok wcześniej), a na wsi – 4339 (o 49,0% więcej).

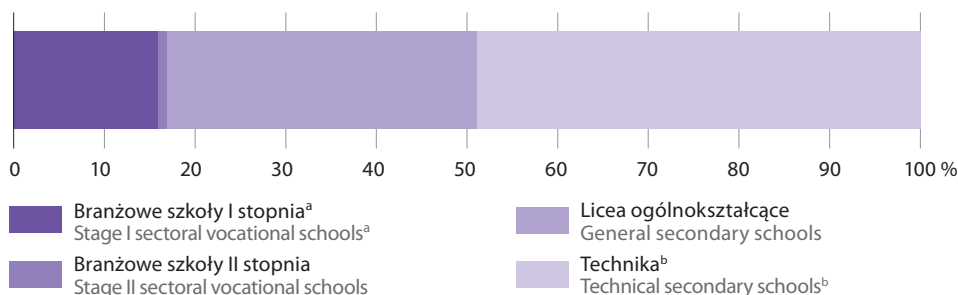
Do szkół ponadpodstawowych zalicza się: specjalne szkoły przysposabiające do pracy, branżowe szkoły I stopnia, branżowe szkoły II stopnia, licea ogólnokształcące, technika, ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz szkoły policealne.

Na terenie województwa opolskiego w roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 179 ponadpodstawowych szkół dla młodzieży (w tym 38 szkół specjalnych), w których kształciło się łącznie 37522 uczniów (w tym 616 w szkołach specjalnych). W porównaniu z poprzednim rokiem zwiększyła się liczba szkół o 2,3%, a liczba uczniów o 8,2%.

Największą popularnością wśród uczniów szkół ponadpodstawowych cieszyły się te szkoły, które dawały możliwość uzyskania świadectwa dojrzałości, a tym samym kontynuowania nauki w uczelniach. W szkołach tych pobierało naukę 84,1% ogólnej liczby uczniów na tym poziomie kształcenia. Spośród szkół ponadpodstawowych dla młodzieży największą popularnością cieszyły się technika łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. W roku szkolnym 2022/23 uczęszczało do nich 42,6% uczniów klas pierwszych szkół ponadpodstawowych. Na drugim miejscu pod względem popularności były licea ogólnokształcące, które wybrało 33,2% uczniów klas pierwszych.

W roku szkolnym 2021/22 odnotowano 8348 absolwentów szkół ponadpodstawowych, wśród których największą grupę stanowili absolwenci techników (37,1%) i liceów ogólnokształcących (32,9%), a udział absolwentów branżowych szkół I stopnia wyniósł 28,2%. Absolwenci branżowych szkół II stopnia, szkół specjalnych przysposabiających do pracy oraz ogólnokształcących szkół artystycznych stanowili odpowiednio: 0,5%, 0,7% i 0,7% ogólnej liczby absolwentów.

Wykres 21. Uczniowie szkół ponadpodstawowych dla młodzieży według typów szkół w roku szkolnym 2022/23
Chart 21. Students of post-primary schools for youth by types of schools in the 2022/23 school year

a,b łącznie: a – ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a,b Including: a – special job-training schools, b – general art schools leading to professional certification.

W województwie opolskim w roku szkolnym 2022/23 było 48 branżowych szkół I stopnia oraz 21 szkół specjalnych przysposabiających do pracy. Ich liczba w porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22 odpowiednio: zwiększyła się o 4,3% i pozostała bez zmian. Do szkół branżowych I stopnia (łącznie ze szkołami przysposabiającymi do pracy) uczęszczało 5957 uczniów, z tego 90,4% uczyło się w szkołach ogólnodostępnych, a 9,6% w szkołach specjalnych. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym wystąpił spadek liczby uczniów ogółem o 2,3%, w tym w szkołach ogólnodostępnych – o 2,8%, a w specjalnych – wzrost o 2,1%. W czerwcu 2022 r. naukę w branżowych szkołach I stopnia ukończyło 2405 absolwentów, z tego 93,9% to absolwenci szkół ogólnodostępnych, a 6,1% – szkół specjalnych. W porównaniu z poprzednim rokiem wystąpił wzrost liczby absolwentów ogółem o 102,6%, w tym w szkołach ogólnodostępnych o 113,7%, a w specjalnych o 12,3%.

W roku szkolnym 2022/23 funkcjonowało 10 branżowych szkół II stopnia, w których naukę mogli kontynuować absolwenci branżowych szkół I stopnia (tj. o 4 placówki więcej niż przed rokiem), w których kształciło się 407 uczniów (wzrost o 169,5%). W czerwcu 2022 r. po raz pierwszy odnotowano 38 absolwentów tych szkół.

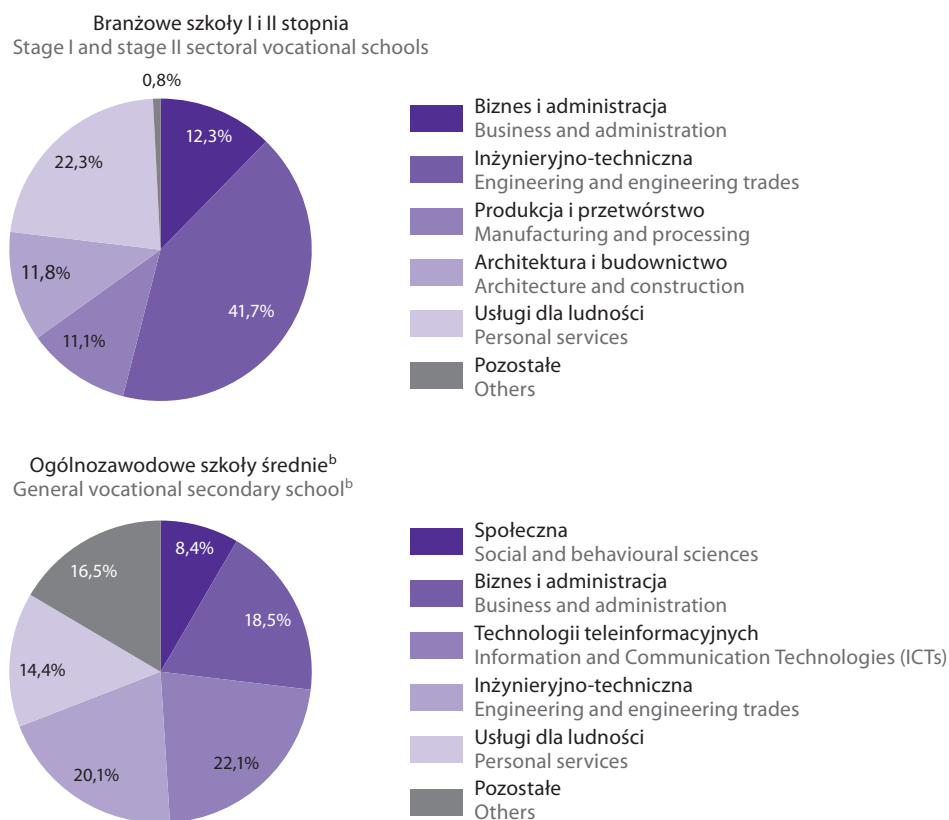
W roku szkolnym 2022/23 działało 47 liceów ogólnokształcących dla młodzieży. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym liczba tych szkół nie zmieniła się. W liceach ogólnokształcących kształciło się 12822 osoby (wzrost w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym o 12,0%). W roku

szkolnym 2022/23 na 1 liceum ogólnokształcące (bez szkół specjalnych) przypadało średnio 284 uczniów (o 30 uczniów więcej w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym), natomiast na 1 oddział 26 uczniów, tj. tak jak w roku szkolnym 2021/22. W czerwcu 2022 r. naukę w liceach ogólnokształcących ukończyło 2748 absolwentów (tj. mniej o 3,1% niż rok wcześniej).

W województwie opolskim w roku szkolnym 2022/23 były 53 technika (łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe). W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym ich liczba spadła o 3,6%. Do techników w roku szkolnym 2022/23 uczęszczało łącznie 18336 uczniów, z tego 97,8% uczyło się w technikach, a 2,2% w szkołach ogólnokształcących artystycznych dających uprawnienia zawodowe. W porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym odnotowano wzrost liczby uczniów ogółem o 8,0%, w tym w technikach o 7,9%, a w szkołach ogólnokształcących artystycznych dających uprawnienia zawodowe o 14,5%. W roku szkolnym 2022/23 na 1 technikum (bez szkół specjalnych) w województwie opolskim przypadało średnio 352 uczniów (o 38 uczniów więcej w porównaniu z rokiem szkolnym 2021/22), natomiast na 1 oddział – 26 uczniów (o 1 ucznia więcej jak w poprzednim roku szkolnym). Liczba absolwentów techników w czerwcu 2022 r. wyniosła 3157 i zwiększyła się o 3,8% w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 22. Absolwenci szkół zawodowych dla młodzieży według podgrup kierunków kształcenia^a w roku szkolnym 2021/22

Chart 22. Graduates of vocational school for youth by narrow fields of education^a in the 2021/22 school year

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b Technika i szkoły ogólnokształcące artystyczne dające uprawnienia zawodowe.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b Technical secondary schools and general art schools leading to professional certification.

W roku szkolnym 2021/22 najwięcej absolwentów branżowych szkół I oraz II stopnia (bez szkół specjalnych przysposabiających do pracy) ukończyło naukę w zawodach z podgrupy inżynieryjno-technicznej (41,7% ogółu absolwentów), usług dla ludności (22,3%) oraz biznesu i administracji (12,3%). Absolwenci techników (łącznie ze szkołami ogólnokształcącymi artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe) natomiast najczęściej kończyli naukę na kierunkach z podgrupy technologii teleinformatycznych (22,1% ogółu absolwentów), inżynieryjno-technicznej (20,1%) oraz biznesu i administracji (18,5%).

W roku szkolnym 2022/23 w województwie opolskim było 35 szkół policealnych i ich liczba w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym zmniejszyła się o 14,6%. Szkoły policealne kształciły 5358 osób, tj. mniej o 10,6% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W czerwcu 2022 r. naukę w szkołach policealnych ukończyło 1371 osób, tj. mniej o 6,5% w porównaniu z czerwcem 2021 r. Najliczniejszą grupę stanowili absolwenci z podgrupy: medyczna (33,8% ogółu absolwentów), higiena i bezpieczeństwo pracy (20,4%) oraz biznes i administracja (14,2%).

Do egzaminu maturalnego w maju 2023 r. przystąpiło 5348 absolwentów szkół ponadpodstawowych, z czego 53,9% stanowiły kobiety. Liczba osób przystępujących do egzaminu maturalnego spadła o 8,6% w porównaniu z poprzednim rokiem szkolnym. W 2023 r. egzamin maturalny zdało 4506 osób, tj. o 0,7% więcej niż rok wcześniej. Spośród osób, które zdały egzamin maturalny 54,3% stanowiły kobiety.

Tablica 10. Osoby, które przystąpiły do egzaminu maturalnego^a
Table 10. Persons, who took matriculation examination^a

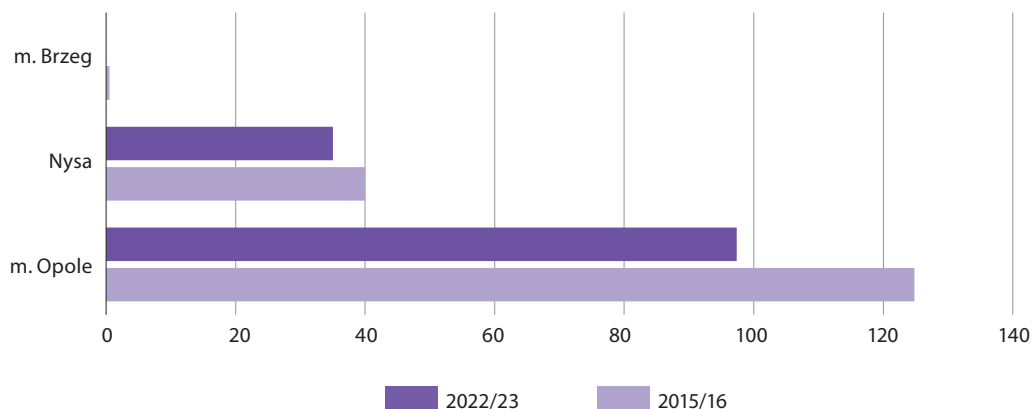
Wyszczególnienie Specification	2020	2021	2022	2023
Ogółem Total	5853	6152	5849	5348
mężczyźni males	2670	2865	2690	2465
kobiety females	3183	3287	3159	2883
W tym osoby, które zdały egzamin Of which person who passed examination	4307	4483	4475	4506
mężczyźni males	1957	2022	2029	2057
kobiety females	2350	2461	2446	2449

a Od 2023 r. egzamin maturalny przeprowadzany jest w dwóch formułach – starej (obowiązującej od 2015 r.) i w nowej (obowiązującej od 2023 r.). W 2023 r. podano łącznie liczbę osób zdających egzamin maturalny według nowej i starej formuły.
a Since 2023, the matriculation examination has been carried out in two formulas – the old one (in force since 2015) and the new one (in force since 2023). In 2023, the total number of persons taking the matriculation examination according to the new and old formula was reported.

W roku akademickim 2022/23 na terenie województwa opolskiego miało siedzibę 5 uczelni, podobnie jak rok wcześniej, ale mniej o 16,7% w porównaniu z rokiem akademickim 2015/16, w których studiowało 18179 osób (odpowiednio: więcej o 1,7% i mniej o 20,8%). We wszystkich uczelniach działających na terenie województwa (łącznie z oddziałami uczelni z siedzibą poza województwem) kształciło się 21542 studentów, tj. więcej o 2,5% niż w roku akademickim 2021/22, a mniej o 14,4% w stosunku do roku 2015/16.

Spośród 5 uczelni województwa opolskiego 3 to uczelnie publiczne, dlatego większość wśród ogółu studiujących (84,2%) stanowili studenci uczelni publicznych (w porównaniu z poprzednim rokiem akademickim spadek o 5,2 p. proc.). W uczelniach publicznych dominującą formą kształcenia były studia stacjonarne, na których uczyło się 78,8% studentów (w 2021/22 – 78,7%), tak jak w niepublicznych uczelniach 59,1% studentów (w 2021/22 – 42,5%).

Wykres 23. Studenci stacjonarni uczelni w miejscowościach akademickich na 1000 ludności
 Chart 23. Students in full-time programmes in academic towns per 1000 population

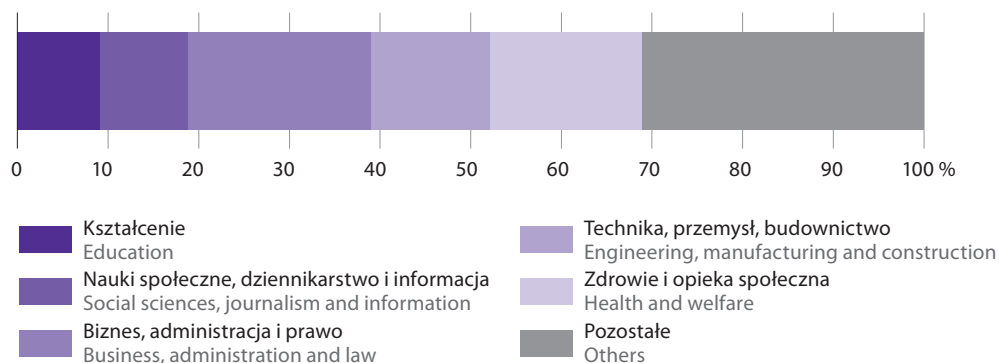

W roku akademickim 2022/23 największa część studentów (58,4%) podjęła studia pierwszego stopnia (inżynierskie i licencjackie). Na studiach drugiego stopnia kształciło się 22,4% osób, a magisterskich jednolitych – 19,2%. W porównaniu z rokiem akademickim 2021/22 w ogólnej liczbie studiujących zwiększył się udział osób na studiach magisterskich jednolitych o 1,3 p. proc. oraz drugiego stopnia o 0,5 p. proc., a zmniejszył się na studiach pierwszego stopnia o 1,7 p. proc. Spośród wszystkich studentów najwięcej – 38,2% kształciło się na studiach pierwszego stopnia na poziomie licencjackim (w roku akademickim 2021/22 – 38,3%).

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. dyplomy ukończenia studiów wyższych otrzymało 4645 absolwentów, z tego 89,2% to osoby uzyskujące dyplomy uczelni publicznych. Liczba absolwentów wzrosła o 0,8% w porównaniu z poprzednim rokiem, a zmniejszyła się o 31,0% w stosunku do roku akademickiego 2015/16. Ponad połowa wszystkich absolwentów (54,1% ogółu) ukończyła studia pierwszego stopnia, z czego 32,6% z tytułem inżyniera, a 67,4% z tytułem licencjata. Studia magisterskie jednolite ukończyło 8,1% wszystkich kończących studia, a studia drugiego stopnia ukończyło 37,8%.

Najwięcej osób w roku akademickim 2022/23 kształciło się na kierunkach z grup: biznes, administracja i prawo (26,5%), zdrowie i opieka społeczna (17,3%) oraz technika, przemysł i budownictwo (11,7%). Najmniej studentów studiowało na kierunkach z grup: rolnictwo (0,3%), indywidualne studia międzyobszarowe (2,0%) oraz nauki przyrodnicze, matematyka i statystyka (2,7%). W porównaniu z rokiem akademickim 2021/22 można zauważyć wzrost odsetka studiujących jedynie na kierunkach z grupy biznes, administracja i prawo (o 7,0 p. proc.). W pozostałych grupach zanotowano spadek i największy dotyczył: techniki, przemysłu i budownictwa (o 1,5 p. proc.) oraz nauk społecznych, dziennikarstwa i informacji (o 1,4 p. proc.).

Wykres 24. Absolwenci^a uczelni według grup kierunków kształcenia^b w roku akademickim 2021/22
Chart 24. Graduates^a of higher education institutions by broad fields of education^b in the 2021/22 academic year

a Absolwenci, którzy uzyskali dyplomy ukończenia studiów 2022 r. łącznie z cudzoziemcami. b Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013).

a Graduates who obtained higher education diplomas in 2022. Including foreigners. b According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013).

Wśród osób, które ukończyły uczelnie w 2022 r., największy odsetek stanowili absolwenci kierunków związanych z: biznesem, administracją i prawem (20,1%), zdrowiem i opieką społeczną (16,7%) oraz techniką, przemysłem i budownictwem (13,2%).

W roku szkolnym 2022/23 w województwie opolskim funkcjonowało 31 szkół dla dorosłych, wśród których przeważały licea ogólnokształcące – 93,5%. Pozostałymi szkołami dla dorosłych były szkoły podstawowe. W relacji do roku szkolnego 2021/22 liczba szkół dla dorosłych zmniejszyła się o 11,4%. Naukę w szkołach dla dorosłych kontynuowało łącznie 2522 uczniów, tj. o 4,1% mniej niż przed rokiem. Do szkół podstawowych dla dorosłych uczęszczało 58 uczniów. W liceach ogólnokształcących uczyło się 2464 uczniów (97,7% ogólnej liczby uczniów szkół dla dorosłych). Szkoły dla dorosłych w roku szkolnym 2021/22 ukończyło 1018 osób, tj. o 15,4% mniej niż rok wcześniej. Zdecydowaną najliczniejszą grupę absolwentów tworzyli kończący edukację w liceach ogólnokształcących (96,4% ogółu).

W 2022 r. według wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), 6,8% osób w wieku 25–64 lata (o 0,8 p. proc. mniej od średniej krajowej) deklaroowało uczestnictwo w edukacji obejmującej uczenie się formalne (szkoła i studia wyższe) i kształcenie pozaformalne (różnego rodzaju kursy i szkolenia). Wskaźnik ten zwiększył się w skali roku o 2,9 p. proc. i o 4,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,2 p. proc. i o 4,1 p. proc.).

Wydatki publiczne na oświatę i wychowanie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r. wynosiły w województwie opolskim 2523,1 mln zł, co stanowiło 30,2% ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego (w 2021 r. – 31,4%, w 2015 r. – 35,8%). W skali roku wydatki na oświatę i wychowanie ogółem zwiększyły się o 8,9%, a o 57,6% w odniesieniu do 2015 r. Na oświatę i wychowanie ogółem samorządy gminne w 2022 r. przeznaczyły 1593,3 mln zł (tj. więcej o 10,4% niż w 2021 r. i o 51,4% w porównaniu z 2015 r.), samorządy powiatów – 433,6 mln zł (odpowiednio więcej: o 5,6% i o 47,6%), samorząd miasta na prawach powiatu – 442,2 mln zł (odpowiednio więcej: o 10,5% i o 84,9%), a samorząd województwa – 54,0 mln zł (odpowiednio: mniej o 15,0% i więcej o 241,8%). W 2022 r. samorządy gminne środki na oświatę i wychowanie (dział 801) w kwocie 1583,7 mln zł przeznaczyły głównie na funkcjonowanie: szkół podstawowych – 55,3% oraz przedszkoli – 24,0%. Z kolei miasto na prawach powiatu środki na oświatę i wychowanie (420,0 mln zł) wydatkowało głównie na: szkoły podstawowe – 30,2%, przedszkola – 20,1% oraz licea ogólnokształcące – 11,7%.

Zasoby pracy

Labour resources

Według stanu na koniec października 2023 r. w województwie opolskim odnotowano mniejszą liczbę pracujących w relacji do grudnia 2022 r. Ponad połowę pracujących stanowili mężczyźni. Najwięcej mieszkańców województwa opolskiego pracowało w sektorze usługowym.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego na koniec 2023 r. była mniejsza niż przed rokiem oraz przed ośmioma laty. Bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, odnotowano mniejszą liczbę nowo rejestrujących się bezrobotnych niż osób wyłączonych z ewidencji.

Wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w 4 kwartale 2023 r. w województwie opolskim wskazują na poprawę wskaźników rynku pracy w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, natomiast na pogorszenie względem 4 kwartału 2021 r.

Dane o **pracujących w gospodarce narodowej** (stan na ostatni dzień miesiąca) od grudnia 2022 r. są prezentowane na podstawie administracyjnych źródeł danych według miejsca zamieszkania, bez zagranicy. Dane dotyczą pracujących we wszystkich podmiotach gospodarki narodowej.

Dane o pracujących dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód.

Do pracujących zalicza się:

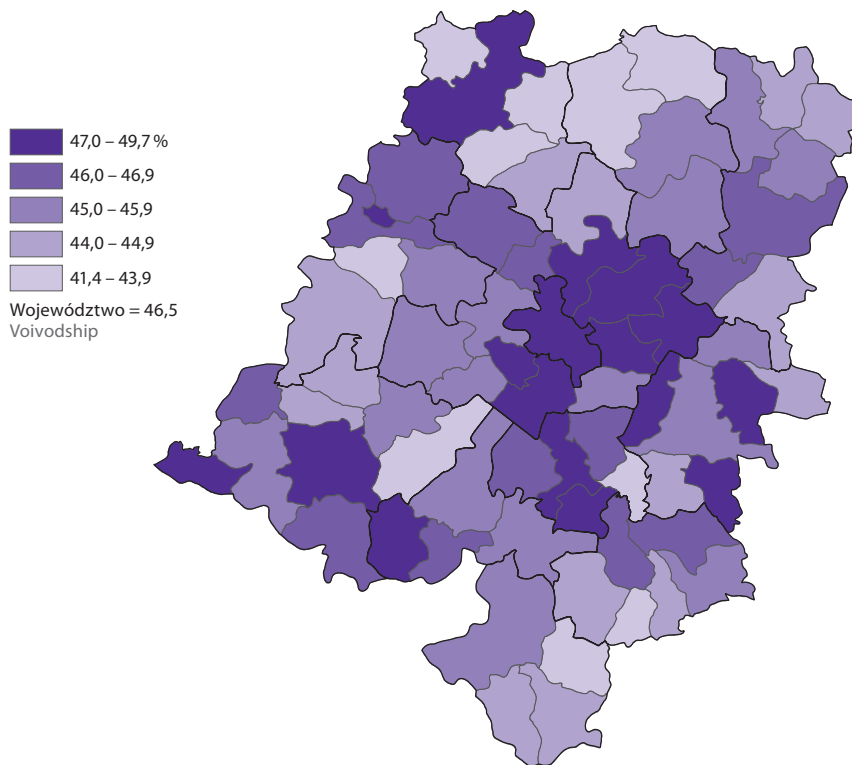
- pracowników najemnych (od 2022 r. zmiana nazwy, wcześniej zatrudnieni), czyli osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór) lub stosunku służbowego na czas określony i nieokreślony, w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy;
- pracodawców i pracujących na własny rachunek, łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin;
- osoby wykonujące pracę nakładczą;
- członków spółdzielni produkcji rolnej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

W województwie opolskim na koniec października 2023 r. pracowało 342,9 tys. osób, co stanowiło 2,3% ogólnej liczby pracujących w gospodarce narodowej w kraju. Ich liczba w porównaniu z końcem grudnia 2022 r. zmniejszyła się o 3,9 tys., tj. o 1,1% (w kraju – o 0,4%). Spadek liczby pracujących w odniesieniu do grudnia 2022 r. wystąpił prawie we wszystkich województwach. W dziesięciu województwach liczba pracujących zmniejszyła się bardziej niż średnio w kraju. Procentowo największy spadek liczby pracujących zanotowano w województwie świętokrzyskim (o 1,3%), natomiast w małopolskim oraz pomorskim był on najmniejszy (po 0,1%). Wzrost liczby pracujących odnotowano jedynie w województwie mazowieckim (o 0,6%).

Wśród ogółu pracujących ponad połowę, tj. 53,5% stanowili mężczyźni. Ich wyższy udział w ogólnej liczbie pracujących odnotowano we wszystkich gminach województwa opolskiego. Najwyższy udział kobiet według stanu na koniec października 2023 r. wystąpił w m. Opolu (49,7%), a najniższy w gminie Domaszowice (41,4%).

Mapa 24. Udział kobiet w ogólnej liczbie pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Stan w dniu 31 października

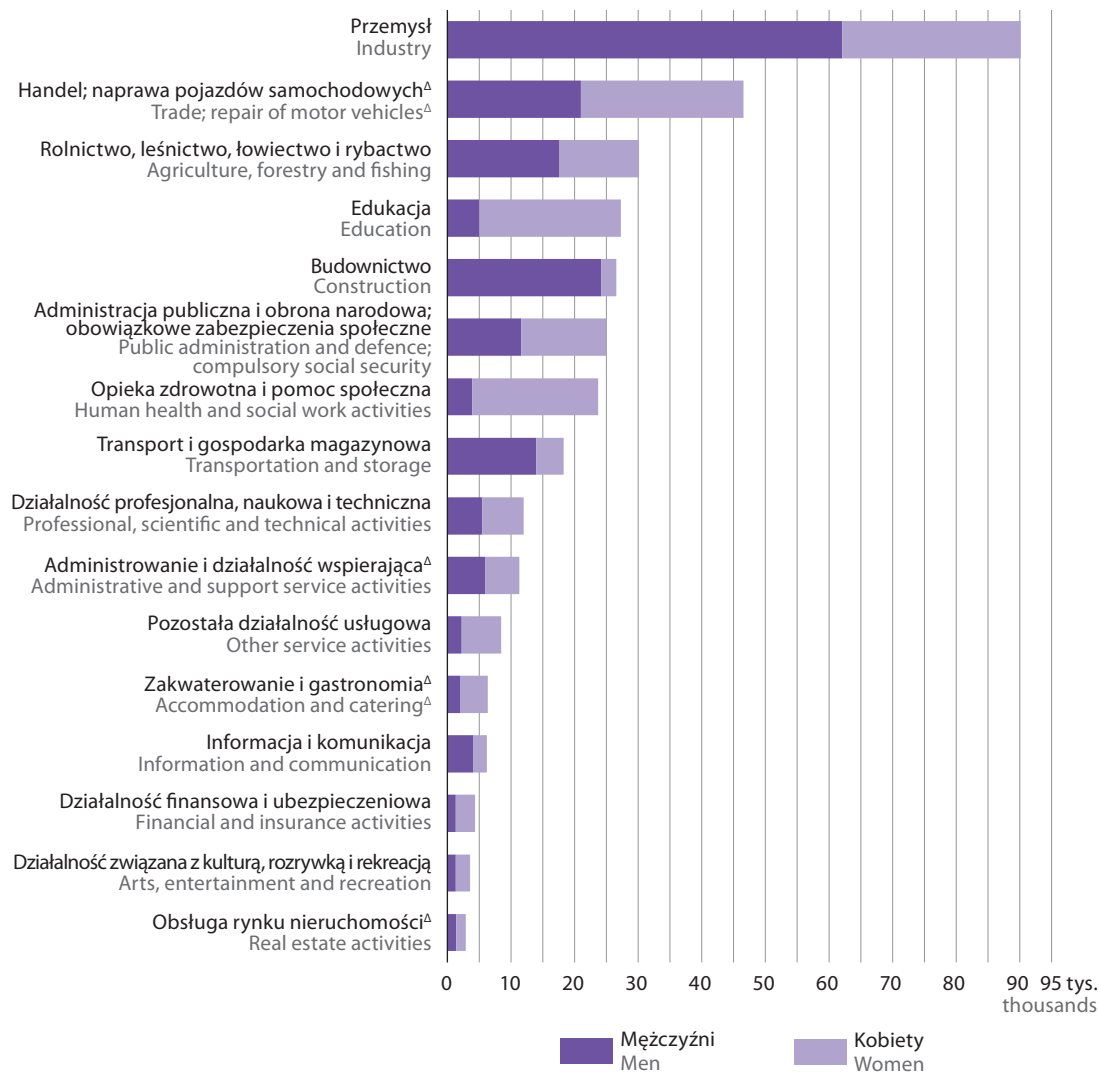
Map 24. Share of women in the total number of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023
As of 31 October

Zdecydowanie więcej mężczyzn niż kobiet pracowało w budownictwie (91,1% ogółu pracujących w tej sekcji), transporcie i gospodarce magazynowej (76,6%) oraz w podmiotach prowadzących działalność w zakresie przemysłu (68,9%). Znacznie większy udział kobiet wśród pracujących wystąpił natomiast w sekcjach: opieka zdrowotna i pomoc społeczna (83,4%), edukacja (81,5%) oraz pozostała działalność usługowa (73,3%).

**Wykres 25. Pracujący w gospodarce narodowej według sekcji PKD i płci w 2023 r.
Stan w dniu 31 października**

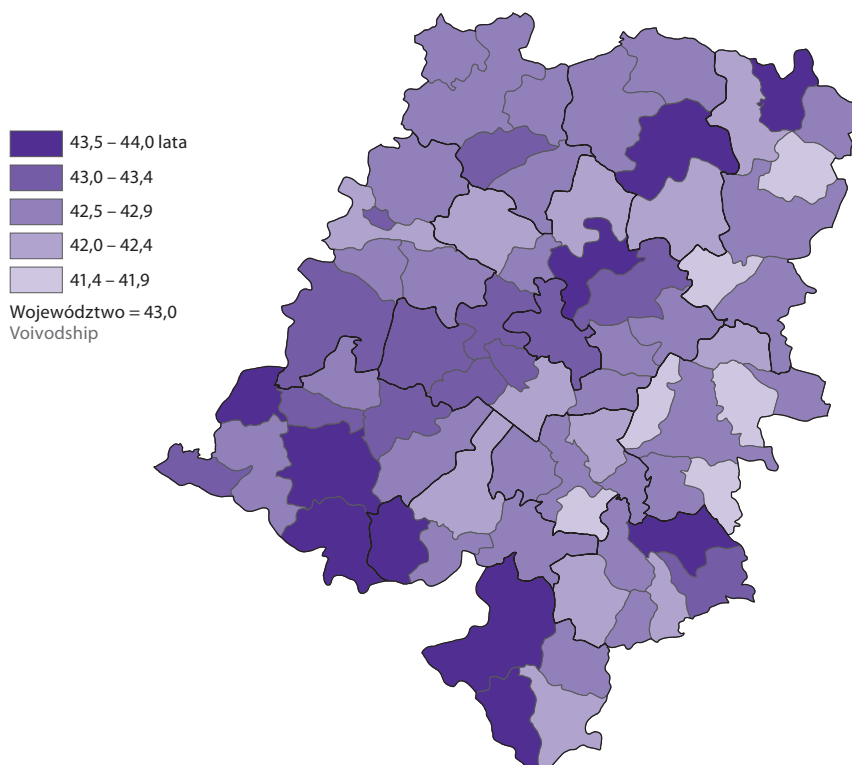
Chart 25. Employed persons in the national economy by PKD sections and sex in 2023
As of 31 October

Na koniec października 2023 r. średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej w województwie opolskim wyniosła 43,0 lata (w kraju – 42,6 lat). W skali województw najniższą średnią wieku pracujących zaobserwowano w województwie pomorskim i wielkopolskim (po 41,9 lat), a najwyższą w świętokrzyskim (43,7 lat). Średnia wieku pracujących mężczyzn w województwie opolskim wyniosła 43,2 lata, a dla kobiet 42,8 lat.

Mapa 25. Średnia wieku pracujących w gospodarce narodowej według gminy zamieszkania w 2023 r. Stan w dniu 31 października

Map 25. Average age of employed persons in the national economy by gmina of residence in 2023 As of 31 October

Wśród gmin województwa opolskiego najniższą średnią wieku osób pracujących odnotowano w gminie Izbicko (41,4 lata), a najwyższą w m. Kędzierzynie-Koźlu oraz w gminach: Głuchołazy i Nysa (po 44,0 lata).

Na koniec października 2023 r. liczba mieszkańców województwa opolskiego pracujących w sektorze rolniczym wyniosła 30,1 tys. osób. W sektorze przemysłowym pracowało 116,7 tys. mieszkańców, a w usługowym 196,0 tys. Oznacza to, że struktura pracujących charakteryzowała się dominacją usług.

W ogólnej liczbie pracujących największy udział (80,5%) mieli pracownicy najemni. Pracujący na własny rachunek łącznie z pomagającymi członkami rodzin stanowili 19,1%.

Najwięcej pracujących na koniec października 2023 r. było mieszkańców m. Opola (54,5 tys.), oraz powiatów: opolskiego (43,9 tys.), nyskiego (42,5 tys.), brzeskiego (32,7 tys.) i kędzierzyńsko-kozielskiego (30,5 tys.). Powiaty te skupiały ponad połowę (59,5%) pracujących mieszkańców województwa opolskiego.

Dane o **bezrobociu rejestrowanym** podano na podstawie badania, które opiera się na rejestracji osób w powiatowych urzędach pracy. Osoby te muszą spełniać kryteria przedstawione w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735), w której określono je jako bezrobotne oraz w ustawie o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 103).

W końcu grudnia 2023 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa opolskiego wyniosła 20,3 tys. osób, tj. 2,6% wszystkich bezrobotnych w kraju. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 1,0% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 43,9% w stosunku do grudnia 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,0% i o 49,6%). W relacji do końca grudnia poprzedniego roku liczba bezrobotnych zmniejszyła się w czternastu województwach. Największy spadek odnotowano w województwie lubelskim (o 6,3%), a najmniejszy w podlaskim (o 0,6%). Wzrost liczby bezrobotnych w skali roku nastąpił w województwie pomorskim (o 1,0%) i wielkopolskim (o 0,5%). W odniesieniu do 2015 r. we wszystkich województwach nastąpił spadek liczby bezrobotnych, od 60,9% w województwie lubuskim do 43,7% w podlaskim.

W województwie opolskim najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2023 r. było w powiecie nyskim (2,8 tys.), a następnie w powiatach: brzeskim i kędzierzyńsko-kozielskim (po 2,3 tys.) oraz w m. Opolu (2,2 tys.). Powiaty te skupiały prawie połowę (47,4%) zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. W skali roku w większości powiatów odnotowano spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych, od 5,4% w m. Opolu do 0,1% w powiecie prudnickim. Wzrost liczby zarejestrowanych bezrobotnych wystąpił w czterech powiatach, w tym największy w brzeskim (o 3,4%).

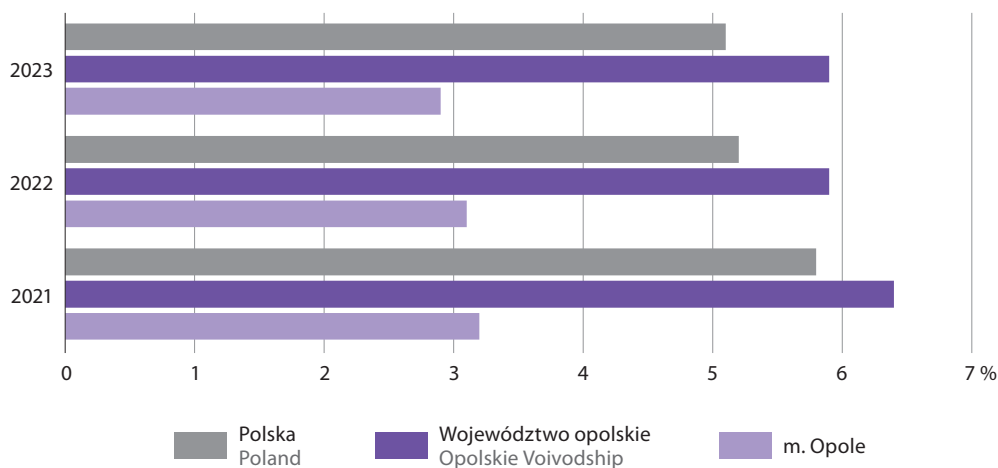
Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Wskaźnik ten podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowaną – od 2020 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2020. Dane te nie są w pełni porównywalne z okresami wcześniejszymi.

W końcu 2023 r. w województwie opolskim stopa bezrobocia rejestrowanego ukształtowała się na poziomie grudnia 2022 r., tj. 5,9%. W kraju stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,1% i była niższa o 0,1 p. proc. w stosunku do końca grudnia 2022 r. Pod względem wysokości stopy bezrobocia województwo opolskie uplasowało się na 9 miejscu w kraju. Najwyższą pozycję zajmowało województwo wielkopolskie ze stopą bezrobocia równą 3,0%, a najniższą podkarpackie ze stopą bezrobocia 8,6%. W porównaniu z 2022 r. spadek wartości omawianego wskaźnika odnotowano w dziesięciu województwach, największy (o 0,5 p. proc.) w lubelskim. W czterech województwach (oprócz opolskiego) w: podlaskim, pomorskim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim wartość stopy bezrobocia rejestrowanego utrzymała się na poziomie grudnia 2022 r. Wzrost stopy bezrobocia w skali roku odnotowano jedynie w województwie wielkopolskim (o 0,1 p. proc.).

Wykres 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego Stan w dniu 31 grudnia

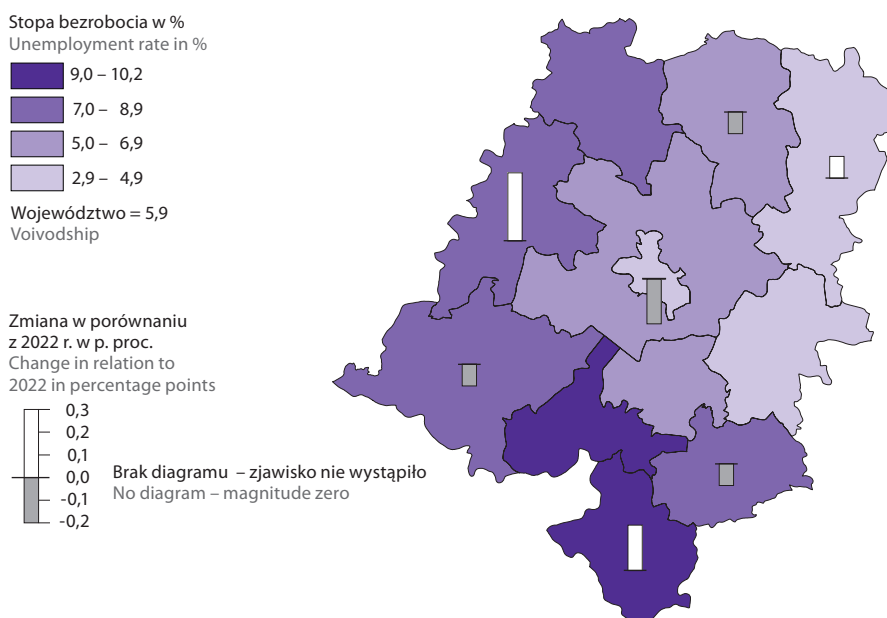
Chart 26. Registered unemployment rate
As of 31 December

W 2023 r. nadal obserwowano duże zróżnicowanie poziomu stopy bezrobocia w poszczególnych powiatach. Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały: głubczycki (10,2%), prudnicki (9,1%) oraz namysłowski (8,9%). Niższa stopa bezrobocia niż średnia w województwie obserwowana była w m. Opolu (2,9%) oraz w czterech powiatach: strzeleckim (4,4%), oleskim (4,5%), krapkowickim (5,1%) oraz opolskim (5,7%). Rozpiętość stopy bezrobocia wyniosła 7,3 p. proc. na koniec grudnia 2023 r.

Mapa 26. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 26. Registered unemployment rate in 2023
As of 31 December

W skali roku spadek stopy bezrobocia odnotowano w m. Opolu (o 0,2 p. proc.) oraz w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim, kluczborskim i nyskim (po 0,1 p. proc.). Wzrost natomiast wystąpił w trzech powiatach: brzeskim (o 0,3 p. proc.), głubczyckim (o 0,2 p. proc.) i oleskim (o 0,1 p. proc.). W pozostałych pięciu powiatach stopa bezrobocia rejestrowanego utrzymała się na poziomie grudnia 2022 r.

W województwie opolskim w końcu grudnia 2023 r. wśród bezrobotnych, podobnie jak w kraju, przeważały kobiety. W ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w powiatowych urzędach pracy stanowiły one 54,7%. Ich liczba była niższa o 4,1% niż przed rokiem, a o 43,8% w porównaniu z 2015 r. Populacja bezrobotnych mężczyzn zwiększyła się o 3,0% w odniesieniu do roku poprzedniego, a zmniejszyła się o 44,0% w relacji do 2015 r.

Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych w końcu grudnia 2023 r. były osoby w wieku 35–44 lata (5,0 tys.). Ich odsetek w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 24,7% i wzrósł o 0,2 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 5,1 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Liczba bezrobotnych w analizowanej grupie zmniejszyła się o 0,3% w skali roku, a o 29,2% w stosunku do 2015 r. Najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby w wieku do 24 lat. Ich liczba na koniec 2023 r. wyniosła 2,4 tys., tj. o 3,3% więcej w porównaniu z grudniem 2022 r., a o 52,6% mniej niż w grudniu 2015 r.

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o niskim poziomie wykształcenia. Dwie najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowiły osoby posiadające wykształcenie gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe oraz zasadnicze zawodowe/branżowe (odpowiednio: 28,9% i 27,7% ogólnej liczby bezrobotnych). Odsetek osób z najniższym poziomem wykształcenia zmniejszył się zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r., odpowiednio: o 0,6 p. proc. i o 1,7 p. proc. Wśród bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym udział nie zmienił się w stosunku do 2022 r., a zmniejszył się o 1,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

Na koniec 2023 r. liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy wyniosła 7,9 tys. i była niższa o 6,7% niż przed rokiem, a o 36,4% niż przed ośmioma laty. Udział analizowanej grupy wśród ogólnej liczby bezrobotnych w skali roku zmniejszył się o 2,4 p. proc., a w stosunku do 2015 r. zwiększył się o 4,6 p. proc. i na koniec 2023 r. wyniósł 39,0%.

Pod względem kryterium stażu pracy najliczniejszą grupę bezrobotnych w końcu grudnia 2023 r. tworzyły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat, tj. 26,5% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba bezrobotnych z omawianym stażem pracy ukształtowała się na nieznacznie niższym poziomie, tj. o 0,2% niż w końcu grudnia 2022 r. oraz zmniejszyła się o 36,8% w stosunku do końca grudnia 2015 r. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowiły osoby, które przepracowały powyżej 30 lat, a ich udział wyniósł 3,7%. Liczba tych osób zmniejszyła się o 9,4% w porównaniu z ub. rokiem, a o 62,7% w odniesieniu do 2015 r.

W województwie opolskim większość bezrobotnych nie posiadała prawa do zasiłku i w końcu grudnia 2023 r. było ich 17,6 tys. osób, tj. mniej o 2,6% niż przed rokiem, a o 44,1% w stosunku do grudnia 2015 r. Udział ich w ogólnej liczbie bezrobotnych na koniec 2023 r. wyniósł 86,5% i był niższy o 1,4 p. proc. niż w 2022 r. oraz o 0,3 p. proc. niż na koniec grudnia 2015 r. W kraju osoby bez prawa do zasiłku na koniec 2023 r. stanowiły 84,8% wszystkich bezrobotnych.

Na terenie województwa opolskiego liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi na koniec 2023 r. wyniosła 9,2 tys. osób, co stanowiło 45,2% ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w województwie. Liczba bezrobotnych zamieszkałych na wsi w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 0,4%, a o 45,6% w relacji do 2015 r.

Wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyodrębniono kategorie osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Należą do nich m.in. długotrwale bezrobotni, którzy w końcu 2023 r. stanowili

50,3% wszystkich bezrobotnych, wobec 52,1% przed rokiem i 53,2% w 2015 r. Na koniec 2023 r. odnotowano 10,2 tys. długotrwale bezrobotnych, ale ich liczba zmniejszyła się o 4,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 47,0% w stosunku do 2015 r. Do grupy będącej w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy należą również bezrobotni z niepełnosprawnościami. Na koniec 2023 r. było ich 1,8 tys., co stanowiło 8,9% wszystkich bezrobotnych. Liczba bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 3,1% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 25,3% w stosunku do 2015 r.

W 2023 r. w województwie opolskim liczba nowo zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 31,9 tys. osób i była mniejsza o 4,6% w stosunku do roku poprzedniego, a o 52,0% niż w 2015 r. Wśród nowo zarejestrowanych większość, tj. 78,6% stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny. Ich odsetek w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się o 2,4 p. proc. w skali roku, a zmniejszył się o 5,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. Z ewidencji bezrobotnych w województwie opolskim w 2023 r. skreślono 32,1 tys. osób, tj. mniej o 6,8% w odniesieniu do roku poprzedniego, a o 55,8% w stosunku do 2015 r. Główną przyczyną wyrejestrowania było podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 19,1 tys. osób wobec 19,0 tys. przed rokiem i 37,2 tys. w 2015 r. Udział tej kategorii bezrobotnych w ogólnej liczbie wyrejestrowanych wynosił 59,4% i był większy o 4,1 p. proc. niż przed rokiem oraz o 8,2 p. proc. niż przed ośmioma laty. W województwie opolskim w 2023 r. bilans bezrobotnych kształtował się korzystnie, tzn. w ciągu roku zarejestrowano o 0,2 tys. osób mniej niż wyłączono z ewidencji. Relacja napływu do odpływu z bezrobocia kształtowała się na poziomie 99,3% wobec 97,1% przed rokiem i 91,5% w 2015 r. (w kraju wskaźnik ten wynosił odpowiednio: 98,1%, 94,0% i 90,0%).

Powiatowe urzędy pracy w województwie opolskim w 2023 r. miały do dyspozycji 20,4 tys. ofert pracy, tj. mniej o 25,2% niż przed rokiem, a o 52,8% w porównaniu z 2015 r. W końcu grudnia 2023 r. na 1 ofertę pracy przypadało 15 bezrobotnych wobec 16 przed rokiem oraz 22 w 2015 r.

Źródłem danych kwartalnych o **ludności aktywnej zawodowo** (tj. pracujących i bezrobotnych według definicji Międzynarodowej Organizacji Pracy oraz wytycznych Eurostatu) oraz o **osobach biernych zawodowo**, tj. tych, którzy pozostają poza siłą roboczą jest Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).

Od 4 kwartału 2023 r. do uogólniania wyników badania na populację generalną zastosowano dane o ludności rezydującej z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Dane za okres od 1 kwartału 2021 r. do 3 kwartału 2023 r. zostały przeliczone zgodnie z nową podstawą uogólniania wyników, w związku z czym różnią się od prezentowanych w poprzedniej edycji Publikacji.

Od 1 kwartału 2021 r. w BAEL wprowadzono zmiany metodologiczne wynikające z wdrożenia rozporządzenia ramowego dla statystyki społecznej, tj. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1700 z dnia 10 października 2019 r. oraz jego aktów implementacyjnych. Zmiany dotyczyły m.in. zakresu podmiotowego badania (badanie zasadnicze obejmuje osoby w wieku 15–89 lat, do 2020 r. włącznie były to osoby w wieku 15 lat i więcej) oraz definicji i sposobu wyodrębniania poszczególnych populacji osób na rynku pracy, tj. pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Na potrzeby analiz porównawczych zaprezentowano przeliczone dane BAEL dla lat wcześniejszych, z uwzględnieniem definicji obowiązujących od 2021 r.

W 4 kwartale 2023 r. w województwie opolskim liczba ludności w grupie wieku 15–89 lat wynosiła 749 tys., tj. mniej o 0,5% niż przed rokiem i o 1,3% niż w analogicznym okresie 2021 r. Populacja aktywnych zawodowo liczyła 429 tys., co stanowiło 57,3% ogólnej liczby ludności w wieku 15–89 lat. Ich liczba w 4 kwartale 2023 r. kształtowała się na tym samym poziomie co przed rokiem, a zmniejszyła się o 3,6% w stosunku do zanotowanej w analogicznym okresie 2021 r. Liczba aktywnych zawodowo mężczyzn zwiększyła się o 0,9% w odniesieniu do 4 kwartału 2022 r., a zmniejszyła się o 5,3% w porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. Liczba aktywnych zawodowo kobiet w 4 kwartale 2023 r. uległa zmniejszeniu zarówno w stosunku do 4 kwartału poprzedniego roku, jak i w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 r., tj. odpowiednio: o 0,5% i o 1,0%.

Tablica 11. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15–89 lat w 4 kwartale według BAEL^a
 Table 11. Economic activity of the population aged 15–89 years in the 4th quarter by the LFS^a

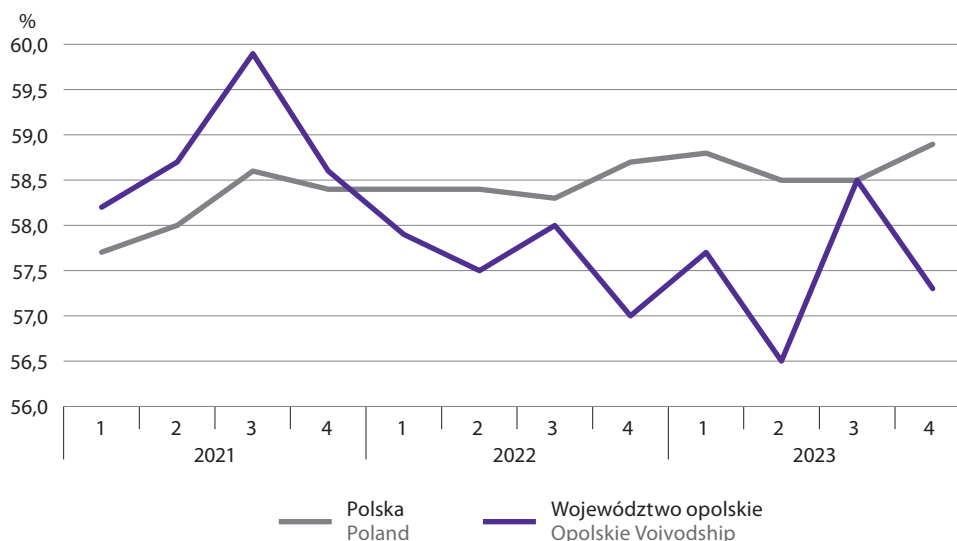
Wyszczególnienie Specification	2021	2022	2023	2023 Polska Poland
Aktywni zawodowo w tys. Economically active persons in thousands	445	429	429	17870
pracujący employed persons	436	415	421	17323
bezrobotni unemployed persons	.	14	.	547
Bierni zawodowo w tys. Economically inactive persons in thousands	314	324	320	12492
Współczynnik aktywności zawodowej w % Activity rate in %	58,6	57,0	57,3	58,9
Wskaźnik zatrudnienia w % Employment rate in %	57,4	55,1	56,2	57,1
Stopa bezrobocia w % Unemployment rate in %	.	3,3	.	3,1

a Populacja osób bezrobotnych dotyczy osób w wieku 15–74 lata.
 a The unemployed population includes people aged 15–74.

Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL obliczono jako udział aktywnych zawodowo danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie opolskim w 4 kwartale 2023 r. kształtował się na poziomie 57,3% (jego wartość dla kraju wynosiła 58,9%). Pod względem wartości tego współczynnika województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju. Najwyższy poziom aktywności zawodowej odnotowano w województwie mazowieckim (63,5%), a najniższy w podkarpackim (52,8%). W województwie opolskim w odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego zaobserwowano wzrost aktywności zawodowej i opisujący ją współczynnik zwiększył się o 0,3 p. proc. (w kraju – o 0,2 p. proc.). W porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. analizowany współczynnik obniżył się o 1,3 p. proc. (w kraju – wzrost o 0,5 p. proc.).

Wykres 27. Współczynnik aktywności zawodowej według kwartałów
 Chart 27. Activity rate by quarters

Wyższy poziom aktywności zawodowej w 4 kwartale 2023 r. odnotowano w przypadku mężczyzn niż kobiet (64,9% wobec 50,6%). W odniesieniu do miejsca zamieszkania wyższą wartość współczynnika aktywności zawodowej obserwowano dla mieszkańców wsi niż miast (59,5% wobec 55,5%).

Rozpatrując poziom wykształcenia i wiek odnotowano zróżnicowany stopień aktywności zawodowej. Najwyższy współczynnik aktywności zawodowej w 4 kwartale 2023 r. wystąpił w przypadku osób z wykształceniem wyższym (78,4%), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (13,9%). Z analizy współczynnika według grup wieku wynika, że najwyższą wartość przyjmował on w przypadku osób w grupie wieku 25–34 lata (90,6%), a najniższą dla osób w wieku 55–89 lat (27,4%).

Do pracujących według BAEL zaliczono osoby w wieku 15–89 lat, które w okresie badanego tygodnia: wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w firmie/instytucji publicznej lub u prywatnego pracodawcy, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem, miały pracę, ale jej nie wykonywały:

- z powodu choroby lub urlopu wypoczynkowego, urlopu związanego z rodzicielstwem (macierzyńskiego, rodzicielskiego, ojcowskiego lub wychowawczego), organizacji czasu pracy (systemu pracy lub odbioru nadgodzin), szkolenia związanego z wykonywaną pracą,
- z powodu sezonowego charakteru pracy, jeśli w okresie poza sezonem nadal regularnie wypełniały zadania i obowiązki związane z pracą lub prowadzeniem działalności (z wyłączeniem obowiązków prawnych lub administracyjnych),
- z innych powodów, jeśli przewidywany okres nieobecności w pracy nie przekracza 3 miesięcy.

Zbiorowość pracujących w grupie wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2023 r. liczyła 421 tys. i zwiększyła się o 1,4% w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. W relacji do 4 kwartału 2021 r. odnotowano spadek liczby omawianej populacji o 3,4%. Uwzględniając podział według płci w porównaniu z 4 kwartałem 2022 r. odnotowano wzrost liczby pracujących zarówno mężczyzn (o 1,3%), jak i kobiet (o 1,6%). W odniesieniu do 4 kwartału 2021 r. zmniejszyła się o 5,8% liczba pracujących mężczyzn oraz o 0,5% liczba pracujących kobiet. W 4 kwartale 2023 r. w populacji pracujących mniejszy udział (45,8%) miały kobiety.

Biorąc pod uwagę wiek pracujących, w 4 kwartale 2023 r. najmniejszym udziałem (5,0%) w omawianej zbiorowości charakteryzowały się osoby z grupy wieku 15–24 lata. Największy udział (29,2%) wśród ogólnej liczby pracujących dotyczył osób z grupy wieku 35–44 lata.

Wśród pracujących w 4 kwartale 2023 r. dominowały osoby z wykształceniem wyższym (144 tys.), ich udział wynosił 34,2%. Kolejną grupą pod względem liczebności wśród pracujących (107 tys.) były osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym/branżowym, które stanowiły 25,4% ogólnej liczby pracujących. Najmniej liczna grupa na rynku pracy (14 tys., tj. 3,3%) to osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego.

Największy udział w strukturze pracujących według statusu zatrudnienia dotyczył osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, czyli pracowników najemnych. W 4 kwartale 2023 r. stanowili oni 80,5% wszystkich pracujących i liczyli 339 tys. osób. Większość z nich (72,9%) zatrudniona była w sektorze prywatnym. Liczba osób pracujących, posiadających umowę o pracę na czas nieokreślony wynosiła 284 tys. (83,8% ogólnej liczby pracowników najemnych). Udział pracodawców i pracujących na własny rachunek w ogólnej liczbie pracujących w 4 kwartale 2023 r. kształtował się na poziomie 18,8%, a ich liczba wynosiła 79 tys. osób.

W strukturze pracujących według zawodów w 4 kwartale 2023 r. najliczniejszą grupą wśród mężczyzn byli robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, którzy stanowili 29,8%. Znaczący udział wśród mężczyzn miała również grupa operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (15,8%). Wśród kobiet przeważały dwie grupy zawodów, tj. specjaliści (25,4%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (18,1%).

Osoby, które w badanym tygodniu przepracowały 40 godzin i więcej stanowiły w 4 kwartale 2023 r. największy odsetek pracujących (67,9%). Wśród nich przeważali mężczyźni (58,9%) oraz mieszkańcy wsi (50,2%). Udział pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy kształtował się na poziomie 10,5% dla grupy osób, które przepracowały od 30 do 39 godzin w tygodniu oraz 9,0% dla grupy, która przepracowała od 20 do 29 godzin. Mniej niż 20 godzin tygodniowo przepracowało 3,6% badanych osób.

Wskaźnik zatrudnienia według BAEL obliczono jako udział pracujących danej kategorii w ogólnej liczbie ludności danej kategorii.

Wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim w analizowanym kwartale wynosił 56,2% (w kraju – 57,1%), co uplasowało województwo opolskie, obok lubuskiego i zachodniopomorskiego na 7 miejscu w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (62,0%), a najniższą w podkarpackim (49,7%). W odniesieniu do analogicznego kwartału roku poprzedniego wskaźnik zatrudnienia w województwie opolskim wzrósł o 1,1 p. proc. (w kraju – o 0,1 p. proc.). W porównaniu z 4 kwartałem 2021 r. odnotowano spadek wartości analizowanego miernika o 1,2 p. proc. Obserwowany w 4 kwartale 2023 r. wzrost wskaźnika w stosunku do 4 kwartału 2022 r. dotyczył zarówno mężczyzn (o 1,2 p. proc.), jak i kobiet (o 1,0 p. proc.). W relacji do 4 kwartału 2021 r. spadek wskaźnika wystąpił wśród mężczyzn (o 2,8 p. proc.), natomiast w grupie kobiet wzrósł (o 0,4 p. proc.). W województwie w 4 kwartale 2023 r. wskaźnik zatrudnienia dla mężczyzn kształtował się na wyższym poziomie niż dla kobiet (63,5% wobec 49,6%).

Najwyższa wartość wskaźnika zatrudnienia wystąpiła w grupie wieku 25–34 lata (88,5%), a najniższa wśród osób w wieku 15–24 lata (25,9%). Pod względem poziomu wykształcenia najwyższy wskaźnik zatrudnienia odnotowano wśród osób legitymujących się wykształceniem wyższym (77,8%), a najniższy dla osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym, niepełnym podstawowym i bez wykształcenia szkolnego (13,9%).

Zbiorowość biernych zawodowo w wieku 15–89 lat w 4 kwartale 2023 r. liczyła 320 tys. osób i stanowiła 42,7% ogólnej liczby mieszkańców województwa w omawianej grupie wieku. Analogiczny odsetek dla kraju wynosił 41,1%. W stosunku do 4 kwartału 2022 r. liczba biernych zawodowo w województwie opolskim zmniejszyła się o 1,2%, a w porównaniu z analogicznym okresem 2021 r. zwiększyła się o 1,9% (w kraju spadek odpowiednio: o 0,5% i o 1,5%). W strukturze osób biernych zawodowo w województwie opolskim w 4 kwartale 2023 r. przeważały kobiety (60,3%) oraz mieszkańcy miast (56,3%).

Najliczniejszą grupę osób wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata (dla tej grupy ustalono przyczynę bierności) w 4 kwartale 2023 r. stanowiły osoby pozostające na emeryturze (142 tys., tj. 54,2%). Drugą pod względem liczebności grupą wśród biernych zawodowo w grupie wieku 15–74 lata były osoby uczące się i uzupełniające kwalifikacje (55 tys.), których odsetek kształtował się na poziomie 21,0%. Osoby bierne zawodowo z powodu choroby lub niepełnosprawności stanowiły 7,3%, a jako przyczynę bierności zawodowej „obowiązków rodzinnych i związane z prowadzeniem domu” wskazało 6,9% omawianej zbiorowości.

5.2. Jakość życia

5.2. Quality of life

Zamożność mieszkańców

Inhabitants' wealth

Przeciętne wynagrodzenie brutto za październik 2022 r. w województwie opolskim w jednostkach o liczbie pracujących 10 i więcej osób wynosiło 6595,32 zł i było wyższe o 25,7% niż przed dwoma laty, a o 61,7% w porównaniu z październikiem 2016 r. Połowa zatrudnionych pracowników otrzymała wynagrodzenie brutto do 5911,35 zł, podczas gdy w październiku 2020 r. kwota ta wynosiła 4519,83 zł, a w analogicznym miesiącu 2016 r. kształtowała się na poziomie 3453,31 zł.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w województwie opolskim w 2022 r. wynosiło 6134,18 zł i było wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim oraz w relacji do 2015 r.

W sektorze przedsiębiorstw w 2023 r. w województwie opolskim przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, jak również przeciętne wynagrodzenie brutto za godzinę pracy kształtowało się na poziomie wyższym niż w 2022 r. i w porównaniu z 2015 r. Czas przepracowany w sektorze przedsiębiorstw zwiększył się zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r.

Przeciętna liczba emerytów i rencistów w 2023 r. zwiększyła się w porównaniu z 2022 r. oraz wobec 2015 r. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto była wyższa niż przed rokiem, jak i w 2015 r. Wyższą dynamiką w skali roku charakteryzowało się świadczenie wypłacane rolnikom indywidualnym niż wypłacane przez ZUS, a w relacji do 2015 r. tendencja była odwrotna.

W województwie opolskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. był nominalnie wyższy o 15,3%, natomiast realnie niższy o 0,4% w porównaniu z poprzednim rokiem. W badaniu z 2022 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wynosił 12,1% i był wyższy w relacji do 2021 r.

W pierwszej części analizy zaprezentowano informacje z badania struktury wynagrodzeń według zawodów. Badanie jest realizowane co dwa lata, ma charakter reprezentacyjny i obejmuje podmioty gospodarki narodowej o liczbie pracujących 10 i więcej osób. Wyniki dotyczą osób pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych, które w roku badania przepracowały cały miesiąc październik. Dane w opracowaniu dotyczą przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto, prezentowanych w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

W województwie opolskim przeciętne wynagrodzenie brutto w jednostkach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w październiku 2022 r. wynosiło 6595,32 zł i było wyższe o 1347,35 zł, tj. o 25,7% niż przed dwoma laty, a o 2515,49 zł, tj. o 61,7% niż za październik 2016 r. (w kraju odpowiednio: o 21,8% i o 61,1%). Wzrost wynagrodzeń w odniesieniu do października 2020 r. wystąpił we wszystkich województwach, przy czym w dziewięciu wynagrodzenia wzrosły więcej niż średnio w kraju. Procentowo największy wzrost wynagrodzeń zanotowano w województwie pomorskim (o 26,3%), natomiast w kujawsko-pomorskim był on najmniejszy (o 16,7%). Względem 2016 r. wzrost wynagrodzeń również wystąpił we wszystkich województwach, od 69,8% w podlaskim do 52,1% w mazowieckim.

Za październik 2022 r. najwyższe wynagrodzenie (8421,78 zł) odnotowano w województwie mazowieckim, które było o 20,3% wyższe niż przeciętnie dla kraju. Wynagrodzenie wyższe niż średnio w kraju wystąpiło także w województwach: dolnośląskim (o 4,2%), pomorskim (o 1,4%) oraz małopolskim (o 1,2%). W pozostałych województwach odnotowano niższe wynagrodzenie niż przeciętnie w kraju, w tym najniższe w podkarpackim i świętokrzyskim. Różnica między województwami o najwyższej

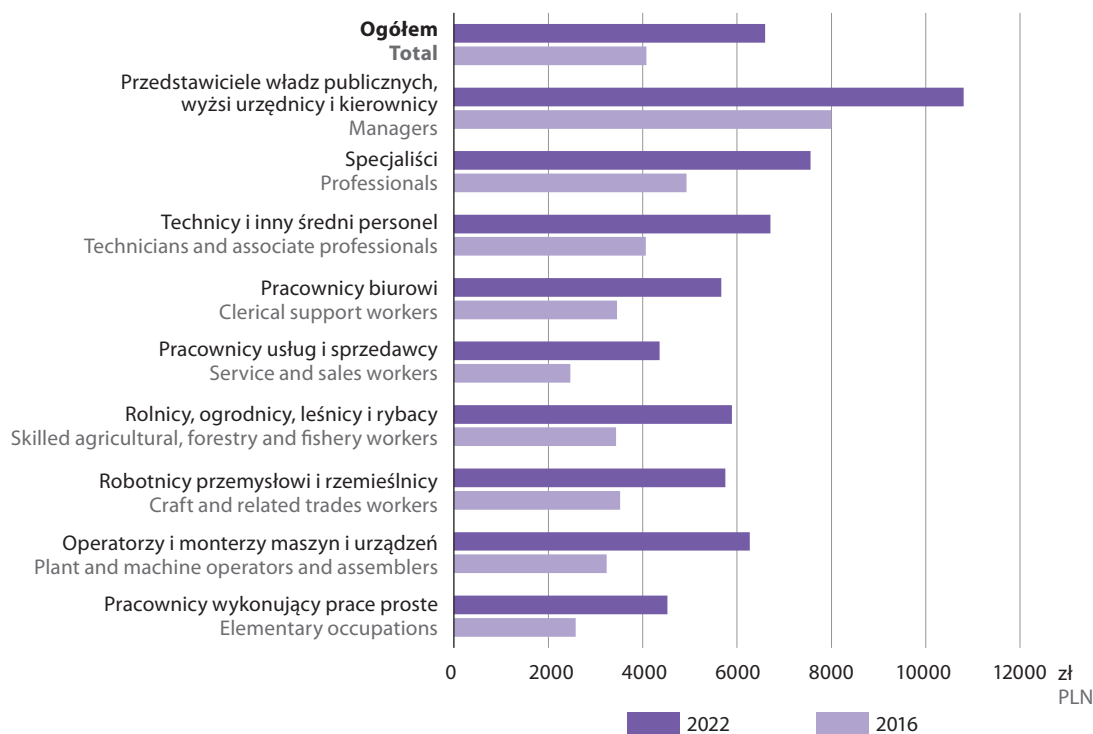
i najniższej wysokości wynagrodzeń wynosiła 2676,74 zł. Województwo opolskie pod względem poziomu wynagrodzenia za październik 2022 r. uplasowało się na 6 pozycji w kraju.

Mężczyźni w województwie opolskim w październiku 2022 r. osiągnęli przeciętne wynagrodzenie o 7,1% (o 468,35 zł) wyższe od średniego w badanych jednostkach, a kobiety niższe o 7,2% (o 477,97 zł). Oznacza to, że przeciętne wynagrodzenie mężczyzn było o 15,5% (o 946,32 zł) wyższe od przeciętnego wynagrodzenia kobiet.

Pracownicy zatrudnieni w jednostkach sektora publicznego zarabiali przeciętnie więcej niż pracownicy sektora prywatnego. W sektorze publicznym przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (6829,75 zł) było o 5,8%, tj. o 376,18 zł wyższe niż w prywatnym oraz o 3,6%, czyli o 234,43 zł wyższe od średniego w skali województwa.

Połowa zatrudnionych pracowników w jednostkach o liczbie pracujących 10 i więcej osób w październiku 2022 r. otrzymała wynagrodzenie brutto do 5911,35 zł (w kraju – 5701,62 zł). W porównaniu z październikiem 2020 r. kwota ta była większa o 1391,52 zł, tj. o 30,8%, a o 2458,04 zł, tj. o 71,2% w stosunku do października 2016 r.

Wykres 28. Wynagrodzenia według zawodów
Chart 28. Wages and salaries by occupations

Analizując wysokość przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto za październik 2022 r. w województwie opolskim można zaobserwować znaczne zróżnicowanie ich poziomu według zawodów. Przeciętne wynagrodzenia powyżej średniej wojewódzkiej otrzymywali pracownicy zatrudnieni w zawodach należących do następujących grup zawodów: przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy oraz specjaliści. Ponadto przeciętnie więcej od średniego wynagrodzenia zarabiali technicy i inny średni personel.

Najwyższe wynagrodzenia wśród badanej populacji pracowników otrzymywali przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy, tj. 10802,74 zł i było to o 63,8% więcej niż w przeciętnie w województwie (w kraju – o 79,6%). W porównaniu z październikiem 2016 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w tej grupie pracowników wzrosło o 2805,31 zł, tj. o 35,1%. Specjaliści przeciętnie osiągnęli wynagrodzenie 7557,49 zł, tj. o 14,6% wyższe od średniego w województwie (w kraju – o 20,8%). W stosunku do 2016 r. wynagrodzenie specjalistów wzrosło o 2629,73 zł, tj. o 53,4%. Pracownicy zatrudnieni w grupie technicy i inny średni personel za październik 2022 r. otrzymali średnio wynagrodzenia w wysokości 6705,28 zł, tj. o 1,7% więcej niż przeciętnie w województwie (w kraju – mniej o 1,4%). W tej grupie pracowników odnotowano wzrost o 2641,07 zł, tj. o 65,0% wynagrodzenia w porównaniu z październikiem 2016 r.

Przeciętne wynagrodzenia brutto pracowników z pozostałych grup zawodów kształtowały się na poziomie niższym od średniego dla badanej populacji. Najniższe zanotowano w grupie pracownicy usług i sprzedawcy, w której wynosiło 4358,36 zł, tj. o 33,9% mniej niż średnio w województwie (w kraju – o 37,1%). W porównaniu z październikiem 2016 r. wzrosło o 1890,52 zł, czyli o 76,6%.

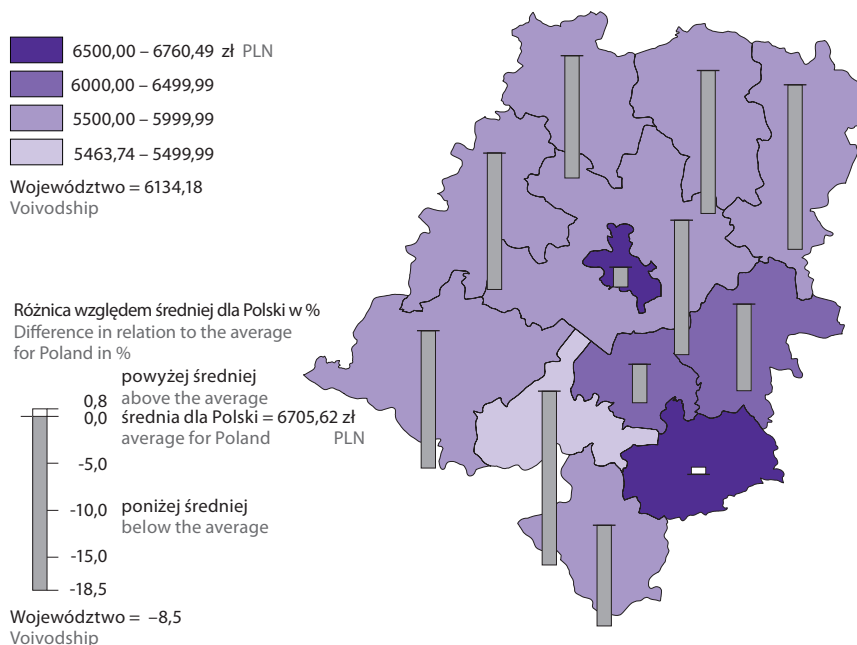
W drugiej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie rocznego badania statystyki publicznej Z-06 o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących) – na tej podstawie przedstawiono zróżnicowanie terytorialne wynagrodzeń (do poziomu powiatów) w 2022 r. (jako ostatnim dostępnym).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłaconych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie; po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.

W województwie opolskim w 2022 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w podmiotach o liczbie pracujących 10 i więcej osób osiągnęło poziom 6134,18 zł i było wyższe o 11,7% w skali roku oraz o 61,7% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 11,7% i o 61,5%). We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w porównaniu z 2021 r., a województwo opolskie (obok pomorskiego) uplasowało się pod tym względem na 5 miejscu w kraju. Pierwszą lokatę zajmowało województwo śląskie, a ostatnią podkarpackie, odpowiednio ze wzrostem: 13,9% i 9,5%. W odniesieniu do 2015 r. województwo opolskie znajdowało się na 10 miejscu, natomiast największy wzrost (o 74,7%) wynagrodzeń odnotowano w województwie małopolskim, a najmniejszy w mazowieckim (o 55,2%).

W analizowanej zbiorowości rozpiętość wynagrodzeń wahała się od 3948,67 zł w zakwaterowaniu i gastronomii do 8533,74 zł w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Wynagrodzenia te stanowiły odpowiednio: 64,4% i 139,1% przeciętnego wynagrodzenia w województwie. Poprawę warunków płacowych zarówno względem 2021 r., jak i 2015 r. odnotowano prawie we wszystkich sekcjach. Jedynie w pozostałej działalności usługowej wystąpił spadek o 6,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w porównaniu z 2021 r. Najbardziej zyskali, zarówno w odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r. pracownicy w transporcie i gospodarce magazynowej, których wynagrodzenie wzrosło odpowiednio: o 43,5% i o 107,2%. Najwolniej natomiast w zestawieniu z 2021 r. rosły wynagrodzenia pracowników zatrudnionych w górnictwie i wydobywaniu (o 1,2%), a w porównaniu z 2015 r. w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 42,6%).

Mapa 27. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto^a w 2022 r.
Map 27. Average monthly gross wages and salaries^a in 2022

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.
^a Data concern entities employing 10 and more persons as well as budgetary sphere units regardless of the number of employed persons.

W województwie opolskim w 2022 r. utrzymywało się znaczne terytorialne zróżnicowanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wynagrodzenia przekraczające wartość przeciętną w województwie odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim, m. Opolu oraz powiecie krapkowickim. W grupie powiatów, w których wystąpiły najniższe wynagrodzenia znalazły się m.in.: prudnicki, oleski, kluczborski i nyski. Najwyższe wynagrodzenia otrzymali pracownicy w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (110,2% przeciętnego wynagrodzenia w województwie), a najniższe wypłacono w powiecie prudnickim (89,1%). Różnica między przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniem brutto w tych powiatach wynosiła 1296,75 zł.

W trzeciej części analizy informacje wynikowe o wysokości przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto zaprezentowano na podstawie miesięcznego meldunku o działalności gospodarczej DG-1 (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; w ramach badania podmioty o liczbie pracujących 50 lub więcej osób badane są metodą pełną, a podmioty o liczbie pracujących od 10 do 49 osób – metodą reprezentacyjną) – na tej podstawie przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2023 r.

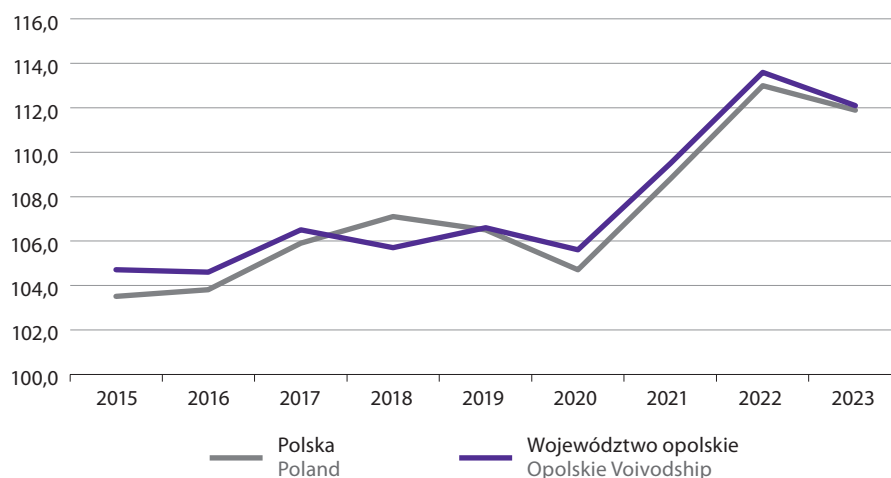
W województwie opolskim w 2023 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 6852,33 zł, tj. wyższy o 12,1% niż przed rokiem i o 84,7% w relacji do 2015 r. W kraju przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wynosiło 7444,39 zł i było wyższe odpowiednio: o 11,9% oraz o 80,7%. We wszystkich województwach wystąpił wzrost przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń w porównaniu z 2022 r., a województwo opolskie uplasowało się pod tym względem na 7 miejscu w kraju. Pierwszą lokatę zajmowało województwo warmińsko-mazurskie ze wzrostem 14,2%. Wzrost wynagrodzenia w porównaniu z 2022 r. odnotowano we wszystkich sekcjach, m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 23,3%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 21,1%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 16,8%).

Tablica 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Table 12. Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł Average monthly gross wages and salaries in PLN	3699,85	4910,23	6110,33	6852,33
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) Average monthly gross wages and salaries in relation to the national average (Poland=100)	89,8	90,7	91,8	92,0

Wykres 29. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw
Rok poprzedni=100

Chart 29. Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector
Previous year=100

Wynagrodzenia wyższe od przeciętnego w województwie opolskim w 2023 r. otrzymywali przede wszystkim pracownicy w takich sekcjach jak: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 38,0%), górnictwo i wydobywanie (o 12,7%) oraz transport i gospodarka magazynowa (o 10,9%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto poniżej średniej odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii (o 36,4%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 20,9%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 11,2%).

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w 2023 r. w województwie opolskim przepracowali średnio 189,2 mln godzin (przed rokiem – 187,3 mln, w 2015 r. – 163,5 mln godzin). Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 94,0 mln (49,7% ogólnej liczby przepracowanych godzin w sektorze przedsiębiorstw) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 28,0 mln (14,8%).

W 2023 r. w sektorze przedsiębiorstw średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego wynosił 146 godzin, tj. tak jak przed rokiem i w 2015 r.

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe brutto w 2023 r. kształtowało się na poziomie 46,91 zł, tj. wyższym o 12,0% niż rok wcześniej i o 85,5% w relacji do 2015 r. Wzrost w porównaniu z 2022 r. odnotowano w przedsiębiorstwach należących do wszystkich sekcji, w tym największy w działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 24,3%), a następnie w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 23,6%). Wynagrodzenie godzinowe brutto wyższe od przeciętnego w województwie otrzymywano m.in. w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę

wodną i gorącą wodę oraz górnictwie i wydobywaniu (odpowiednio: o 43,4% i o 13,4%). Niższe natomiast odnotowano m.in. w zakwaterowaniu i gastronomii oraz administrowaniu i działalności wspierającej (odpowiednio: o 38,4% i o 23,2%).

W województwie opolskim w 2023 r. przeciętna liczba emerytów oraz rencistów wynosiła 208,8 tys. osób i zwiększyła się o 0,2 tys. osób, tj. o 0,1% w porównaniu z notowaną w 2022 r. oraz o 7,0 tys. osób, tj. o 3,5% w relacji do 2015 r.

W 2023 r. emerytury i renty z ZUS otrzymywało 189,5 tys. osób, a ich liczba była wyższa o 0,4% w odniesieniu do 2022 r. i o 7,5% w relacji do 2015 r. W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się liczba emerytów (o 1,4%), a zmniejszyła liczba rencistów otrzymujących świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 8,1%), jak również liczba osób pobierających renty rodzinne (o 1,9%). W 2023 r. najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS w województwie opolskim stanowili emeryci (79,7% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (4,2%).

Tablica 13. Świadczenia społeczne
Table 13. Social benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys. Average monthly number of retirees and pensioners in thousands	201,8	211,4	208,6	208,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN	1948,36	2354,95	2754,55	3233,65
w tym emerytura of which retirement pension	2035,67	2426,30	2839,31	3339,34
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł Average monthly gross retirement and other pension of farmers in PLN	1245,08	1413,98	1527,66	1886,05
w tym emerytura of which retirement pension	1267,07	1416,46	1523,81	1885,91

Emerytury i renty rolnicze w 2023 r. pobierało 19,3 tys. osób, tj. mniej o 2,8% niż w roku poprzednim, a o 24,3% w porównaniu z 2015 r. W odniesieniu do 2022 r. największy procentowo spadek, tj. o 5,2% zaobserwowano wśród osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy, następnie w przypadku osób otrzymujących renty rodzinne, czyli o 3,4%, natomiast liczba emerytów zmniejszyła się o 2,4%. Wśród świadczeniobiorców KRUS, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przeważali emeryci, przy czym ich odsetek wynosił 86,1%. Najniższy udział, tj. 3,5% ogólnej liczby świadczeniobiorców KRUS w województwie opolskim odnotowano wśród osób pobierających renty rodzinne.

W województwie opolskim w 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS wynosiła 3233,65 zł i była wyższa o 479,10 zł, tj. o 17,4% w porównaniu z 2022 r. (w kraju odpowiednio: o 480,34 zł, tj. o 17,2%). W stosunku do 2015 r. emerytury i renty były wyższe o 1285,29 zł, tj. o 66,0% (w kraju odpowiednio: o 1289,27 zł, tj. o 65,1%). Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez ZUS w 2023 r. była niższa w relacji do analogicznego świadczenia w kraju o 36,58 zł, tj. o 1,1%. Świadczenia wypłacane przez ZUS w województwie opolskim w 2023 r. były wyższe w porównaniu z rokiem poprzednim. Przeciętna miesięczna emerytura wynosiła 3339,34 zł i była o 17,6% wyższa niż w 2022 r. Renta z tytułu niezdolności do pracy kształtowała się na poziomie 2594,50 zł, tj. o 15,8% wyższym niż w 2022 r., natomiast renta rodzinna wynosiła 2877,08 zł i wzrosła o 15,5%.

W 2023 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w województwie opolskim wypłacana przez KRUS wynosiła 1886,05 zł i była wyższa o 358,39 zł, tj. o 23,5% niż przed rokiem oraz o 640,97 zł, tj. o 51,5% w stosunku do 2015 r. W kraju przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie 1847,27 zł, tj. wyższym o 346,75 zł (o 23,1%) w porównaniu z 2022 r. oraz o 667,64 zł (o 56,6%) w odniesieniu do 2015 r. Świadczenie emerytalno-rentowe w województwie opolskim wypłacane przez KRUS było wyższe o 2,1% od tego rodzaju świadczenia wypłacanego w kraju. Przeciętna miesięczna emerytura brutto w województwie opolskim wypłacana z KRUS wynosiła 1885,91 zł i była wyższa o 23,8% w porównaniu z 2022 r. Wzrost odnotowano również w przypadku przeciętnej miesięcznej renty z tytułu niezdolności do pracy (o 23,0%) oraz renty rodzinnej (o 18,4%). W 2023 r. przeciętna miesięczna renta brutto z tytułu niezdolności do pracy osiągnęła poziom 1719,29 zł, a renta rodzinna – 2385,72 zł.

Wysokość świadczeń w województwie opolskim w 2023 r. wypłacanych przez ZUS kształtowała się poniżej średniej krajowej, natomiast realizowanych przez KRUS osiągała poziom wyższy niż średnio w kraju. Emerytura wypłacana przez ZUS była niższa niż średnia krajowa o 1,5%, renta z tytułu niezdolności do pracy o 1,0%, a renta rodzinna o 2,4%. Wyższe natomiast od średniej krajowej były wypłaty realizowane przez KRUS, tj. emerytura o 1,4%, renta z tytułu niezdolności do pracy o 2,2% oraz renta rodzinna o 3,0%.

Dane dotyczące wyników badania **budżetów gospodarstw domowych** za lata 2021–2022 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za 2021 r. różnią się od wcześniej publikowanych.

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych w 2022 r. wykazały, że w województwie opolskim wzrósł przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny w porównaniu z 2021 r., ale realnie sytuacja materialna gospodarstw w tym okresie pogorszyła się, co związane było z wysokim poziomem inflacji. Badaniem budżetów w województwie opolskim w 2022 r. objęto 1007 gospodarstw domowych (3,5% ogólnej liczby gospodarstw zbadanych w kraju) reprezentujących poszczególne grupy społeczno-ekonomiczne ludności (gospodarstwa domowe pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł). Przeciętne gospodarstwo domowe liczyło 2,45 osoby (w kraju – 2,47). Liczba osób w gospodarstwie zmniejszyła się o 6,8% w porównaniu z 2021 r. (w kraju – o 3,1%).

Dochód rozporządzalny to suma bieżących dochodów gospodarstwa domowego z poszczególnych źródeł, pomniejszona o zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych płacone przez płatnika w imieniu podatnika, o podatki od dochodów z własności, podatki płacone przez osoby pracujące na własny rachunek, w tym przedstawicieli wolnych zawodów i osób użytkujących gospodarstwo indywidualne w rolnictwie oraz o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – wyniki badania budżetów gospodarstw domowych.

W województwie opolskim w 2022 r. przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę kształtował się na poziomie 1909,81 zł i był nominalnie wyższy o 15,3%, natomiast realnie niższy o 0,4% w porównaniu z 2021 r. Dochód ten w kraju wynosił 2249,79 zł i wzrósł nominalnie o 11,4%, a w ujęciu realnym obniżył się o 2,6% w relacji do 2021 r. Wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwach domowych w stosunku do średniej krajowej kształtował się na poziomie 84,9% i pod tym względem województwo opolskie zajmowało 15 lokatę.

Tablica 14. Przekiętny miesięczny dochód rozporządzalny
 Table 14. Average monthly available income

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	2022 Polska Poland
	w zł in PLN				
Przekiętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym Average monthly available income per capita in a household	1288,74	1711,34	1656,04	1909,81	2249,79
w tym dochód do dyspozycji of which disposable income	1233,27	1653,76	1596,44	1839,71	2194,62

Na dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego składają się przede wszystkim dochody z pracy najemnej oraz dochody ze świadczeń społecznych. W 2022 r. ich udział w dochodzie rozporządzalnym wynosił odpowiednio: 48,4% oraz 35,5% (w kraju: 53,9% oraz 30,8%). W porównaniu z 2021 r. udział dochodów z pracy najemnej zmniejszył się o 1,7 p. proc., a dochodów ze świadczeń społecznych o 2,8 p. proc. W 2022 r. nominalne dochody z pracy najemnej były wyższe o 11,4%, a dochody ze świadczeń społecznych o 6,9%, natomiast w ujęciu realnym dochody te były niższe odpowiednio: o 3,8% i o 7,7% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2022 r. wynosił 1839,71 zł i był nominalnie wyższy o 15,2%, natomiast realnie niższy o 0,5% od dochodu notowanego w 2021 r. Dochód ten był jednocześnie niższy od przekiętnego w kraju o 16,2% (o 354,91 zł).

Na podstawie wyników badania EU-SILC oceniono poziom zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych oraz określono zróżnicowanie dochodowe gospodarstw domowych.

Wybrane wskaźniki spójności społecznej w oparciu o wyniki Europejskiego Badania Warunków Życia Ludności (EU-SILC):

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych to odsetek osób z rocznym ekwiwalentnym dochodem do dyspozycji poniżej progu zagrożenia ubóstwem, który wynosi 60% krajowej mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji uwzględniający transfery społeczne.

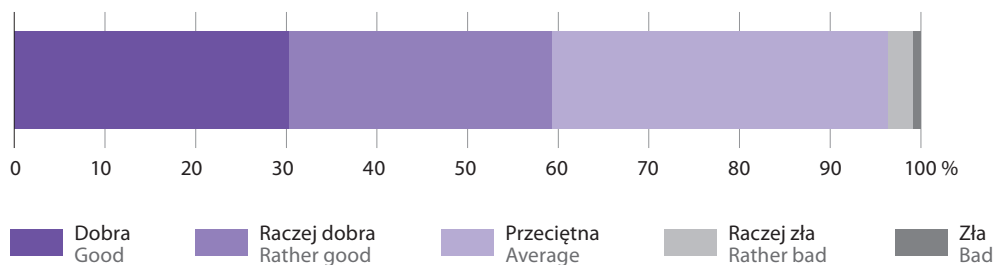
Współczynnik Giniego to miara nierówności rozkładu dochodów; przybiera wartość między 0 a 1 (lub jeśli przemnożymy przez 100, między 0 a 100). Wskaźnik ten osiągnąłby wartość 0 (rozkład jednorodny), gdyby wszystkie osoby miały ten sam dochód, natomiast wartość 1, gdyby wszystkie osoby poza jedną miały dochód zerowy. Zatem, im wyższa jest wartość wskaźnika, tym większy jest stopień koncentracji dochodów i większe jest ich zróżnicowanie. W badaniu EU-SILC wskaźnik ten wyliczono dla rocznego ekwiwalentnego dochodu do dyspozycji gospodarstwa domowego.

W badaniu z 2022 r. dla województwa opolskiego wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych wyniósł 12,1% i zwiększył się z poziomu 10,1% w 2021 r. (w kraju wyniósł 13,7%, rok wcześniej – 14,8%). Województwo opolskie w 2022 r. pod względem wysokości analizowanego wskaźnika zajmowało 4 miejsce w kraju. Najniższy wskaźnik odnotowano w województwie śląskim (7,8%), a najwyższa jego wartość wystąpiła w województwie podlaskim (23,4%). W porównaniu z 2021 r. w województwie podlaskim i opolskim zaobserwowano największy wzrost wielkości omawianego wskaźnika (odpowiednio: o 3,8 p. proc. i o 2,0 p. proc.). Ponadto wzrost wystąpił w pięciu województwach, m.in. w zachodniopomorskim (o 1,5 p. proc.) i świętokrzyskim (o 1,4 p. proc.). Spadek wartości wskaźnika odnotowano w dziewięciu województwach, w tym największy w śląskim (o 3,4 p. proc.).

W województwie opolskim współczynnik Giniego dla przeciętnego ekwiwalentnego rocznego dochodu do dyspozycji w badaniu z 2022 r. wyniósł 21,5% i był niższy niż w 2021 r. gdy przyjmował wartość 23,2% (w kraju odpowiednio: 26,3% i 26,8%). W województwie opolskim wystąpiło najniższe zróżnicowanie dochodów, wyrażone omawianym współczynnikiem. Najwyższą natomiast wartość odnotowano dla województwa mazowieckiego (28,3%).

W województwie opolskim więcej gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną w 2022 r. jako dobrą (30,4% gospodarstw) niż średnio w kraju (23,7%), przy czym odsetek ten obniżył się o 3,9 p. proc. w porównaniu z 2021 r. Odnotowano także spadek odsetka gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej dobrą (29,0% wobec 34,4% w 2021 r., przy średniej w kraju 26,3%). Mniej gospodarstw oceniło swoją sytuację materialną jako przeciętną aniżeli średnio w kraju (37,1% wobec 44,2%), ale odsetek ten zwiększył się o 8,1 p. proc. w porównaniu z 2021 r. Również mniej było gospodarstw oceniających swoją sytuację materialną jako raczej złą albo złą (3,6% wobec 6,0% w kraju).

Wykres 30. Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w 2022 r.
Chart 30. Subjective evaluation of material situation of households in 2022

Ponad połowa (59,4%) respondentów z województwa opolskiego oceniła sytuację materialną gospodarstw domowych w 2022 r. jako dobrą lub raczej dobrą. Pod tym względem województwo opolskie zajmowało, tak jak przed rokiem, najwyższą pozycję w kraju. Na kolejnych miejscach znajdowały się województwa: małopolskie (58,4%), mazowieckie (56,2%) oraz lubuskie (54,8%). Województwo opolskie zajmowało z kolei 2 pozycję wśród województw, w których gospodarstwa domowe w najmniejszym stopniu oceniły swoją sytuację materialną jako złą lub raczej złą (3,6% gospodarstw). Pod względem tej oceny na 1 miejscu znajdowało się województwo małopolskie (3,5%), a na 3 – świętokrzyskie (4,2%).

Pomoc społeczna i wspieranie rodziny

Social assistance and family support

W 2022 r. w województwie opolskim odnotowano mniejszą niż w roku poprzednim oraz w 2015 r. liczbę osób, którym przyznano świadczenia pomocy społecznej. Zmniejszeniu uległa również liczba gospodarstw domowych oraz beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej.

Skala wsparcia finansowego udzielonego w ramach programu "Rodzina 500+" w województwie opolskim w 2022 r. była wyższa niż notowana przed rokiem. Na wypłatę świadczeń wychowawczych przeznaczono więcej środków finansowych niż w 2021 r.

W województwie opolskim w 2022 r. poprawiła się sytuacja w zakresie instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 zarówno względem roku poprzedniego, jak i 2015 r. Powiększyła się baza placówek świadczących tego typu usługi opiekuńcze oraz odnotowano wzrost liczby dostępnych w nich miejsc. Na bardziej korzystnym poziomie ukształtował się również podstawowy miernik opisujący dostępność do instytucjonalnej opieki nad najmłodszymi, tj. odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w relacji do wszystkich dzieci województwa w grupie wieku 0–3 lata.

Celem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć trudnych sytuacji życiowych, takich jak m.in.: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych czy prowadzenia gospodarstwa domowego. Pomoc społeczna jest realizowana w formie stacjonarnej oraz w formie środowiskowej pomocy społecznej w ramach systemu pomocy społecznej. Środowiskowa pomoc społeczna jest świadczona w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej i może być udzielana w formie pieniężnej w postaci różnego typu zasiłków (m.in.: stałych, okresowych oraz celowych) oraz w formie niepieniężnej (obejmującej m.in.: posiłek, schronienie, ubranie oraz usługi opiekuńcze) lub jednocześnie w obu formach.

W województwie opolskim w 2022 r. decyzją administracyjną udzielono świadczenia pomocy społecznej dla 20,3 tys. osób (niezależnie od liczby i rodzaju przyznanego świadczenia), a łączna kwota przyznanego wsparcia ukształtowała się na poziomie 86873,1 tys. zł (z czego 59,3% stanowiła pomoc pieniężna). W porównaniu z rokiem poprzednim, jaki i 2015 r. odnotowano w województwie spadek liczby uposażonych, odpowiednio: o 7,2% i o 45,6%, natomiast kwota przyznanych świadczeń wzrosła ogółem o 0,4% w zestawieniu z rokiem poprzednim, a zmniejszyła się o 7,3% względem 2015 r.

Tablica 15. Świadczenia pomocy społecznej
Table 15. Social assistance benefits

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej (rzeczywista liczba osób) Beneficiaries of social assistance benefits (total real number of persons)	37239	24247	21823	20262
Udzielone świadczenie w tys. zł Benefits granted in thousand PLN	93701,9	87622,0	86493,0	86873,1
pomoc pieniężna financial assistance	68245,2	55506,6	52097,5	51522,0
pomoc niepieniężna non-financial assistance	25456,7	32115,4	34395,6	35351,1
Osoby, którym decyzją przyznano świadczenia pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries per 10 thousand population	373	253	229	214

W 2022 r. decyzją administracyjną średnio 214 osobom w przeliczeniu na 10 tys. ludności przyznano świadczenie pomocy społecznej wobec 229 w 2021 r. (w kraju odpowiednio: 241 i 257). W układzie województw w 2022 r. najwyższą wartością wskaźnika osób korzystających ze świadczeń pomocy

społecznej wyróżniało się województwo warmińsko-mazurskie z wynikiem 418 osób, natomiast najniższą śląskie – 176 osób. Województwo opolskie uplasowało się na 13 pozycji w kraju.

W ramach ogólnej kwoty przyznanych świadczeń, na pomoc w formie pieniężnej w 2022 r. wydatkowano 51522,0 tys. zł, tj. mniej o 1,1% niż rok wcześniej, a o 24,5% w porównaniu z 2015 r. Najwięcej środków dotyczyło wypłat zasiłków stałych, a ich udział w tej strukturze w 2022 r. wynosił w województwie 45,2% i zwiększył się o 3,7 p. proc. w stosunku do 2021 r., a o 16,7 p. proc. w zestawieniu z 2015 r. Na świadczenia w formie niepieniężnej przeznaczono 35351,1 tys. zł, tj. więcej o 2,8% niż w roku poprzednim, a o 38,9% w porównaniu z 2015 r., przy czym najwięcej wydatkowano na usługi opiekuńcze – 46,7% tej kwoty, tj. o 1,7 p. proc. mniej niż w 2021 r., natomiast o 8,7 p. proc. więcej względem 2015 r.

Dodatkowym wsparciem dla rodzin jest tzw. „Karta Dużej Rodziny”. Jest to program uruchomiony w czerwcu 2014 r. i skierowany do rodzin wielodzietnych, tj. z minimum trójką dzieci poniżej 18 roku życia, poniżej 25 roku życia w przypadku, gdy dzieci uczą się w szkole lub w szkole wyższej lub bez względu na wiek w przypadku, gdy dzieci posiadają orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Program oferuje rodzinom szereg zniżek oraz dodatkowych uprawnień przy korzystaniu z usług kulturalno-rozrywkowych oraz transportowych na terenie kraju.

W 2022 r. w województwie opolskim 35,9 tys. rodzin posiadało tę kartę, co w skali roku oznacza wzrost o 37,3% (w kraju – o 27,1%). W układzie powiatów województwa najwięcej rodzin, które posiadało tę kartę w 2022 r. odnotowano w powiecie opolskim (13,2% wszystkich wydanych kart w województwie), natomiast najmniej w powiecie głubczyckim (4,7%).

Środowiskowa pomoc społeczna to pomoc udzielana ludności w miejscu zamieszkania za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej. Dane oszacowano na podstawie Zbioru Centralnego Krajowego Systemu Monitoringu Pomocy Społecznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zawierającego informację o zrealizowanych świadczeniach środowiskowej pomocy społecznej i odbiorcach tej pomocy – gospodarstwach domowych i ich członkach oraz osobach bezdomnych.

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej to wszyscy członkowie gospodarstw domowych oraz osoby bezdomne, które w roku badania otrzymały przynajmniej raz jakąkolwiek pomoc świadczoną przez ośrodki pomocy społecznej w miejscu zamieszkania zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz 2268).

W 2022 r. ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej skorzystało łącznie 16,2 tys. gospodarstw domowych skupiających 29,5 tys. osób. W odniesieniu do roku poprzedniego, jak i 2015 r. liczba gospodarstw domowych w województwie uległa zmniejszeniu odpowiednio: o 7,0% i o 34,4%, a liczba członków tych gospodarstw o 7,9% oraz o 47,3% (w kraju: o 6,7% i o 39,6% oraz o 8,0% i o 52,3%). W m. Opolu w 2022 r. wsparcie finansowe w postaci świadczenia ze środowiskowej pomocy społecznej otrzymało 1,3 tys. gospodarstw domowych oraz 1,9 tys. osób.

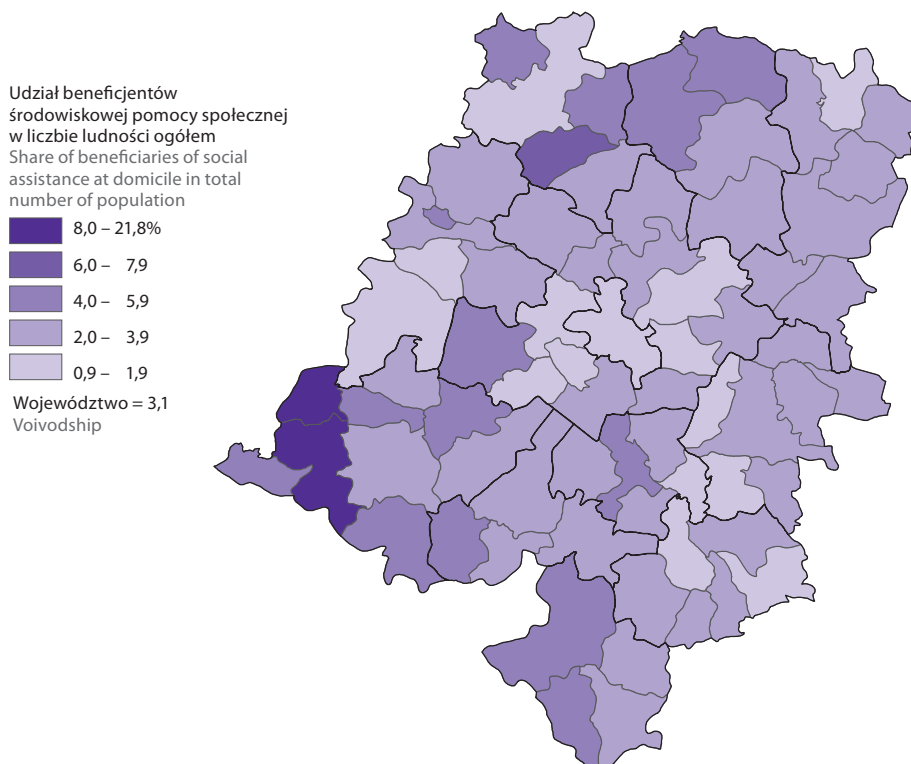
Tablica 16. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej
Table 16. Beneficiaries of social assistance at domicile

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej Households benefiting from social assistance at domicile	24684	18807	17423	16204
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej Beneficiaries of social assistance at domicile	56033	35520	32044	29526
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności Beneficiaries of social assistance at domicile per 10 thousand population	561	370	336	312

Beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r. w przeliczeniu na 10 tys. ludności było średnio 312 mieszkańców województwa opolskiego, natomiast w 2021 r. – 336 (w kraju odpowiednio: 344 oraz 373 osoby). Wśród województw w 2022 r. odnotowano znaczne zróżnicowanie w poziomie omawianego miernika, którego wartość wahała się w przedziale od 239 osób w śląskim do 602 osób w warmińsko-mazurskim.

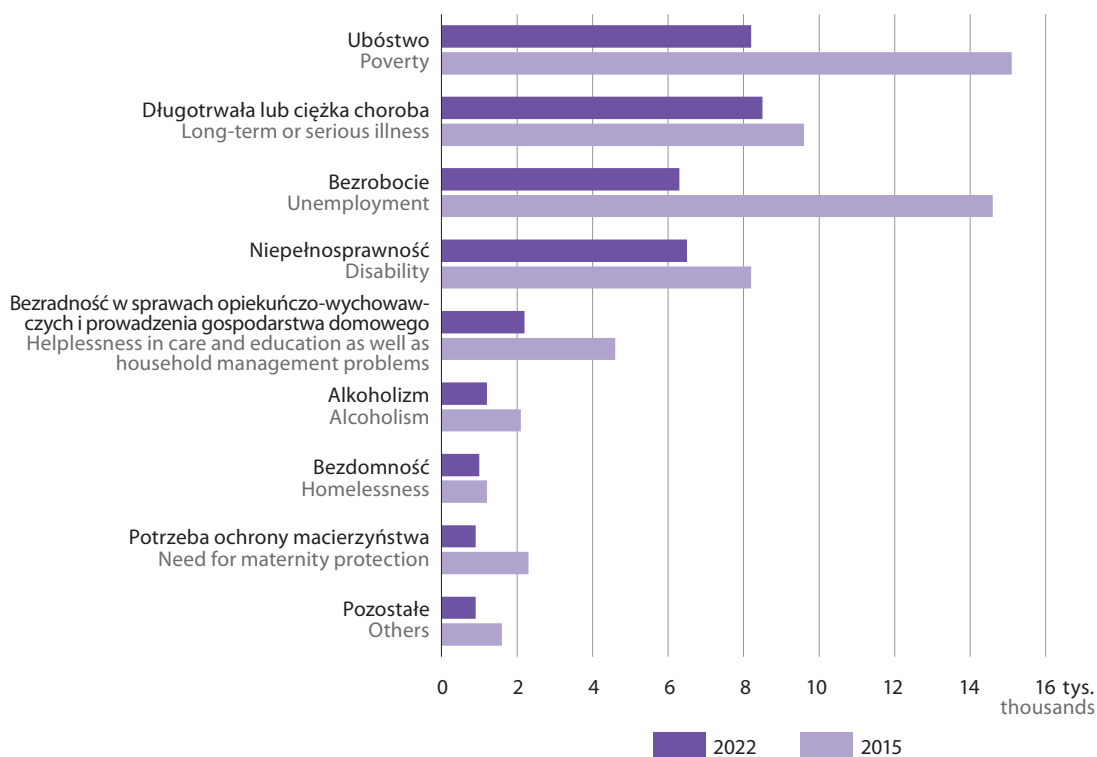
Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności w 2022 r. w województwie opolskim kształtował się na poziomie 3,1% (w kraju – 3,4%) i był mniejszy o 0,3 p. proc. niż notowany rok wcześniej i o 2,5 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,3 p. proc. i o 3,7 p. proc.). W skali województw w 2022 r. najniższym udziałem charakteryzowało się województwo śląskie (2,4%), a najwyższym województwo warmińsko-mazurskie (6,0%). Wśród gmin województwa opolskiego w 2022 r. rozpiętość odsetka kształtowała się od 0,9% w gminie Turawa do 21,8% w gminie Otmuchów.

Mapa 28. Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w 2022 r.
Map 28. Scope of use of social assistance at domicile in 2022

Środowiskowa pomoc społeczna może być przyznana rodzinie jednocześnie z wielu powodów. W 2022 r. w województwie opolskim, najczęstszą przyczyną, z powodu której 8,5 tys. rodzin otrzymało wsparcie finansowe była długotrwała lub ciężka choroba, tj. mniej o 0,6 tys. niż przed rokiem i o 1,1 tys. w porównaniu z 2015 r. Ubóstwo z kolei było powodem przyznania pomocy dla 8,2 tys. rodzin (tj. mniej o 0,7 tys. i o 6,9 tys.), a niepełnosprawność – dla 6,5 tys. rodzin (tj. mniej o 0,4 tys. i o 1,8 tys.).

Wykres 31. Rodziny, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc według przyczyn
 Chart 31. Number of families with assigning help (based on the decisions) by reasons

Istotnym elementem wsparcia, kontynuowanym w 2022 r., jest zapoczątkowany w kwietniu 2016 r. rządowy program „Rodzina 500+”. W ramach tego programu wprowadzono świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w wieku poniżej 18 roku życia.

W województwie opolskim w 2022 r. przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze wynosiła 147,2 tys. (co stanowiło 2,1% ogólnej liczby dzieci w kraju, na które przyznano świadczenie), tj. o 9,2% więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Tablica 17. Świadczenia wychowawcze „RODZINA 500+”
 Table 17. „FAMILY 500+” child-support benefit

Wyszczególnienie Specification	2016	2020	2021	2022
Wydatki na świadczenia wychowawcze w tys. zł Child-raising benefit payments in thousand PLN	340197,3	863921,3	869073,2	928285,6
Przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które wypłacono świadczenie Monthly average number of children for whom benefit were paid	75875	134181	134836	147211

U w a g a. Od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. przysługiwało rodzicom lub opiekunom dzieci do 18 roku życia, niezależnie od dochodu na drugie i kolejne dziecko, a w przypadku dochodu w wysokości nie przekraczającej 800 zł na osobę, także na pierwsze lub jedyne dziecko. Od 1 lipca 2019 r. przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, bez względu na dochód osiągnięty przez rodzinę. Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze otrzymują dzieci w pieczy zastępczej (do 31 maja 2022 r. były to dodatki w kwocie równej wysokości świadczenia wychowawczego).

N o t e. From 1 April 2016 to 30 June 2019, it was available to parents or guardians for each child up to the age of 18, regardless of the income for the second and next child, and in the case of income not exceeding 800 PLN per person, also for the first or only child. Since 1 July 2019, child-raising benefit has been granted to every child until 18 years old, regardless of family income. From 1 June 2022, foster care children receive child-raising benefit (to 31 May 2022, these were supplements in the amount equal to child-raising benefit).

W układzie województw przeciętnie co miesiąc najwięcej dzieci, na które przyznawano świadczenie wychowawcze w 2022 r. było w województwie mazowieckim (1079,9 tys.), natomiast najmniej w opolskim. Analiza udzielonych świadczeń wychowawczych w ujęciu powiatów województwa opolskiego wykazała, że w 2022 r. najwięcej dzieci, na które wypłacono świadczenie wychowawcze odnotowano w m. Opolu (22,1 tys.), natomiast najmniej zanotowano w powiecie głubczyckim (6,3 tys.).

Wydatki z tytułu wypłaty świadczeń wychowawczych w 2022 r. ukształtowały się w województwie opolskim na poziomie 928285,6 tys. zł i w skali roku wzrosły o 6,8% (w kraju – o 5,4%).

W ramach świadczeń rodzinnych mających na celu finansową pomoc dla rodzin z dziećmi, w województwie opolskim w 2022 r. zrealizowano wypłatę zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami) w wysokości 45544 tys. zł, tj. o 14,3% (o 7,6 tys. zł) mniej niż przed rokiem. Liczba dzieci, na które rodzice otrzymywali w 2022 r. zasiłek rodzinny kształtowała się na poziomie 21517 i zmniejszyła się o 15,5% (tj. o 3,9 tys.) w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tablica 18. Świadczenia na rzecz rodziny
Table 18. Benefits to the family

Wyszczególnienie Specification	2018	2020	2021	2022
Dobry Start^a: Good Start^a:				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	.	29566,2	29493,9	31258,7
Liczba dzieci (i osób uczących się), na które wypłacono świadczenie (w ciągu roku) Number of children (and learners) for whom benefits have been paid (during a year)	.	98595	98336	104229
Zasiłek rodzinny: Family allowance:				
Kwota świadczeń ^b wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of family allowances ^b (during a year) in thousand PLN	83897	63372	53151	45544
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny Children, for which the parents shall receive family allowances	41767	30683	25453	21517
Udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku Share of children aged under 17 years, for which the parents shall receive family allowances in the total number of children in this age	24,7	18,1	15,1	12,9
Fundusz alimentacyjny: Alimony fund:				
Kwota świadczeń wypłaconych (w ciągu roku) w tys. zł Amount of benefits paid (during a year) in thousand PLN	28798,8	24618,3	23748,6	21532,5
Liczba wypłaconych świadczeń Number of paid benefits	69701	58056	55874	50337
Ulga prorodzinna w zeznaniach podatkowych PIT: Family tax relief in PIT tax returns:				
Kwota odliczeń od podatku z tytułu ulgi prorodzinnej w tys. zł Amount of tax deductions for family tax relief in thousand PLN	124139,0	121687,4	126351,7	.
Liczba dzieci ^c Number of children ^c	144704	145636	148166	.

a W ramach programu „Dobry Start” dla każdego uczącego się dziecka, rozpoczynającego rok szkolny wypłacane jest jeden raz w roku świadczenie na wyprawkę szkolną. b Wraz z dodatkami. c Liczba dzieci podana została łącznie, tj. dzieci, na które dokonano odliczenia od podatku jak również dzieci, na które przysługiwał zwrot nieodliczonej kwoty ulgi na dzieci.

a As part of the “Good Start” program, for each learning child, at the beginning of the school year, a benefit for a school layette is paid once a year. b Including appendices. c The number of children was given in total, i.e. children for whom the child relief was deducted from tax as well as children who were entitled to the reimbursement of not deducted child relief.

Żłobek to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w żłobku jest sprawowana od ukończenia 20 tygodnia życia dziecka, żłobek zapewnia opiekę do 10 godz. dziennie. Żłobki, obok klubów dziecięcych, opiekuna dziennego i niani, zostały wprowadzone ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz 1324, z późn. zm.). Obecnie pieczę nad działalnością regulowaną ustawą sprawuje Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Klub dziecięcy to jednostka organizacyjna sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3, realizująca funkcje opiekuńcze, wychowawcze i edukacyjne. Opieka w klubie dziecięcym jest sprawowana od ukończenia 1 roku życia dziecka, klub dziecięcy zapewnia opiekę do 5 godz. dziennie.

Oddział żłobkowy przy przedszkolu – jednostka działająca przy przedszkolu (lub innej instytucji) sprawująca opiekę nad dziećmi do lat 3 nie wpisana do rejestru żłobków i klubów dziecięcych.

Na koniec 2022 r. na terenie województwa opolskiego 128 placówek obejmujących: żłobki oraz kluby dziecięce świadczyło usługi opiekuńcze nad dziećmi w wieku do lat 3, wśród których placówki publiczne stanowiły 38,3% (w kraju – 5304 i 25,2%).

Tablica 19. Żłobki i kluby dziecięce
Stan w dniu 31 grudnia
Table 19. Nurseries and children's clubs
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Żłobki Nurseries	57	99	110	120
w tym publiczne of which public	25	37	42	46
Oddziały żłobkowe Nursery sections	5	4	3	.
Kluby dziecięce Children's clubs	8	7	7	8
w tym publiczne of which public	–	1	1	3
Miejsca: Places:				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	2834	5171	5489	6024
w klubach dziecięcych in children's clubs	112	103	98	117
Dzieci przebywające (w ciągu roku): Children staying (during the year):				
w żłobkach ^a in nurseries ^a	4204	7000	7778	8166
w klubach dziecięcych in children's clubs	157	159	150	168

a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery sections.

W odniesieniu do roku poprzedniego, jaki i 2015 r. liczba placówek oferujących rodzinom oraz opiekunom prawnym tego typu usługi zwiększyła się w województwie odpowiednio: o 8, tj. o 6,7 % i o 58, tj. o 82,9% (w kraju: o 292, tj. o 5,8% i o 2982, tj. o 128,4%).

W strukturze placówek sprawujących opiekę nad dziećmi dominowały żłobki, a ich udział według danych na koniec 2022 r. ukształtował się na poziomie 93,8% wobec 91,7% w 2021 r. oraz 81,4% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: po 83,8% oraz 80,7%).

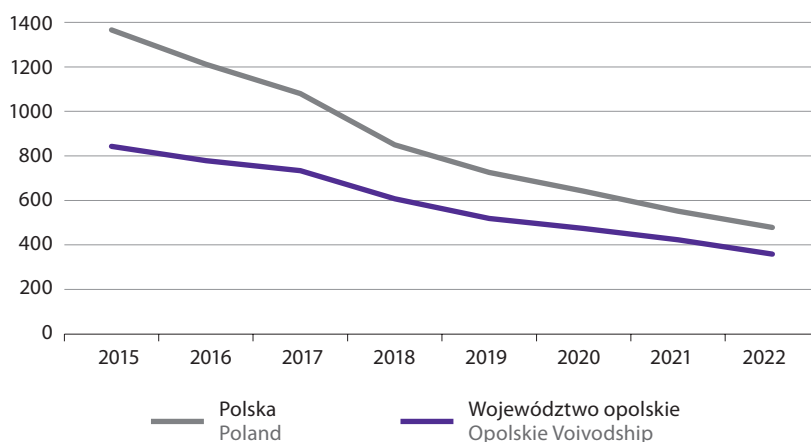
Wśród omawianych placówek, zarówno względem roku poprzedniego, jak i 2015 r. odnotowano w województwie przyrost żłobków, których stan liczebny powiększył się odpowiednio: o 9,1% i o 110,5% (w kraju: o 5,9% i o 137,2%). Liczba natomiast klubów dziecięcych wzrosła w skali roku o 14,3%, a wobec 2015 r. pozostała bez zmian (w kraju wzrost odpowiednio: o 7,0% i o 121,7%). W m. Opolu w końcu 2022 r. opiekę nad najmłodszymi dziećmi oferowało 30 żłobków.

Placówki instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie opolskim na koniec 2022 r. dysponowały łącznie 6,1 tys. miejsc (w tym 6,0 tys. w żłobkach) i ich liczba zwiększyła się o 0,6 tys., tj. o 9,9% w skali roku, a o 3,2 tys., tj. o 108,5% w porównaniu z końcem 2015 r. (w kraju odpowiednio: 206,0 tys. i wzrost o 14,4 tys., tj. o 7,5% oraz o 125,1 tys., tj. o 154,7%). Biorąc pod uwagę typ placówki, wobec stanu na koniec poprzedniego roku, jak i 2015 r. liczba miejsc w żłobkach wzrosła odpowiednio: o 13,3% i o 128,2% (w kraju – o 7,6% i o 159,1%), a w klubach dziecięcych: o 19,4% i o 4,5% (w kraju – o 8,4% i o 174,1%). Żłobki zlokalizowane w m. Opolu w 2022 r. oferowały 2,0 tys. miejsc.

W końcu grudnia 2022 r. w placówkach funkcjonujących w województwie opolskim opieką objęto 5,3 tys. dzieci (w tym 5,2 tys. w żłobkach), tj. więcej o 8,3% w skali roku, a o 91,6% w zestawieniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,4% i o 137,1%). Według typu placówki, w relacji do roku poprzedniego liczba dzieci uczęszczających do klubów dziecięcych wzrosła o 18,6% (w kraju – o 8,0%), a dzieci objętych opieką w żłobkach o 11,6% (w kraju – o 8,7%). Względem 2015 r. wyższy procentowo wzrost zanotowano dla dzieci w żłobkach (o 108,0%, w kraju – o 140,0%) niż w klubach dziecięcych (o 25,0%, w kraju – o 176,7%). W m. Opolu z opieki żłobkowej w końcu 2022 r. skorzystało 1,6 tys. dzieci.

Wykres 32. Dzieci w wieku do lat 3 na 100 miejsc w żłobkach^a i klubach dziecięcych Stan w dniu 31 grudnia

Chart 32. Children up to the age of 3 per 100 places in nurseries^a and children's clubs
As of 31 December

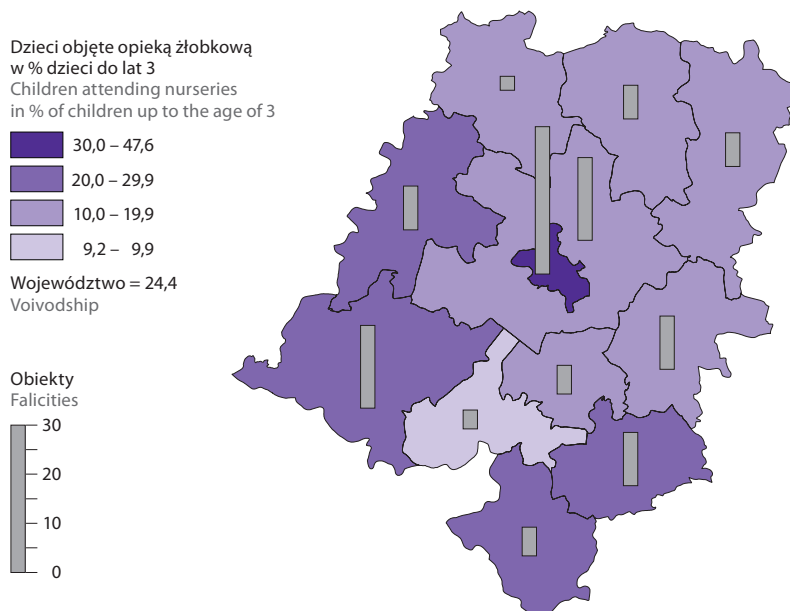
a Do 2021 r. łącznie z oddziałami żłobkowymi.
a Until 2021 including nursery sections.

Wskaźnik wyrażany liczbą dzieci w wieku do lat 3 w przeliczeniu na 100 miejsc w placówkach instytucjonalnej opieki nad dziećmi na koniec 2022 r. ukształtował się w województwie na poziomie 357 wobec 422 w 2021 r. oraz 844 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 477 oraz 550 i 1367). W skali kraju w 2022 r. najbardziej korzystną sytuację pod względem wartości omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (335), natomiast najmniej korzystną w warmińsko-mazurskim (696). Województwo opolskie pod tym względem zajmowało 2 pozycję w kraju. W ujęciu powiatów województwa opolskiego najniższą wartością omawianego miernika cechowało się m. Opole z wynikiem 167, a najwyższą powiat prudnicki – 952.

Najbardziej liczną grupę wychowanków w placówkach instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 (podobnie jak w kraju) stanowiły dzieci w wieku 2 lat. Na koniec 2022 r. było ich w województwie 2,8 tys., a ich udział wyniósł 52,0% i zwiększył się w skali roku o 1,4 p. proc. oraz o 2,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: 53,1% i wzrost o 0,8 p. proc. oraz o 2,2 p. proc.). Kolejną pod względem wielkości grupę (36,8%) stanowiły dzieci roczne, a najmniej liczną (1,5%) – dzieci poniżej roku. Ponadto z placówek korzystały również w niewielkim stopniu (0,7%) dzieci w wieku 4 lat i więcej.

Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach oraz klubach dziecięcych w ogólnej liczbie dzieci w wieku 0–3 lata na koniec 2022 r. wyniósł w województwie opolskim 24,4% i był wyższy o 3,5 p. proc. niż w roku poprzednim oraz o 13,2 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: 18,0% i o 2,5 p. proc. oraz o 11,2 p. proc.). Wśród województw najwyższy odsetek w 2022 r. wystąpił w województwie dolnośląskim (25,8%), a najniższy w warmińsko-mazurskim (12,7%), natomiast województwo opolskie uplasowało się na 2 pozycji w kraju. W układzie powiatów odnotowano duże zróżnicowanie wartości omawianego odsetka, który w 2022 r. oscylował w przedziale od 9,2% w powiecie prudnickim do 47,6% w m. Opolu.

Mapa 29. Żłobki i kluby dziecięce w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia
 Nurseries and children's clubs in 2022
 As of 31 December

W województwie opolskim w 2022 r. w placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 przebywało 8,3 tys. dzieci (w tym 8,2 tys. w żłobkach). W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba wzrosła o 5,1%, a o 91,1% w relacji do 2015 r. W województwie w 2022 r. przeciętnie 1 dziecko uczęszczało do placówki przez 99 dni (w kraju – 98 dni), tj. o 4 dni dłużej niż w 2021 r., natomiast o 10 krócej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 4 i o 6 dni). Analizując typ placówki, można zauważyć, że w 2022 r. w województwie najdłużej uczęszczały dzieci do klubu dziecięcego, w przypadku którego przeciętny pobyt wynosił 104 dni (w kraju – 100 dni).

Warunki mieszkaniowe

Housing conditions

Zasoby mieszkaniowe w województwie opolskim według stanu w dniu 31 grudnia 2022 r. wzrosły zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. Zwiększyła się również przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania, natomiast zmniejszyła się przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w skali roku nie zmieniła się, a spadła w stosunku do 2015 r. Przeciętna liczba osób na 1 izbę zmniejszyła się zarówno w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r.

W obszarze infrastruktury technicznej na koniec 2022 r. w porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost zarówno długości sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, jak i liczby przyłączy, czego efektem było zwiększenie zagęszczenia tych sieci na obszarze 100 km².

Badanie z zakresu gospodarki mieszkaniowej w części dotyczącej stanu zasobów mieszkaniowych, jak i wybranych informacji charakteryzujących warunki mieszkaniowe, zostało przygotowane na podstawie opracowania statystycznego **Bilans zasobów mieszkaniowych** za dany rok (według stanu na 31 grudnia).

Zasoby mieszkaniowe – ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się lokali w obiektach zbiorowego zakwaterowania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej) z wyjątkiem znajdujących się tam mieszkań; pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków).

W województwie opolskim w 2022 r. zasoby mieszkaniowe obejmowały 365,7 tys. mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej wynoszącej 29976,1 tys. m², w których było 1527,5 tys. izb. Mieszkania w województwie stanowiły 2,3% zasobów mieszkaniowych kraju. W miastach znajdowało się 219,7 tys. mieszkań o łącznej powierzchni 15023,8 tys. m² oraz liczbie izb wynoszącej 807,9 tys. Z kolei na terenach wiejskich zlokalizowanych było 146,0 tys. mieszkań o łącznej powierzchni 14952,3 tys. m² oraz liczbie izb wynoszącej 719,6 tys. W skali roku przybyło 2,8 tys. mieszkań, z tego w miastach 1,8 tys., natomiast na obszarach wiejskich – 1,0 tys. W porównaniu z 2015 r. liczba mieszkań zwiększyła się o 13,9 tys., w miastach – o 15,9 tys., a na wsi zmniejszyła się o 2,0 tys.

Na koniec grudnia 2022 r. przeciętna liczba izb przypadająca na 1 mieszkanie wyniosła 4,18, z tego w miastach 3,68, a na obszarach wiejskich 4,93. Przeciętna liczba izb w mieszkaniu w województwie w porównaniu z rokiem poprzednim nie zmieniła się, a zmniejszyła się w odniesieniu do 2015 r. Średnia wielkość mieszkania wyniosła 82,0 m² i wzrosła o 0,2 m² w porównaniu z 2021 r. i o 1,5 m² w stosunku do 2015 r. Mieszkania na obszarach wiejskich były średnio o 34,0 m² większe niż w miastach. W 2022 r. przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na 1 osobę wzrosła o 0,5 m² w porównaniu z 2021 r. oraz o 3,4 m² w stosunku do 2015 r. i wyniosła 31,8 m². Wskaźnikiem przedstawiającym gęstość zaludnienia mieszkań jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę. W 2022 r. wskaźnik ten kształtował się na poziomie 0,62 osoby na 1 izbę (w 2021 r. – 0,63 osoby; w 2015 r. – 0,68 osoby).

**Tablica 20. Zasoby mieszkaniowe^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 20. Dwelling stocks^a
As of 31 December

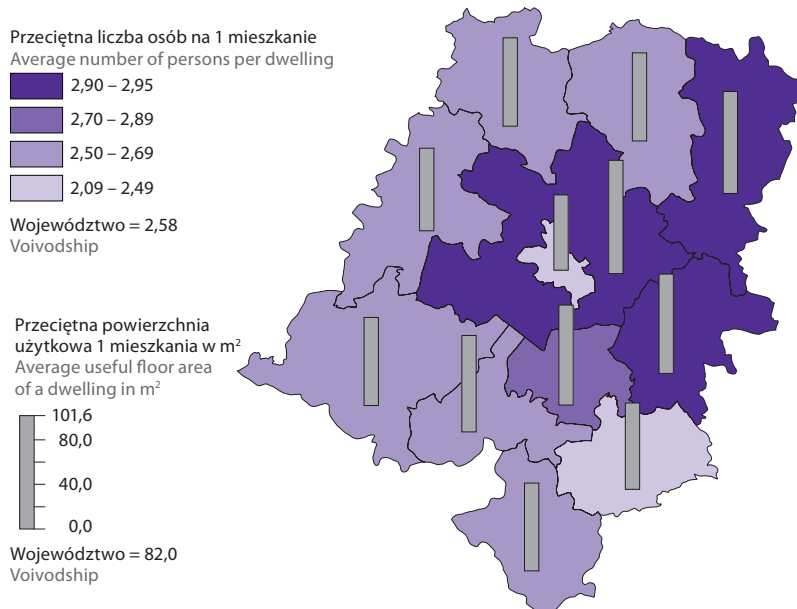
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Mieszkania Dwellings	351779	360400	362849	365656
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności Dwelling stocks per 1000 population	353,2	377,0	382,5	388,0
Przeciętna w zasobach: Dwelling stocks, average:				
liczba izb w mieszkaniu number of rooms in a dwelling	4,19	4,18	4,18	4,18
powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ² useful floor area of a dwelling in m ²	80,5	81,7	81,8	82,0
liczba osób na 1 mieszkanie number of persons per dwelling	2,83	2,65	2,61	2,58

^a Na podstawie bilansów.
^a Based on balances.

Jednym ze wskaźników charakteryzujących warunki mieszkaniowe jest przeciętna liczba osób przypadająca na 1 mieszkanie. W 2022 r. w województwie opolskim na 1 mieszkanie przypadało średnio 2,58 osoby (w 2021 r. – 2,61; w 2015 r. – 2,83). Na obszarach wiejskich mieszkania były bardziej zaludnione niż na obszarach miejskich. Na terenach wiejskich na 1 mieszkanie przypadało przeciętnie 3,04 osoby, a w miastach 2,27. Najwięcej osób przypadało na 1 mieszkanie w powiecie opolskim i strzeleckim (po 2,95 osoby), najmniej natomiast w m. Opolu (2,09).

**Mapa 30. Warunki mieszkaniowe ludności w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 30. Housing conditions of population in 2022
As of 31 December

Wodociągi to kompleks urządzeń wodociągowych służących do ujęcia wód powierzchniowych i podziemnych, studni publicznych, urządzeń służących do magazynowania i uzdatniania wód, sieci wodociągowe, urządzenia regulujące ciśnienie wody.

W 2022 r. długość sieci wodociągowej osiągnęła 8741,0 km (w kraju – 337724,1 km), a liczba przyłączy do budynków mieszkalnych 177,0 tys. szt. (w kraju – 6176,7 tys. szt.). W porównaniu z 2021 r. długość wybudowanej lub przebudowanej sieci wodociągowej zwiększyła się o 0,4%, jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby przyłączy do budynków mieszkalnych o 1,2%, a w porównaniu z 2015 r. odpowiednio: o 6,2% i o 6,4%. Na terenach wiejskich zlokalizowane było 76,3% długości sieci i 66,9% przyłączy do budynków. W porównaniu z 2021 r. długość sieci wodociągowej na wsi wzrosła o 25,5 km oraz o 205,2 km w stosunku do 2015 r., a liczba przyłączy odpowiednio: o 1,6 tys. szt. i o 2,1 tys. szt. W skali roku na terenach miejskich przybyło 10,0 km nowej sieci, a liczba przyłączy wzrosła o 0,5 tys. szt., a w odniesieniu do 2015 r. odpowiednio: o 307,2 km i o 8,6 tys. szt.

Wraz z rozwojem infrastruktury wodociągowej następuje systematyczne zagęszczenie sieci na terenie województwa. W 2022 r. wyniosło ono 92,9 km na 100 km² (w kraju – 108,0 km) i w porównaniu z 2021 r. zwiększyło się o 0,4 km na 100 km² (w kraju – o 1,0 km), a w stosunku do 2015 r. odpowiednio: o 5,5 km i o 7,1 km. Gęstość sieci wodociągowej w miastach 3-krotnie przewyższała ten wskaźnik na obszarach wiejskich, podobnie jak w 2021 r. i 2015 r. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne największą gęstością sieci wodociągowej charakteryzowało się m. Opole (389,0 km) oraz powiat kędzierzyńsko-kozielski (120,5 km), natomiast najmniejszą powiat namysłowski i kluczborski (odpowiednio: 65,1 km i 74,3 km).

**Tablica 21. Wodociągi
Stan w dniu 31 grudnia**

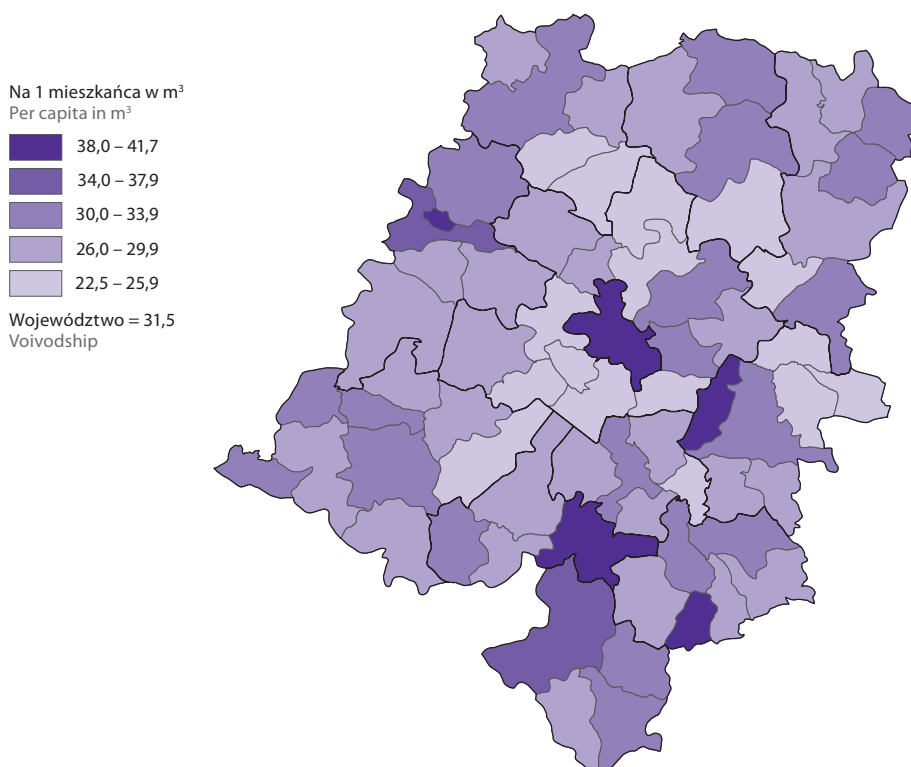
Table 21. Water supply system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć wodociągowa w km Water supply network in km	8228,6	8665,0	8705,5	8741,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	166319	172878	174886	176952
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych w hm ³ (w ciągu roku) Consumption of water from water supply system in households in hm ³ (during the year)	30,0	31,1	30,4	29,8

Rozwój sieci wodociągowej pozytywnie wpłynął na dostępność do wody bieżącej, mierzony odsetkiem ludności korzystającej z tej sieci. Według stanu w końcu 2022 r. z sieci wodociągowej korzystało 914,6 tys. osób, tj. 97,1% ludności województwa (w kraju – 92,5% ludności). Wskaźnik ten wzrósł o 0,1 p. proc. porównaniu z 2021 r., a o 0,4 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 0,7 p. proc.). W miastach dostęp do wodociągu miało 98,6% ludności (w kraju – 96,7%), a na terenach wiejskich 95,3% (w kraju – 86,2%). Przyrost odsetka ludności korzystającej z sieci wodociągowej w województwie w relacji do 2021 r. w miastach nie zmienił się, a na wsi wzrósł o 0,1 p. proc., natomiast w porównaniu z 2015 r. zwiększył się zarówno w miastach, jak i na wsi (po 0,3 p. proc.).

Zużycie wody przez gospodarstwa domowe w 2022 r. wynosiło 29,8 hm³ i w stosunku do 2021 r. zmniejszyło się o 0,6 hm³ i o 0,2 hm³ w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: 1286,5 hm³, tj. więcej: o 6,7 hm³ i o 50,1 hm³). Przeciętne zużycie wody przez gospodarstwa domowe przypadające na 1 mieszkańca kształtowało się na poziomie 31,5 m³, przy czym w miastach było to 34,1 m³, a na obszarach wiejskich 28,5 m³. W porównaniu z 2021 r. zużycie wody na 1 mieszkańca spadło o 0,4 m³, a wzrosło o 1,5 m³ w stosunku do 2015 r. Na terenach wiejskich nie odnotowano zmiany zużycia wody w skali roku, natomiast wystąpił wzrost o 1,8 m³ w odniesieniu do 2015 r., a w miastach odpowiednio: spadek o 0,8 m³ i wzrost o 1,0 m³. Najmniej wody zużywali mieszkańcy gminy Zębowice (22,5 m³) i Zawadzkie (23,4 m³), natomiast najwięcej – Polska Cerekiew (41,7 m³) oraz Izbicko (41,2 m³).

Mapa 31. Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 31. Consumption of water from water supply systems in households in 2022

Kanalizacja to kompleks urządzeń kanalizacyjnych służący do odprowadzania ścieków: sieć kanalizacyjna, wyloty urządzeń służących do wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, urządzenia podczyszczające i oczyszczające ścieki oraz przepompownie ścieków.

W końcu 2022 r. czynna sieć kanalizacyjna w województwie opolskim miała długość 5487,3 km (w kraju – 177613,7 km). W porównaniu z 2021 r. przybyło 75,7 km sieci kanalizacyjnej (wzrost o 1,4%), a w stosunku do 2015 r. odpowiednio wzrost: o 737,9 km i o 15,5%. Liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wyniosła 123,1 tys. szt. (w kraju – 3818,2 tys. szt.) i w skali roku wzrosła o 1,6%, a o 18,8%

w stosunku do 2015 r. Na obszarach wiejskich znajdowało się 3708,2 km (67,6%) sieci kanalizacyjnej oraz 70,2 tys. szt. (57,0%) wszystkich przyłączy kanalizacyjnych do budynków mieszkalnych. W porównaniu z 2021 r. długość sieci na terenach wiejskich wzrosła o 70,8 km, natomiast o 404,9 km w odniesieniu do 2015 r. Liczba przyłączy w skali roku wzrosła o 1,1 tys. szt., a o 10,4 tys. szt. w stosunku do 2015 r. W analogicznym okresie w miastach wybudowano odpowiednio więcej: o 4,9 km i o 333,0 km sieci oraz zainstalowano więcej o 0,8 tys. szt. i o 9,0 tys. szt. przyłączy.

Gęstość sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej wyniosła w województwie 58,3 km (w kraju – 56,8 km). W porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost zagęszczenia sieci o 0,8 km na 100 km², a o 7,8 km w stosunku do 2015 r. Zagęszczenie sieci w miastach wyniosło 209,9 km (wzrost w porównaniu z 2021 r. i 2015 r. odpowiednio: o 0,5 km i o 20,7 km), natomiast na wsi 43,3 km (odpowiednio wzrost: o 0,8 km i o 5,1 km). Największą gęstość sieci w 2022 r. odnotowano w m. Opolu (376,4 km), a najmniejszą w powiecie oleskim (21,1 km) i namysłowskim (27,7 km).

**Tablica 22. Kanalizacja
Stan w dniu 31 grudnia**

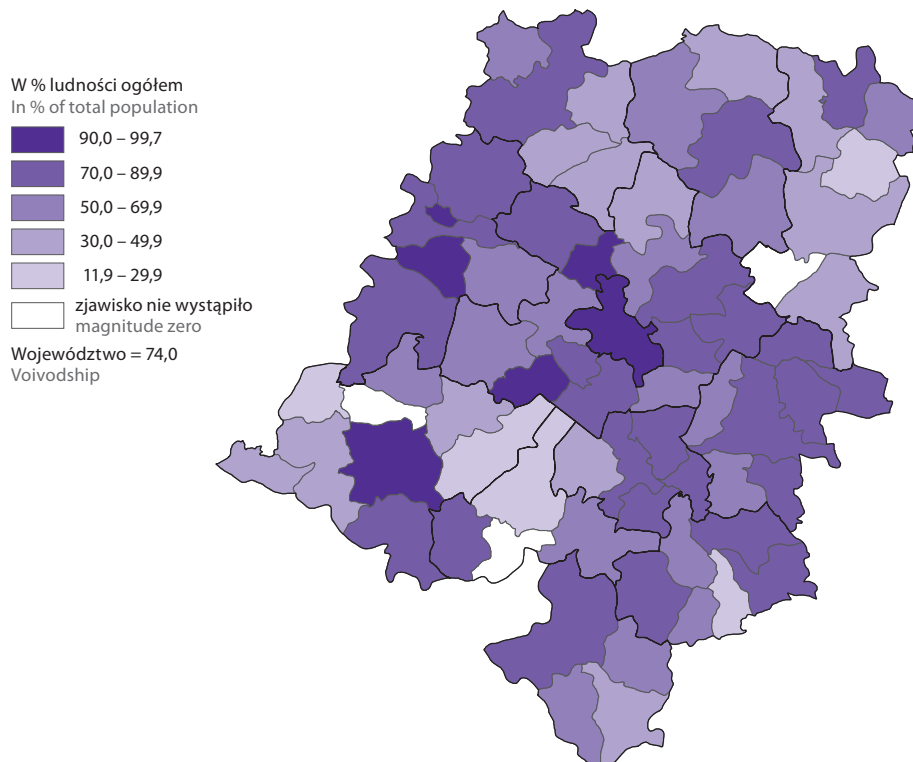
Table 22. Sewage system
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć kanalizacyjna ^a w km Sewage system ^a in km	4749,4	5325,7	5411,6	5487,3
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. Connections leading to residential buildings in units	103648	118213	121172	123132
Ścieki odprowadzone siecią kanalizacyjną w hm ³ (w ciągu roku) Wastewater discharged by sewage system in hm ³ (during the year)	30,7	32,4	32,6	32,6
w tym oczyszczone of which treated	30,7	32,4	32,6	32,6

a Łącznie z kolektorami.
a Including collectors.

Liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2022 r. wyniosła 697,0 tys. osób i stanowiła 74,0% ogółu ludności województwa, tj. więcej o 0,2 p. proc. niż w 2021 r. i o 2,4 p. proc. w stosunku do 2015 r. W miastach dostęp do kanalizacji miało 92,0% ogółu ludności (tj. więcej niż w 2021 r. i 2015 r. odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 1,1 p. proc.). Na terenach wiejskich udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 53,7% (wzrost o 0,4 p. proc. w skali roku i o 3,0 p. proc. w porównaniu z 2015 r.). W kraju odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej zwiększył się z 69,7% w 2015 r. do 72,3% w 2022 r. W miastach na koniec 2022 r. z sieci korzystało 90,9% ludności, a na obszarach wiejskich 44,8%. Wśród gmin województwa opolskiego największy udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej odnotowano w gminach: Tułowice (99,7%), Dobrzeń Wielki (97,4%) oraz Nysa (96,7%), natomiast najmniejszy w gminach: Radłów (11,9%), Kamiennik (18,2%) oraz Korfantów (18,4%). W trzech gminach nie korzystano z sieci kanalizacyjnej, tj. Pakosławice, Zębówice oraz Lubrza.

Mapa 32. Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2022 r.
 Map 32. Population connected to the sewage system in 2022

Sieć gazowa to system przewodów doprowadzających do odbiorców paliwa gazowe przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przesyłu i dystrybucji gazu. W systemie przewodów rozróżnia się:

- sieć przesyłową i rozdzielczą (na gaz wysokometanowy i zaazotowany) – przewody uliczne przeznaczone do doprowadzenia gazu do budynków lub innych obiektów za pośrednictwem przyłączy,
- przyłącza – system przewodów łączących sieć rozdzielczą z budynkami i innymi obiektami.

Długość sieci gazowej na koniec 2022 r. wyniosła 3284,2 km, w tym 672,6 km przypadało na sieć przesyłową. Zarówno w stosunku do 2021 r., jak i do 2015 r. odnotowano wzrost długości sieci odpowiednio: o 133,2 km i o 735,8 km, tj. o 4,2% i o 28,9%. W kraju długość sieci w 2022 r. wyniosła 171179,2 km i w odniesieniu do 2021 r. wzrosła o 5446,5 km (o 3,3%), a o 25192,6 km (o 17,3%) w stosunku do 2015 r. Na obszarach wiejskich długość sieci gazowej wzrosła w porównaniu z 2021 r. o 100,2 km oraz o 390,0 km w stosunku do 2015 r. i w 2022 r. wyniosła 1447,5 km. Również w miastach wystąpił jej przyrost (odpowiednio: o 33,1 km i o 345,8 km) i na koniec 2022 r. liczyła 1836,8 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 55,8 tys. szt. i był to wzrost o 4,7% w porównaniu z 2021 r. oraz o 30,7% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,5% i o 26,2%). Z ogólnej liczby przyłączy 46,8 tys. szt. zlokalizowanych było w miastach i w relacji do 2021 r. był to wzrost o 2,8%, a o 21,3%, w odniesieniu do 2015 r., natomiast 9,0 tys. szt. – na obszarach wiejskich (odpowiednio wzrost: o 16,1% i o 118,4%).

Gęstość czynnej sieci gazowej ogółem w 2022 r. w przeliczeniu na 100 km² powierzchni ogólnej województwa wyniosła 34,9 km i było to o 1,4 km więcej niż w 2021 r. i o 7,8 km niż w 2015 r. W kraju zagęszczenie sieci wyniosło 54,7 km na 100 km² (wzrost o 1,7 km na 100 km² w porównaniu z rokiem poprzednim i o 8,0 km w stosunku do 2015 r.). Zagęszczenie sieci gazowej na 100 km² w miastach wyniosło 216,7 km (w kraju – 315,3 km) i było znacznie wyższe niż na terenach wiejskich, gdzie gęstość sieci kształtowała się na poziomie 16,9 km na 100 km² (w kraju – 34,5 km). Największym zagęszczeniem sieci gazowej w województwie opolskim charakteryzowało się m. Opole (302,2 km) i powiat krapkowicki (59,3 km), a najniższym powiat namysłowski (15,5 km) oraz oleski (17,4 km).

Tablica 23. Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych Stan w dniu 31 grudnia

Table 23. Gas supply system as well as consumers and consumption of gas from gas supply system in households As of 31 December

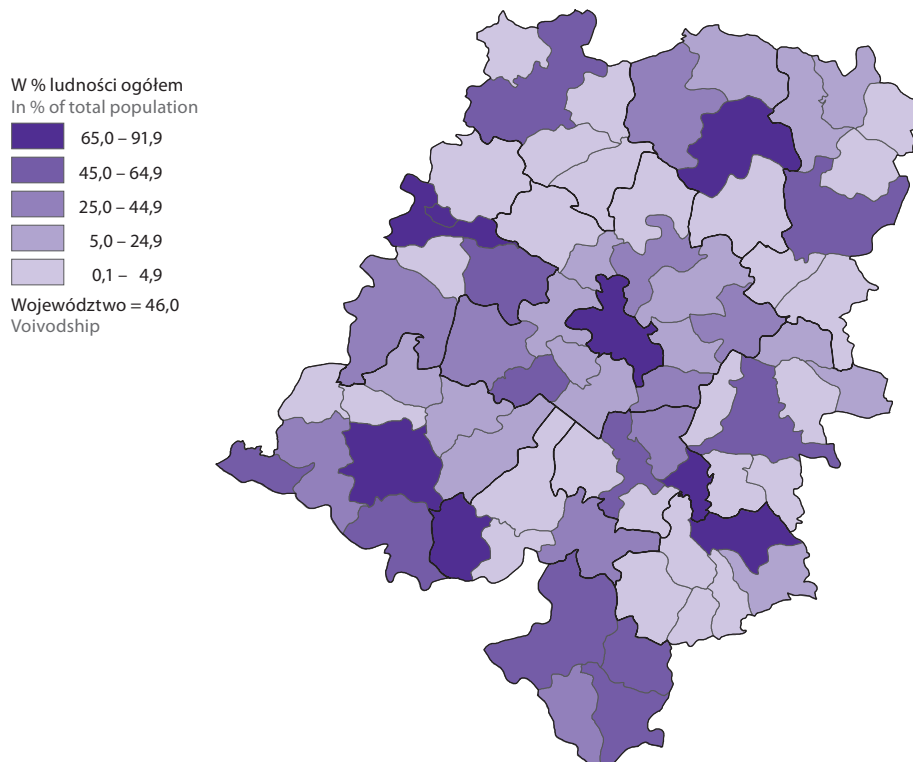
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Sieć gazowa w km Gas supply system in km	2548,4	2963,6	3151,0	3284,2
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt. Connections leading to residential and non-residential buildings in units	42687	50373	53262	55782
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys. Consumers of gas from gas supply system ^a in thousands	155,5	172,8	178,5	183,1
Zużycie gazu z sieci (w ciągu roku): Consumption of gas from gas supply system (during the year):				
w GWh in GWh	691,2	848,7	1038,3	1003,4
na 1 mieszkańca w kWh per capita in kWh	691,9	884,2	1090,1	1061,6

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.
a Including gas consumers using collective gasmeters.

Liczba ludności korzystającej z sieci gazowej w 2022 r. wyniosła 433,2 tys. osób i stanowiła 46,0% ogółu ludności województwa, tj. o 0,3 p. proc. więcej niż w 2021 r. i o 4,1 p. proc. niż w 2015 r. W miastach z tej sieci w 2022 r. korzystało 78,4% mieszkańców, podczas gdy tylko 9,5% na terenach wiejskich. W porównaniu z 2021 r. i 2015 r. odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego w miastach odpowiednio: spadł o 0,2 p. proc. i wzrósł o 1,4 p. proc., a na obszarach wiejskich odpowiednio wzrósł: o 0,9 p. proc. i o 5,6 p. proc. W kraju w 2022 r. w porównaniu z 2021 r. i 2015 r. odsetek ludności ogółem korzystającej z sieci gazowej wzrósł odpowiednio: o 0,3 p. proc. oraz o 3,8 p. proc. i wyniósł 55,9%. Największy odsetek mieszkańców korzystających z sieci gazowej wystąpił w gminie Skarbimierz (91,9%) oraz w m. Brzegu (90,9%), natomiast najmniejszy w gminach: Polska Cerekiew i Pokój (po 0,1%).

W 2022 r. w gospodarstwach domowych zużyto 1003,4 GWh gazu z sieci, co stanowiło spadek o 3,4%, w stosunku do 2021 r., a wzrost o 45,2% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 5,1% i o 38,4%). Znacznie wyższe było zużycie w miastach niż na wsi – 872,8 GWh wobec 130,6 GWh. Na 1 mieszkańca zużyto 1061,6 kWh gazu, co w porównaniu z 2021 r. stanowiło spadek o 2,6%, a do 2015 r. wzrost o 53,4%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca więcej gazu w województwie zużyli mieszkańcy miast niż wsi. W 2022 r. przeciętny mieszkaniec miasta zużywał 1743,1 kWh gazu, podczas gdy na wsi zużycie to wyniosło 293,8 kWh.

Mapa 33. Ludność korzystająca z gazu z sieci w 2022 r.
Map 33. Population connected to the gas supply system in 2022

Ochrona zdrowia

Health care

Na koniec 2022 r. w województwie opolskim w porównaniu z rokiem poprzednim, jak również 2015 r. odnotowano wzrost liczby przychodni, natomiast spadek ogólnej liczby praktyk lekarskich. Liczba udzielonych w tych podmiotach porad zwiększyła się w skali roku, natomiast zmniejszyła się w porównaniu z 2015 r. W zestawieniu z końcem roku poprzedniego liczba szpitali ogólnych w 2022 r. nie zmieniła się, natomiast wzrosła względem 2015 r. W zakresie infrastruktury szpitalnej, zarówno wobec stanu na koniec 2021 r., jak i 2015 r., odnotowano zmniejszenie się zasobu łóżek. Względem porównywanych okresów wzrosła natomiast liczba placówek (i oferowanych w nich łóżek) w zakresie długoterminowej opieki zdrowotnej. W relacji do 2021 r. liczba kadry medycznej pracującej bezpośrednio z pacjentem wzrosła w grupach: farmaceutów, lekarzy oraz pielęgniarek, natomiast spadek zanotowano dla grupy fizjoterapeutów, dentystów oraz położnych (podczas, gdy w zestawieniu z 2019 r. odnotowano wzrost zasobów kadrowych we wszystkich analizowanych grupach). Wzrosła względem roku poprzedniego oraz 2015 r. liczba wyjazdów zespołów ratownictwa medycznego na miejsce zdarzenia. Liczba doraźnie udzielonych świadczeń zdrowotnych w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć zwiększyła się w skali roku, natomiast zmniejszyła się w zestawieniu z 2015 r.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2022 r. wydatkowały więcej środków niż w 2021 r. i w 2015 r. na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych.

Ambulatoryjna opieka zdrowotna realizowana jest przez poradnie, przychodnie i praktyki lekarskie (tj. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria i izby chorych oraz zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne).

Stacjonarna opieka zdrowotna to całodobowa opieka lekarska i pielęgniarska świadczona w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (tj. szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Ratownictwo medyczne to system, który tworzy się w ramach realizacji zadań państwa polegających na zapewnieniu pomocy każdej osobie znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

Tablica 24. Placówki opieki zdrowotnej
Stan w dniu 31 grudnia
 Table 24. Health care facilities
 As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Przychodnie Outpatient departments	538	532	520	551
Praktyki lekarzy i lekarzy dentystów ^a Practices of doctors and dentists ^a	255	215	190	173
Porady udzielone ^{bc} w tys. Consultations provided ^{bc} in thousands	7258,0	6332,9	6789,8	6964,1
lekarskie ^d medical ^d	6608,8	5838,3	6243,2	6420,2
stomatologiczne dental	649,2	494,6	546,6	543,9
Szpitale ogólne General hospitals	28	29	30	30
łóżka beds	4604	4022	4376	4222
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	46,2	42,1	46,1	44,8
wykorzystanie łóżek w % usage of beds in %	65,2	51,8	57,3	59,4
przeciętny pobyt chorego w dniach average patient stay in days	5,7	5,7	6,0	5,6

a Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. b Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów. c W ciągu roku. d Łącznie z poradami z izb przyjęć udzielanymi pacjentom niehospitalizowanym.

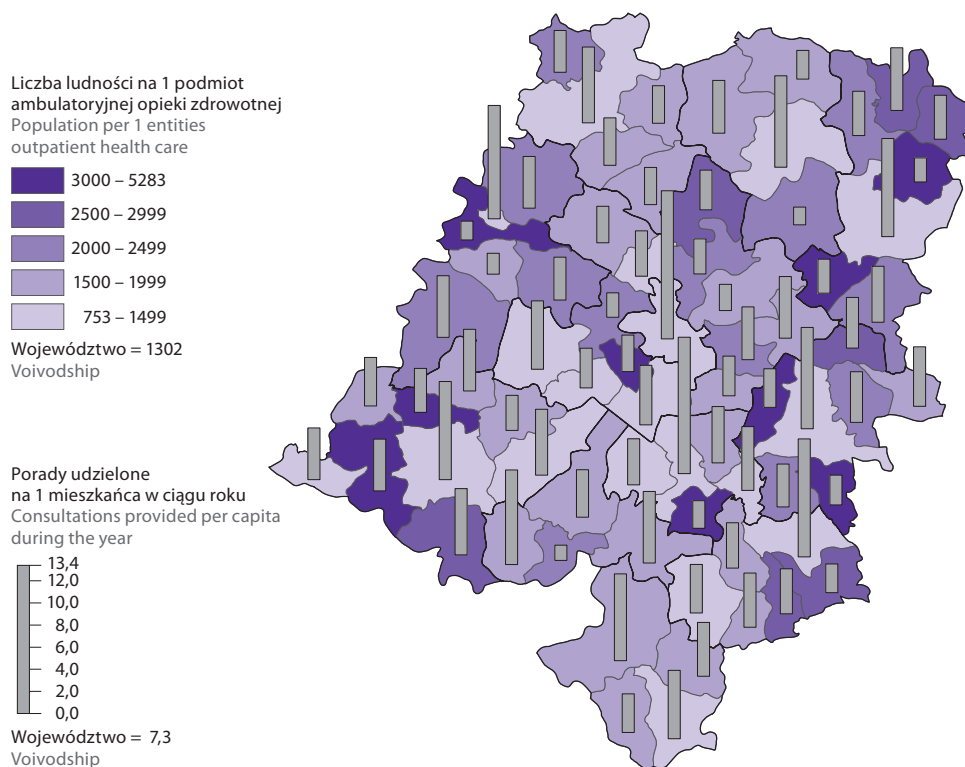
a Data concern practices that have signed a contract with the National Health Fund or outpatient departments. b Including consultations paid by patients. c During the year. d Including consultations provided in admission rooms for non-hospitalised patients.

Na koniec 2022 r. na terenie województwa opolskiego świadczeń medycznych w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej udzielały 724 podmioty lecznicze, spośród których 77,6% zlokalizowanych było w miastach. W porównaniu z 2021 r. liczba podmiotów leczniczych w województwie zwiększyła się o 2,0%, natomiast zmniejszyła się o 8,7% względem 2015 r. (w kraju wzrost odpowiednio: o 1,4% i o 0,5%). Odnotowano wzrost liczby przychodni zarówno w zestawieniu z 2021 r., jak i 2015 r., odpowiednio: o 6,0% i o 2,4% (w kraju: o 2,9% i o 10,7%). Z kolei liczba praktyk lekarskich uległa zmniejszeniu o 8,9% w skali roku, a o 32,2% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 7,3% i o 37,3%). W m. Opolu na koniec 2022 r. funkcjonowało 168 podmiotów leczniczych (w tym 131 przychodni).

Na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w końcu 2022 r. przypadały w województwie opolskim 1302 osoby wobec 1336 w końcu 2021 r. (w kraju – 1448 wobec 1474). W układzie województw najniższą wartość analizowanego wskaźnika na koniec 2022 r. odnotowano w województwie podlaskim (1210), a najwyższą w pomorskim (1710). Województwo opolskie usytuowało się na 4 lokacie w kraju.

W przestrzeni województwa opolskiego dostrzega się zróżnicowanie liczby ludności przypadającej na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W przekroju gmin w końcu 2022 r. najmniej mieszkańców w przeliczeniu na 1 podmiot leczniczy zanotowano w m. Opolu (753 osoby), a najwięcej w gminie Izbicko (5283 osoby).

Mapa 34. Ambulatoryjna opieka zdrowotna^a w 2022 r.
Map 34. Outpatient health care^a in 2022

a Bez porad udzielonych w izbach przyjęć w szpitalach ogólnych.
a Excluding consultation provided by doctors in admission rooms in general hospitals.

W 2022 r. we wszystkich placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie udzielono łącznie 6964,1 tys. porad (w miastach – 5890,8 tys.). W porównaniu z 2021 r. ich liczba wzrosła o 2,6% (w kraju – o 4,6%), natomiast w relacji do 2015 r. zmniejszyła się o 4,0% (w kraju wzrosła – o 5,0%). Na terenie m. Opola zrealizowano 1694,3 tys. świadczeń (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych).

Liczba porad ambulatoryjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. kształtowała się w województwie opolskim na poziomie 7,4 wobec 7,1 przed rokiem (w kraju – 8,9 wobec 8,4) plasując je na ostatnim miejscu w kraju. Najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (9,8).

W ujęciu gmin województwa opolskiego w 2022 r. największą liczbą porad udzielonych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w przeliczeniu na 1 mieszkańca (z wyłączeniem porad świadczonych w izbach przyjęć szpitali ogólnych) wyróżniało się m. Opole (13,4), natomiast najmniejszą gmina Lubrza (1,4).

W ogólnej liczbie udzielonych porad ambulatoryjnych w województwie opolskim w 2022 r. zdecydowaną większość (92,2%) stanowiły porady lekarskie (w kraju – 90,1%). Ich liczba zwiększyła się w województwie o 2,8% w stosunku do 2021 r. (w kraju – o 4,2%), a zmniejszyła o 2,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju

– wzrosła o 6,2%). W zakresie specjalistycznej lekarskiej opieki zdrowotnej w województwie opolskim w 2022 r., podobnie jak w kraju, najczęściej świadczeń medycznych udzielano w poradniach chirurgicznych. W 2022 r. ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad w omawianym zakresie kształtował się w województwie na poziomie 19,3% (w kraju – 17,7%) i w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 0,6 p. proc. (w kraju – o 0,4 p. proc.), natomiast względem 2015 r. zmniejszył się o 0,8 p. proc. (w kraju – o 0,5 p. proc.).

Porady stomatologiczne świadczone są w poradniach: chirurgii stomatologicznej, ortodontycznych, periodontologicznych oraz chorób błon śluzowych przyzębia, stomatologicznych i protetyki stomatologicznej. W 2022 r. stanowiły one 7,8% ogólnej liczby porad świadczonych w placówkach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w województwie opolskim (w kraju – 9,9%). Ich liczba zmniejszyła się w województwie o 0,5% w stosunku do 2021 r., a o 16,2% w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – w skali roku wystąpił wzrost o 7,9%, a spadek o 4,6% w porównaniu z 2015 r.). Spośród wszystkich porad udzielonych w ramach specjalistycznej stomatologicznej opieki zdrowotnej najwięcej świadczeń, zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, udzielono w poradniach stomatologicznych. Ich udział w ogólnej liczbie udzielonych porad stomatologicznych w 2022 r. kształtował się na poziomie 83,7% wobec 82,2% przed rokiem oraz 81,9% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 83,1%, 82,9% oraz 84,4%).

Całodobowej opieki w trybie stacjonarnym udzielają mieszkańcom m.in. szpitale ogólne oraz placówki długoterminowej opieki zdrowotnej.

W końcu 2022 r. w województwie opolskim działało 30 stacjonarnych szpitali ogólnych i ich liczba pozostała bez zmian wobec stanu notowanego przed rokiem, natomiast zwiększyła się o 2 podmioty lecznicze w stosunku do 2015 r. (w kraju – 896 oraz spadek odpowiednio: o 3 i o 60 podmiotów). Dysponowały one łącznie 4,2 tys. łóżek, których liczba zmniejszyła się o 3,5% w skali roku i o 8,3% względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,5% i o 12,2%). W m. Opolu na koniec 2022 r. funkcjonowało 6 stacjonarnych szpitali ogólnych, w których do dyspozycji pacjentów było 1,2 tys. łóżek.

Na 10 tys. mieszkańców w końcu 2022 r. przypadało w województwie opolskim średnio 44,8 łóżek, tj. mniej o 1,3 w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju odpowiednio: 43,5 i o 0,9). W ujęciu międzywojewódzkim największą wartość omawianego miernika w 2022 r. zanotowano w województwie lubelskim (51,4), a najmniejszą w pomorskim (33,2). Województwo opolskie pod tym względem zajmowało 6 lokatę w kraju. W przekroju powiatów województwa opolskiego w 2022 r. najwięcej łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców notowano w m. Opolu (97,3), natomiast najmniej w powiecie opolskim (17,3).

W 2022 r. w województwie w szpitalach ogólnych w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych) leczonych było 146,9 tys. osób (w tym 15,2 tys. osób do 18 roku życia), tj. więcej o 15,6% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – o 8,9%), natomiast mniej o 11,4% w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – o 11,5%). Chorzy (łącznie z międzyoddziałowym ruchem), podobnie jak w kraju, najczęściej byli hospitalizowani na oddziałach chirurgicznych i w 2022 r. stanowili w województwie 27,2% (przed rokiem – 25,8%, a w 2015 r. – 25,1%) wszystkich leczonych w szpitalach ogólnych (w kraju odpowiednio: 26,5%, 25,4% oraz 24,4%). W 2022 r. w m. Opolu 46,2 tys. osób udzielono całodobowej opieki w trybie stacjonarnym (bez międzyoddziałowego ruchu chorych).

Na 1 łóżko w szpitalach ogólnych przypadało w województwie opolskim średnio 34,8 pacjentów wobec 29,0 w roku poprzednim oraz 36,0 w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 42,0, 37,6 oraz 41,7). Średni czas pobytu chorego na oddziale szpitalnym w 2022 r. wynosił w województwie 5,6 dnia wobec 6,0 dni przed rokiem i 5,7 dnia w 2015 r. (w kraju – 5,3 dnia oraz po 5,4 dnia w roku poprzednim i 2015 r.). Stopień wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych w województwie wynosił 59,4% wobec 57,3% przed rokiem oraz 65,2% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 64,6%, 61,3% oraz 66,6%).

Poza szpitalami funkcjonującymi w trybie stacjonarnym, w województwie opolskim na koniec 2022 r. działalność medyczną prowadziły również 3 szpitale dzienne.

Oprócz szpitali, w 2022 r. w ramach długoterminowej opieki zdrowotnej obejmującej: zakłady opiekuńczo-lecznicze (łącznie z placówkami typu psychiatrycznego), zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja i oddziały opieki paliatywnej 26 placówek zapewniało mieszkańcom województwa opolskiego całodobowe świadczenia pielęgnacyjne, opiekuńcze, rehabilitacyjne oraz opiekę w terminalnym stadium życia. W porównaniu z 2021 r., jak i 2015 r. liczba placówek świadczących tego typu usługi zwiększyła się w województwie po 2, tj. po 8,3% (w kraju odpowiednio: o 4,9% oraz o 10,1%). Podobnie jak w kraju, spośród wszystkich placówek najwięcej odnotowano zakładów opiekuńczo-leczniczych, które w końcu 2022 r. stanowiły w województwie 76,9% (w kraju – 57,3%). Ich udział w porównaniu z 2021 r. zwiększył się o 1,9 p. proc., natomiast zmniejszył się o 2,3 p. proc. w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – spadek o 0,5 p. proc. w stosunku do 2021 r., a wzrost o 0,2 p. proc. w odniesieniu do 2015 r.).

Placówki opieki długoterminowej w województwie opolskim na koniec 2022 r. dysponowały łącznie 1,2 tys. łóżek, co oznacza wzrost o 7,1% względem roku poprzedniego i o 5,9% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 6,0% i o 19,0%). Spośród ogółu dostępnych łóżek zdecydowaną większość, podobnie jak w kraju, oferowały zakłady opiekuńczo-lecznicze i ich udział w końcu 2022 r. ukształtował się na poziomie 92,1%, tj. wyższym o 1,2 p. proc. niż przed rokiem, a niższym o 0,8 p. proc. niż w 2015 r. (w kraju – 72,0% i wzrost o 0,4 p. proc. w skali roku, a spadek o 0,4 p. proc. wobec 2015 r.). Analiza liczby łóżek w zakładach długoterminowej opieki przypadających na 100 tys. mieszkańców potwierdziła, że dostępność tego typu usług w województwie opolskim w 2022 r. była wyższa niż średnio w kraju. W 2022 r. na 100 tys. ludności przypadały w województwie średnio 123,2 łóżka, wobec 114,3 w 2021 r. (w kraju odpowiednio: 108,2 oraz 101,7). Wśród województw w 2022 r. najwyższą wartość omawianego wskaźnika odnotowano w województwie dolnośląskim (151,0), natomiast najniższą w wielkopolskim (52,8), a opolskie zajmowało 4 lokatę w kraju.

W 2022 r. placówki działające na terenie województwa opolskiego zapewniły opiekę w trybie stacjonarnym 2,7 tys. osób. Zarówno w skali roku, jak i w porównaniu z 2015 r. liczba leczonych uległa w województwie zmniejszeniu odpowiednio: o 2,0% oraz o 14,0% (w kraju – odnotowano wzrost o 8,5% w porównaniu z 2021 r., a spadek o 2,0% w relacji do 2015 r.). Najliczniejszą grupę, podobnie jak w kraju stanowili pensjonariusze zakładów opiekuńczo-leczniczych i w 2022 r. ich liczba kształtowała się w województwie na poziomie 1,8 tys., a udział wynosił 69,6% ogółu leczonych i był wyższy o 1,5 p. proc. od notowanego w roku poprzednim i o 3,4 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju – 53,3% i spadek w ujęciu rocznym o 1,3 p. proc., natomiast wzrost o 5,0 p. proc. w zestawieniu z 2015 r.). Średni pobyt pensjonariusza w placówkach długoterminowej opieki zdrowotnej w 2022 r. wynosił w województwie 154 dni i był dłuższy o 19 dni niż w 2021 r., a o 34 dni w zestawieniu z 2015 r. W kraju w analogicznym okresie wynosił odpowiednio: 133, 135 oraz 115 dni.

Od 2019 r. dane dotyczące **lekarzy, lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych** opracowywane są w oparciu o źródła administracyjne, w tym rejestry:

- posiadających prawo wykonywania zawodu (lekarzy i lekarzy dentystów, pielęgniarek i położnych),
- płatników składek ZUS,
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- praktyk lekarskich,
- praktyk pielęgniarek i położnych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, bez względu na główne miejsce pracy. W związku z przejściem na nowe źródło, dane nie są porównywalne z danymi opublikowanymi w poprzednich edycjach Publikacji, opartymi o metodę sprawozdawczości.

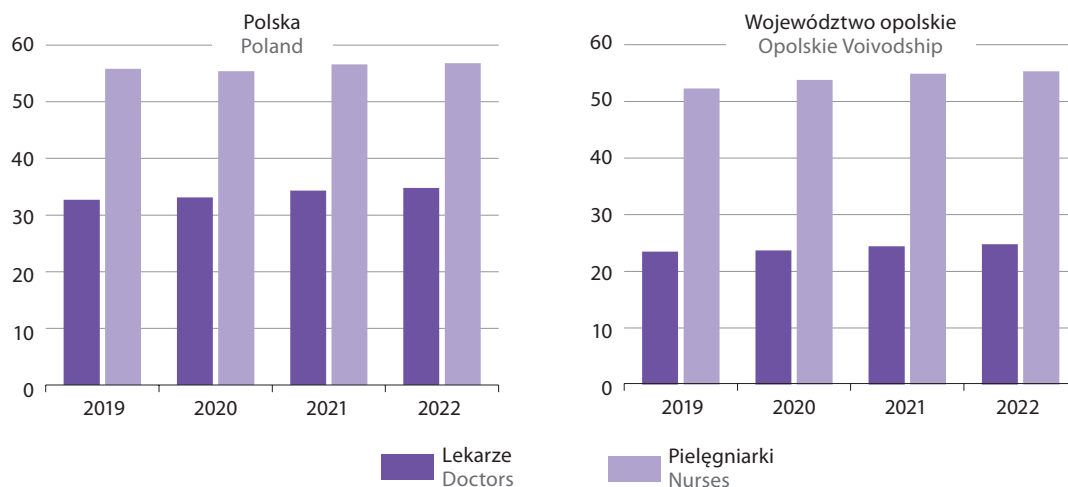
W województwie opolskim na koniec 2022 r. bezpośrednio z pacjentem pracowało m.in.: 2,3 tys. lekarzy, 0,7 tys. lekarzy dentystów, 5,8 tys. pielęgniarek i położnych. Dodatkowo pomocy medycznej udzielało (w głównym miejscu pracy) m.in. 0,8 tys. fizjoterapeutów, a 0,7 tys. farmaceutów świadczyło usługi w zakresie zaopatrzenia w leki. W odniesieniu do 2021 r. stan liczebny kadry medycznej w województwie zwiększył się w grupie farmaceutów (o 11,8%), lekarzy (o 0,9%) oraz pielęgniarek (o 0,1%), natomiast

zmniejszył się w grupie fizjoterapeutów (o 5,0%), dentystów (o 0,9%) oraz położnych (o 0,3%). W porównaniu z 2019 r. odnotowano wzrost liczebności wszystkich wymienionych zawodów medycznych, z czego największy dotyczył farmaceutów i ukształtował się na poziomie 12,0%. W m. Opolu w końcu 2022 r. świadczeń medycznych udzielało mieszkańcom m.in.: 1,0 tys. lekarzy, 0,2 tys. lekarzy dentystów, 2,0 tys. pielęgniarek i położnych oraz po 0,2 tys. fizjoterapeutów i farmaceutów.

W 2022 r. w województwie opolskim na 10 tys. ludności przypadało średnio 24,8 lekarzy wobec 24,4 w roku poprzednim (w kraju: 34,8 wobec 34,3). W ujęciu międzywojewódzkim w 2022 r. najlepszy dostęp do lekarza mierzony wartością omawianego wskaźnika odnotowano w województwie mazowieckim (43,1), a najmniej w lubuskim (23,8), natomiast województwo opolskie uplasowało się na przedostatnim miejscu w kraju. Dostępność natomiast opieki pielęgniarskiej w 2022 r. w województwie średnio wzrosła do 55,3 z 54,9 w 2021 r. Najwyższym wskaźnikiem wyróżniało się województwo świętokrzyskie z wynikiem 69,0, natomiast najmniej korzystną relacją liczby pielęgniarek do liczby ludności cechowało się województwo pomorskie z wynikiem 45,9. Województwo opolskie uplasowało się na 9 lokacie w kraju.

Wykres 33. Lekarze i pielęgniarki na 10 tys. ludności Stan w dniu 31 grudnia

Chart 33. Doctors and nurses per 10 thousand population
As of 31 December

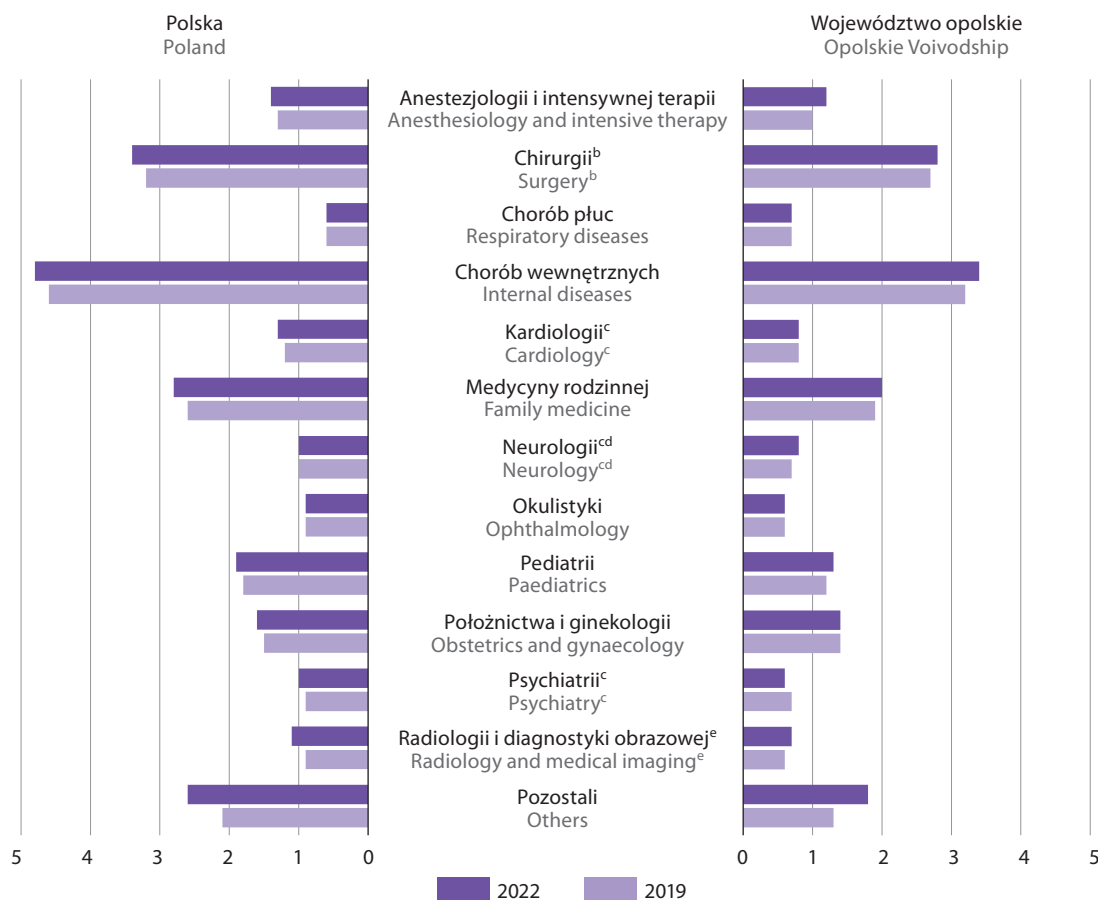
Wśród powiatów województwa opolskiego w 2022 r. najwięcej lekarzy oraz pielęgniarek w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców odnotowano w m. Opolu (odpowiednio: 76,6 oraz 140,8). Najmniej korzystny wskaźnik dotyczący dostępności opieki lekarskiej ukształtował się w powiecie namysłowskim (12,3), natomiast w przypadku dostępności opieki pielęgniarskiej w powiecie opolskim (16,6).

Spośród ogółu lekarzy i lekarzy dentystów pracujących bezpośrednio z pacjentem w końcu 2022 r. lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia oraz posiadający tytuł specjalisty w danej dziedzinie medycyny) stanowili w województwie 68,7% (w kraju – 66,8%), a lekarze dentyści specjaliści – 18,3% (w kraju – 18,2%). Odsetek lekarzy specjalistów względem 2021 r. zmniejszył się w województwie o 1,8 p. proc., a lekarzy dentystów specjalistów zwiększył się o 0,3 p. proc. (w kraju odpowiednio: o 0,4 p. proc. i o 0,1 p. proc.).

W układzie województw w 2022 r. najwyższym odsetkiem lekarzy specjalistów wyróżniło się województwo warmińsko-mazurskie (70,5%), a najniższym pomorskie (64,7%), natomiast województwo opolskie wraz ze świętokrzyskim zajmowało 4 miejsce w kraju. W przypadku lekarzy dentystów specjalistów najwyższy udział wystąpił w województwie podlaskim (26,7%), a najniższy w lubuskim (10,4%). Województwo opolskie uplasowało się na 8 pozycji w kraju.

**Wykres 34. Lekarze specjaliści^a na 10 tys. ludności
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 34. Medical specialists^a per 10 thousand population
As of 31 December

a Dane szacunkowe Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie źródeł administracyjnych. b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii oraz chirurgii naczyniowej i urologii. c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. d,e Także: d – neuropatologii, e – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

a Estimated data of Statistics Poland based on administrative sources. b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery as well as vascular surgery and urology. c Including children's specialists. d,e Also: d – neuropathology, e – oncological radiotherapy and children's radiology.

W 2022 r., podobnie jak w roku poprzednim i 2019 r., zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, najczęściej posiadaną specjalizacją były choroby wewnętrzne. W 2022 r. średnio co piąty lekarz specjalista w województwie i w kraju specjalizował się w tej dziedzinie medycyny. Stan liczebny tej grupy specjalistów w odniesieniu zarówno do 2021 r., jaki i 2019 r. uległ zmniejszeniu w województwie odpowiednio: o 0,6% i o 0,9% (w kraju odnotowano spadek o 0,1% w skali roku, a wzrost o 1,6% w porównaniu z 2019 r.).

Z ogólnej liczby lekarzy dentyistów specjalistów pracujących w województwie w 2022 r., podobnie jak w kraju, największy odsetek stanowili lekarze specjalizujący się w protetyce stomatologicznej. Ich udział w 2022 r. ukształtował się na poziomie 22,3% (w kraju – 21,8%).

Na koniec 2022 r. w województwie opolskim pomoc medyczną w nagłych przypadkach świadczyły 52 jednostki systemu ratownictwa medycznego, w skład którego wchodziły 44 zespoły ratownictwa medycznego (w tym 12 specjalistycznych), 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych oraz 1 lotnicze pogotowie ratunkowe. W ujęciu rocznym, baza wymienionych jednostek nie uległa zmianie,

natomiast w zestawieniu z 2015 r. powiększyła się o 3 jednostki, co oznacza wzrost o 6,1% (w kraju – wzrost odpowiednio: o 0,4% oraz o 7,8%). Na koniec 2022 r. z podmiotami systemu ratownictwa medycznego współpracowały również 4 izby przyjęć, a ich liczba w województwie w porównaniu z poprzednim rokiem oraz 2015 r. pozostała bez zmian. W m. Opolu na koniec 2022 r. świadczeń opieki zdrowotnej osobom znajdującym się w stanie nagłego zagrożenia życia udzielało łącznie 12 podmiotów (tj. 10 zespołów ratownictwa medycznego oraz 2 szpitalne oddziały ratunkowe).

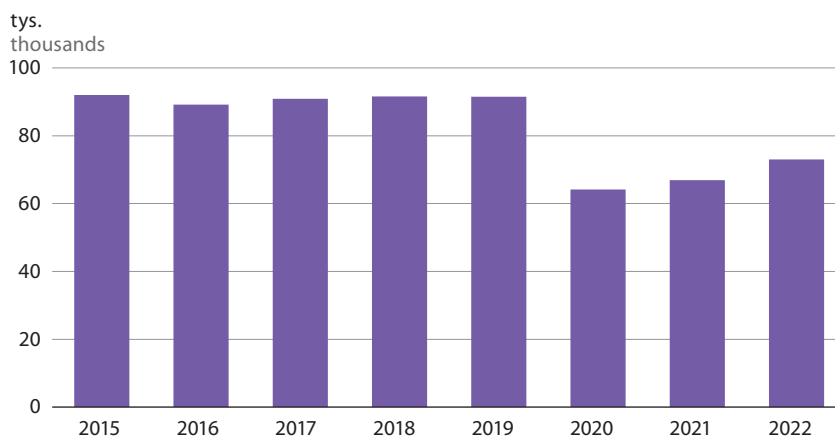
Na 1 jednostkę systemu ratownictwa medycznego w końcu 2022 r. przypadało 18,1 tys. mieszkańców województwa wobec 18,2 tys. w końcu 2021 r. (w kraju odpowiednio: 20,3 tys. oraz 20,5 tys. osób). Pod względem wartości omawianego wskaźnika województwo opolskie w 2022 r. uplasowało się na 5 miejscu w kraju. Najniższą jego wartość odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim (14,5 tys. osób), a najwyższą w śląskim (23,9 tys. osób).

W 2022 r. w województwie opolskim zespoły ratownictwa medycznego zrealizowały 72,7 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia, tj. więcej o 2,4% w porównaniu z 2021 r. (w kraju – o 0,4%) i o 10,2% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – mniej o 2,5%). Biorąc pod uwagę miejsce zdarzenia, podobnie jak w kraju, najczęściej zespoły ratownictwa medycznego wyjeżdżały do domu pacjenta. W m. Opolu w 2022 r. odnotowano 19,3 tys. wyjazdów na miejsce zdarzenia (z czego 14,6 tys. do domu pacjenta).

Na terenie województwa opolskiego z pomocy ratowników medycznych w 2022 r. skorzystało łącznie 73,0 tys. osób, tj. więcej o 2,5% względem roku poprzedniego i o 10,3 % w porównaniu z 2015 r. (w kraju – więcej o 0,5% względem 2021 r., natomiast mniej o 2,7% niż w 2015 r.). Wśród ogółu osób, które otrzymały pomoc w ramach ratownictwa medycznego w 2022 r. nieznacznie ponad połowę (50,2%, w kraju – 50,5%) stanowiły kobiety. Udział kobiet korzystających z pomocy ratowników medycznych zmniejszył się o 5,2 p. proc. w stosunku do 2021 r., natomiast zwiększył się o 1,6 p. proc. w zestawieniu z 2015 r. (w kraju – wzrósł odpowiednio: o 1,3 p. proc. i o 4,0 p. proc.). Spośród osób, którym udzielono świadczeń medycznych najczęściej było osób w grupie wieku 65 lat i więcej. W 2022 r. ich udział w województwie kształtował się na poziomie 52,3% (w kraju – 48,5%) i względem roku poprzedniego zmniejszył się o 0,5 p. proc., natomiast zwiększył się o 13,4 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. (w kraju – zwiększył się odpowiednio: o 0,1 p. proc. i o 6,8 p. proc.). W m. Opolu w 2022 r. pomocy medycznej w nagłych wypadkach udzielono 19,5 tys. osób (w tym 9,7 tys. w grupie wieku 65 lat i więcej).

Wykres 35. Świadczenia udzielone w trybie ambulatoryjnym w szpitalnych oddziałach ratunkowych i izbach przyjęć

Chart 35. Outpatient health services provided in hospital emergency wards and admission rooms

Doraźnej pomocy medycznej w trybie ambulatoryjnym (niezakończonym hospitalizacją) w 2022 r. udzielały w województwie 4 izby przyjęć oraz 7 szpitalnych oddziałów ratunkowych. Łącznie udzielono w nich 73,0 tys. porad, co względem 2021 r. oznacza wzrost o 9,1%, natomiast w odniesieniu do 2015 r. spadek

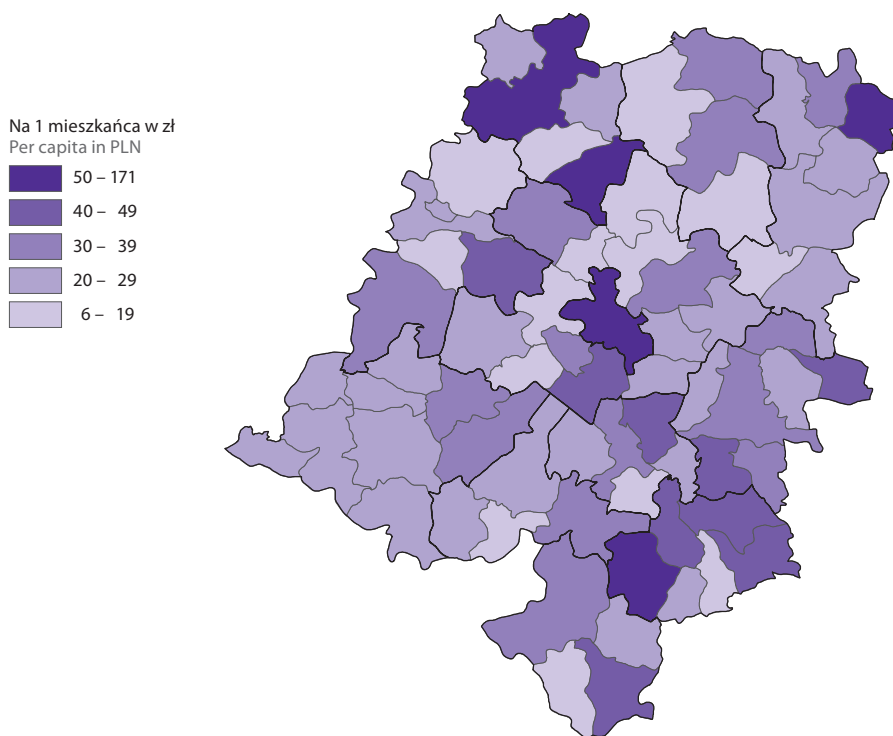
o 20,7%. W 2022 r. zarówno w województwie opolskim, jak i w kraju, najczęściej świadczeń udzielano w poradniach chirurgicznych (łącznie z chirurgią urazowo-ortopedyczną oraz neurochirurgią) – 56,2% ogółu świadczeń wobec 41,5% w kraju, a najrzadziej w poradniach stomatologicznych – po 0,04%.

Na ochronę zdrowia jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2022 r. przeznaczyły łącznie 161176,6 tys. zł, co stanowiło 1,9% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 2,0%). Udział wydatków na te cele w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego uplasował województwo opolskie na 4 miejscu w kraju wraz z województwami: podkarpackim, śląskim i świętokrzyskim. Najwyższy udział (2,8%) odnotowano w województwie mazowieckim, natomiast najniższy (1,4%) w warmińsko-mazurskim. W stosunku do roku poprzedniego, jak również 2015 r., kwota środków wydatkowanych na ochronę zdrowia zwiększyła się w województwie odpowiednio: o 54,4% i o 190,5% (w kraju – o 11,4% i o 78,8%).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług zdrowotnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2022 r. wydatkowały średnio 170,52 zł wobec 109,63 zł w roku poprzednim (w kraju odpowiednio: 184,60 zł i 164,98 zł). W przekroju województw w 2022 r. najwięcej środków na ochronę zdrowia w relacji do liczby ludności wydatkowano w województwie mazowieckim (292,33 zł), a najmniej w warmińsko-mazurskim (127,39 zł).

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na ochronę zdrowia w 2022 r. kształtowały się na poziomie 41138,4 tys. zł i były wyższe o 44,0% niż w 2021 r. i o 57,6% w porównaniu z 2015 r. W m. Opolu na cele związane z ochroną zdrowia w 2022 r. przeznaczono 14074,5 tys. zł, tj. 2-krotnie więcej niż przed rokiem.

Mapa 35. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Ochrona zdrowia” w 2022 r.
Map 35. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Health care” division in 2022

Pod względem wysokości środków wydatkowanych na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. na 1 miejscu uplasowała się gmina Rudniki, w której omawiany wskaźnik wynosił 170,70 zł, natomiast najmniej środków przeznaczono w gminie Zębówice – 6,04 zł.

Kultura Culture

Wyniki badań z działalności instytucji kultury w województwie opolskim za 2022 r. wykazały, że w porównaniu z rokiem poprzednim w większości placówek kulturalnych odnotowano wzrost liczby uczestników. Zwiększyła się liczba czytelników bibliotek publicznych, zwiedzających muzea i wystawy, odwiedzających galerie i salony sztuki oraz uczestników imprez w centrach kultury, domach i ośrodkach kultury oraz klubach i świetlicach. Większa była również liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych oraz w kinach stałych. W odniesieniu natomiast do 2015 r. w większości placówek kulturalnych tendencja była odwrotna.

Jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2022 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego przeznaczyły więcej środków finansowych niż przed rokiem, jak i przed siedmioma laty.

W województwie opolskim na koniec 2022 r. funkcjonowało 301 bibliotek publicznych (w tym 228 filii bibliotecznych), co stanowiło 3,9% bibliotek publicznych w kraju. Większość z nich, tj. 74,8% prowadziła działalność na wsi. Liczba bibliotek publicznych zmniejszyła się o 1 w porównaniu z 2021 r. oraz o 14 w odniesieniu do 2015 r. Na koniec 2022 r. działalność prowadziło 17 punktów bibliotecznych, tj. więcej o 4 niż przed rokiem i o 2 wobec 2015 r. Przeciętnie na 1 placówkę biblioteczną w województwie w 2022 r. przypadały 2964 osoby (w kraju – 4473), w 2021 r. – 3011 (w kraju – 4441), a w 2015 r. – 3018 (w kraju – 4113). Najwięcej ludności na 1 placówkę biblioteczną w 2022 r. przypadało w województwie pomorskim (6777 osób), a najmniej w lubelskim (2939).

Poziom czytelnictwa, mierzony liczbą czytelników w bibliotekach publicznych zwiększył się w porównaniu z 2021 r., natomiast uległ zmniejszeniu wobec 2015 r. Liczba zarejestrowanych czytelników aktywnie wypożyczających w 2022 r. wynosiła 126,4 tys. osób tj. o 4,8% więcej w relacji do 2021 r., a mniej o 19,2% w odniesieniu do 2015 r.

Najwięcej czytelników w 2022 r. skorzystało z bibliotek publicznych w m. Opolu (29,1 tys.), a następnie w m. Kędzierzynie-Koźlu (7,6 tys.) oraz m. Brzegu (6,6 tys.). Liczba czytelników na 1000 ludności w województwie opolskim w 2022 r. wynosiła 134 osoby i pod tym względem województwo uplasowało się na 6 miejscu w kraju. Województwem z największą liczbą czytelników na 1000 ludności było małopolskie (170), a z najmniejszą kujawsko-pomorskie (103 osoby). W przekroju gminnym województwa opolskiego największa liczba czytelników na 1000 mieszkańców wystąpiła w gminach: Tarnów Opolski (270) i Krapkowice (243) oraz w m. Opolu (230), a najmniejsza w gminie Branice (31) oraz Biała i Cisek (po 37 osób).

Wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika w województwie opolskim w 2022 r. wyniósł 18,9 wol. wobec 19,0 wol. przed rokiem oraz 18,8 wol. w 2015 r. Najwyższy wskaźnik wypożyczeń został odnotowany w gminie Kietrz (40,4 wol.), Turawa (35,1 wol.) oraz Otmuchów (29,3 wol.). Najwyższe wskaźniki wypożyczeń księgozbioru z bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminach: Olesno (5140) i Paczków (4055) oraz w m. Opolu (3905).

W końcu 2022 r. w województwie opolskim działalność wystawienniczą prowadziło 20 muzeów (przed rokiem – 17), w tym 2 oddziały muzealne. Liczba muzeów w województwie stanowiła 2,1% wszystkich muzeów w kraju. Łączna liczba zbiorów muzealnych, według stanu na koniec 2022 r. wyniosła 271,0 tys. Najwięcej muzealiów znajdowało się w muzeach w m. Opolu (45,7%), a następnie w powiecie brzeskim (22,5%). W grupie ogółu muzeów największą część muzealiów posiadały muzea interdyscyplinarne (43,5%) oraz historyczne (34,8%). Najbardziej liczną dziedzinę stanowiły eksponaty z historii (25,3%) i archeologii (22,8%). Zbiory muzealne prezentowane były w ramach wystaw stałych, jak i czasowych. W 2022 r. w muzeach zorganizowano 74 wystawy stałe oraz 133 wystawy czasowe (w 2021 r. odpowiednio: 75 i 127).

Muzea w 2022 r. odwiedziło 248,7 tys. osób i ich liczba zwiększyła się o 74,1% w porównaniu z 2021 r. Zorganizowane grupy młodzieży szkolnej stanowiły 17,5% ogólnej liczby zwiedzających (w 2021 r. – 19,5%). W 2022 r. liczba zwiedzających muzea i wystawy na 1000 ludności wynosiła 263 osoby (w kraju – 970), a w 2021 r. – 150. Największą popularnością wśród zwiedzających cieszyły się muzea o profilu etnograficznym i antropologicznym oraz historycznym, które odwiedziło odpowiednio: 56,9 tys. i 53,8 tys. osób.

**Tablica 25. Instytucje kultury
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 25. Cultural institutions
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Biblioteki publiczne i punkty biblioteczne Public libraries and library service points	330	315	315	318
Muzea i oddziały muzealne ^a Museums with branches ^a	16	18	17	20
Galerie i salony sztuki Galleries and art salons	3	2	2	2
Teatry i instytucje muzyczne Theatres and music institutions	3	5	5	4
Centra, domy i ośrodki kultury Centres of culture and cultural centres establishments	85	88	82	81
Kluby i świetlice Clubs and community centres	129	116	107	107
Kina stałe Indoor cinemas	11	12	13	14
Ludność na 1 placówkę biblioteczną Population per library establishment	3018	3034	3011	2964
Zwiedzający muzea i oddziały muzealne ^{ab} na 1000 ludności Museums and exhibition visitors ^{ab} per 1000 population	237	100	150	263
Liczba ludności na 1 instytucję kultury ^c Number of population per 1 culture institution ^c	4654	4686	5019	5013

a Od 2020 r. do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea działające w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach. b W ciągu roku. c Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice.

a Starting from 2020, museums include only museums operating on the basis of a statute or regulations agreed with the minister responsible for culture and protection of national heritage, pursuant to Art. 6 of the Act of 21 November 1996 on museums. b During the year. c Centre of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres.

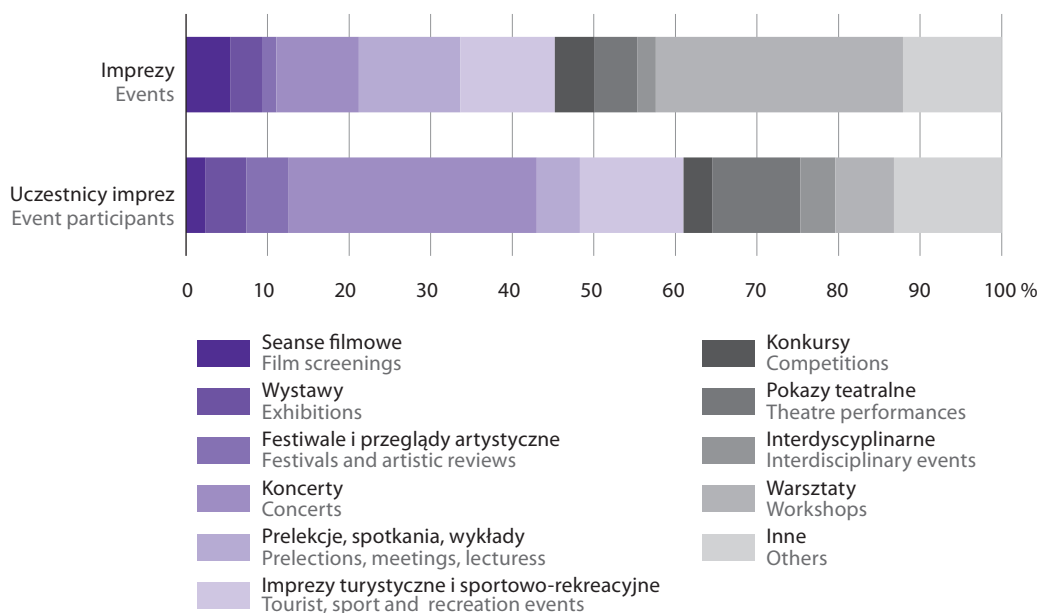
W województwie opolskim w 2022 r. działalność prowadziły, podobnie jak przed rokiem, 2 galerie i salony sztuki, tj. 0,6% wszystkich galerii i salonów sztuki w kraju. Liczba zwiedzających opolskie galerie i salony sztuki wynosiła 117,5 tys. osób i była większa o 171,2% niż przed rokiem, a o 3,7% w porównaniu z 2015 r. Na 1 galerię i salon sztuki w województwie przypadało przeciętnie 58,8 tys. zwiedzających (w kraju – 9,6 tys.), przed rokiem – 21,7 tys., a w 2015 r. – 37,8 tys. Średnio 1 wystawę obejrzało 2,6 tys. osób (w kraju – 0,8 tys.), przed rokiem – 1,0 tys., a w 2015 r. – 2,8 tys. W opolskich galeriach i salonach sztuki zbiory własne obejmowały, tak jak przed rokiem, 1241 eksponatów, przy czym największą część stanowiły zbiory z zakresu malarstwa (602) i fotografii (289).

Działalność sceniczną w 2022 r. w województwie opolskim prowadziły 4 teatry i instytucje muzyczne (2 teatry dramatyczne, teatr lalkowy i filharmonia), co stanowiło 2,2% wszystkich tego typu jednostek w kraju. Teatry i instytucje muzyczne zorganizowały 726 przedstawień i koncertów, w których uczestniczyło 141,2 tys. widzów i słuchaczy. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba przedstawień

i koncertów była większa o 54,1%, a liczba widzów i słuchaczy o 47,4%. W porównaniu z 2015 r. zmniejszyła się zarówno liczba przedstawień i koncertów, jak i widzów oraz słuchaczy, tj. odpowiednio: o 9,9% i o 11,8%. Średnia liczba przedstawień i koncertów w 2022 r. przypadających na 1 podmiot wynosiła 182, wobec 94 w 2021 r. oraz 269 w 2015 r. W województwie opolskim w 2022 r. prawie połowę (48,5%) przedstawień zorganizowano w teatrze lalkowym. Przedstawienia teatrów dramatycznych stanowiły 36,0% ogólnej liczby przedstawień i koncertów, a zorganizowane przez filharmonię – 15,6%. Teatry: dramatyczne i lalkowy w 2022 r. zgromadziły 102,2 tys. widzów na 613 przedstawieniach, natomiast w 113 koncertach zorganizowanych przez filharmonię uczestniczyło 39,0 tys., słuchaczy. Liczba widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert w 2022 r. kształtowała się na poziomie 195, wobec 203 przed rokiem oraz 199 w 2015 r. Biorąc pod uwagę średnią liczbę widzów i słuchaczy przypadających na 1 przedstawienie i koncert, najwięcej, tj. 345 osób uczestniczyło w koncercie w filharmonii, następnie 260 osób obejrzało przedstawienie w teatrach dramatycznych oraz 98 osób w teatrze lalkowym. Wskaźnik określający liczbę widzów i słuchaczy na 1000 ludności w województwie opolskim w 2022 r. wyniósł 149 (w kraju – 246) wobec 101 przed rokiem oraz 160 w 2015 r.

W województwie opolskim w 2022 r. funkcjonowało 188 centrów, domów i ośrodków kultury oraz klubów i świetlic, co stanowiło 4,7% takich placówek w kraju. Liczba placówek kultury w województwie w 2022 r. była mniejsza o 1 w stosunku do roku poprzedniego oraz o 26 w porównaniu z 2015 r. Najliczniejszą grupę stanowiły świetlice (52,7% wszystkich placówek), a najmniej liczną kluby (4,3%). Większość placówek (72,9%) zlokalizowana była na terenach wiejskich. Najwięcej placówek działało w gminie Strzelce Opolskie i Lubsza (po 16) oraz Wołczyn (12).

Wykres 36. Imprezy i uczestnicy imprez organizowanych przez placówki kultury w 2022 r.
Chart 36. Events organised by culture institutions and event participants in 2022

W 2022 r. centra, domy i ośrodki kultury, kluby oraz świetlice zorganizowały 6,0 tys. imprez, w których udział wzięło 493,0 tys. uczestników. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba imprez zwiększyła się o 56,2%, a liczba uczestników o 86,9%. W odniesieniu do 2015 r. tendencja była odwrotna, gdyż odnotowano o 26,7% mniejszą liczbę imprez oraz uczestników o 25,2%. Najczęściej w 2022 r. organizowane były warsztaty (30,3%), prelekcje, spotkania, wykłady (12,4%) oraz imprezy turystyczne i sportowo-rekreacyjne (11,6%). Największa liczba uczestników na 1 imprezę przypadała w przypadku koncertów

(248), festiwalu i przeglądów artystycznych (237) oraz pokazów teatralnych (169). Pod względem liczby imprez zorganizowanych przez 1 placówkę pozytywnie wyróżniały się centra kultury – przeciętnie 77 imprez w ciągu roku, następnie ośrodki kultury (61), kluby (39), domy kultury (35), natomiast najmniej (średnio 13) imprez w ciągu roku zorganizowały świetlice.

We wszystkich placówkach w 2022 r. działało 457 grup artystycznych, które zrzeszały 7,2 tys. członków (w 2021 r. odpowiednio: 439 i 6,6 tys., a w 2015 r. odpowiednio: 542 i 8,3 tys.). Najliczniejsze były grupy taneczne (2,8 tys.), wokalne i chóry (1,4 tys.) oraz grupy muzyczno-instrumentalne (1,2 tys.). W 2022 r. przeciętnie na 1000 mieszkańców województwa 8 osób (w kraju – 6) było członkiem wybranej grupy artystycznej działającej w centrum kultury, domu i ośrodku kultury, klubie lub świetlicy. Największą aktywność w tym zakresie wykazano w województwie podkarpackim, w którym 12 na 1000 osób było członkami grup artystycznych, a najmniejszą w województwach: mazowieckim i pomorskim (4 osoby na 1000 ludności). W województwie opolskim najlepszą sytuację pod tym względem odnotowano w gminie Baborów, w której 56 na 1000 osób było członkami grup artystycznych.

W centrach kultury, domach i ośrodkach kultury, klubach oraz świetlicach prowadzone były także liczne koła (kluby). W 2022 r. działalność prowadziło 712 kół (w 2021 r. – 706, w 2015 r. – 687), w zajęciach których udział wzięło 12,7 tys. osób (w 2021 r. – 11,6 tys., w 2015 r. – 14,9 tys.). Przeciętnie 1 koło liczyło 18 uczestników. Najwięcej członków w przeliczeniu na 1 koło skupiały koła seniora/Uniwersytetu Trzeciego Wieku (50 osób). Poziom wskaźnika uczestnictwa działalności kół (liczba członków kół na 1000 ludności) na koniec 2022 r. w województwie wyniósł 13 (w 2021 r. – 12, w 2015 r. – 15). Najwyższy omawiany wskaźnik odnotowano dla województw: lubuskiego i mazowieckiego (po 15), najniższy wystąpił w pomorskim i świętokrzyskim (po 8), a średnio w kraju ukształtował się na poziomie 12 osób. W przekroju gminnym województwa opolskiego najlepsza sytuacja pod tym względem wystąpiła w gminach: Tarnów Opolski (63 osoby) i Kietrz (61).

Oferta centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów oraz świetlic obejmowała również organizację różnego rodzaju kursów. W 2022 r. wszystkie instytucje przeprowadziły 112 kursów (w 2021 r. – 76, w 2015 r. – 98), wśród których najpopularniejsze były kursy nauki języków obcych (33), tańca (29) oraz nauki gry na instrumentach (20). Status absolwenta kursu otrzymało 1,8 tys. osób, a 8,8% wszystkich absolwentów kursów stanowiły osoby powyżej 60 roku życia.

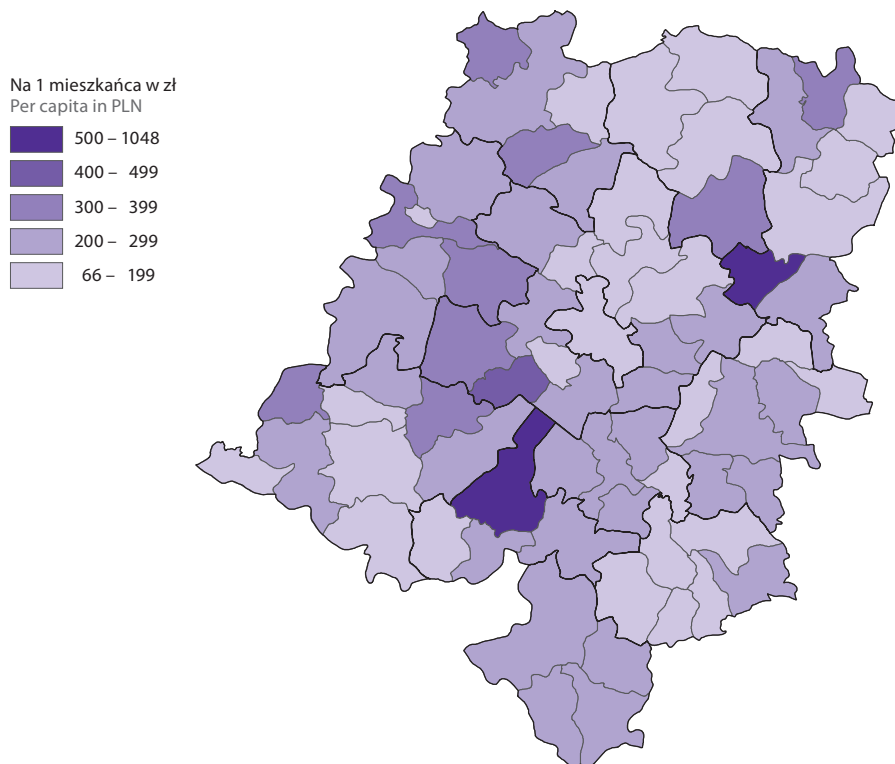
W województwie opolskim na koniec 2022 r. działało 14 kin stałych, tj. więcej o 1 niż przed rokiem i o 3 niż w 2015 r., co stanowiło 2,6% ogólnej liczby tego typu kin w kraju. Kina stałe posiadały 30 sal projekcyjnych i dysponowały 5,2 tys. miejsc na widowni. Liczba sal projekcyjnych zwiększyła się o 3 w porównaniu z 2021 r. oraz o 8 w stosunku do 2015 r. Liczba miejsc na widowni była większa o 1,3% niż przed rokiem i o 10,8% w odniesieniu do 2015 r. W kinach stałych w 2022 r. odbyło się 38,3 tys. seansów filmowych, które obejrzało 698,9 tys. widzów. Liczba seansów filmowych zwiększyła się o 59,3% w porównaniu z 2021 r. i o 44,6% w relacji do 2015 r. Liczba widzów w kinach stałych była większa o 52,5% niż przed rokiem, a o 3,4% mniejsza niż w 2015 r. Przeciętnie na 1 seans w województwie opolskim przypadało 18 widzów (w kraju – 19) wobec 19 w 2021 r. oraz 27 w 2015 r. Wśród ogólnej liczby seansów 24,8% stanowiły seanse filmów produkcji polskiej (w 2021 r. – 21,5%, w 2015 r. – 16,7%). W 2022 r. filmy produkcji polskiej w kinach stałych zgromadziły 162,9 tys. widzów, co stanowiło 23,3% ogólnej liczby widzów w kinach stałych (w 2021 r. – 21,3%, w 2015 r. – 19,8%).

W 2022 r. na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego wydatkowały łącznie 257579,9 tys. zł, tj. 3,1% wszystkich poniesionych wydatków (w kraju – 3,2%). Udział wydatków na te cele w strukturze wydatków jednostek samorządu terytorialnego uplasował województwo opolskie, obok mazowieckiego i pomorskiego, na 6 miejscu w kraju. Najwyższy udział (3,8%) odnotowano w województwie zachodniopomorskim, natomiast najniższy (2,9%) w śląskim. Wysokość środków wydatkowanych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w województwie opolskim zwiększyła się zarówno w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i 2015 r., tj. odpowiednio: o 16,2% i o 68,8% (w kraju: o 15,9% i o 62,1%).

Na cele związane z zagwarantowaniem dostępu do usług kultury w przeliczeniu na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego w 2022 r. wydatkowały średnio 272,52 zł wobec 232,76 zł w 2021 r. (w kraju odpowiednio: 296,70 zł i 254,91 zł). W przekroju województw w 2022 r. najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca wydatkowano w województwie zachodniopomorskim (368,55 zł), a najmniej w śląskim (255,48 zł). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 12 miejscu w kraju.

Mapa 36. Wydatki budżetów gmin i miasta na prawach powiatu w dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” w 2022 r.

Map 36. Expenditure of gminas and city with powiat status in “Culture and national heritage” division in 2022

Wydatki budżetów gmin województwa opolskiego (z miastem na prawach powiatu – Opole) na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2022 r. kształtowały się na poziomie 200600,0 tys. zł i były wyższe o 20,7% niż przed rokiem i o 63,2% w porównaniu z 2015 r. W m. Opolu wydatki na te cele wynosiły 24616,3 tys. zł. Najwięcej środków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wydatkowano w gminie Biała, a najmniej w gminie Turawa.

Bezpieczeństwo publiczne

Public safety

W 2023 r. w województwie opolskim liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wstępnych danych zmniejszyła się zarówno w stosunku do roku poprzedniego, jak i 2015 r. Jednocześnie odnotowano wyższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw w relacji do 2022 r. i 2015 r.

W województwie opolskim liczba wypadków drogowych w 2023 r. zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim, natomiast w relacji do 2015 r. uległa zmniejszeniu. Liczba ofiar śmiertelnych i rannych była mniejsza niż przed rokiem oraz przed ośmioma laty.

W województwie opolskim w 2023 r. liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według wstępnych danych kształtowała się na poziomie 15,5 tys., tj. niższym o 5,7% niż przed rokiem i o 22,4% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 8,2% i o 1,0%). W odniesieniu do 2022 r. spadek liczby przestępstw odnotowano w trzynastu województwach, największy wystąpił w województwie śląskim (o 26,5%). W trzech województwach nastąpił wzrost liczby przestępstw, od 7,6% w łódzkim do 0,1% w lubuskim. W porównaniu z 2015 r. w dziewięciu województwach odnotowano spadek liczby przestępstw, a w siedmiu nastąpił wzrost. Największym spadkiem charakteryzowało się województwo opolskie, spadek również odnotowano m.in. w województwie świętokrzyskim (o 18,4%) oraz podkarpackim (o 12,7%). Wzrost kształtował się w granicach od 11,5% w województwie kujawsko-pomorskim do 0,9% w lubelskim.

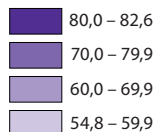
Przestępstwo stwierdzone jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym jest to przestępstwo skarbowe.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

Analizując zjawisko przestępczości według powiatów zauważyć można znaczne jego zróżnicowanie. W 2023 r. najbardziej zagrożone przestępczością było m. Opole (18,5% ogółu przestępstw stwierdzonych przez Policję w województwie), natomiast najniższy poziom przestępczości występował w powiecie głubczyckim (3,7%). W 2023 r. w odniesieniu do roku poprzedniego spadek liczby przestępstw stwierdzonych wystąpił w ośmiu powiatach, od 26,9% w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim do 1,9% w powiecie krapkowickim. Wzrost liczby przestępstw stwierdzonych odnotowano w czterech powiatach: strzeleckim, nyskim, brzeskim i oleskim (odpowiednio: o 19,4%, o 11,3%, o 0,4% i o 0,2%).

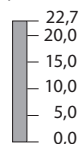
Mapa 37. Zagrożenie przestępczością w 2023 r.
Map 37. Crime risk in 2023

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %
Rate of detectability of delinquents in crimes ascertained by the Police in %

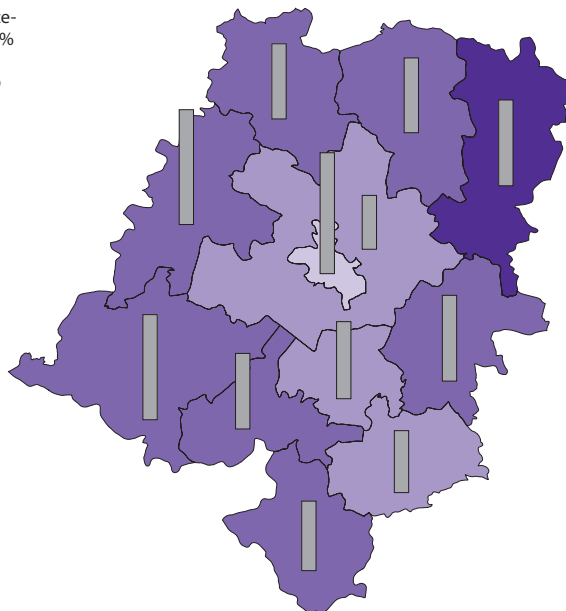

Województwo = 70,7
Voivodship

Przestępstwa stwierdzone przez Policję na 1000 ludności
Crimes ascertained by the Police per 1000 population

Województwo = 16,5
Voivodship

Ponad połowa przestępstw stwierdzonych w 2023 r. w województwie opolskim miała charakter kryminalny. Ich liczba wynosiła 8,6 tys., co stanowiło 55,7% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w kraju – 58,9%). Liczba ta zmniejszyła się o 10,7% w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 36,4% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 5,0% i o 10,8%). Wśród przestępstw kryminalnych 95,4% stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu. Liczba tego rodzaju przestępstw kształtowała się na poziomie 8,2 tys. i zmniejszyła się o 5,8% w odniesieniu do 2022 r. i o 23,2% w stosunku do 2015 r. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym wynosiła 4,5 tys., tj. 28,9% ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (w kraju – 28,5%). W porównaniu z 2022 r. liczba tych przestępstw zwiększyła się o 5,1%, a o 31,6% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: spadek o 14,5% i wzrost o 34,7%). W 2023 r. na terenie województwa opolskiego stwierdzono 1,5 tys. przestępstw drogowych, tj. mniej o 8,0% niż przed rokiem i o 24,2% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 11,7% i o 20,2%).

Miarą, która pozwala ocenić poziom bezpieczeństwa publicznego jest wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych. W 2023 r. kształtował się on na poziomie niższym niż w kraju (70,7% wobec 71,5%), plasując województwo opolskie na 11 miejscu. Najwyższą skutecznością w wykrywalności sprawców przestępstw charakteryzowało się województwo lubelskie (79,7%), natomiast najniższą województwo mazowieckie (62,6%). Wartość wskaźnika w województwie opolskim w 2023 r. była wyższa o 1,9 p. proc. niż przed rokiem oraz o 4,9 p. proc. w porównaniu z 2015 r.

W województwie opolskim obserwowane było znaczne zróżnicowanie wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Rozpiętość wartości wskaźnika pomiędzy powiatami w 2023 r. wynosiła 27,8 p. proc. Najwyższą wartość odnotowano w powiecie oleskim (82,6%), natomiast najniższą w m. Opolu (54,8%). W porównaniu z 2022 r. wzrost omawianego wskaźnika wystąpił w siedmiu powiatach, największy w powiecie głubczyckim (o 7,6 p. proc.). W pozostałych pięciu powiatach odnotowano spadek wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych, w granicach od 3,7 p. proc. w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim do 0,8 p. proc. w kluczborskim.

W porównaniu z poprzednim rokiem w województwie opolskim zwiększyła się skuteczność wykrywania sprawców przestępstw o charakterze kryminalnym (o 1,2 p. proc., w kraju o 2,2 p. proc.) oraz przestępstw

gospodarczych (o 5,5 p. proc., w kraju spadek o 1,7 p. proc.). Spadła natomiast skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw drogowych (o 0,2 p. proc., w kraju wskaźnik utrzymał się na takim samym poziomie – 98,6%). W odniesieniu do 2015 r. nastąpił wzrost wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych (o 11,3 p. proc., w kraju o 13,7 p. proc.) i drogowych (o 0,9 p. proc., w kraju spadek o 0,1 p. proc.). Obniżył się natomiast wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym o 17,1 p. proc. (w kraju o 10,9 p. proc.).

Wartość wskaźnika zagrożenia przestępczością, wyrażanego liczbą przestępstw stwierdzonych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa opolskiego w 2023 r. kształtowała się na poziomie 16,5, podczas gdy w kraju – 21,0. Pod względem wartości tego wskaźnika województwo opolskie (obok lubelskiego) uplasowało się na 3 miejscu w kraju. W przekroju województw najniższą wartość wskaźnika odnotowano w województwie podkarpackim (11,6), a najwyższą w dolnośląskim (27,5). W województwie opolskim najkorzystniejszą sytuację pod względem tego wskaźnika odnotowano w powiecie opolskim (10,3), natomiast najmniej korzystna występowała w m. Opolu (22,7).

W 2023 r. w województwie opolskim odnotowano 0,5 tys. wypadków drogowych, co stanowiło 2,2% ogólnej liczby wypadków w kraju. Ich liczba zwiększyła się o 5,9% wobec 2022 r., natomiast uległa zmniejszeniu o 34,6% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 1,8% i o 36,5%). W stosunku do roku poprzedniego wzrost liczby wypadków drogowych wystąpił w siedmiu województwach, największy w podkarpackim (o 12,3%), a najmniejszy w wielkopolskim (o 0,9%). Spadek odnotowano w dziewięciu województwach, największy w lubuskim (o 11,2%), a najmniejszy w małopolskim (o 0,7%). W odniesieniu do 2015 r. spadek liczby wypadków zaobserwowano we wszystkich województwach, z wyjątkiem wielkopolskiego, gdzie odnotowano wzrost o 5,6%. Spadek liczby wypadków mieścił się w przedziale od 50,6% w województwie świętokrzyskim do 21,4% w dolnośląskim.

Dane o **wypadkach drogowych** pochodzą z Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji (SEWiK) prowadzonego przez Komendę Główną Policji i obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób. Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni. Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Tablica 26. Wypadki drogowe^a oraz ich skutki
Table 26. Road accidents^a and their effects

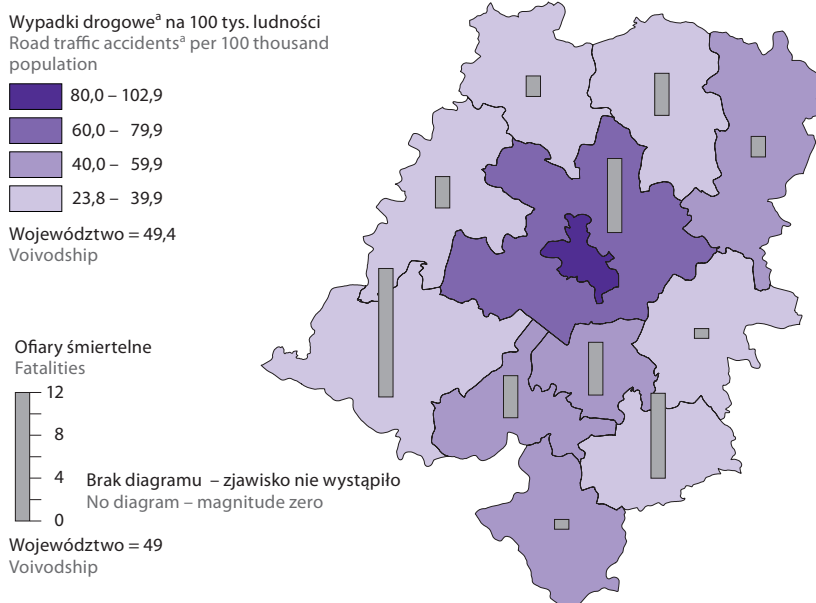
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Wypadki Accidents	710	488	438	464
Ofiary śmiertelne Fatalities	102	65	64	49
na 100 wypadków per 100 road accidents	14	13	15	11
Ranni Injured persons	808	538	513	510
na 100 wypadków per 100 road accidents	114	110	117	110

^a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

Wartość wskaźnika wyrażonego liczbą wypadków drogowych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w województwie opolskim kształtowała się na korzystniejszym poziomie niż przeciętnie w kraju. W 2023 r. wynosiła ona 49 wobec 56 dla kraju i ulokowała województwo na 6 pozycji. Najmniej wypadków

w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców zanotowano w województwie podlaskim (30), a najwięcej w łódzkim (90). W województwie opolskim najbezpieczniejszą sytuację na drogach w 2023 r. zanotowano w powiecie namysłowskim, w którym wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie 24. Największe natężenie wypadków zaobserwowano natomiast w m. Opolu, co potwierdza najwyższa (tj. 103) wartość omawianego wskaźnika w województwie.

Mapa 38. Bezpieczeństwo na drogach w 2023 r.
Map 38. Road safety in 2023

a Zarejestrowane przez Policję.
a Registered by the Police.

W wyniku wypadków drogowych w 2023 r. w województwie opolskim 49 osób poniosło śmierć, tj. mniej o 23,4% niż przed rokiem i o 52,0% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,2% i o 35,6%). Obrażenia ciała odniosło 0,5 tys. osób i ich liczba również się zmniejszyła o 0,6% w stosunku do roku poprzedniego oraz o 36,9% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,5% i o 39,4%).

Miernikiem, dzięki któremu można ocenić poziom bezpieczeństwa drogowego jest m.in. liczba ofiar śmiertelnych, czy rannych w przeliczeniu na 100 wypadków. W województwie opolskim w 2023 r. na każde 100 wypadków śmierć poniosło 11 osób, podczas gdy 15 osób w 2022 r., a 14 osób w 2015 r. W kraju w 2023 r. liczba ofiar śmiertelnych na 100 wypadków drogowych kształtowała się na tym samym poziomie co przed rokiem i ośmioma laty (tj. 9). Najmniej ofiar śmiertelnych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie małopolskim (5), a najwięcej w podlaskim (22). W województwie opolskim ofiar śmiertelnych na 100 wypadków nie odnotowano w m. Opolu, natomiast największa wartość tego miernika występowała w powiecie nyskim (34).

W 2023 r. liczba rannych na 100 wypadków drogowych w województwie opolskim była niższa niż przed rokiem oraz w 2015 r. i wynosiła 110 (w 2022 r. – 117, w 2015 r. – 114). W kraju na każde 100 wypadków zostało rannych 115 osób, podczas gdy w 2022 r. było to 116 osób, a w 2015 r. 121 osób. Najmniej rannych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w województwie lubelskim (105), a najwięcej w lubuskim (121). W układzie powiatów województwa opolskiego w 2023 r. najmniejszą liczbę rannych w przeliczeniu na 100 wypadków odnotowano w powiecie namysłowskim (80), natomiast największą w opolskim (124).

Spółeczeństwo informacyjne

Information society

W 2023 r. w województwie opolskim odnotowano wyższy niż przed rokiem, jak i w porównaniu z 2015 r. odsetek gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata, które miały dostęp do Internetu. Analogiczna tendencja wystąpiła wśród osób korzystających z Internetu, w tym korzystających z niego regularnie.

Dostęp do Internetu w województwie opolskim w 2023 r. posiadało 95,1% (w kraju – 93,3%) gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. Udział tych gospodarstw wzrósł o 2,4 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, a o 16,4 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: pozostał na tym samym poziomie i wzrósł o 17,5 p. proc.). Najwyższy odsetek gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu odnotowano w województwie mazowieckim i opolskim (po 95,1%), a najniższy w zachodniopomorskim (86,7%).

Wśród mieszkańców województwa opolskiego w wieku 16–74 lata odsetek osób korzystających z Internetu w 2023 r. wynosił 91,7%, tj. więcej o 8,1 p. proc. niż przed rokiem i o 17,6 p. proc. niż w 2015 r. Co najmniej raz w tygodniu z sieci korzystało 86,3% mieszkańców, czyli o 9,2 p. proc. więcej w stosunku do roku poprzedniego, a o 20,6 p. proc. w porównaniu z 2015 r. W kraju regularnie korzystało z Internetu 85,3% osób wobec 85,7% w 2022 r. oraz 64,8% w 2015 r.

Tablica 27. Gospodarstwa domowe posiadające dostęp do Internetu w domu oraz osoby korzystające z Internetu

Table 27. Households with access to the Internet at home and Internet users

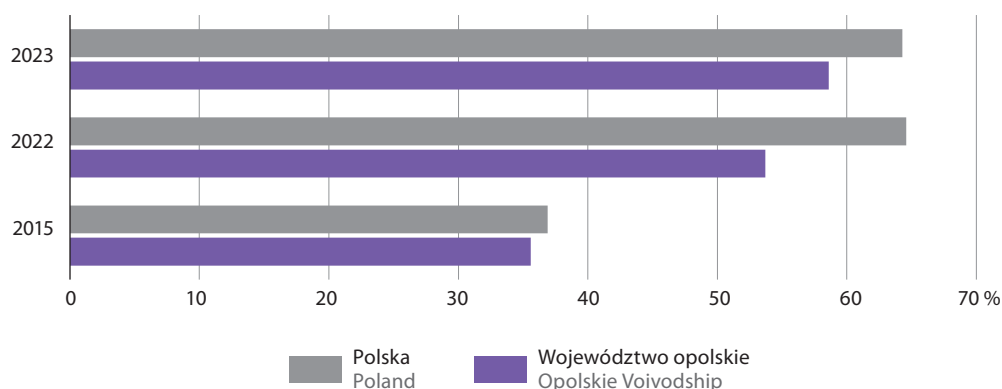
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Odsetek gospodarstw domowych ^a posiadających dostęp do Internetu w domu Percentage of households ^a with access to the Internet at home	78,7	90,2	92,7	95,1
Odsetek osób ^b korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet	74,1	84,3	83,6	91,7
Odsetek osób ^b regularnie (co najmniej raz w tygodniu) korzystających z Internetu Percentage of individuals using ^b the Internet regularly (at least once a week)	65,7	79,3	77,1	86,3

a Dane dotyczą gospodarstw domowych z osobami w wieku 16–74 lata. b Osoby w wieku 16–74 lata.
a Data concern households with persons aged 16–74. b Persons aged 16–74.

Uwzględniając cel korzystania z Internetu, w województwie opolskim w ciągu ostatnich 3 miesięcy 2023 r. najbardziej popularne było czytanie on-line wiadomości, gazet lub czasopism, korzystanie z poczty elektronicznej, korzystanie z komunikatorów oraz wykonywanie rozmów przez Internet. Czynności te wykonywało odpowiednio: 72,7%, 72,7%, 65,9% i 65,5% osób w wieku 16–74 lata. Innymi, często wskazywanymi czynnościami były: bankowość internetowa (60,7%), wyszukiwanie informacji na temat zdrowia własnego lub bliskich osób (58,6%) czy wyszukiwanie informacji o towarach lub usługach (58,5%).

Wykres 37. Osoby^a zamawiające przez Internet towary lub usługi do użytku prywatnego w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 37. Individuals^a ordering goods or services via the Internet for private use during the last 12 months

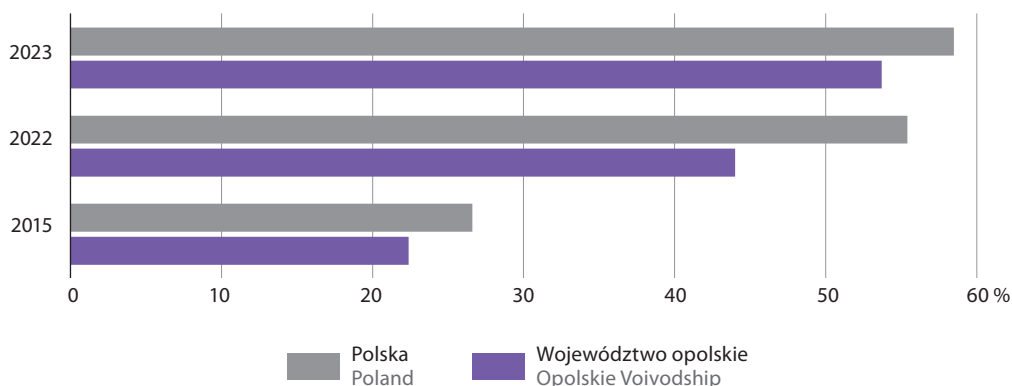

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. ponad połowa (58,6%) osób w wieku 16–74 lata z województwa opolskiego dokonywała zakupów przez Internet (w ciągu ostatnich 12 miesięcy). Odsetek osób zamawiających towary lub usługi w sieci wzrósł o 4,9 p. proc. w stosunku do roku poprzedniego, a o 23,0 p. proc. w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: obniżył się o 0,3 p. proc. i wzrósł o 27,4 p. proc.).

Wykres 38. Osoby^a korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Chart 38. Individuals^a using e-government services during the last 12 months

a Osoby w wieku 16–74 lata.
a Persons aged 16–74.

W 2023 r. osoby korzystające w ciągu 12 ostatnich miesięcy z usług administracji publicznej przez Internet stanowiły w województwie opolskim 53,7% (w kraju – 58,5%) populacji osób w wieku 16–74 lata. W porównaniu z 2022 r. ich udział wzrósł o 9,7 p. proc., a o 31,3 p. proc. w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,1 p. proc. i o 31,9 p. proc.). W zakresie korzystania z usług e-administracji najczęściej wykonywanymi czynnościami było pobieranie lub drukowanie formularzy urzędowych.

Aktywność społeczna

Social activity

W 2023 r. zanotowano wzrost liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wpisanych do rejestru REGON zarówno w relacji do roku poprzedniego, jak i 2015 r.

Liczba aktywnie działających w województwie opolskim organizacji non-profit w 2022 r. zwiększyła się w porównaniu z 2020 r. oraz 2016 r.

W województwie opolskim w 2023 r. do rejestru REGON wpisanych było 4,4 tys. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (w tym 0,5 tys. fundacji), co oznaczało 16 lokatę w kraju. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych wzrosła o 8,6% w relacji do 2022 r., a o 30,8% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 6,7% i o 27,3%). Biorąc pod uwagę typ organizacji większy udział w strukturze w 2023 r. stanowiły stowarzyszenia i organizacje społeczne (88,2%; w kraju – 78,4%).

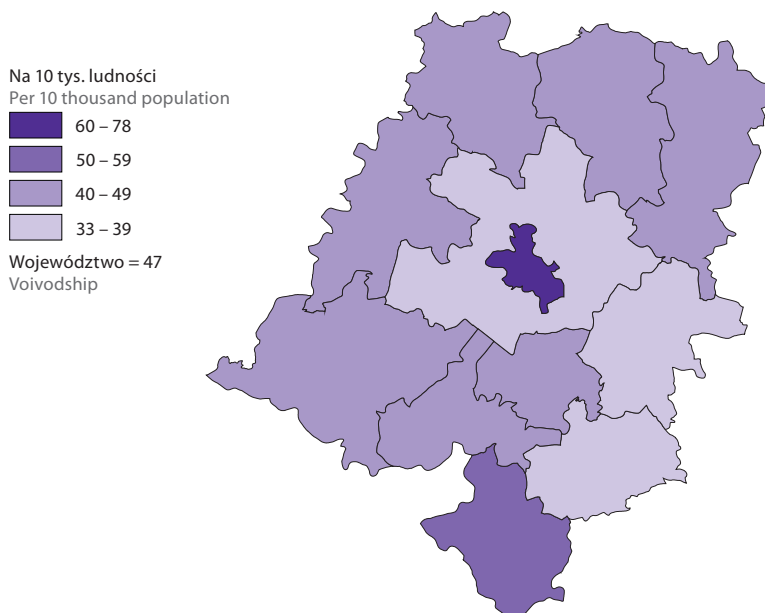
Tablica 28. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON Stan w dniu 31 grudnia

Table 28. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem Total	3336	3802	4017	4364
na 10 tys. ludności per 10 thousand population	33	39	43	47

Mapa 39. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne wpisane do rejestru REGON w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia

Map 39. Foundations, associations and social organisations entered in the REGON register in 2023 As of 31 December

W końcu 2023 r. na 10 tys. ludności w województwie opolskim przypadało średnio 47 fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. o 1 mniej niż średnio w kraju (wobec 43 w 2022 r. oraz 33 w 2015 r.). Wśród województw wartość omawianego wskaźnika w 2023 r. wahała się od 35 w śląskim do 55 w mazowieckim. Województwo opolskie uplasowało się na 5 pozycji. W układzie powiatów województwa opolskiego największą liczbą fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wyróżniało się m. Opole z wynikiem 78, natomiast najmniej korzystnie pod tym względem prezentowała się sytuacja w powiecie strzeleckim (33).

Dane o **organizacjach non-profit** opracowano na podstawie dwóch badań statystyki publicznej:

- SOF-1 – Sprawozdania z działalności fundacji, stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych,
- SOF-4s – Sprawozdania z działalności samorządu gospodarczego i zawodowego.

W 2022 r. na terenie województwa opolskiego odnotowano 2,6 tys. aktywnie działających organizacji non-profit (tj. mających osobowość prawną stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz organizacji samorządu gospodarczego i zawodowego), z których 53,3% stanowiły jednostki zlokalizowane na wsi (w kraju przeważały organizacje działające w miastach – 57,1%). W odniesieniu do 2020 r. liczba organizacji zwiększyła się o 0,1 tys., a o 0,3 tys. w porównaniu z 2016 r. (w kraju odpowiednio: o 8,3 tys. i o 11,6 tys.). Organizacje non-profit stanowiły 2,6% wszystkich takich organizacji w kraju i pod tym względem województwo opolskie, razem z lubuskim, zajmowało ostatnią lokatę, natomiast na pierwszej pozycji znajdowało się województwo wielkopolskie (10,1% udziału w kraju). Na 10 tys. ludności w województwie opolskim przypadało 28 organizacji non-profit (w kraju – 27).

Najbardziej liczną grupę (tak jak w kraju) tworzyły stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne, których było 2,1 tys., co stanowiło 79,1% ogółu aktywnych organizacji non-profit w województwie (w kraju – 66,6%). Jednostek posiadających status organizacji pożytku publicznego odnotowano 0,4 tys. (13,5%), natomiast podmiotów ekonomii społecznej – 2,6 tys. (99,2%).

Organizacje non-profit w 2022 r. zrzeszały w województwie łącznie 0,2 mln. członków osób fizycznych i osób prawnych, z czego ponad połowę, tj. 62,1% (w kraju – 53,7%) członków osób fizycznych stanowili mężczyźni. Najczęściej obszarem ich statutowej działalności były takie dziedziny jak: łowiectwo (3,5% udziału w kraju), ratownictwo (3,4%), sport, turystyka, rekreacja, hobby, a także ochrona środowiska (po 3,0%).

Rozdział 6

Chapter 6

Gospodarka

Economy

6.1. Produkt krajowy brutto

6.1. Gross domestic product

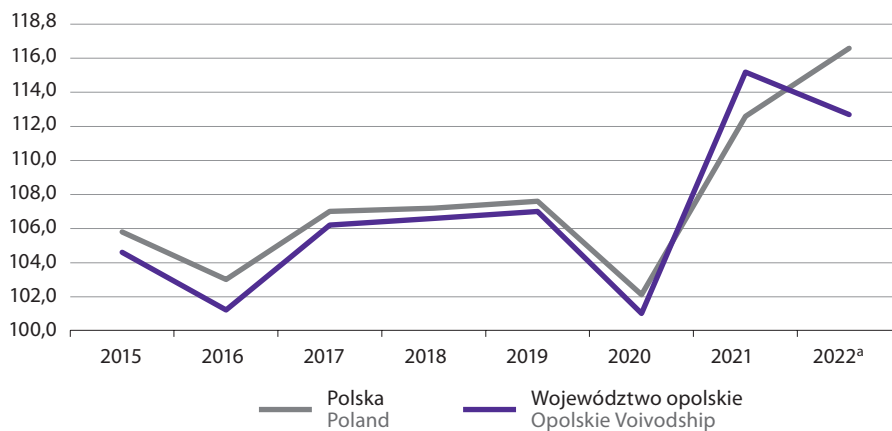
Według wstępnych szacunków w 2022 r. w województwie opolskim obserwowano wolniejszy niż w roku poprzednim wzrost produktu krajowego brutto (PKB). PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca nadal kształtował się poniżej średniej krajowej. W 2021 r. jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB niż w podregionie nyskim. W latach 2015–2021 w strukturze wartości dodanej brutto (WDB) według rodzajów działalności najwyższy odsetek stanowił przemysł.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

Na podstawie wstępnych szacunków w 2022 r. wartość wytworzonego produktu krajowego brutto w województwie opolskim kształtowała się na poziomie 60854 mln zł, tj. o 12,7% wyższym w cenach bieżących niż w roku poprzednim (w kraju – o 16,6%). W relacji do 2015 r. produkt krajowy brutto wzrósł o 60,9% (w kraju – o 70,5%). Udział województwa w generowaniu PKB ogółem był najmniejszy w skali kraju i wynosił 2,0% (w 2021 r. i w 2015 r. – po 2,1%). Największy udział w tworzeniu PKB miało województwo mazowieckie (w 2022 r. – 23,0%).

Wykres 39. Dynamika produktu krajowego brutto (ceny bieżące) Rok poprzedni=100

Chart 39. Indices of gross domestic product (current prices)
Previous year=100

a Wstępny szacunek.
a Preliminary estimate.

PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnął poziom 64383 zł, tj. o 13,6% wyższy w cenach bieżących w odniesieniu do roku poprzedniego. Wartość PKB przypadająca na 1 mieszkańca stanowiła 79,4% średniej krajowej (wobec 81,8% w roku poprzednim oraz 81,0% w 2015 r.) i lokowała województwo na 11 miejscu w kraju. Poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej przeciętnej wartości wskaźnika w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim (o 57,6%), dolnośląskim (o 12,2%), wielkopolskim (o 5,9%), śląskim (o 5,0%) i pomorskim (o 0,1%). Najniższy poziom wskaźnika (poniżej 70% średniej krajowej) wystąpił w województwach: podkarpackim, lubelskim, warmińsko-mazurskim i świętokrzyskim. PKB na 1 mieszkańca w województwie opolskim był o 16,8% wyższy od notowanego w województwie podkarpackim (min wskaźnik) i jednocześnie o 49,6% niższy od notowanego w województwie mazowieckim (max wskaźnik).

Porównanie produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w województwie opolskim ze średnim poziomem wskaźnika w Unii Europejskiej (UE27) wymaga zastosowania wspólnej umownej jednostki walutowej – standardu siły nabywczej (PPS). PPS wykorzystywana jest w UE do przeliczeń zagregowanych danych ekonomicznych dla potrzeb porównań przestrzennych, w taki sposób, aby wyeliminować różnice w poziomach cen między państwami członkowskimi. W latach 2015–2022 wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie wzrosła z 56% do 63% średniej UE¹.

Analiza PKB na podstawie danych zrewidowanych na poziomie podregionów wykazała, że w 2021 r. jednostki prowadzące działalność w podregionie opolskim wytworzyły ponad 2-krotnie większą wartość PKB niż w podregionie nyskim (odpowiednio: 38690 mln zł i 15304 mln zł). Udział podregionu opolskiego w generowaniu PKB w skali województwa wynosił 71,7%, a podregionu nyskiego – 28,3% (w 2015 r. odpowiednio: 71,5% i 28,5%). W 2021 r. utrzymywał się także wyraźnie większy udział podregionu opolskiego w tworzeniu krajowej wartości PKB (1,5% wobec 0,6% podregionu nyskiego).

Różnice między podregionami obserwowano także w zakresie wartości PKB na 1 mieszkańca – w podregionie opolskim kształtowała się ona powyżej przeciętnej wartości w województwie, a w podregionie nyskim – poniżej tej przeciętnej. W podregionie opolskim wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2021 r. osiągnęła poziom 65076 zł (114,8% przeciętnej wartości w województwie), a w nyskim – 42758 zł (75,4%). W odniesieniu do 2015 r. relacja do przeciętnej wartości w województwie w podregionie opolskim nie zmieniła się, przy spadku o 0,2 p. proc. w nyskim.

Na stosunkowo niski poziom wskaźnika w badanych podregionach wskazuje relacja do przeciętnej wartości w kraju. Wartość PKB na 1 mieszkańca w podregionie opolskim w 2021 r. stanowiła 94,0% średniej krajowej wobec 61,7% w podregionie nyskim. Względem 2015 r. jej relacja do przeciętnej wartości w kraju wzrosła zarówno w podregionie opolskim, jak i w nyskim (odpowiednio: o 1,0 p. proc. i o 0,5 p. proc.).

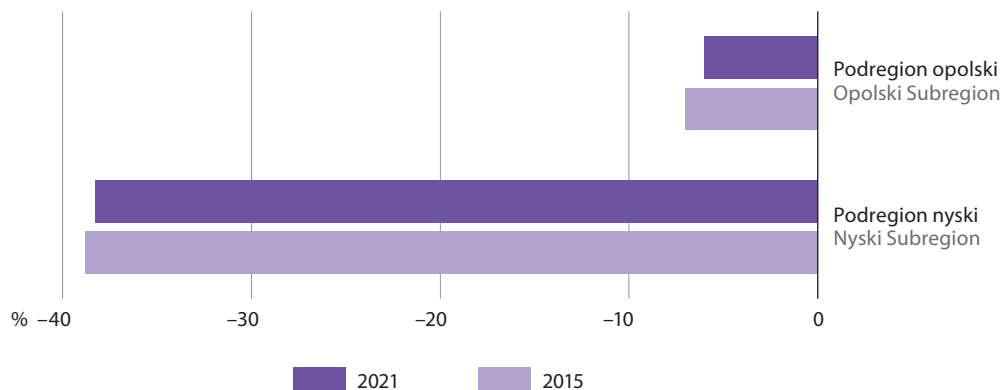
W 2021 r. obserwowano zwiększenie zróżnicowania PKB na 1 mieszkańca między podregionami w ujęciu rocznym. Świadczy o tym wskaźnik dyspersji, który wynosił 18,5% i w odniesieniu do 2020 r. wzrósł o 1,2 p. proc. Największe zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów odnotowano w województwie mazowieckim (52,8%), a najmniejsze – w województwie lubuskim (2,0%).

Wskaźnik dyspersji (miara zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca na poziomie podregionów (NUTS 3) został obliczony jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego województwa a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego województwa, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów w województwie, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego województwa.

¹ Dane będą przedmiotem dalszej rewizji, zgodnie z rekomendacjami Zharmonizowanej Europejskiej Polityki Rewizji (HERP).

**Wykres 40. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów (ceny bieżące)
Odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju**

Chart 40. Gross domestic product per capita by subregions (current prices)
Relative deviations from the national average value

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

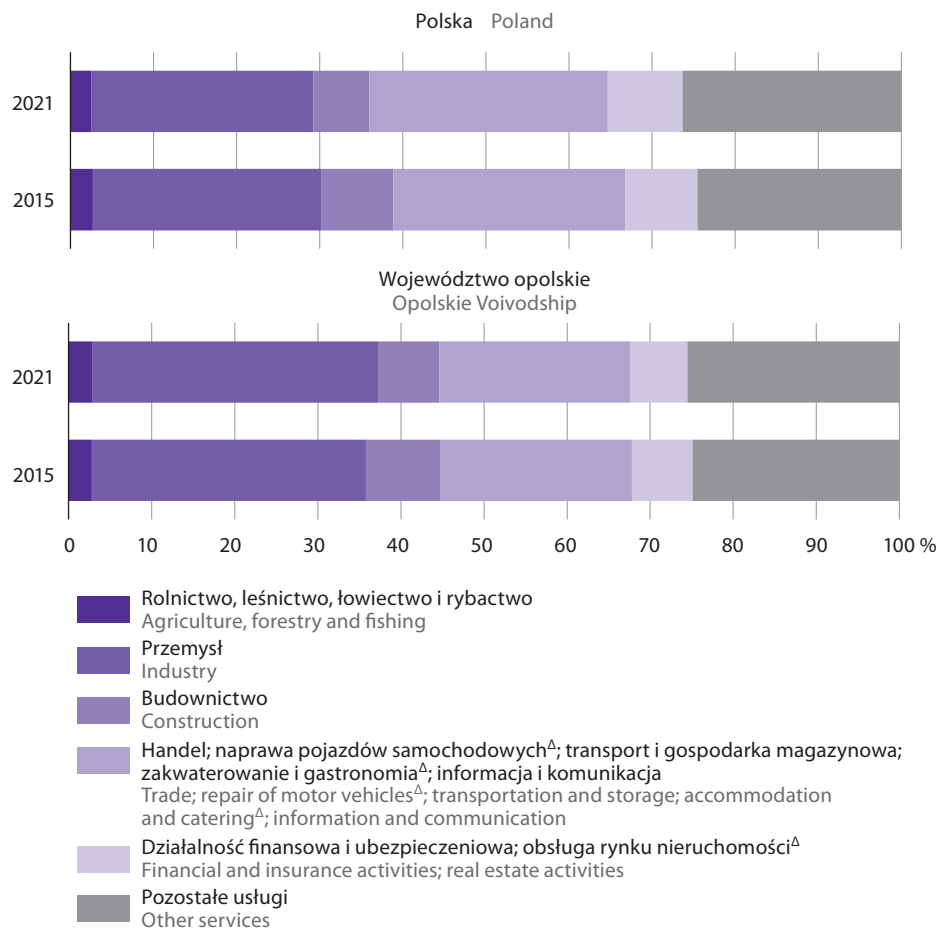
W 2021 r. wartość dodana brutto (WDB) kształtowała się na poziomie 46984 mln zł wobec 41286 mln zł w 2020 r. i 33556 mln zł w 2015 r. Udział województwa w tworzeniu WDB ogółem, podobnie jak w przypadku PKB, był najmniejszy w skali kraju i wynosił 2,1% (podobnie w 2015 r.).

Z analizy struktury WDB według rodzajów działalności w 2021 r. wynika, że największą jej część, powyżej przeciętnej w kraju, wypracowały podmioty prowadzące działalność w zakresie przemysłu (34,3% wobec 26,7%), będącego wyróżnikiem gospodarki województwa. Wyższy niż przeciętnie w kraju był także udział budownictwa (7,4% wobec 6,7%) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (2,9% wobec 2,5%).

W porównaniu z 2020 r. w strukturze WDB zwiększył się udział przemysłu (o 2,1 p. proc.). W analizowanym okresie obniżył się udział: budownictwa (o 1,2 p. proc.), działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (o 0,5 p. proc.), pozostałych usług (o 0,2 p. proc.) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji, a także rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (po 0,1 p. proc.).

W odniesieniu do 2015 r. w strukturze WDB wyższy był udział przemysłu (o 1,3 p. proc.), pozostałych usług (o 0,6 p. proc.) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,1 p. proc.). Na niższym poziomie kształtował się natomiast udział: budownictwa (o 1,6 p. proc.), usług obejmujących działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc.) oraz grupy sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (o 0,1 p. proc.).

Wykres 41. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące)
 Chart 41. Gross value added by kind of activity (current prices)

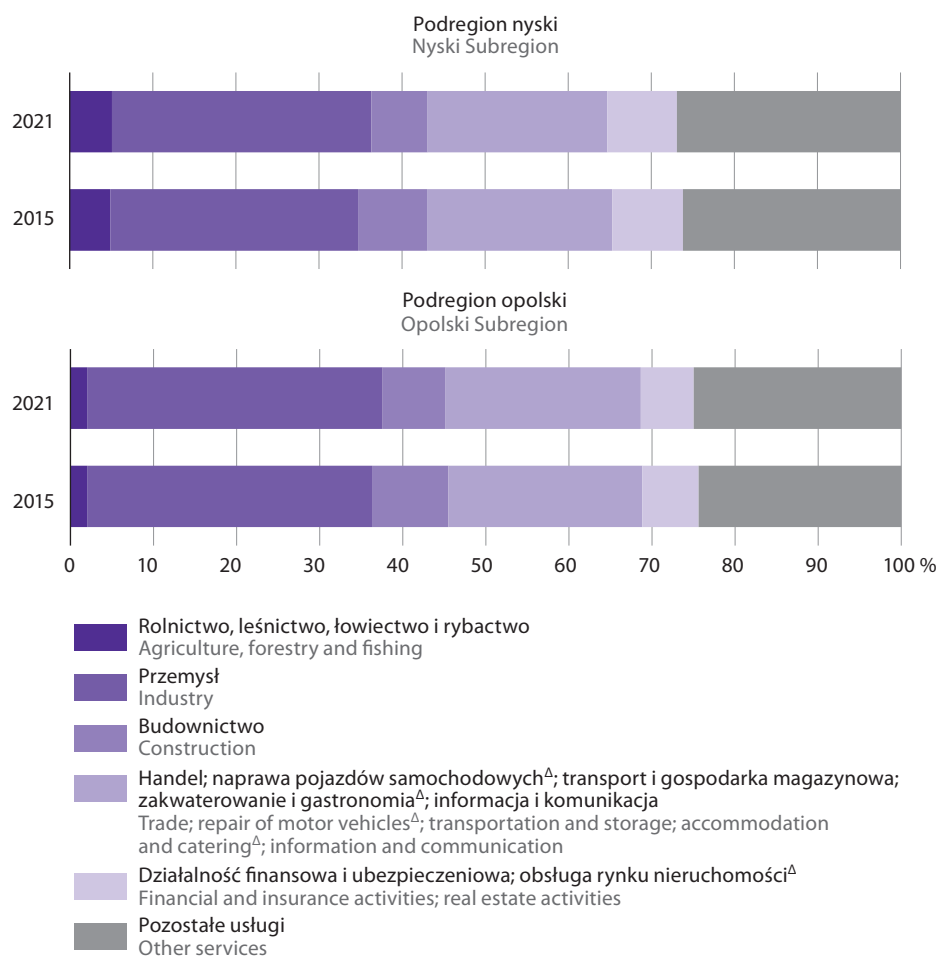

Wydajność pracy, mierzona WDB na 1 pracującego, w 2021 r. kształtowała się na poziomie 149726 zł, tj. o 12,3% wyższym względem 2020 r. (w kraju – o 9,3%). Wartość wskaźnika stanowiła 96,5% średniej krajowej (wobec 93,9% w 2020 r. i 95,5% w 2015 r.) i plasowała województwo na 6 miejscu w kraju. Wydajność pracy przekraczającą przeciętną wartość w kraju odnotowano w województwach: mazowieckim (o 24,6%), dolnośląskim (o 10,1%), śląskim (o 5,5%) i pomorskim (o 1,4%). Najniższą wartość WDB w przeliczeniu na 1 pracującego odnotowano w województwie lubelskim (76,6% średniej krajowej).

W 2021 r. wartość dodana brutto w podregionie nyskim wynosiła 13317 mln zł, a w podregionie opolskim – 33667 mln zł. Analiza struktury WDB według rodzajów działalności wykazała, że podregion nyski miał bardziej rolniczy charakter. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo w tym podregionie stanowiło 5,1% WDB, podczas gdy w podregionie opolskim – 2,0%. W strukturze WDB podregionu nyskiego wyższy odsetek odnotowano także w przypadku działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (8,4% wobec 6,4%) oraz pozostałych usług (26,9% wobec 25,0%). Z kolei podregion opolski wyróżniał się wyższym udziałem przemysłu (35,6% wobec 31,2%), budownictwa (7,6% wobec 6,8%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (23,5% wobec 21,6%).

W porównaniu ze strukturą WDB w 2015 r. w podregionie nyskim wzrósł udział przemysłu (o 1,4 p. proc.), pozostałych usług (o 0,7 p. proc.) oraz rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (o 0,2 p. proc.). Mniejszy udział w strukturze stanowiło natomiast budownictwo (o 1,5 p. proc.), grupa sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja (o 0,7 p. proc.) oraz działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości (o 0,1 p. proc.). W podregionie opolskim zwiększeniu uległ udział przemysłu (o 1,3 p. proc.), pozostałych usług (o 0,6 p. proc.), a także handlu; naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji (o 0,2 p. proc.). Mniejszy udział dotyczył budownictwa (o 1,6 p. proc.) oraz działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługi rynku nieruchomości (o 0,4 p. proc.). Nie zmienił się udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Wykres 42. Wartość dodana brutto według rodzajów działalności i podregionów (ceny bieżące)
Chart 42. Gross value added by kind of activity and subregions (current prices)

W 2021 r. WDB w przeliczeniu na 1 pracującego w podregionie nyskim osiągnęła poziom 135804 zł, tj. o 9,2% wyższy w relacji do roku poprzedniego. W podregionie opolskim wydajność pracy wynosiła 156054 zł i wzrosła o 13,6% w odniesieniu do 2020 r. WDB w przeliczeniu na 1 pracującego w podregionie nyskim była o 9,3% niższa od przeciętnej wartości w województwie, a w podregionie opolskim – o 4,2% wyższa. W latach 2015–2020 w obu podregionach wydajność pracy kształtowała się poniżej przeciętnej wartości w kraju. W 2021 r. omawiany wskaźnik w podregionie nyskim stanowił 87,5% średniej krajowej, a w podregionie opolskim – 100,6% i względem 2015 r. zwiększył się odpowiednio: o 1,5 p. proc. i o 0,7 p. proc.

6.2. Przedsiębiorczość

6.2. Entrepreneurship

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

W województwie opolskim na koniec 2023 r. w rejestrze REGON wpisanych było więcej o 1,9% podmiotów gospodarki narodowej niż rok wcześniej i o 12,1% w relacji do 2015 r. Ponad połowa jednostek prowadziła działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych, budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, obsługa rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które stanowiły 71,7% podmiotów ogółem.

Podmiot gospodarki narodowej to osoba prawna, jednostka organizacyjna niemająca osobowości prawnej oraz osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą.

W systemie REGON pojęcie podmiotu gospodarki narodowej jest tożsame z pojęciem jednostki prawnej. Posiadanie osobowości prawnej nie jest kryterium określenia podmiotu jako jednostki prawnej. Dane nie obejmują osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

Na koniec 2023 r. w województwie opolskim w rejestrze REGON wpisanych było 112,6 tys. podmiotów gospodarki narodowej, co stanowiło 2,2% podmiotów zarejestrowanych w kraju. W porównaniu z 2022 r. ich liczba zwiększyła się o 1,9% i o 12,1% w odniesieniu do 2015 r. Odnotowano także dalszy wzrost liczby podmiotów sektora prywatnego w porównaniu z 2022 r. i 2015 r.

Tablica 29. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a
Stan w dniu 31 grudnia

Table 29. Entities of the national economy in the REGON register^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska=100 Poland=100
Ogółem Total	100432	105694	110508	112573	2,2
sektor publiczny public sector	4192	3927	3930	3904	3,5
sektor prywatny private sector	95819	100715	105169	107213	2,2
W tym: Of which:					
spółki companies	13673	14083	14953	15207	1,6
fundacje foundations	248	417	474	513	1,4
stowarzyszenia i organizacje społeczne associations and social organisations	3088	3385	3543	3851	2,9
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity	71483	75931	79345	80681	2,2

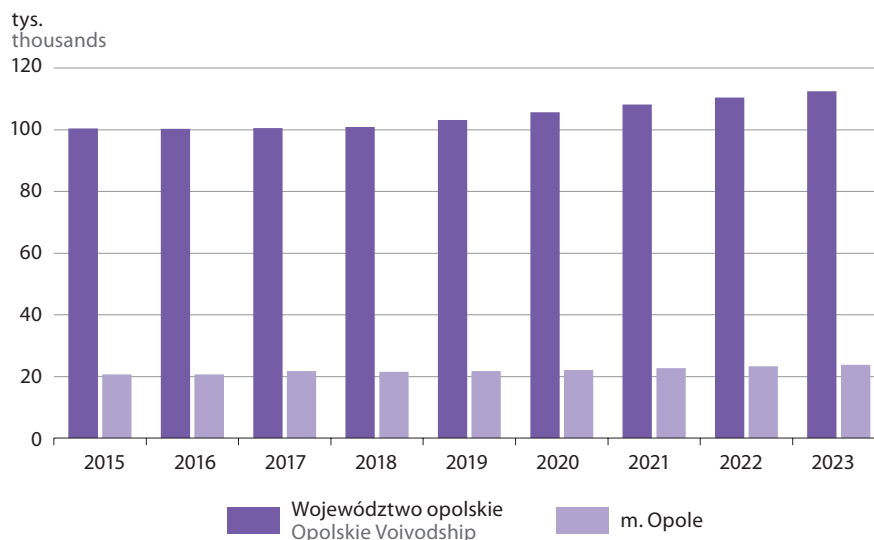
^a W podziale według sektorów własności bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a The division by ownership sectors does not include entities for which the information about ownership form does not exist in the REGON register.

W województwie opolskim na koniec 2023 r. w ujęciu terytorialnym najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w m. Opolu (21,1% ogólnej liczby jednostek), gminie Nysa (6,6%) oraz m. Kędzierzynie-Koźlu (6,3%). Najmniej podmiotów odnotowano w gminach: Polska Cerekiew i Zębowice (po 0,2%).

**Wykres 43. Podmioty gospodarki narodowej
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 43. Entities of the national economy
As of 31 December

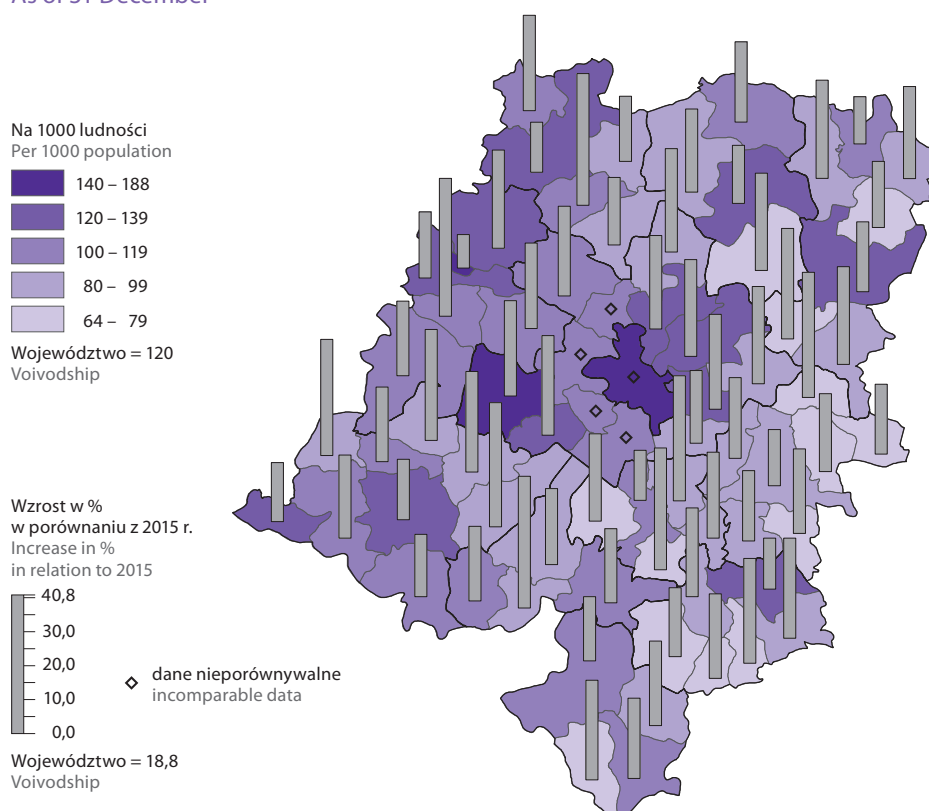

W większości gmin województwa opolskiego w 2023 r. wystąpił wzrost liczby podmiotów w porównaniu z rokiem poprzednim. Największy wzrost odnotowano w gminach: Tułowice (o 6,5%), Lubrza (o 5,9%) oraz Bierawa (o 5,8%). Spadek natomiast zaobserwowano w siedmiu gminach, m.in.: Zębowice, Pakosławice oraz Zawadzkie (odpowiednio: o 2,8%, o 1,9% i o 1,1%).

Liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 ludności w 2023 r. w województwie opolskim osiągnęła wartość 120 (w kraju – 137). Pod tym względem województwo opolskie uplasowało się na 8 miejscu w kraju (razem z województwem łódzkim). Najwyższy wskaźnik odnotowano dla województwa mazowieckiego (184), a najniższy dla podkarpackiego (101). W przekroju gmin w województwie opolskim na koniec 2023 r. najkorzystniejsze wartości omawianego wskaźnika zaobserwowano w m. Opolu (188), m. Brzegu (154) oraz gminie Niemodlin (141). Najmniej natomiast podmiotów w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w gminie Jemielnica (64), a kolejno w Polskiej Cerekwi (65) oraz Zębowicach (69).

**Mapa 40. Podmioty gospodarki narodowej w 2023 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 40. Entities of the national economy in 2023
As of 31 December

W województwie opolskim w 2023 r. do rejestru REGON wpisano 6,9 tys. nowych podmiotów gospodarki narodowej, a ich liczba zwiększyła się o 1,0% w porównaniu z 2022 r. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 80,6% nowych jednostek, a spółki handlowe – 9,6%. Podmioty nowo wpisane do rejestru jako podstawowy rodzaj działalności najczęściej wskazywały budownictwo (19,8% ogólnej liczby nowo zarejestrowanych jednostek), handel; naprawę pojazdów samochodowych (16,6%) oraz działalność profesjonalną, naukową i techniczną (9,0%).

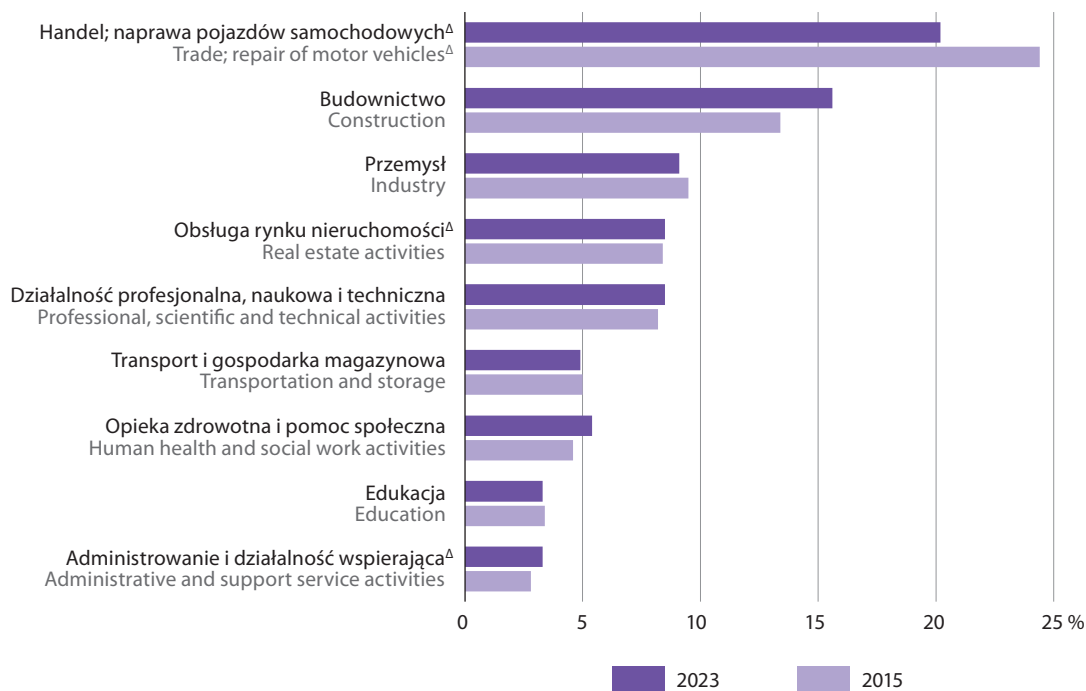
Z rejestru REGON w 2023 r. wykreślono 4,6 tys. podmiotów, tj. o 7,2% więcej w relacji do poprzedniego roku. Zdecydowaną większość, tj. 87,3% wszystkich wyrejestrowanych jednostek stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a następnie spółki handlowe – 8,1%. Wykreślenia odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (24,3% ogólnej liczby wykreślonych podmiotów), budownictwie (20,2%) oraz przetwórstwie przemysłowym (9,6%).

W 2023 r. w województwie opolskim ponad połowa podmiotów gospodarki narodowej skupiona była w pięciu sekcjach, takich jak: handel; naprawa pojazdów samochodowych (20,2% ogólnej liczby podmiotów), budownictwo (15,6%), przetwórstwo przemysłowe (8,6%), obsługa rynku nieruchomości oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (po 8,5%).

Największy wzrost liczby podmiotów w porównaniu z 2022 r. odnotowano w sekcjach: działalność finansowa i ubezpieczeniowa (o 6,9%), informacja i komunikacja (o 6,7%) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,1%). Spadek wystąpił w trzech sekcjach, tj. górnictwie i wydobywaniu (o 4,3%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,4%) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 0,3%).

**Wykres 44. Podmioty gospodarki narodowej według wybranych sekcji PKD
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 44. Entities of the national economy by selected PKD sections
As of 31 December

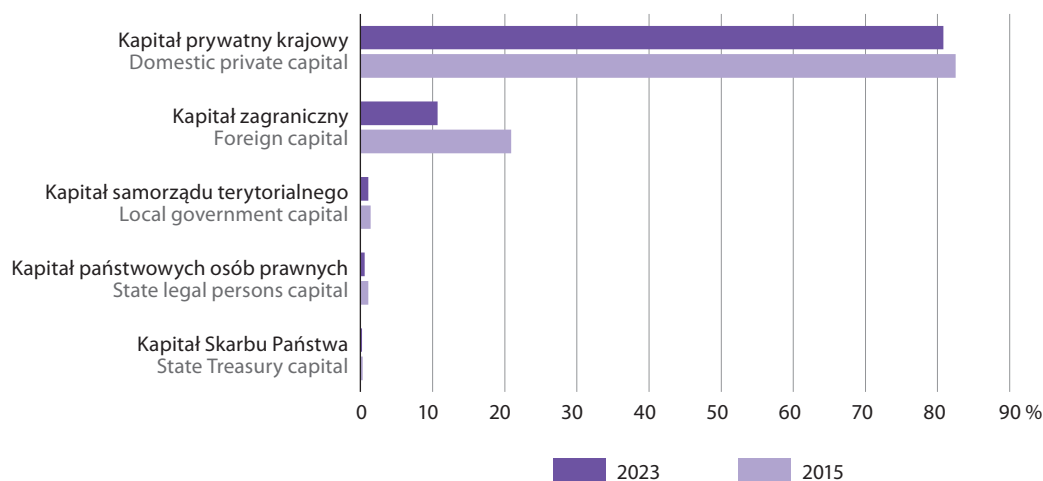

W zbiorowości podmiotów przeważały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W województwie opolskim na koniec 2023 r. zarejestrowanych było 80,7 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i stanowiły one 71,7% (w 2015 r. – 71,2%) podmiotów ogółem. Liczba osób fizycznych wzrosła o 1,7% w porównaniu z rokiem poprzednim i o 12,9% w relacji do 2015 r. Do rejestru REGON w 2023 r. wpisanych zostało 8,5 tys. spółek handlowych i stanowiły one 7,6% podmiotów ogółem (w 2015 r. – 7,0%). Liczba spółek handlowych wzrosła o 3,6% w skali roku i o 20,6% w porównaniu z 2015 r. W przypadku spółek cywilnych odnotowano spadek o 0,6% w porównaniu z 2022 r., a wzrost o 1,2% wobec 2015 r. Na koniec 2023 r. ich liczba wyniosła 6,6 tys., co stanowiło 5,9% podmiotów ogółem (w 2015 r. – 6,5%). W rejestrze REGON na koniec 2023 r. odnotowano także 3,9 tys. stowarzyszeń i organizacji społecznych, tj. 3,4% podmiotów ogółem w województwie i było to więcej o 8,7% niż w 2022 r. oraz o 24,7% w porównaniu z 2015 r. Udział fundacji w ogólnej liczbie jednostek w 2023 r. ukształtował się na poziomie 0,5%, a ich liczba wyniosła 0,5 tys. i wzrosła o 8,2% w stosunku do ub. roku oraz o 106,9% w relacji do 2015 r. Mniej niż przed rokiem i w 2015 r. odnotowano spółdzielni (odpowiednio: o 3,1% i o 30,3%) i na koniec 2023 r. było ich 0,3 tys., co stanowiło 0,3% podmiotów ogółem.

W województwie opolskim na koniec 2023 r. w grupie spółek handlowych 85,9% stanowiły spółki kapitałowe (w 2015 r. – 85,5%), a pozostałe 14,1% spółki osobowe (w 2015 r. – 14,5%). Liczba spółek kapitałowych wzrosła o 5,3%, a spółek osobowych spadła o 5,7% w porównaniu z 2022 r. (w relacji do 2015 r. odpowiednio wzrosła: o 21,1% i o 17,4%). Pod względem formy prawnej w spółkach handlowych dominowały spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (84,6%) i było ich więcej o 5,4% niż w 2022 r. i o 22,0% wobec 2015 r. Analizując rodzaj kapitału zaangażowanego w spółkach handlowych zaobserwowano, że 80,8% spółek posiadało kapitał prywatny krajowy. Liczba tych spółek wzrosła o 4,3% w relacji do 2022 r. i o 18,1% w porównaniu z 2015 r. Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego stanowiły 10,7% spółek handlowych ogółem, a ich liczba zmniejszyła się o 3,1% w porównaniu z 2022 r. oraz o 38,4% w odniesieniu do 2015 r.

Wykres 45. Spółki handlowe według rodzaju kapitału^a
Stan w dniu 31 grudnia

Chart 45. Commercial companies by type of capital^a
 As of 31 December

a Danych dotyczących liczby spółek według rodzaju kapitału nie należy sumować na „ogółem”, ponieważ ujmują one spółki według występowania w nich rodzaju kapitału, a nie kapitału przeważającego.
 a Figures for the number of companies by capital type should not be sum to “total” as they list companies by share of capital type rather than their predominant capital.

Działalność badawcza i rozwojowa oraz innowacyjna

Research and development as well as innovation activity

W 2022 r., w relacji do roku poprzedniego, jak i do 2015 r. odnotowano w województwie opolskim wzrost nakładów wewnętrznych ogółem na działalność badawczą i rozwojową (B+R). W przeliczeniu na 1 mieszkańca nakłady na działalność B+R kształtowały się poniżej średniej krajowej. W skali roku zwiększyło się rzeczywiste zaangażowanie personelu B+R wyrażone w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC).

W latach 2020–2022, w porównaniu z poprzednim okresem, zwiększył się odsetek przedsiębiorstw zarówno przemysłowych, jak i usługowych, które wprowadziły innowacje. Przedsiębiorstwa częściej wprowadzały innowacje w procesach biznesowych niż innowacje produktowe. W 2022 r. w województwie obserwowano ponad 2-krotnie szybszy niż w kraju wzrost nakładów na działalność innowacyjną w odniesieniu do roku poprzedniego.

Działalność badawcza i rozwojowa (B+R) jest to ogół działań polegających na prowadzeniu i wspieraniu badań naukowych i prac rozwojowych. Jest to praca twórcza, prowadzona w sposób metodyczny, podejmowana w celu zwiększenia zasobów wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie oraz w celu tworzenia nowych zastosowań dla wiedzy już istniejącej.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R to wartość prac badawczych i rozwojowych danej jednostki wykonanych przez jej własne zaplecze badawcze, niezależnie od źródeł ich finansowania.

Nakłady wewnętrzne na działalność badawczą i rozwojową (B+R) w 2022 r. w województwie opolskim kształtowały się na poziomie 487,9 mln zł i wzrosły o 57,9% w relacji do roku poprzedniego, a o 302,7% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 18,6% i o 147,5%). Nakłady te stanowiły 1,1% nakładów ogółem w kraju (w 2021 r. – 0,8%, w 2015 r. – 0,7%).

Wskaźnik intensywności prac B+R, wyrażony udziałem nakładów wewnętrznych na działalność B+R w PKB, w 2022 r. wynosił 0,80% (według wstępnych szacunków) wobec 0,57% w roku poprzednim i 0,32% w 2015 r. (w kraju odpowiednio: 1,46%, 1,43% i 1,00%). W przekroju według województw intensywność prac w B+R kształtowała się od 0,38% (lubuskie) do 2,56% (małopolskie). Województwo opolskie w tym zestawieniu uplasowało się na 12 miejscu.

W analizowanym okresie w strukturze nakładów wewnętrznych poniesionych na działalność B+R według rodzajów kosztów przeważały nakłady bieżące. Ich udział w 2022 r. wynosił 69,3%, pozostałe 30,7% dotyczyło nakładów inwestycyjnych (w 2021 r. odpowiednio: 82,1% i 17,9%).

W 2022 r. w strukturze nakładów poniesionych na działalność B+R według rodzajów prowadzonych badań największy odsetek stanowiły prace rozwojowe – 54,3% (w 2021 r. – 38,2%). Na badania podstawowe przeznaczono 28,4% nakładów, a na badania stosowane – 17,3% (w 2021 r. odpowiednio: 40,6% i 21,2%).

Tablica 30. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według źródeł finansowania (ceny bieżące)

Table 30. Intramur expenditure^a on R&D by source of funds (current prices)

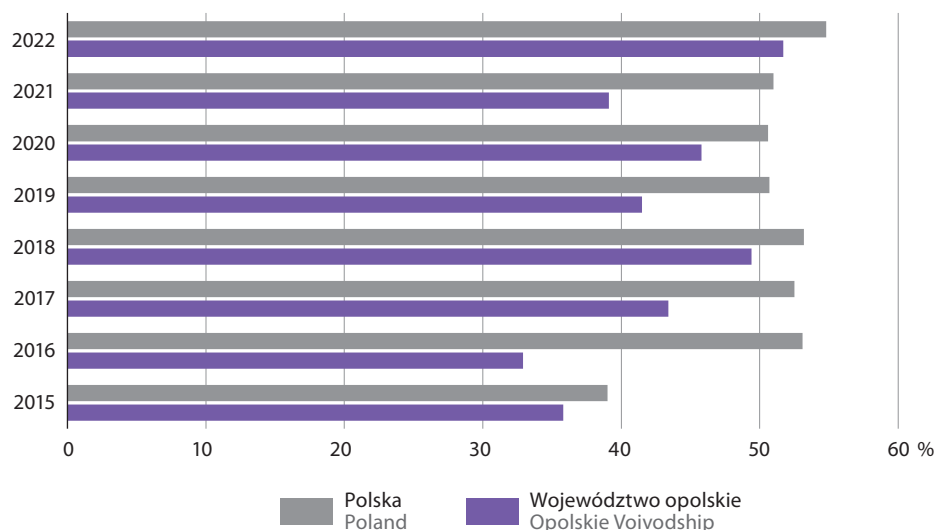
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
	w mln zł in million PLN			
Ogółem Total	121,2	256,5	309,0	487,9
sektor finansujący: funding sector:				
Rządowy Government	50,5	124,7	130,5	155,0
Przedsiębiorstw Business enterprise	43,4	117,5	120,7	252,0
Szkolnictwa wyższego Higher education	0,6	.	.	.
Reszta świata Rest of the world	.	13,6	42,8	61,8

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w województwie finansowane były głównie ze środków dwóch sektorów: przedsiębiorstw i rządowego. W 2022 r. środki sektora przedsiębiorstw stanowiły 51,7% nakładów, a sektora rządowego – 31,8% (w kraju odpowiednio: 54,8% i 33,5%). W porównaniu z rokiem poprzednim odsetek nakładów finansowanych przez sektor przedsiębiorstw wzrósł o 12,6 p. proc., przy spadku o 10,5 p. proc. odsetka nakładów finansowanych przez sektor rządowy. W relacji do 2015 r. odsetek środków sektora przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R zwiększył się o 15,9 p. proc., a sektora rządowego uległ zmniejszeniu o 9,9 p. proc.

Wykres 46. Udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R finansowanych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach wewnętrznych na działalność B+R

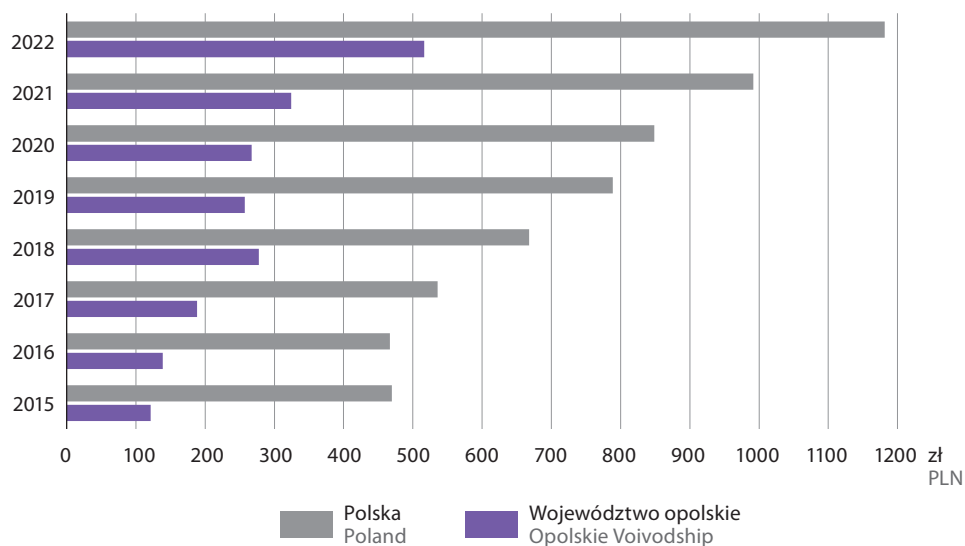
Chart 46. Share of intramural expenditure on R&D financed from business enterprise sector in intramural expenditure on R&D

Nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa opolskiego w 2022 r. kształtowały się na poziomie 516,2 zł, podczas gdy w kraju osiągnęły wartość 1181,7 zł. Omawiany wskaźnik wzrósł o 59,1% w skali roku, a o 325,6% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 19,2% i o 151,6%). Nakłady na działalność B+R na 1 mieszkańca w województwie stanowiły 43,7% średniej krajowej (w 2021 r. – 32,7%, w 2015 r. – 25,8%). Poniesione w 2022 r. nakłady wewnętrzne na B+R przypadające na 1 mieszkańca plasowały województwo na 12 miejscu w kraju (w 2021 r. i 2015 r. – 14 miejsce) i były o 116,9% wyższe od notowanych w województwie świętokrzyskim (min wskaźnik) i jednocześnie o 81,8% niższe od notowanych w województwie mazowieckim (max wskaźnik).

Wykres 47. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R na 1 mieszkańca

Chart 47. Intramural expenditure^a on R&D per capita

^a Bez amortyzacji środków trwałych.
^a Excluding depreciation of fixed assets.

Analiza nakładów na działalność badawczą i rozwojową według pochodzenia środków wykazała, że w 2022 r. w większości ich źródłem były środki wewnętrzne (53,2%), przeznaczone na projekty B+R według uznania jednostki sprawozdawczej (w 2021 r. – 40,3%). Nakłady finansowane ze środków zewnętrznych stanowiły 46,8% analizowanych nakładów, w tym nakłady finansowane ze środków od instytucji rządowych i samorządowych – 31,5% (w 2021 r. odpowiednio: 59,7% i 41,8%). W kraju również ponad połowa (56,3%) nakładów na działalność B+R została sfinansowana ze środków wewnętrznych, a na zewnętrzne przypadało 43,7%, w tym 33,0% od instytucji rządowych i samorządowych.

Tablica 31. Nakłady wewnętrzne^a na działalność B+R według pochodzenia środków (ceny bieżące)
Table 31. Intramural expenditure^a on R&D by origin of funds (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2019	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN			Polska=100 Poland=100	
Ogółem Total	253,2	256,5	309,0	487,9	1,1
nakłady finansowane ze środków: expenditure financed by:					
Wewnętrznych Internal funds	104,9	108,2	124,4	259,8	1,0
Zewnętrznych External funds	148,3	148,3	184,5	228,1	1,2
w tym od instytucji rządowych i samorządowych of which funds from general government	125,6	123,3	129,2	153,5	1,0

a Bez amortyzacji środków trwałych.
a Excluding depreciation of fixed assets.

W porównaniu z 2021 r. ogólna kwota nakładów na działalność badawczą i rozwojową pochodząca ze środków wewnętrznych zwiększyła się ponad 2-krotnie (o 108,8%). W omawianym okresie wzrosła również wartość nakładów finansowanych ze środków zewnętrznych (o 23,6%), w tym część pochodząca z instytucji rządowych i samorządowych (o 18,9%). W kraju odnotowano wzrost nakładów na działalność B+R ze środków wewnętrznych o 28,9% oraz ze środków zewnętrznych – o 7,6%, w tym od instytucji rządowych i samorządowych – o 5,7%.

Personel wewnętrzny B+R są to osoby pracujące (zatrudnieni, pracujący właściciele oraz nieodpłatnie pomagający członkowie ich rodzin) w jednostce statystycznej, które wnoszą wkład w wewnętrzną działalność badawczą i rozwojową tej jednostki.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia liczby osób faktycznie zaangażowanych w działalność B+R. Jeden EPC oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczą i rozwojową.

W 2022 r. w działalność badawczą i rozwojową zaangażowanych było 2931 osób w województwie, tj. o 5,9% więcej niż w 2021 r. (w kraju – o 5,2%). Podobnie jak w 2021 r. personel B+R w województwie stanowił 0,9% omawianej zbiorowości w kraju.

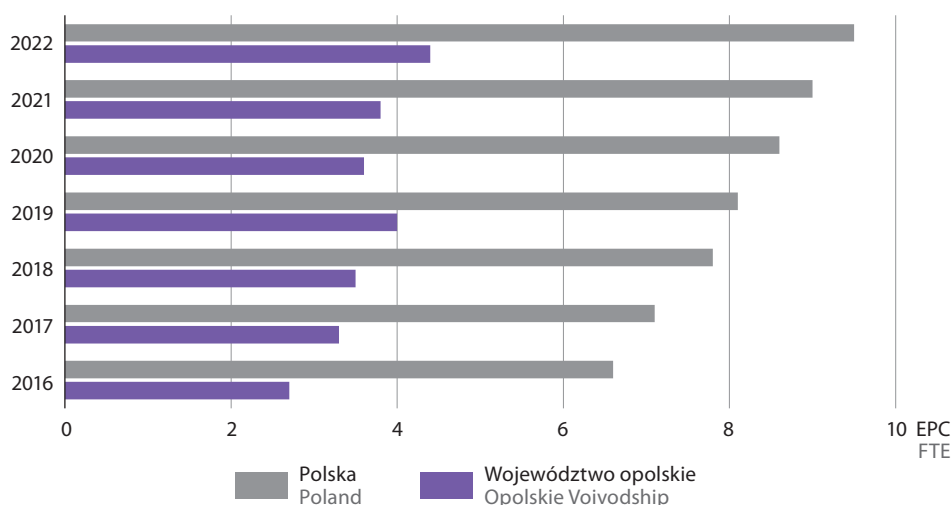
Rzeczywiste zaangażowanie personelu w działalność badawczą i rozwojową w 2022 r. kształtowało się na poziomie 1898,1 ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) i w relacji do roku poprzedniego wzrosło o 13,1%. W kraju wzrost personelu B+R w ekwiwalentach pełnego czasu pracy był wolniejszy i wyniósł 5,3%.

Działalność B+R w województwie opolskim była realizowana przede wszystkim przez personel wewnętrzny, który w 2022 r. liczył 2683 osoby, tj. o 7,4% więcej niż przed rokiem. Personel wewnętrzny wyrażony

w EPC wynosił 1792,7 i był o 14,3% większy względem 2021 r. Omawiana zbiorowość mierzona liczbą osób stanowiła 91,5% personelu B+R (w 2021 r. – 90,2%), a w ekwiwalentach pełnego czasu pracy – 94,4% (93,5%).

W 2022 r. na 1000 osób aktywnych zawodowo w województwie opolskim przypadało ponad 2-krotnie mniej osób z personelu wewnętrznego w działalności B+R, mierzonego w EPC, niż w kraju (4,4 wobec 9,5). W przekroju według województw wskaźnik przyjmował wartości od 2,3 (świętokrzyskie) do 20,0 (mazowieckie). Województwo opolskie w tym zestawieniu zajęło 13 lokatę. Liczba personelu wewnętrznego B+R na 1000 osób aktywnych zawodowo w relacji do roku poprzedniego w województwie zwiększyła się o 0,6 ekwiwalentu pełnego czasu pracy (w kraju – o 0,5).

Wykres 48. Personel wewnętrzny B+R^a na 1000 osób aktywnych zawodowo^b
Chart 48. Internal R&D personnel^a per 1000 economically active persons^b

a W ekwiwalentach pełnego czasu pracy (EPC). b Do obliczenia relacji przyjęto za podstawę (mianownik) liczbę aktywnych zawodowo i pracujących na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – przeciętne w roku.

a In full time equivalent (FTE). b For calculating the ratios, as the base (denominator) numbers of economically active and employed persons were adopted on the basis of the Labour Force Survey (LFS) – annual averages.

Badacze (pracownicy naukowo-badawczy) są to osoby prowadzące badania naukowe oraz ulepszające lub rozwijające koncepcje, teorie, modele, techniki, oprzyrządowanie, oprogramowanie lub metody operacyjne.

W strukturze personelu wewnętrznego B+R według realizowanej funkcji dominowali pracownicy naukowo-badawczy. W 2022 r. liczba badaczy wynosiła 1891 osób i była o 8,5% większa niż przed rokiem. Rzeczywiste zaangażowanie badaczy w działalność B+R w skali roku wzrosło o 17,6% i kształtowało się na poziomie 1345,9 EPC. Pracownicy naukowo-badawczy mierzani liczbą osób stanowili 70,5% personelu wewnętrznego B+R wobec 69,8% w 2021 r. Dla badaczy wyrażonych w EPC odsetki te wynosiły odpowiednio: 75,1% i 72,9%.

Działalność innowacyjna obejmuje wszystkie działania o charakterze rozwojowym, finansowym i komercyjnym podejmowane przez przedsiębiorstwo, których zamierzonym celem jest innowacja. Działalność innowacyjna obejmuje także działalność badawczą i rozwojową (B+R), która nie jest bezpośrednio związana z tworzeniem konkretnej innowacji.

Badania dotyczące innowacji prowadzone są w dwóch grupach: wśród przedsiębiorstw przemysłowych oraz wśród przedsiębiorstw wybranych działów PKD w sektorze usług. Badaniami tymi objęte są przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

Aktywność innowacyjną (tj. wdrożenie innowacji produktowych lub procesów biznesowych, bądź prowadzenie działalności innowacyjnej zaniechanej lub niezakończonyj) w latach 2020–2022 zadeklarowało 32,2% przedsiębiorstw przemysłowych i 31,4% przedsiębiorstw usługowych (w kraju odpowiednio: 36,1% i 34,2%). W latach 2019–2021 udział aktywnych innowacyjnie przedsiębiorstw przemysłowych wynosił 26,1%, a usługowych – 12,2% (w kraju odpowiednio: 26,3% i 22,2%).

W latach 2020–2022 innowacje (nowe lub ulepszone produkty lub procesy biznesowe) wprowadziło 29,8% przedsiębiorstw przemysłowych oraz 30,7% usługowych. W kraju odsetki te były wyższe i wynosiły dla przedsiębiorstw przemysłowych 32,2%, a dla usługowych – 32,1%. W porównaniu z poprzednim okresem w województwie udział przedsiębiorstw przemysłowych, które wprowadziły innowacje zwiększył się o 7,0 p. proc., a usługowych – o 19,0 p. proc. (w kraju odpowiednio: o 10,2 p. proc. i o 12,4 p. proc.).

Z badania działalności innowacyjnej wynika, że zarówno przedsiębiorstwa przemysłowe, jak i usługowe częściej wprowadzały innowacje w procesach biznesowych (nowe lub ulepszone procesy biznesowe) niż innowacje produktowe (nowe lub ulepszone produkty). W latach 2020–2022 innowacje procesów biznesowych wdrożyło 25,5% przedsiębiorstw przemysłowych i 27,5% przedsiębiorstw usługowych, podczas gdy innowacje produktowe odpowiednio: 16,4% i 5,7%. W kraju obserwowano podobne tendencje. Dla innowacji procesów biznesowych odsetek przedsiębiorstw przemysłowych wynosił 28,1%, a usługowych – 30,1%, natomiast dla innowacji produktowych odpowiednio: 15,2% i 8,2%.

Tablica 32. Przedsiębiorstwa innowacyjne według rodzajów wprowadzonych innowacji
Table 32. Innovative enterprises by types of introduced innovations

Wyszczególnienie Specification	2013–2015	2018–2020	2019–2021	2020–2022	2020–2022 Polska Poland
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises				
Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Industrial enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	21,5	27,6	22,8	29,8	32,2
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	11,4	16,3	12,6	16,4	15,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	16,3	24,7	19,2	25,5	28,1
Przedsiębiorstwa usługowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych ^a Service enterprises, which introduced product or business process ^a innovations	8,6	21,2	11,7	30,7	32,1
nowe lub ulepszone produkty new or improved products	4,4	9,7	2,3	5,7	8,2
nowe lub ulepszone procesy biznesowe ^a new or improved business processes ^a	5,7	19,9	10,4	27,5	30,1

a W latach 2013–2015 dane dotyczą innowacji procesowych.
a In the years 2013–2015 the data relate to process innovations.

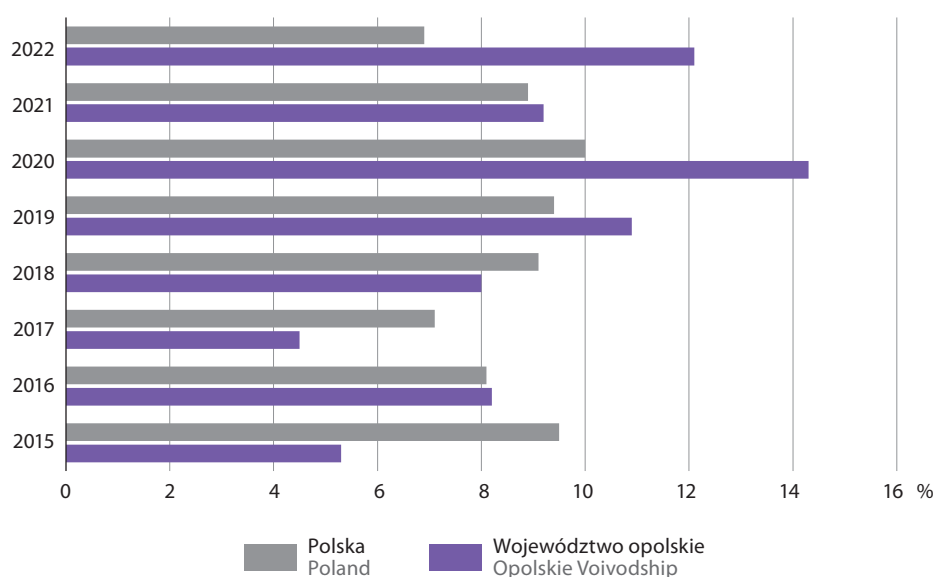
Najwyższy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych (powyżej 60%), które wprowadziły innowacje produktowe lub procesów biznesowych wystąpił w działach: produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych (80,8%), produkcja pozostałego sprzętu transportowego (66,7%) oraz produkcja maszyn i urządzeń (61,5%).

Wśród przedsiębiorstw usługowych najwyższy udział przedsiębiorstw innowacyjnych (powyżej 60%) odnotowano w działach: działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne (71,0%), handel hurtowy (66,7%), finansowa działalność usługowa (62,5%) oraz działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki (60,9%).

Ogólna wartość nakładów na innowacje w 2022 r. kształtowała się na poziomie 480,6 mln zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 73,1% (w kraju – o 34,6%). Nakłady na innowacje stanowiły 0,9% nakładów w kraju (w 2021 r. – 0,7%). Większość nakładów na działalność innowacyjną poniosły przedsiębiorstwa przemysłowe – 440,5 mln zł, tj. 91,7% nakładów innowacyjnych ogółem. Nakłady w przedsiębiorstwach usługowych wynosiły 40,1 mln zł i stanowiły 8,3% nakładów innowacyjnych ogółem. W porównaniu z 2021 r. nakłady w przedsiębiorstwach przemysłowych wzrosły o 64,9%, a w przedsiębiorstwach usługowych – o 285,1%.

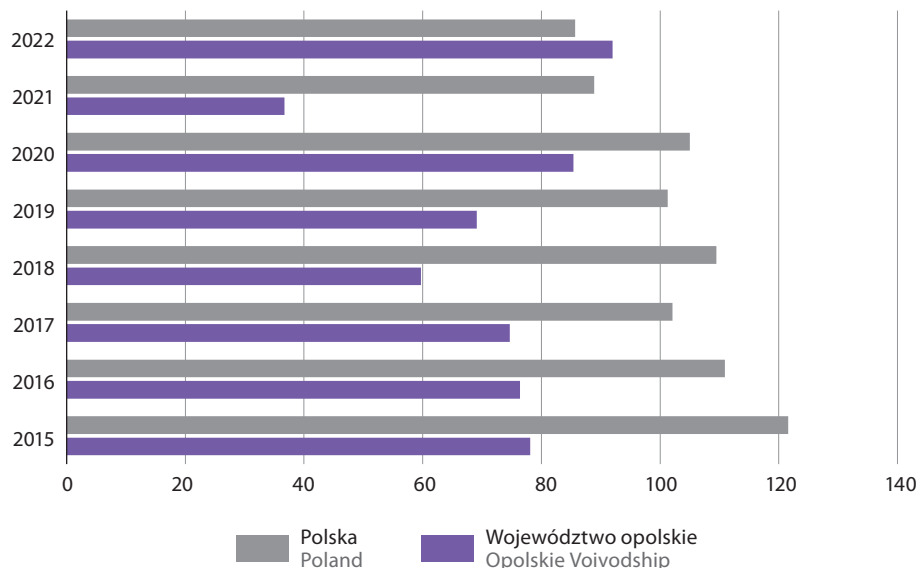
Wykres 49. Udział przychodów przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach ze sprzedaży ogółem

Chart 49. Share of revenues of industrial enterprises from sale of new or improved products in total revenues from sales

W latach 2015–2022 udział przychodów netto przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów innowacyjnych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem wykazywał znaczne wahania: od 4,5% w 2017 r. do 14,3% w 2020 r. W 2022 r. udział ten wyniósł 12,1% i był o 5,2 p. proc. wyższy od średniej krajowej. W przekroju według województw, opolskie uplasowało się na 2 miejscu (w 2021 r. – 5 miejsce, w 2015 r. – 11 miejsce), po lubuskim (13,1%). Udział przychodów netto przedsiębiorstw przemysłowych ze sprzedaży produktów nowych lub ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży ogółem zwiększył się o 2,9 p. proc. w relacji do roku poprzedniego, a o 6,8 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. (w kraju zmniejszył się odpowiednio: o 2,0 p. proc. i o 2,6 p. proc.).

Wykres 50. Zgłoszenia wynalazków dokonane przez podmioty krajowe^a na 1 mln mieszkańców
Chart 50. Patent applications filed by domestic entities^a per million inhabitants

^a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej.
^a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

Podmioty krajowe z województwa opolskiego w 2022 r. zgłosiły 87 wynalazków w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej (UPRP), tj. więcej o 148,6% niż przed rokiem i o 11,5% względem 2015 r. W kraju liczba zgłoszonych wynalazków zmniejszyła się zarówno w skali roku (o 4,1%), jak i w relacji do 2015 r. (o 30,7%). Wynalazki zgłoszone w województwie opolskim stanowiły 2,7% wszystkich zgłoszeń w kraju (w 2021 r. – 1,0%, w 2015 r. – 1,7%).

W 2022 r. liczba zgłoszeń wynalazków dokonanych przez podmioty krajowe w przeliczeniu na 1 mln mieszkańców wynosiła 92,0, co było wynikiem wyższym niż przeciętnie w kraju (85,7). Uzyskany wynik ułokował województwo opolskie na 7 miejscu w rankingu województw. Omawiana relacja korzystniej kształtowała się dla kraju niż dla województwa w 2021 r. (88,9 wobec 36,7) i w 2015 r. (121,6 wobec 78,1).

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej w 2022 r. na zgłoszone wynalazki udzielił 39 patentów (w 2021 r. – 76, w 2015 r. – 49). Liczba patentów udzielonych jednostkom z województwa opolskiego stanowiła 1,8% ogólnej liczby patentów w kraju (w 2021 r. – 2,3%, w 2015 r. – 2,0%).

W 2022 r. podmioty krajowe z województwa opolskiego zgłosiły do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej 12 wzorów użytkowych (w 2021 r. – 10, w 2015 r. – 11). Wzory te stanowiły 2,0% wzorów użytkowych w kraju (w 2021 r. – 1,4%, w 2015 r. – 1,1%). Liczba udzielonych w UPRP praw ochronnych była niewielka – 7 (tj. więcej o 1 niż w 2021 r. i o 3 względem 2015 r.). Liczba udzielonych praw ochronnych w przeliczeniu na 100 tys. ludności wynosiła 0,7 wobec 1,4 przeciętnie w kraju. W 2021 r. wskaźnik kształtował się na poziomie 0,6, a w 2015 r. – 0,4 (w kraju odpowiednio: 1,4 i 1,5).

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach

Usage of information and communication technologies in enterprises

W 2023 r. w województwie opolskim udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się, a w odniesieniu do 2015 r. uległ zwiększeniu. W 2022 r. na niższym poziomie w skali roku kształtował się odsetek przedsiębiorstw prowadzących sprzedaż elektroniczną. Chętniej niż w roku poprzednim badane podmioty korzystały z otwartych danych publicznych. Najczęściej z otwartych danych korzystano w kategoriach: gospodarka i finanse, transport oraz dane przestrzenne.

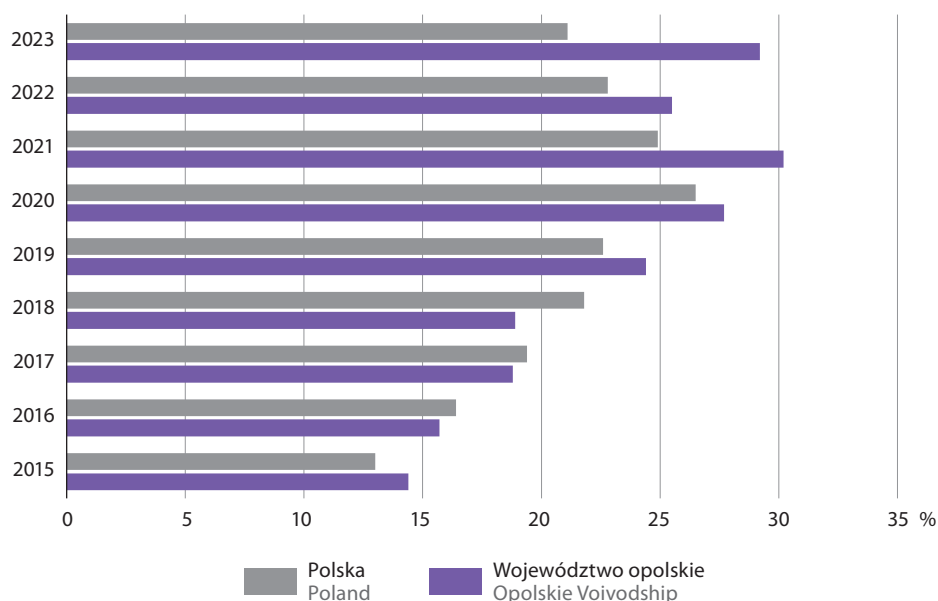
Pod pojęciem **technologii informacyjnych i komunikacyjnych** zwanych zamiennie technologiami informacyjno-telekomunikacyjnymi, teleinformatycznymi lub technikami informacyjnymi kryje się rodzina technologii przetwarzających, gromadzących i przesyłających informacje w formie elektronicznej. Badanie dotyczące wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach (SSI-01) obejmuje podmioty o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

W 2023 r. udział przedsiębiorstw posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu w województwie opolskim kształtował się na poziomie 99,6% (w kraju – 98,7%). W relacji do roku poprzedniego omawiany udział zmniejszył się o 0,4 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. zwiększył się o 5,2 p. proc. (w kraju zwiększył się odpowiednio: o 0,2 p. proc. i o 6,8 p. proc.).

Wśród ogółu badanych przedsiębiorstw 83,3% posiadało stałe szerokopasmowe połączenie internetowe (w kraju – 83,7%), tj. mniej o 2,6 p. proc. w porównaniu z 2022 r. i o 5,1 p. proc. względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,5 p. proc. i o 3,0 p. proc.). W przekroju według województw omawiany odsetek przyjmował wartości od 78,6% (lubelskie) do 86,1% (mazowieckie). Województwo opolskie w tym zestawieniu uplasowało się na 7 miejscu.

Wykres 51. Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu^a

Chart 51. Enterprises with Internet^a access

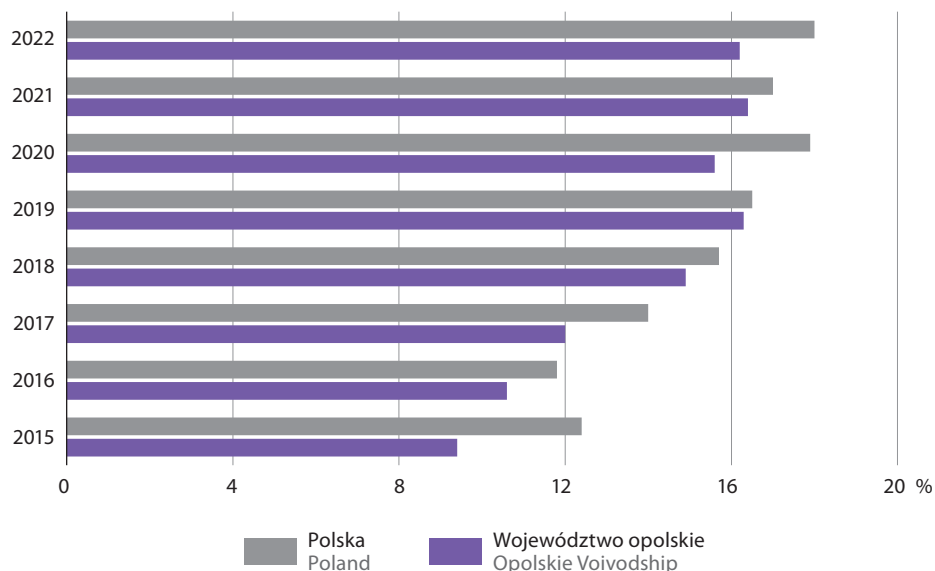
^a Dostęp do Internetu o prędkości 30–100 Mbit/s.
^a Internet access 30–100 Mbit/s.

W 2023 r. najwięcej przedsiębiorstw korzystało z prędkości Internetu przynajmniej 100, ale mniej niż 500 Mbit/s – 29,9% oraz przynajmniej 30, ale mniej niż 100 Mbit/s – 29,2% (w kraju odpowiednio: 29,7% i 21,1%). Dostęp do Internetu o najwyższej prędkości (przynajmniej 1 Gbit/s) zadeklarowało 6,8% przedsiębiorstw (w kraju – 12,0%).

Do sprzedaży elektronicznej zaliczyć należy zamówienia i rezerwacje składane na stronie internetowej przedsiębiorstwa (w sklepie internetowym, aplikacji, poprzez extranet), na internetowych platformach handlowych, w serwisach aukcyjnych oraz za pośrednictwem systemu EDI (elektroniczna wymiana informacji, która zapewnia automatyczne przetwarzanie). Z transakcji elektronicznych wykluczone są zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail), faksem lub przez telefon. Do podstawowych cech odróżniających sprzedaż elektroniczną od sprzedaży tradycyjnej zaliczyć można dostępność ofert handlowych z wielu źródeł w krótkim czasie i o każdej porze.

W zakresie sprzedaży elektronicznej, w województwie opolskim udział przedsiębiorstw otrzymujących zamówienia przez sieci komputerowe w 2022 r. wyniósł 16,2% (w kraju – 18,0%). W odniesieniu do roku poprzedniego udział ten zmniejszył się o 0,2 p. proc., a względem 2015 r. uległ zwiększeniu o 6,8 p. proc. (w kraju zwiększył się odpowiednio: o 1,0 p. proc. i o 5,6 p. proc.). Przedsiębiorstwa prowadziły sprzedaż elektroniczną częściej poprzez własną stronę internetową lub aplikację mobilną (65,4% przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż) niż za pośrednictwem internetowych platform handlowych i serwisów aukcyjnych (58,6%). Odbiorcami ofert były natomiast częściej inne przedsiębiorstwa oraz organy administracji publicznej (83,4% przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż) niż odbiorcy indywidualni (73,4%).

Wykres 52. Przedsiębiorstwa otrzymujące zamówienia przez sieci komputerowe
Chart 52. Enterprises receiving orders via computer networks

Otwarte dane publiczne – dane wytworzone przez urząd administracji publicznej (lub na jego zlecenie), które są dostępne dla każdego zainteresowanego do wykorzystania, przetwarzania i udostępniania w dowolnych celach.

W 2022 r. odsetek przedsiębiorstw korzystających z otwartych danych publicznych kształtował się na poziomie 15,5%, tj. o 0,5 p. proc. wyższym w odniesieniu do roku poprzedniego (w kraju odpowiednio: 14,6% i o 4,4 p. proc. niższy). Najczęściej z otwartych danych publicznych korzystano w kategoriach: gospodarka i finanse (92,3% przedsiębiorstw wykorzystujących otwarte dane wobec 91,9% w 2021 r.), transport (44,2% wobec 35,3%) oraz dane przestrzenne (42,8% wobec 61,9%). W odniesieniu do 2021 r. obniżył się odsetek przedsiębiorstw identyfikujących dane publiczne, które mogłyby być wykorzystane w celach biznesowych, lecz nie zostały udostępnione w ramach otwartych danych publicznych (z 3,7% do 1,9%).

Wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych

Financial results of non-financial enterprises

W 2023 r. w województwie opolskim wyniki finansowe brutto i netto badanych przedsiębiorstw niefinansowych były niższe niż uzyskane w 2022 r., a wyższe w porównaniu z 2015 r. W odniesieniu do 2022 r. zmniejszyły się przychody ze sprzedaży na eksport, a zwiększyły w stosunku do 2015 r. Wskaźnik poziomu kosztów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się w porównaniu z 2022 r., ale poprawiły się w odniesieniu do 2015 r.

Dane dotyczą **przedsiębiorstw niefinansowych** (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe o liczbie pracujących 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007), szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

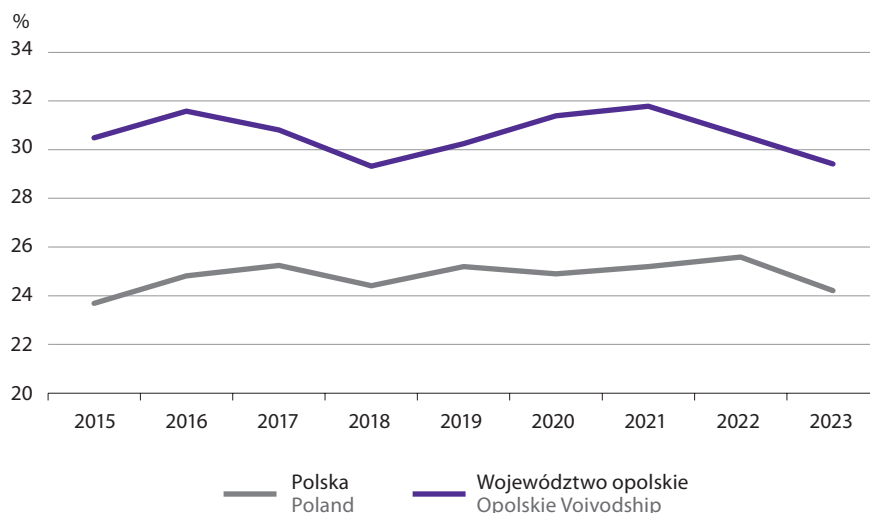
Przychody z całokształtu działalności badanych przedsiębiorstw kształtowały się w 2023 r. na poziomie 79376,4 mln zł i były niższe o 2,8% od uzyskanych w roku poprzednim, a wyższe o 121,3% niż w 2015 r. Największy udział w ogólnym poziomie przychodów miały sekcje przetwórstwo przemysłowe – 50,4% oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych – 29,9%. W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. spadek przychodów z całokształtu działalności odnotowano m.in. w sekcji handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 7,1%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 6,4%).

W 2023 r. przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 77089,3 mln zł i w stosunku do roku poprzedniego spadły o 3,9%, a w odniesieniu do 2015 r. wzrosły o 119,9%. Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w przychodach ogółem kształtował się na poziomie 97,1% (w 2022 r. – 98,2%, a w 2015 r. – 97,7%). W porównaniu z 2022 r. spadek przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów odnotowano m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 8,1%) oraz przetwórstwie przemysłowym (o 7,7%).

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych.

Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport w 2023 r. wynosiły 22628,1 mln zł. Poziom przychodów ze sprzedaży na eksport był o 7,9% niższy niż w 2022 r., a wyższy o 111,7% w porównaniu z 2015 r. Udział tych przychodów w przychodach netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółu badanych podmiotów kształtował się na poziomie 29,4% i zmniejszył się o 1,2 p. proc. w skali roku oraz o 1,1 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Największą część przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport wygenerowały działalności gospodarcze z sekcji przetwórstwo przemysłowe (72,4%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (17,9%). W strukturze przychodów ze sprzedaży na eksport znaczący udział, tj. 81,2% stanowiły produkty.

Wykres 53. Udział eksportu w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ogółem
 Chart 53. Share of export in total revenue from sale of products, goods and materials

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności gospodarczej w 2023 r. osiągnęły wartość 75674,3 mln zł i były niższe o 2,1% w porównaniu z 2022 r., a wyższe o 120,4% w stosunku do 2015 r. Najwyższy odsetek tych kosztów w 2023 r. odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (50,1%) oraz w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (30,4%). W 2023 r. spadek kosztów z całokształtu działalności w porównaniu z osiągniętymi w 2022 r. odnotowano m.in. w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (o 5,7%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 5,3%).

Koszty własne sprzedanych produktów oraz wartość sprzedanych towarów i materiałów stanowiły 97,3% ogółu kosztów. Spadły one o 2,6% w stosunku do roku poprzedniego, a wzrosły o 119,5% w porównaniu z 2015 r. i wynosiły 73667,5 mln zł. W strukturze kosztów ogółem największy udział miały koszty własne sprzedanych produktów, które w 2023 r. stanowiły 68,4%.

Koszty bieżącej działalności poniesione przez badane podmioty w 2023 r. były niższe o 2,1% niż w 2022 r., a wyższe o 97,6% w porównaniu z 2015 r. W strukturze rodzajowej kosztów największe znaczenie miały zużycie materiałów i energii (51,6%), usługi obce (24,6%) oraz wynagrodzenia (14,0%). W porównaniu z 2022 r. zmniejszył się udział kosztów zużycia materiałów i energii (o 5,9 p. proc.), natomiast zwiększył się udział usług obcych (o 3,1 p. proc.), wynagrodzeń (o 2,0 p. proc.), ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (o 0,5 p. proc.), amortyzacji (o 0,2 p. proc.), a także podatków i opłat oraz pozostałych kosztów (po 0,1 p. proc.).

Wyniki finansowe:

- wynik finansowy brutto oblicza się jako różnicę przychodów ogółem i kosztów ogółem;
- wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia.

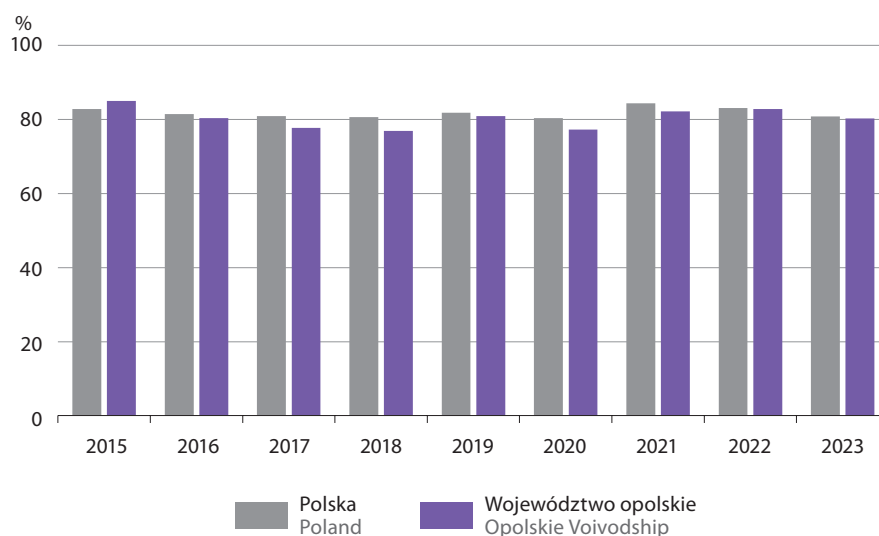
Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w 2023 r. kształtował się na poziomie 3421,7 mln zł, tj. o 25,7% niższym w odniesieniu do 2022 r., a wyższym o 129,3% niż w 2015 r. Wynik na pozostałej działalności operacyjnej był wyższy niż uzyskany rok wcześniej oraz w 2015 r. i wynosił na odpowiednio: 431,5 mln zł wobec 208,3 mln zł i 116,4 mln zł. Wynik na operacjach finansowych był lepszy od osiągniętego w 2022 r., a gorszy niż w 2015 r. i wynosił odpowiednio: minus 151,1 mln zł, minus 394,9 mln zł oraz minus 81,8 mln zł. Wynik finansowy brutto osiągnął wartość 3702,1 mln zł, tj. o 16,2% mniejszą niż w roku poprzednim, a większą o 141,5% w stosunku do 2015 r.; zysk brutto wynosił

4759,8 mln zł, a strata brutto – 1057,7 mln zł. Obciążenia wyniku finansowego brutto zmniejszyły się o 22,6% w stosunku do 2022 r., a zwiększyły się o 140,9% w odniesieniu do 2015 r. (do 658,4 mln zł). Wynik finansowy netto kształtował się na poziomie 3043,7 mln zł i był niższy o 14,7% od wyniku osiągniętego rok wcześniej, a wyższy o 141,7% w porównaniu z 2015 r.; zysk netto wynosił 3994,2 mln zł, a strata netto 950,4 mln zł. Pogorszenie wyniku finansowego netto w porównaniu z 2022 r. miało miejsce m.in. w przetwórstwie przemysłowym (o 462,0 mln zł do 1718,3 mln zł) oraz handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 306,5 mln zł do 639,3 mln zł).

W 2023 r. zysk netto wykazało 80,3% badanych przedsiębiorstw w województwie, wobec 82,8% w 2022 r. oraz 85,0% w 2015 r. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności w województwie zmniejszył się z 92,3% w 2022 r. do 89,3% w 2023 r., podczas gdy w 2015 r. wynosił 88,6%.

Wykres 54. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie przedsiębiorstw niefinansowych

Chart 54. Share of the number of enterprises showing net profit in the total number of non-financial enterprises

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów to relacja kosztów ogółem do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności sprzedaży brutto to relacja wyniku finansowego ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów ogółem;
- wskaźnik rentowności obrotu netto to relacja wyniku finansowego netto do przychodów ogółem;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych);
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych (bez funduszy specjalnych).

Wskaźnik poziomu kosztów w 2023 r. wynosił 95,3% (wobec 94,6% w 2022 r. oraz 95,7% w 2015 r.). W kraju wskaźnik ten kształtował się na poziomie 94,6%. Pogorszenie wskaźnika poziomu kosztów w stosunku do 2022 r. zanotowały podmioty zaliczane m.in. do sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 10,3 p. proc.) oraz obsługa rynku nieruchomości (o 4,2 p. proc.).

W 2023 r. wskaźnik rentowności sprzedaży brutto kształtował się na poziomie 4,4% (w kraju – 5,5%) i zmniejszył się o 1,3 p. proc. w porównaniu z rokiem poprzednim, a zwiększył się o 0,1 p. proc. w odniesieniu do 2015 r. Wskaźnik rentowności obrotu brutto w województwie osiągnął 4,7% w 2023 r., co oznacza spadek w relacji do roku poprzedniego o 0,7 p. proc., a w relacji do 2015 r. wzrost o 0,4 p. proc. Wskaźnik rentowności obrotu netto wynosił 3,8% w 2023 r., tj. mniej o 0,6 p. proc. niż w roku poprzednim, ale więcej o 0,3 p. proc. niż w 2015 r. W kraju wskaźnik rentowności brutto w 2023 r. wynosił 5,4%, a netto – 4,3%. Spadek wskaźnika rentowności obrotu netto w porównaniu z 2022 r. odnotowano m.in. w sekcjach: dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (z 2,0% do minus 8,6%) oraz obsługa rynku nieruchomości (z 5,6% do 1,6%). Jednym z najbardziej opłacalnych rodzajów działalności w 2023 r. był ten prowadzony w zakresie działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej – wskaźnik rentowności obrotu netto wynosił 10,8%. Nieco mniej opłacalny był transport i gospodarka magazynowa (7,8%).

W 2023 r. wskaźnik płynności finansowej I stopnia wynosił 46,3% (przed rokiem – 44,2%; w 2015 r. – 27,5%), a płynności finansowej II stopnia 107,2% (odpowiednio: 106,3% i 91,2%). Płynność finansowa I stopnia w województwie opolskim była wyższa niż notowana w kraju, natomiast II stopnia osiągnęła taką samą wartość. Najwyższy wzrost wskaźnika płynności I stopnia w porównaniu z 2022 r. odnotowano w budownictwie i obsłudze rynku nieruchomości odpowiednio: z 24,1% do 32,1% i z 150,4% do 158,4%, natomiast II stopnia w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej z 120,2% do 129,5%.

Tablica 33. Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych
Table 33. Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022		2023	2023 Polska Poland
			w %	in %		
Wskaźnik poziomu kosztów Cost level indicator	95,7	95,7	94,6		95,3	94,6
Wskaźnik rentowności sprzedaży brutto Gross sales profitability indicator	4,3	4,5	5,7		4,4	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto Gross turnover profitability indicator	4,3	4,3	5,4		4,7	5,4
Wskaźnik rentowności obrotu netto Net turnover profitability indicator	3,5	3,5	4,4		3,8	4,3
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia First degree financial liquidity indicator	27,5	43,3	44,2		46,3	39,7
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia Second degree financial liquidity indicator	91,2	106,2	106,3		107,2	107,2

Aktywa obrotowe są częścią kontrolowanych przez jednostkę zasobów majątkowych wykorzystywanych w działalności operacyjnej o wiarygodnie określonej wartości, powstałych w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. Obejmują zapasy (rzeczowe aktywa obrotowe) oraz krótkoterminowe: należności, inwestycje oraz rozliczenia międzyokresowe.

W końcu 2023 r. aktywa obrotowe badanych przedsiębiorstw osiągnęły wartość 25095,9 mln zł, tj. mniej o 0,3% w porównaniu z rokiem poprzednim, a więcej o 141,5% w stosunku do 2015 r. W odniesieniu do 2022 r. niższe były zapasy o 6,9% oraz należności krótkoterminowe – o 0,4%, a wyższe krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe – o 28,9% i inwestycje krótkoterminowe – o 6,5%. W 2023 r. w strukturze aktywów obrotowych 36,3% stanowiły należności krótkoterminowe, 33,1% – zapasy, 27,6% – inwestycje krótkoterminowe i 2,9% – krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe. W rzeczowej strukturze

aktywów obrotowych w porównaniu z 2022 r. zmniejszył się udział zapasów (o 2,4 p. proc.) oraz należności krótkoterminowych (o 0,1 p. proc.). Wzrósł natomiast udział inwestycji krótkoterminowych (o 1,7 p. proc.) i krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 0,6 p. proc.).

Zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) na koniec 2023 r. wyniosły 19004,1 mln zł i były wyższe o 1,3% niż w roku poprzednim, a o 102,5% w stosunku do 2015 r. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 21,3% ogółu zobowiązań (wobec 21,4% w 2022 r. i 24,3% w 2015 r.). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 4043,7 mln zł i była o 0,6% większa niż w grudniu 2022 r. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 14960,4 mln zł i były wyższe o 1,5% w stosunku do 2022 r. Największą ich część stanowiły zobowiązania z tytułu dostaw i usług (48,8% wobec 48,1% w 2022 r.). Relacja zobowiązań z tytułu dostaw i usług do należności z tego tytułu wyniosła 97,8% i zwiększyła się o 2,6 p. proc. w stosunku do 2022 r.

Z analizy wskaźników sprawności działania przedsiębiorstw wynika, że w porównaniu z 2022 r. skróceniu o 1 dzień uległ cykl rotacji zapasów (do 39 dni), a wydłużył się cykl spłaty zobowiązań z tytułu dostaw i usług – o 2 dni (do 34 dni) oraz cykl rotacji należności krótkoterminowych z tytułu dostaw i usług również o 2 dni (do 35 dni).

Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw

Investment outlays of enterprises

W 2022 r. wartość nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa o liczbie pracujących 10 i więcej osób na inwestycje zlokalizowane na terenie województwa opolskiego była wyższa w skali roku, a niższa w stosunku do 2015 r. W 2023 r. odnotowano w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost nakładów inwestycyjnych w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych. W odniesieniu do 2022 r. większe były nakłady na zakupy inwestycyjne, a mniejsze na budynki i budowlę. Zmniejszyła się liczba nowo rozpoczętych inwestycji, natomiast wzrosła ich wartość kosztorysowa.

Nakłady inwestycyjne to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

W pierwszej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób (na podstawie rocznych sprawozdań: SP, F-03, F-02/dk, SP-3); dane prezentowane są zgodnie z lokalizacją inwestycji.

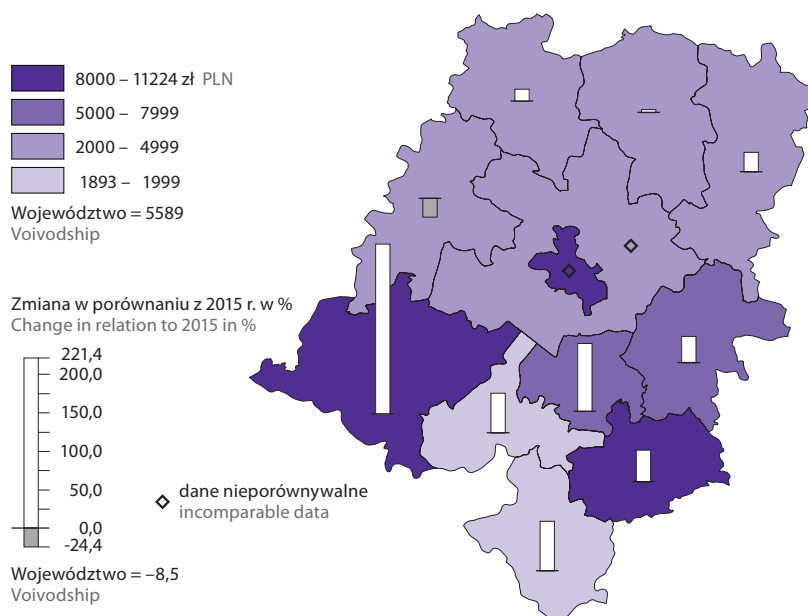
Wartość nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach w 2022 r. wynosiła 5283,0 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 25,6% więcej niż przed rokiem, a o 13,4% mniej w porównaniu z 2015 r. W tym samym czasie wartość nakładów poniesionych w kraju osiągnęła 249342,6 mln zł, co oznacza wzrost o 20,8% w relacji do 2021 r. oraz o 49,2% w porównaniu z 2015 r. Nakłady inwestycyjne poniesione na terenie województwa opolskiego stanowiły 2,1% nakładów poniesionych w kraju (w 2021 r. – 2,0%, a w 2015 r. – 3,7%). Największe nakłady poniesiono w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe (58,6% ogółu nakładów) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (9,7%). Duże nakłady poniesione zostały również w przedsiębiorstwach należących do sekcji: wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (8,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (6,9%).

W 2022 r. w porównaniu z 2021 r. odnotowano wzrost nakładów inwestycyjnych w dwunastu sekcjach. Z sekcji o największym udziale w nakładach ogółem, najwyższy wzrost zanotowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność w przetwórstwie przemysłowym (o 48,9%). Spadek natomiast zarejestrowano w siedmiu sekcjach. Największa jego skala, wśród sekcji o znaczącym udziale nakładów inwestycyjnych, dotyczyła wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 32,0%).

W przekroju powiatów w 2022 r. największą wartość nakładów inwestycyjnych odnotowano w m. Opolu (1421,2 mln zł). Drugim pod względem wielkości nakładów był powiat nyski (1087,9 mln zł). Najniższy poziom nakładów inwestycyjnych został odnotowany w powiatach: głubczyckim i prudnickim (odpowiednio: 83,9 mln zł i 98,8 mln zł).

Wartość nakładów inwestycyjnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiła w województwie opolskim 5589 zł i była o 1003 zł niższa niż średnio w kraju. Biorąc pod uwagę wartość nakładów inwestycyjnych przeliczonych na 1 mieszkańca w poszczególnych powiatach, najwyższą odnotowano w m. Opolu (11224 zł), natomiast najniższą w powiecie prudnickim (1893 zł).

Mapa 41. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach^a na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
Map 41. Investment outlays in enterprises^a per capita in 2022 (current prices)

^a Dane dotyczą podmiotów o liczbie pracujących 10 i więcej osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern entities employing 10 and more persons; by investment location.

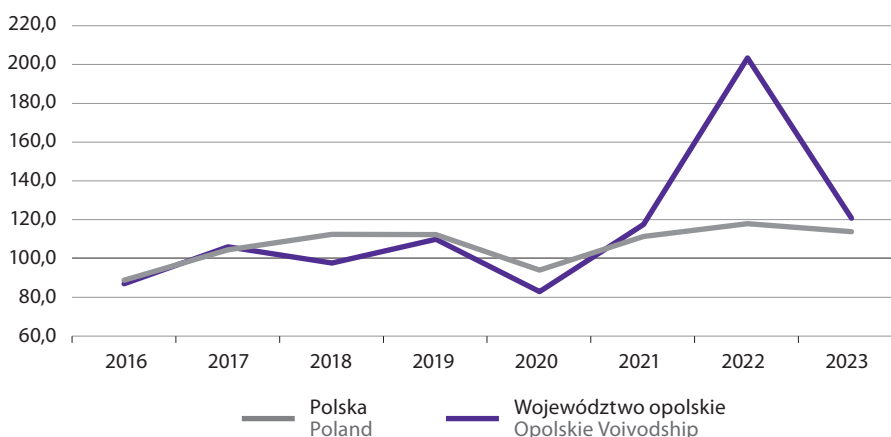
W drugiej części analizy dane o **nakładach inwestycyjnych** dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych, o liczbie pracujących 50 i więcej osób (na podstawie kwartalnego sprawozdania F-01/I-01²); dane prezentowane są zgodnie z siedzibą inwestora.

² Dane dotyczą przedsiębiorstw niefinansowych (jednostek prawnych) prowadzących księgi rachunkowe o liczbie pracujących 50 i więcej osób. Dane nie obejmują rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (sekcja A według PKD 2007); działalności finansowej i ubezpieczeniowej (sekcja K według PKD 2007); szkół wyższych; samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej; instytucji kultury posiadających osobowość prawną oraz związków zawodowych, organizacji religijnych i politycznych.

Nakłady inwestycyjne (w cenach bieżących) poniesione w 2023 r. przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa opolskiego wynosiły 3777,0 mln zł i były (w cenach bieżących) o 20,7% wyższe od zrealizowanych w 2022 r. (w kraju – o 14,0%). Nakłady inwestycyjne poniesione w województwie opolskim stanowiły 1,7% nakładów poniesionych w kraju (w 2022 r. – 1,6%).

Wykres 55. Dynamika nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
Rok poprzedni=100

Chart 55. Indices of investment outlays of non-financial enterprises (current prices)
 Previous year=100

Nakłady na środki trwałe to nakłady na: budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe; maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem); środki transportu; inne, tj. melioracje wodne, poprawę walorów (ulepszenie) gruntów, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie oraz odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji.

Pozostałe nakłady to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

Tablica 34. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych (ceny bieżące)
 Table 34. Investment outlays of non-financial enterprises (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Ogółem: Total:				
w milionach złotych in million PLN	1614,8	1309,3	3130,2	3777,0
Polska=100 Poland=100	1,2	0,9	1,6	1,7
W tym – w % – nakłady na: Of which – in % – outlays on:				
Budynki i budowle Buildings and structures	43,0	36,7	42,0	26,9
Zakupy Purchases	56,7	63,0	57,6	72,8
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi machinery, technical equipment and tools	46,8	50,4	48,4	60,1
środków transportu transport equipment	9,9	12,6	9,2	12,7

W 2023 r. w województwie opolskim z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych na środki transportu wydatkowano 480,8 mln zł (więcej o 66,8% niż w 2022 r.), na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 2268,4 mln zł (więcej o 49,7%), a na budynki i budowle – 1015,8 mln zł (mniej o 22,8%). Wartość zakupów inwestycyjnych osiągnęła 2749,2 mln zł i w porównaniu z 2022 r. zwiększyła się o 52,4%, a udział tych zakupów w ogólnej liczbie nakładów inwestycyjnych wzrósł o 15,2 p. proc.

W 2023 r. inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego, których udział w nakładach inwestycyjnych poniesionych w województwie wynosił 77,8% (wobec 78,4% w 2022 r.). Znacznym udziałem poniesionych nakładów inwestycyjnych wyróżniały się także przedsiębiorstwa z sekcji: handel; naprawa pojazdów samochodowych (8,1%) oraz transport i gospodarka magazynowa (4,6%). W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2022 r. najbardziej zwiększył się udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 1,7 p. proc.), natomiast spadek udziału dotyczył m.in. przedsiębiorstw zajmujących się dostawą wody; gospodarowaniem ściekami i odpadami; rekultywacją (o 0,7 p. proc.).

Wzrost nakładów inwestycyjnych w porównaniu z 2022 r. odnotowano w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych m.in. do sekcji transport i gospodarka magazynowa (o 82,9%) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych (53,9%). Spadek nakładów miał miejsce m.in. w budownictwie (o 29,1%).

Wartość kosztorysowa inwestycji dotyczy nakładów na budowę środków trwałych zarówno rozpoczętą i zakończoną, jak również rozpoczętą i niezakończoną w roku sprawozdawczym, przyjmując wartość w cenach bieżących wynikającą z dokumentacji projektowo-kosztorysowej, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w wartości kosztorysowej dokonanych do końca roku sprawozdawczego.

Przez **inwestycje nowo rozpoczęte** rozumie się te budowy środków trwałych, których realizację faktycznie rozpoczęto w roku sprawozdawczym.

W 2023 r. inwestorzy rozpoczęli realizację 735 nowych inwestycji (mniej o 18,8% niż w 2022 r.) o łącznej wartości kosztorysowej 2047,6 mln zł, tj. więcej o 85,9% w porównaniu z 2022 r. W kraju w 2023 r. rozpoczęto 217629 inwestycji (o 5,4% mniej niż przed rokiem) o wartości kosztorysowej 74767,5 mln zł (niższej o 9,5% w porównaniu z 2022 r.). W województwie opolskim w badanym okresie na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 20,3% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji rozpoczętych, a w 2022 r. – 38,5%.

W 2023 r. najwięcej inwestycji w województwie opolskim rozpoczęto w przedsiębiorstwach zaklasyfikowanych do sekcji przetwórstwo przemysłowe – 62,3% ogółu (w 2022 r. – 65,1%).

W porównaniu z 2022 r. zwiększyła się wartość kosztorysowa inwestycji rozpoczętych m.in. w podmiotach prowadzących działalność w zakresie budownictwa (o 147,4%) oraz handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 119,5%). Spadek wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych notowano natomiast m.in. w opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (o 60,8%) oraz dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 46,6%).

6.3. Produkcja i usługi

6.3. Production and services

Rolnictwo

Agriculture

W 2023 r. w skali roku odnotowano zwiększenie powierzchni zasiewów, plonów oraz zbiorów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi. Plony buraków oraz rzepaku i rzepiku w relacji do poprzedniego roku były wyższe, natomiast ziemniaków niższe. W skali roku zwiększyła się powierzchnia uprawy ziemniaków, buraków cukrowych oraz rzepaku i rzepiku.

W 2023 r. w odniesieniu do 2022 r. zwiększyło się pogłowie bydła oraz trzody chlewnej, a zmniejszyło owiec.

W województwie opolskim w 2023 r. w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano wzrost skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, ziemniaków, mleka krowiego, a spadek żywca rzeźnego. W odniesieniu do 2022 r. wzrosły ceny skupu ziemniaków jadalnych oraz żywca rzeźnego wieprzowego i drobiowego, a spadły ceny skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych, żywca rzeźnego wołowego i mleka krowiego.

W 2022 r. w województwie opolskim, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano spadek (w cenach stałych) zarówno globalnej, końcowej, jak i towarowej produkcji rolniczej.

Powierzchnia upraw zbóż ogółem w 2023 r. wynosiła 332,6 tys. ha i wzrosła o 2,2% w porównaniu z 2022 r. (w kraju – spadła o 0,1%). Plony zbóż ogółem oszacowano na poziomie 70,9 dt/ha i były one wyższe o 9,6% w stosunku do 2022 r. (w kraju – o 0,8%). Zbiory zbóż ogółem w 2023 r. wzrosły o 11,9% w skali roku i wynosiły 2358,1 tys. t (w kraju – o 0,6%).

Powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2023 r. wynosiła 256,5 tys. ha i była wyższa o 0,6% w porównaniu z 2022 r. (w kraju – niższa o 1,0%). Województwo opolskie uzyskało najwyższe w kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, tj. na poziomie 65,7 dt/ha. Jednocześnie plony te były wyższe o 6,0% w porównaniu z 2022 r. (w kraju – niższe o 0,7%). W odniesieniu do średniej wydajności notowanej w kraju (45,6 dt/ha) plony wojewódzkie były o 44,1% wyższe. W 2023 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 1684,3 tys. t, tj. więcej o 6,5% niż przed rokiem (w kraju – mniej o 1,6%).

Powierzchnia upraw pszenicy ogółem w województwie opolskim w 2023 r. wynosiła 155,5 tys. ha i wzrosła o 0,4% w stosunku do 2022 r. W kraju powierzchnia pszenicy ogółem spadła o 2,7%. Plony pszenicy ogółem z 1 hektara wynosiły 71,2 dt i w odniesieniu do 2022 r. wzrosły o 4,7% (w kraju – o 0,7%). Zbiory pszenicy oszacowane na 1107,5 tys. t były o 5,2% większe niż przed rokiem (w kraju – mniejsze o 2,0%).

Powierzchnia zasiewów żyta w 2023 r. była większa o 19,8% niż w 2022 r. i wynosiła 9,8 tys. ha, a zbiory oszacowane na 45,5 tys. t. zwiększyły się o 29,3% (w kraju odpowiednio: o 9,9% i o 8,4%). Zebrane plony żyta były o 7,9% wyższe niż w 2022 r. (w kraju – niższe o 1,4%) i wynosiły 46,4 dt/ha.

Areał uprawy rzepaku i rzepiku w 2023 r. wynosił 80,6 tys. ha i zwiększył się o 3,8% w porównaniu z rokiem poprzednim (w kraju – o 2,3%). Plony osiągnęły poziom 36,2 dt/ha i były o 6,8% wyższe od średnich krajowych (33,9 dt/ha). Wydajność z 1 ha uprawy była wyższa o 3,4% w stosunku do 2022 r. (w kraju – o 0,3%). Zbiory rzepaku i rzepiku w województwie oszacowano na 292,1 tys. t, tj. więcej o 7,6% od notowanych w 2022 r., w kraju natomiast były wyższe o 2,5%. Województwo opolskie z udziałem 7,8% w zbiorach krajowych uplasowało się na 7 miejscu w kraju. Najwięcej rzepaku i rzepiku zebrano w województwie lubelskim (udział w kraju – 12,9%), natomiast najmniej w województwie małopolskim (1,4%).

Powierzchnia upraw ziemniaków w 2023 r. zwiększyła się w odniesieniu do roku wcześniejszego o 6,7% i wynosiła 5,2 tys. ha (w kraju – zmniejszyła się o 3,8%). Średnie plony kształtowały się na poziomie 273 dt/ha i były niższe o 7,8% od średnich krajowych (296 dt/ha). W odniesieniu do poziomu plonów uzyskanych w 2022 r. odnotowano spadek wydajności o 20,4% (w kraju – o 3,9%). W województwie opolskim zebrano 141,2 tys. t ziemniaków, tj. mniej o 15,1% niż w 2022 r. Podobna sytuacja była w kraju, gdzie zbiory ziemniaków w 2023 r. w stosunku do 2022 r. zmniejszyły się o 7,3%. Województwo opolskie stanowiąc 2,5% krajowej produkcji ziemniaków zajęło 10 miejsce wśród województw. Najwięcej ziemniaków zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 16,2%), natomiast najmniej w województwie lubuskim (0,9%).

W analizowanym roku powierzchnia uprawy buraków cukrowych wynosiła 14,8 tys. ha i była o 24,5% większa w porównaniu z 2022 r. W kraju odnotowano wzrost o 17,6% w stosunku do 2022 r. Plony buraków cukrowych wynosiły 729 dt/ha, tj. o 8,5% więcej niż rok wcześniej (w kraju – o 1,9%). W stosunku do średniej krajowej (650 dt/ha) uzyskane plony były o 12,2% wyższe. Produkcja buraków cukrowych w 2023 r. wynosiła 1078,9 tys. t i była o 35,2% wyższa niż w 2022 r. W kraju zbiory buraków cukrowych wzrosły o 19,7% w odniesieniu do 2022 r. Udział województwa opolskiego w krajowych zbiorach buraka cukrowego wynosił 6,4% i województwo zajęło 7 miejsce w kraju. Najwięcej buraków cukrowych zebrano w województwie wielkopolskim (udział w kraju 22,4%), a najmniej w podlaskim (0,1%).

Tablica 35. Plony wybranych ziemiopłodów rolnych

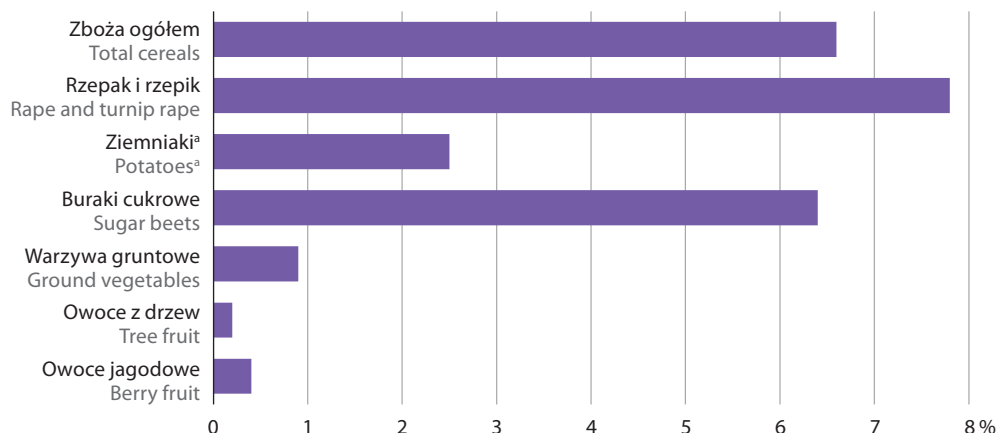
Table 35. Yields of selected agricultural crops

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	z 1 ha w dt per 1 hectare in decitonnes				
Zboża ogółem Total cereals	50,4	62,2	64,7	70,9	49,9
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi of which basic cereals with cereal mixtures	51,1	57,2	62,0	65,7	45,6
w tym: of which:					
pszenica wheat	58,4	62,2	68,0	71,2	53,8
żyto rye	40,8	45,1	43,0	46,4	35,5
jęczmień barley	43,8	54,3	56,6	60,8	44,9
pszenżyto triticale	44,0	51,6	53,4	58,7	44,8
Rzepak i rzepik Rape and turnip rape	31,4	31,5	35,0	36,2	33,9
Ziemniaki ^a Potatoes ^a	234	350	343	273	296
Buraki cukrowe Sugar beets	506	672	672	729	650

a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.
a Excluding kitchen gardens.

Wykres 56. Udział województwa w krajowej produkcji wybranych ziemiopłodów rolnych i ogrodnicych w 2023 r.

Chart 56. Share of voivodship in the country production of selected agricultural and horticultural crops in 2023

^a Bez uprawy w ogrodach przydomowych.
^a Excluding kitchen gardens.

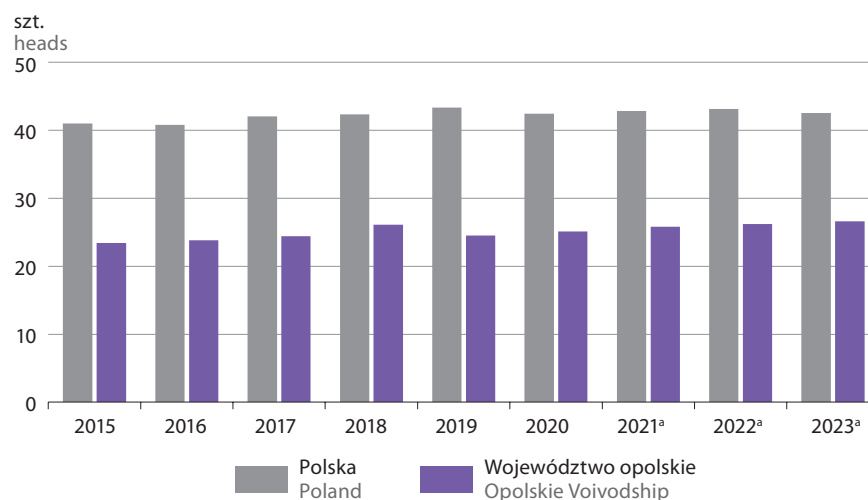
Według stanu w czerwcu 2023 r. pogłowie bydła w województwie opolskim liczyło 137,7 tys. szt., tj. 2,2% ogólnego pogłowia w kraju. Liczebność stada bydła w województwie opolskim zwiększyła się o 1,2% w stosunku do 2022 r., a w kraju zmniejszyła się o 1,3%.

Udział krów w pogłowie bydła w województwie w czerwcu 2023 r. ukształtował się na poziomie 31,1%, tj. o 0,5 p. proc. mniej niż w 2022 r. W stadzie krów dominujący udział (93,6%) miały krowy mleczne (w 2022 r. – 94,1%).

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2023 r. wyniosła 26,6 szt., w tym krów – 8,3 szt. (w kraju odpowiednio: 42,5 szt. i 14,5 szt.).

Wykres 57. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych Stan w dniu 1 czerwca

Chart 57. Cattle density per 100 hectares of agricultural land As of 1 June

^a Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

^a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks.

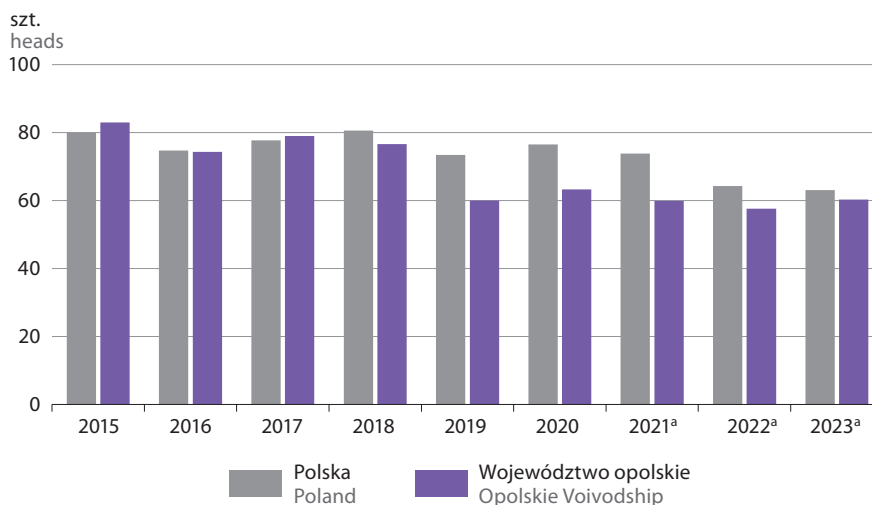
W czerwcu 2023 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie ukształtowało się na poziomie 312,4 tys. szt., co stanowiło 3,3% w ogólnokrajowym pogłowie świń. W odniesieniu do stanu odnotowanego w 2022 r. wielkość stada wzrosła o 4,7% (w kraju – spadła o 1,8%).

W województwie opolskim w 2023 r. stado loch na chów w porównaniu z 2022 r. zwiększyło się o 19,0% do poziomu 29,3 tys. szt., w tym pogłowie loch próśnych o 21,1% do 21,3 tys. szt.

W czerwcu 2023 r. obsada trzody chlewnej ogółem, w tym loch na chów, na 100 ha użytków rolnych wyniosła odpowiednio: 60,3 szt. i 5,6 szt. (w kraju: 63,1 szt. i 3,9 szt.).

**Wykres 58. Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych
Stan w dniu 1 czerwca**

Chart 58. Pigs density per 100 hectares of agricultural land
As of 1 June

^a Jako podstawę przeliczeń dla pogłowia zwierząt gospodarskich przyjęto dane na temat użytków rolnych według stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.

^a The data on agricultural land as of June 1, 2020 was used as the basis for the calculations for farm animal stocks.

Stado owiec w województwie opolskim w czerwcu 2023 r. liczyło 3,0 tys. szt. i stanowiło 1,1% pogłowia krajowego. Liczebność stada w porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się o 2,6%. W kraju pogłowie owiec zmniejszyło się o 4,1% w stosunku do 2022 r.

W czerwcu 2023 r. w strukturze stada owiec maciorki owcze (tj. samice, które miały już potomstwo i samice pokryte po raz pierwszy) stanowiły 39,4%, a ich udział w odniesieniu do 2022 r. zmniejszył się o 0,9 p. proc.

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w czerwcu 2023 r. ukształtowała się na poziomie 0,6 szt., przy średniej w kraju 1,9 szt.

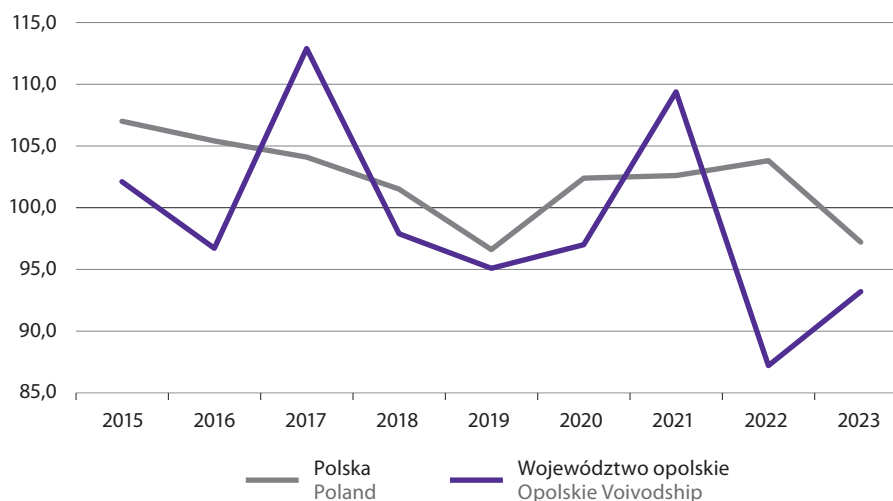
W 2023 r. w województwie opolskim na rynku rolnym skupiono 900,0 tys. t ziarna zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 8,5% skupu ogólnokrajowego. W stosunku do 2022 r. skup zbóż był wyższy o 30,1% (w kraju – o 24,1%). W województwie opolskim skupiono 721,2 tys. t pszenicy (9,5% skupu krajowego), tj. więcej o 35,1% w porównaniu z 2022 r. Skup jęczmienia wynosił 119,5 tys. t co stanowiło 12,7% skupu krajowego i był wyższy o 7,5% w stosunku do notowanego w 2022 r. Skup żyta w 2023 r. wynosił 16,4 tys. t (2,3% ogólnokrajowego skupu), a pszenżyta – 42,3 tys. t (3,5%). W odniesieniu do 2022 r. odnotowano wzrost zarówno skupu żyta (o 71,6%), jak i pszenżyta (o 17,8%).

Skup ziemniaków w analizowanym roku kształtował się na poziomie 59,4 tys. t i stanowił 3,3% skupu w kraju. W relacji do 2022 r. skup ziemniaków był wyższy o 29,3%, natomiast w kraju odnotowano wzrost o 8,9%.

W województwie opolskim w 2023 r. skupiono 115,1 tys. t żywca rzeźnego (w wadze żywej), czyli mniej o 6,8% niż przed rokiem (w kraju – o 2,8%). Żywiec rzeźny skupiony na terenie województwa stanowił 1,7% skupu ogólnokrajowego. Skup żywca wieprzowego wynosił 60,2 tys. t (2,6% skupu krajowego), tj. mniej o 11,5% w odniesieniu do 2022 r. (w kraju – o 1,0%). Skup żywca wołowego kształtował się na poziomie 5,3 tys. t (0,7% skupu krajowego) i był mniejszy o 17,4% w stosunku do 2022 r. (w kraju – o 3,7%). Żywca drobiowego skupiono 49,5 tys. t, tj. więcej o 1,1% w porównaniu z 2022 r. (w kraju – mniej o 3,8%). Skup żywca drobiowego w województwie stanowił 1,4% skupu krajowego.

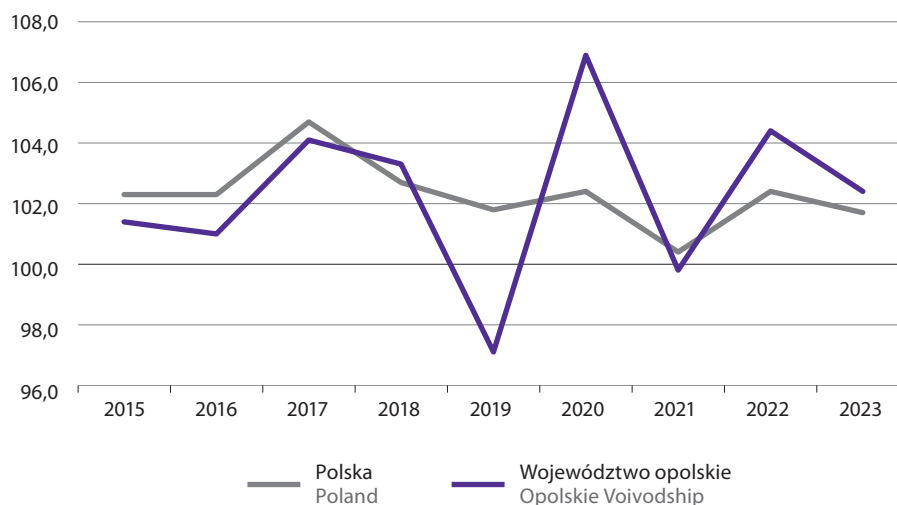
Wykres 59. Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem (w wadze żywej) Rok poprzedni=100

Chart 59. Indices of procurement of total animals for slaughter (in live weight)
Previous year=100

W 2023 r. skup mleka krowiego wynosił 297,5 mln l (2,4% ogółu mleka skupionego w kraju). W porównaniu ze skupem z roku poprzedniego skup mleka w województwie był większy o 2,4%, a w kraju o 1,7%.

Wykres 60. Dynamika skupu mleka
Rok poprzedni=100
 Chart 60. Indices of procurement of cows' milk
 Previous year=100

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

W województwie opolskim w 2023 r. średnia cena skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wynosiła 92,91 zł za 1 dt (w kraju – 94,62 zł) i była o 35,3% (w kraju – o 34,6%) niższa niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w omawianym roku wynosiła 95,82 zł za 1 dt (w kraju – 98,79 zł) i była niższa o 35,7% (w kraju – o 35,0%) od notowanej w 2022 r. Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 154,20 zł (w kraju – 134,91 zł/dt), czyli mniej o 17,1% niż w 2022 r. (w kraju – o 19,0%). W 2023 r. w województwie opolskim cena żyta w skupie kształtowała się na poziomie 67,85 zł za 1 dt (w kraju – 72,47 zł za dt), tj. niższym niż przed rokiem o 40,8% (w kraju – o 40,0%).

W województwie opolskim w 2023 r. średnia cena skupu ziemniaków jadalnych za 1 dt wynosiła 101,14 zł i była wyższa o 35,9% w porównaniu z 2022 r. (w kraju odpowiednio: 114,50 zł za 1 dt i wyższa o 26,7%). W obrocie targowiskowym cena ziemniaków jadalnych kształtowała się na poziomie 236,23 zł/dt (w kraju – 203,34 zł), tj. wyższym o 28,0% w stosunku do 2022 r. W kraju natomiast cena była wyższa o 28,5% w odniesieniu do 2022 r.

Cena skupu żywca wołowego (bez cieląt) w 2023 r. wynosiła 9,47 zł za kg (w kraju – 10,39 zł/kg), tj. spadła o 6,0% w stosunku do uzyskanej w poprzednim roku (w kraju – o 0,8%). Cena żywca wieprzowego w skupie osiągnęła wartość 8,44 zł za kg (w kraju – 8,34 zł za kg) i była wyższa o 27,3% w porównaniu z zanotowaną w 2022 r. (w kraju – o 23,9%). W 2023 r. cena skupu drobiu rzeźnego osiągnęła poziom 5,45 zł za kg (w kraju – 5,79 zł za kg) i była wyższa o 0,3% w stosunku do 2022 r. (w kraju – niższa o 6,1%).

Za 1 l mleka krowiego w 2023 r. płacono 2,09 zł (w kraju – 2,08 zł), tj. o 10,0% mniej niż przed rokiem (w kraju – o 10,1%).

W ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej w 2022 r. w województwie opolskim 70,1% przypadało na dominującą produkcję roślinną, natomiast pozostałe 29,9% stanowiła produkcja zwierzęca. W 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim (w cenach stałych 2021 r.) wartość produkcji globalnej spadła o 4,4%, o czym zadecydował spadek wartości produkcji zwierzęcej (o 12,8%), przy spadku produkcji roślinnej o 0,3%. Województwo opolskie w 2022 r. wytworzyło 2,9% krajowej globalnej produkcji rolniczej (udział produkcji roślinnej i zwierzęcej wynosił odpowiednio: 3,8% i 1,8%).

W 2022 r. z wartości końcowej produkcji rolniczej w województwie opolskim 61,5% stanowiła produkcja roślinna, natomiast na produkcję zwierzęcą przypadało 38,5%. Końcowa produkcja rolnicza w województwie w 2022 r. była o 6,5% niższa niż w roku poprzednim, na co wpływ miał spadek zarówno produkcji zwierzęcej (o 9,3%), jak i roślinnej (o 4,7%). Udział województwa w krajowej końcowej produkcji rolniczej wynosił 2,6% (produkcji roślinnej – 3,5% i zwierzęcej – 1,9%). Końcowa produkcja rolnicza w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych była o 25,0% niższa od średniej w kraju.

W towarowej produkcji rolniczej w 2022 r. wystąpił spadek produkcji ogółem o 12,7%, przy zmniejszeniu się wartości produkcji roślinnej o 13,7% i produkcji zwierzęcej o 11,4%. W 2022 r. udział województwa w ogólnokrajowej towarowej produkcji rolniczej ukształtował się na poziomie 2,5% (produkcja roślinna i zwierzęca stanowiły odpowiednio: 3,5% i 1,9%). Skup produktów rolnych zmniejszył się o 8,4%, a sprzedaż w obrocie targowiskowym o 39,3%. W strukturze towarowej produkcji rolniczej w 2022 r. udział produkcji roślinnej wynosił 57,4%.

Przemysł Industry

W 2022 r. w relacji do 2015 r. odnotowano wzrost zarówno produkcji sprzedanej przemysłu, przeciętnego zatrudnienia, jak i wydajności pracy, mierzonej wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego. W latach 2015–2022 produkcja sprzedana przemysłu przypadająca na 1 mieszkańca kształtowała się poniżej średniej krajowej. Według wstępnych danych w 2023 r. w województwie opolskim odnotowano spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym, podczas gdy rok wcześniej wystąpił jej wzrost. W porównaniu z rokiem poprzednim obniżeniu uległa również wydajność pracy. W analizowanym okresie nieznacznie zwiększyło się natomiast przeciętne zatrudnienie w przemyśle.

Dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: B – „Górnictwo i wydobywanie”, C – „Przetwórstwo przemysłowe”, D – „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz E – „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Dane o **wartości produkcji sprzedanej przemysłu** prezentuje się bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.

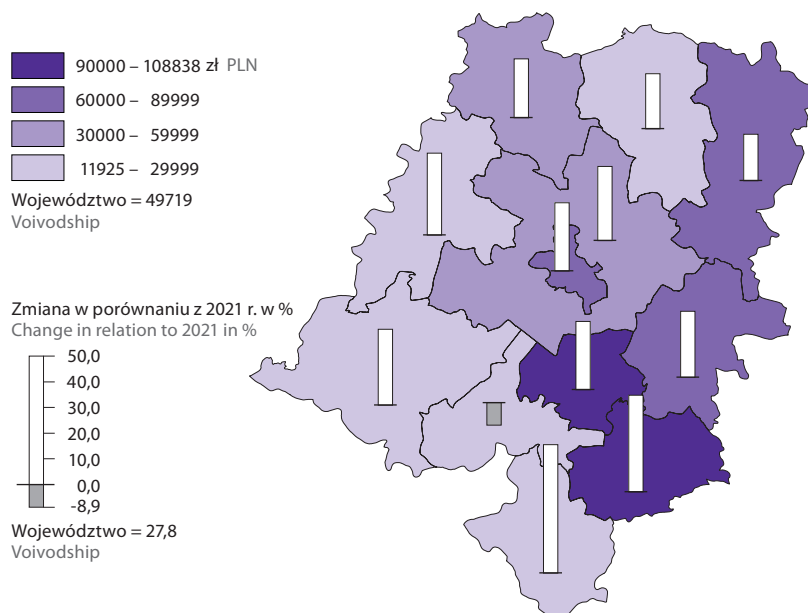
W pierwszej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób.

W województwie opolskim w 2022 r. w 863 podmiotach gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób produkcja sprzedana przemysłu osiągnęła wartość 46993,5 mln zł (w cenach bieżących), tj. wyższą (w cenach stałych) o 9,5% w porównaniu z 2021 r., a o 58,2% w relacji do 2015 r. Wzrost produkcji w skali roku obserwowano we wszystkich województwach (od 5,3% w wielkopolskim do 16,9% w zachodniopomorskim), z wyłączeniem pomorskiego (spadek o 2,7%). Udział produkcji sprzedanej przemysłu w województwie opolskim wynosił 2,0% produkcji krajowej i w relacji do 2021 r. spadł o 0,1 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. wzrósł o 0,1 p. proc. Wynik ten uplasował województwo opolskie na 13 pozycji w kraju. Najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) wypracowały przedsiębiorstwa w województwie mazowieckim (23,5% produkcji krajowej), natomiast najniższą – podmioty w województwie świętokrzyskim (1,9%).

W przekroju terytorialnym według powiatów w 2022 r. najwyższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) odnotowano w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (9517,9 mln zł, 20,3% produkcji wojewódzkiej). Drugie pod względem wartości produkcji było m. Opole (8666,8 mln zł, 18,4% produkcji wojewódzkiej). Najniższą wartość produkcji sprzedanej przemysłu obserwowano w powiatach: prudnickim (622,3 mln zł, 1,3% produkcji wojewódzkiej) i głubczyckim (749,2 mln zł, 1,6%). W ujęciu rocznym istotny wzrost udziału w produkcji sprzedanej przemysłu województwa wystąpił w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (z 18,9% do 20,3%). Znaczący spadek udziału odnotowano w powiatach: oleskim (z 9,8% do 9,1%) i prudnickim (z 1,9% do 1,3%). W przypadku pozostałych powiatów zmiany udziału nie przekraczały 0,2 p. proc.

Produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim przypadająca na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w 2022 r. wynosiła 49719 zł i wzrosła o 27,8% w porównaniu z rokiem poprzednim oraz o 121,9% w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 31,8% i o 105,2%). Omawiany wskaźnik w województwie stanowił 79,8% średniej krajowej (w 2021 r. i w 2015 r. odpowiednio: 82,3% i 73,8%). Biorąc pod uwagę wartość produkcji sprzedanej przemysłu przeliczoną na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) w poszczególnych województwach, to najwyższą odnotowano w województwie mazowieckim (100643 zł – 161,6% średniej krajowej), a najniższą – w lubelskim (29979 zł – 48,1%). Województwo opolskie w tym zestawieniu uplasowało się na 8 miejscu.

Mapa 42. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w 2022 r. (ceny bieżące)
Map 42. Sold production of industry per capita in 2022 (current prices)

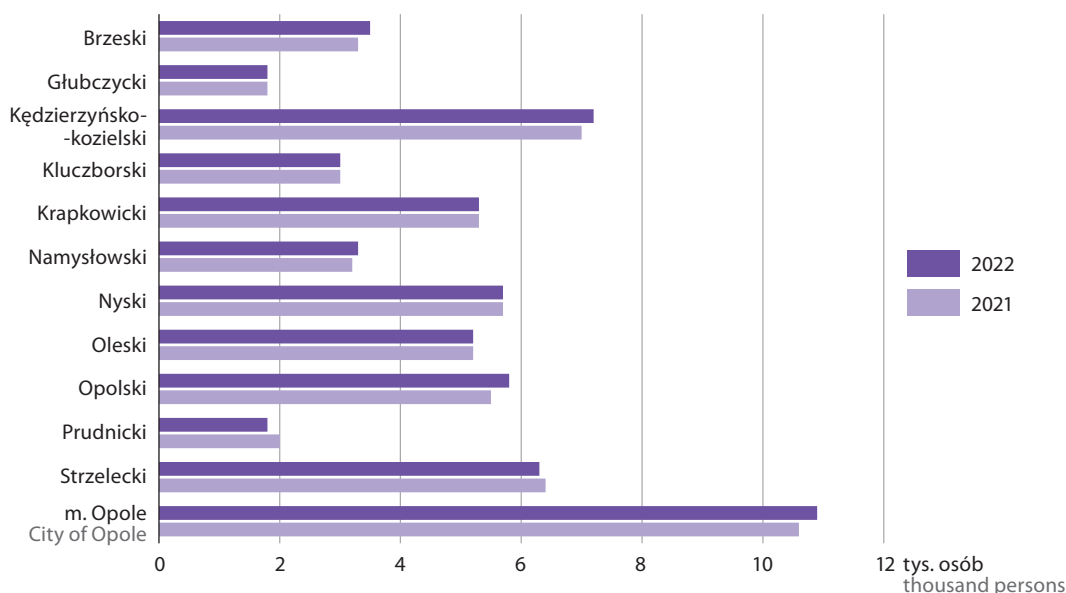

Analiza przestrzennego zróżnicowania produkcji sprzedanej przemysłu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według powiatów wykazała, że rozpiętość wartości wskaźnika (w cenach bieżących) wynosiła od 11925 zł (24,0% średniej wojewódzkiej) w powiecie prudnickim do 108838 zł (218,9%) w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim. Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca w relacji do 2021 r. wzrosła we wszystkich powiatach, z wyjątkiem prudnickiego (spadek o 8,9%). W największym stopniu omawiany wskaźnik wzrósł w powiatach: głubczyckim (o 50,0%), kędzierzyńsko-kozielskim (o 38,0%) i brzeskim (o 32,2%).

W 2022 r. w województwie opolskim w sekcjach grupujących przemysł przeciętnie zatrudnionych było 59,8 tys. osób, tj. więcej o 1,3% względem 2021 r. i o 11,9% w odniesieniu do 2015 r.

Ponad 10% udział przeciętnego zatrudnienia w przemyśle ogółem w województwie odnotowano w m. Opolu (18,3%) oraz w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (12,0%) i strzeleckim (10,6%). Najmniejszy udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle generowały podmioty z siedzibą w powiatach: prudnickim (2,9%), głubczyckim (3,0%) i kluczborskim (5,0%). Przeciętne zatrudnienie w skali roku zwiększyło się w siedmiu powiatach (od 0,2% w oleskim do 5,9% w opolskim), podczas gdy w pięciu z nich odnotowano spadek (od 0,1% w kluczborskim do 12,2% w prudnickim).

Wykres 61. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle
Chart 61. Average paid employment in industry

W 2022 r. wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną przemysłu na 1 zatrudnionego, wynosiła 786,3 tys. zł (w cenach bieżących) i zwiększyła się o 158,6 tys. zł w porównaniu z 2021 r., a o 367,2 tys. zł w relacji do 2015 r.

Najwyższą wydajność pracy w przemyśle uzyskały podmioty mające siedzibę w powiatach: kędzierzyńsko-kozielskim (1323,0 tys. zł), krapkowickim (1182,0 tys. zł) i oleskim (813,8 tys. zł). Względem 2021 r. omawiany wskaźnik wzrósł we wszystkich powiatach, w tym najbardziej w kędzierzyńsko-kozielskim (o 322,6 tys. zł), a najmniej – w prudnickim (o 8,3 tys. zł).

W drugiej części analizy dane o **produkcji sprzedanej przemysłu** oraz **przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych krótkookresowych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Według wstępnych danych w 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w województwie opolskim osiągnęła wartość 47787,7 mln zł (w cenach bieżących), co stanowiło 1,9% produkcji krajowej. Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) w porównaniu z 2022 r. kształtowała się na poziomie o 5,7% niższym (w kraju – o 1,5%) wobec wzrostu o 11,0% rok wcześniej (o 10,2%). W latach 2016–2021 spadek produkcji sprzedanej przemysłu w ujęciu rocznym (o 3,1%) obserwowano także w 2020 r.

W 2023 r. produkcja sprzedana przemysłu w skali roku obniżyła się w dziesięciu województwach, w tym najmocniej w: pomorskim (o 9,6%), zachodniopomorskim (o 7,6%) i warmińsko-mazurskim (o 6,7%). W województwie świętokrzyskim produkcja utrzymała się na poziomie roku poprzedniego. W pozostałych województwach obserwowano wzrost produkcji, w tym największy w dolnośląskim (o 5,2%).

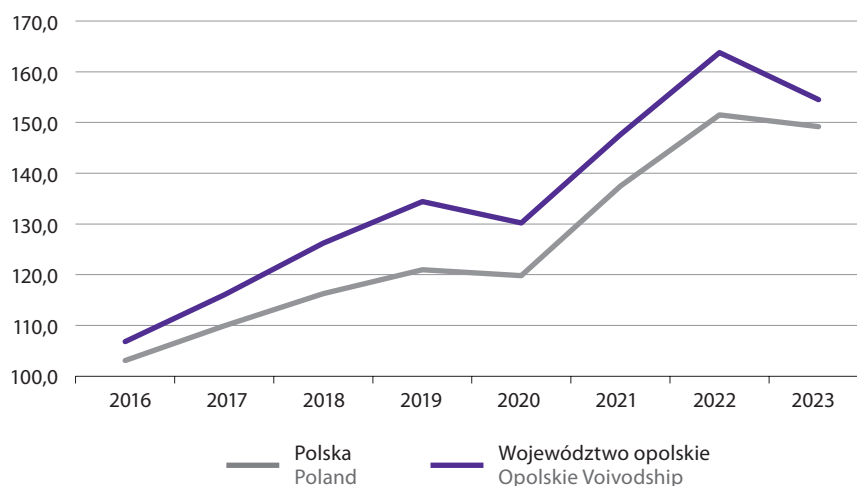
Niższą produkcję sprzedaną przemysłu w ujęciu rocznym odnotowano w kolejnych kwartalnych okresach narastających 2023 r.: w pierwszym kwartale – o 1,7%, w pierwszym półroczu – o 4,6% i w okresie trzech kwartałów – o 7,0%.

Tablica 36. Przemysł
Table 36. Industry

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące): Sold production of industry (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	23388,9	32247,2	50769,3	47787,7
Polska=100 Poland=100	2,0	2,1	2,0	1,9
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w % Share of sold production of manufacturing in sold production of industry (current prices) in %	95,1	95,1	95,8	94,6
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys. Average paid employment in industry in thousands	53,8	58,8	59,7	59,7

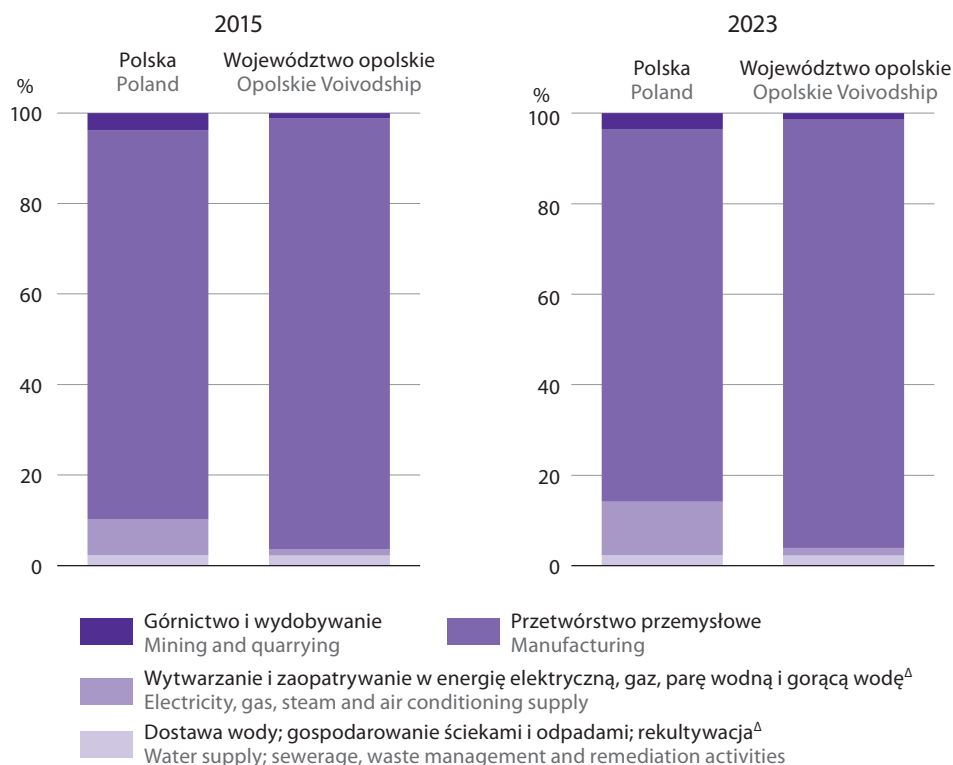
Wykres 62. Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe) 2015=100

Chart 62. Indices of sold production of industry (constant prices) 2015=100

Na ogólną wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) w 2023 r. w województwie opolskim złożyła się produkcja w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 45217,0 mln zł, dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja – 1070,5 mln zł, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 823,8 mln zł oraz górnictwo i wydobywanie – 676,5 mln zł. Wymienione sekcje stanowiły odpowiednio: 94,6%, 2,2%, 1,7% i 1,4% produkcji sprzedanej przemysłu ogółem. Spadek produkcji sprzedanej przemysłu ogółem (w cenach stałych) w 2023 r. w ujęciu rocznym wynikał głównie ze zmniejszenia o 6,1% produkcji sprzedanej w przetwórstwie przemysłowym, którego udział w produkcji przemysłowej w województwie był dominujący. W wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę produkcja utrzymała się na poziomie roku poprzedniego, a w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji oraz w górnictwie i wydobywaniu uległa zwiększeniu (odpowiednio: o 8,1% i o 0,1%). W odniesieniu do 2022 r. w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem zmniejszył się udział przetwórstwa przemysłowego (o 1,2 p. proc.), przy jednoczesnym zwiększeniu się udziału wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji (po 0,4 p. proc.), a także górnictwa i wydobywania (o 0,3 p. proc.).

Wykres 63. Produkcja sprzedana przemysłu według sekcji PKD (ceny bieżące)
Chart 63. Sold production of industry by PKD sections (current prices)

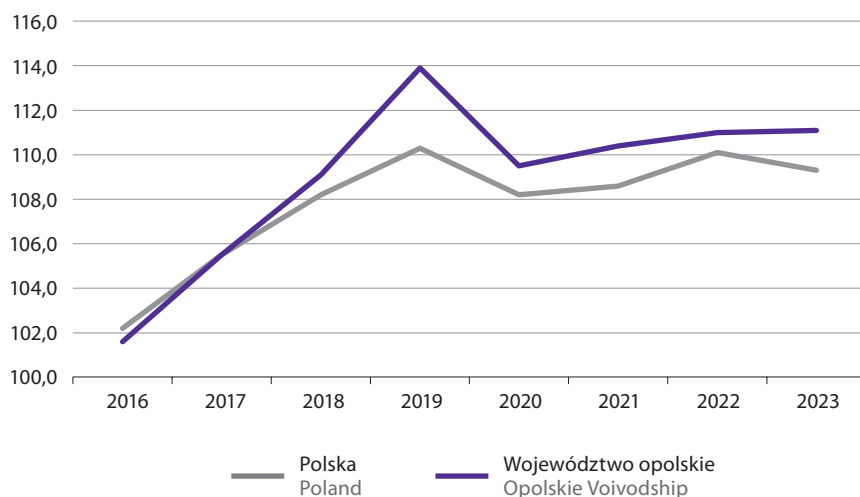
W 2023 r. spadek produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w skali roku wystąpił w szesnastu działach przemysłu (spośród dwudziestu ośmiu występujących w województwie), w tym w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 39,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 14,6%) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 7,2%). Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu odnotowano m.in. w produkcji: pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 19,9%), maszyn i urządzeń (o 6,7%) oraz artykułów spożywczych (o 5,5%).

Spośród działów przetwórstwa przemysłowego największy udział w produkcji sprzedanej przemysłu miała produkcja: artykułów spożywczych (16,5%), wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (11,6%), wyrobów z metali (10,5%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (9,6%) oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (9,3%). W odniesieniu do 2022 r. w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu zwiększył się udział przede wszystkim produkcji: artykułów spożywczych (o 2,9 p. proc.), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 2,0 p. proc.) oraz wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 0,9 p. proc.). Spadek udziału odnotowano m.in. w produkcji: chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 6,6 p. proc.), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,8 p. proc.) oraz metali (o 0,5 p. proc.).

W 2023 r. w województwie opolskim spadkowi produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku towarzyszył niewielki wzrost przeciętnego zatrudnienia (o 0,1% wobec spadku o 0,7% w kraju). Poza województwem opolskim, przeciętne zatrudnienie zwiększyło się w czterech województwach, w tym w największym stopniu w zachodniopomorskim (o 0,4%). W województwie pomorskim przeciętne zatrudnienie utrzymało się na poziomie roku poprzedniego. W pozostałych województwach wystąpił spadek przeciętnego zatrudnienia, w tym największy w lubuskim (o 3,6%).

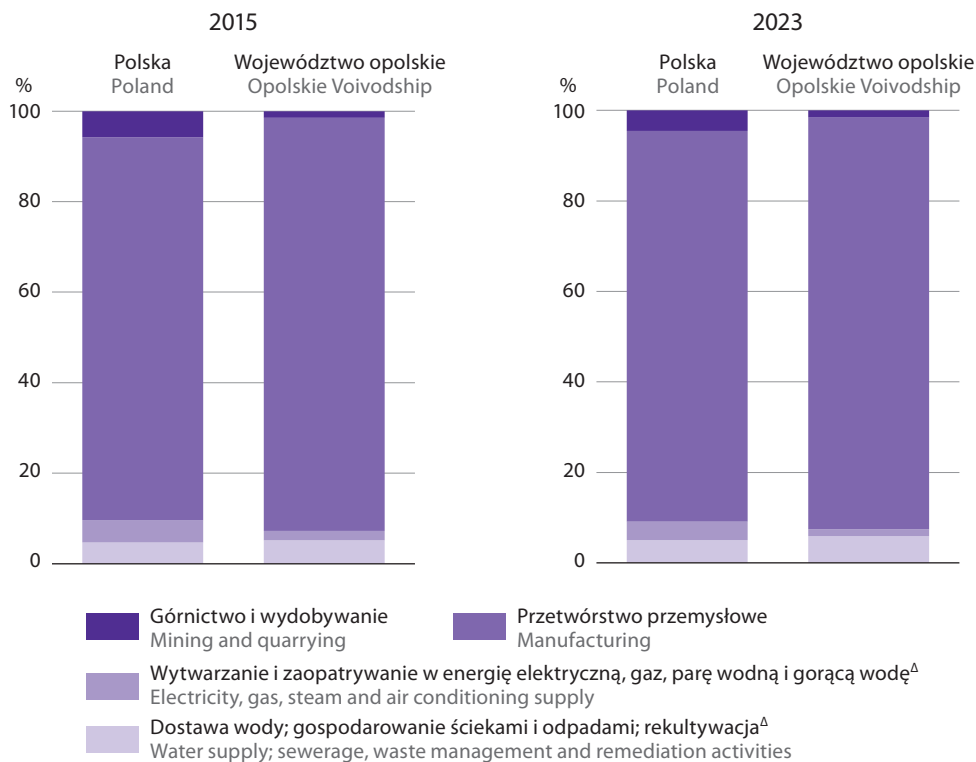
Wykres 64. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle 2015=100

Chart 64. Indices of average paid employment in industry 2015=100

Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie opolskim w 2023 r. kształtowało się na poziomie 59,7 tys. osób (2,2% przeciętnego zatrudnienia w kraju). W jego strukturze największy udział odnotowano w przetwórstwie przemysłowym (91,1%, tj. o 0,1 p. proc. więcej niż w 2022 r.). W omawianej sekcji przeciętne zatrudnienie w 2023 r. wynosiło 54,3 tys. osób i w ujęciu rocznym zwiększyło się o 0,1%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji przeciętne zatrudnienie osiągnęło poziom 3,5 tys. osób (o 1,3% więcej niż w 2022 r.) i stanowiło 5,9% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle (w 2022 r. – 5,8%). W górnictwie i wydobywaniu zatrudnienie wynosiło 1,0 tys. osób i względem roku poprzedniego wzrosło o 5,0%, a jego udział w przeciętnym zatrudnieniu w przemyśle utrzymał się na tym samym poziomie (1,6%). Najmniejszy odsetek przeciętnego zatrudnienia odnotowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (1,5% wobec 1,7% w 2022 r.). Przeciętne zatrudnienie w tej sekcji wynosiło 0,9 tys. osób i w relacji do 2022 r. spadło o 13,0%.

Wykres 65. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle według sekcji PKD
 Chart 65. Average paid employment in industry by PKD sections

Wydajność pracy w przemyśle w 2023 r. wynosiła 800,7 tys. zł (w cenach bieżących) i spadła (w cenach stałych) o 5,7% w porównaniu z rokiem poprzednim (w 2022 r. wzrost o 10,4%). Wśród sekcji przemysłu najwyższą wydajność była w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 949,0 tys. zł (wzrost względem 2022 r. o 15,0%), a najniższa – w dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji – 306,2 tys. zł (o 7,0%). W kraju wydajność pracy w przemyśle w skali roku była o 0,8% niższa (w 2022 r. wyższa o 8,7%).

Budownictwo Construction

W 2023 r. w województwie opolskim zarówno w stosunku do 2022 r., jak i 2015 r. odnotowano wzrost produkcji sprzedanej budownictwa oraz produkcji budowlano-montażowej. W porównaniu z obydwooma okresami wystąpił wzrost wydajności pracy w budownictwie, przy spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2023 r. liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym, mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz mieszkań oddanych do użytkowania spadła w porównaniu z rokiem poprzednim, ale wzrosła w stosunku do 2015 r. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania była mniejsza niż w 2022 r., jak i w 2015 r.

Dane zarówno o **produkcji sprzedanej budownictwa**, jak i **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

W województwie opolskim w 2023 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) osiągnęła poziom 8311,5 mln zł (wobec 7627,7 mln zł przed rokiem) i zwiększyła się o 9,0% w porównaniu z 2022 r., a o 159,6% w stosunku do 2015 r. (w kraju – odpowiednio: o 6,4% i o 129,4%). Udział produkcji sprzedanej budownictwa w województwie opolskim wyniósł 2,0% produkcji krajowej i wzrósł o 0,2 p. proc. w stosunku do 2015 r. Pod tym względem województwo uplasowało się na 13 miejscu w kraju (w 2015 r. – na 14). Najwyższy udział w produkcji krajowej miały jednostki z województwa mazowieckiego, a najniższy z lubuskiego.

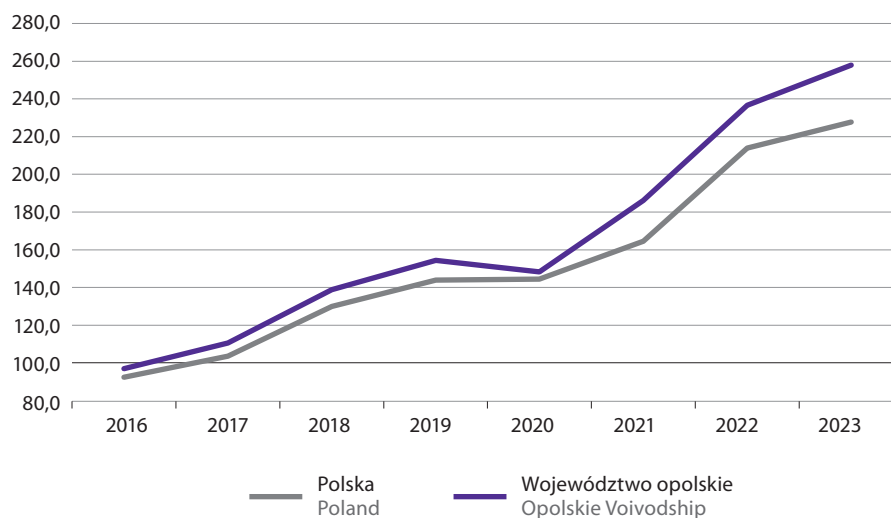
Dane o **produkcji sprzedanej budownictwa** dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”.

Tablica 37. Budownictwo
Table 37. Construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące): Sold production of construction (current prices):				
w milionach złotych in million PLN	3208,8	4799,3	7627,7	8311,5
Polska=100 Poland=100	1,8	1,8	1,9	2,0
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w % Share of construction and assembly production in sold production of construction (current prices) in %	43,4	39,2	23,4	24,1
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys. Average paid employment in construction in thousands	7,5	7,0	7,6	7,2

Wykres 66. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) 2015=100

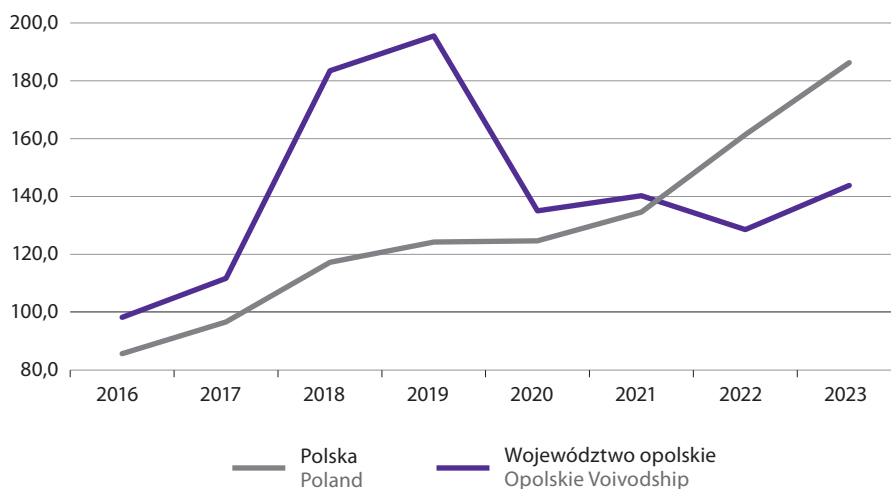
Chart 66. Indices of sold production of construction (current prices) 2015=100

Dane o **sprzedaży produkcji budowlano-montażowej** dotyczą robót zrealizowanych na terenie kraju, wykonanych siłami własnymi (tj. bez podwykonawców) na rzecz zleceniodawców przez podmioty budowlane zaliczane zgodnie z PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”. Obejmują roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów.

Wykres 67. Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) 2015=100

Chart 67. Indices of construction and assembly production (current prices) 2015=100

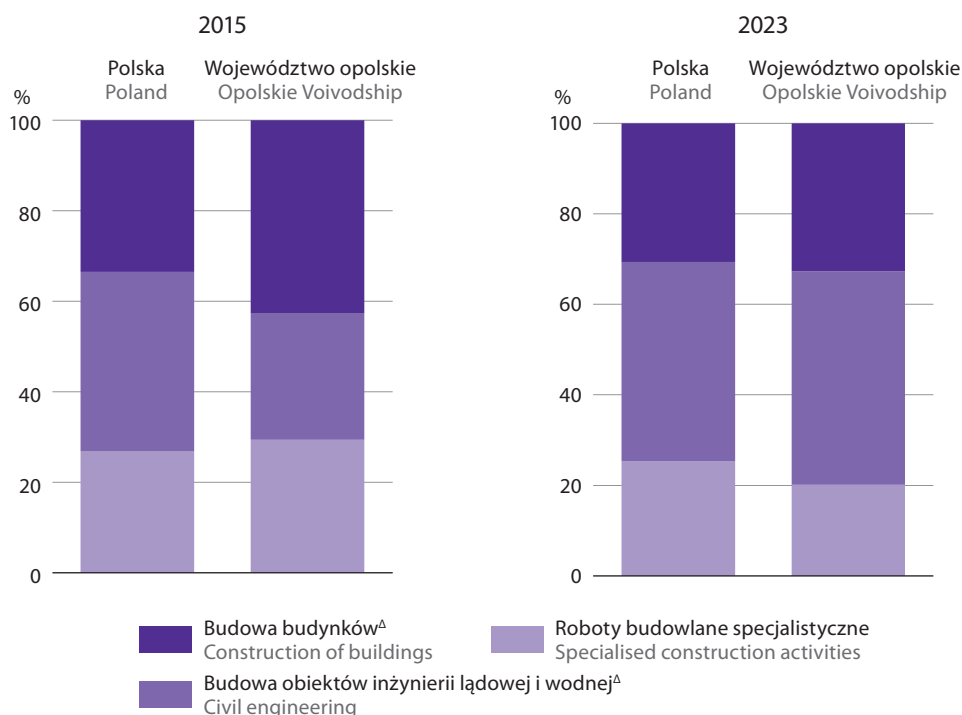
Produkcja budowlano-montażowa w 2023 r. wynosiła 2001,0 mln zł (wobec 1788,1 mln zł przed rokiem) i wzrosła o 11,9% w odniesieniu do 2022 r., a o 43,8% w stosunku do odnotowanej w 2015 r. W kraju wartość produkcji budowlano-montażowej w analizowanym okresie była wyższa odpowiednio: o 15,4% i o 86,3%.

W województwie opolskim produkcja budowlano-montażowa stanowiła 24,1% przychodów ogółem osiągniętych przez jednostki w sekcji budownictwo. Pod względem wartości produkcji budowlano-montażowej województwo opolskie zajmowało 15 lokatę w kraju, a wskaźnik dynamiki w odniesieniu do 2015 r. kształtował się na 13 miejscu. Najwyższą wartość produkcji budowlano-montażowej odnotowano w województwie mazowieckim, a najniższą w lubuskim.

W 2023 r. w porównaniu z 2022 r. wzrost produkcji budowlano-montażowej odnotowano w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 87,4% (w stosunku do 2015 r. – o 142,5%), natomiast spadek w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności było wznoszenie budynków o 23,3% (w odniesieniu do 2015 r. – wzrost o 10,4%) oraz w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi o 6,8% (w stosunku do 2015 r. – o 2,0%).

W strukturze produkcji budowlano-montażowej w 2023 r., w porównaniu zarówno z 2022 r., jak i 2015 r. zwiększył się udział w podmiotach specjalizujących się w budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (odpowiednio: o 19,0 p. proc. i o 19,2 p. proc. do 47,2%). Spadek w odniesieniu do 2022 r., jak i w porównaniu z 2015 r. nastąpił w jednostkach, których podstawowym rodzajem działalności było wznoszenie budynków (odpowiednio: o 15,0 p. proc. i o 9,9 p. proc. do 32,7%) oraz w podmiotach zajmujących się głównie robotami budowlanymi specjalistycznymi (odpowiednio: o 4,0 p. proc. i o 9,3 p. proc. do 20,1%).

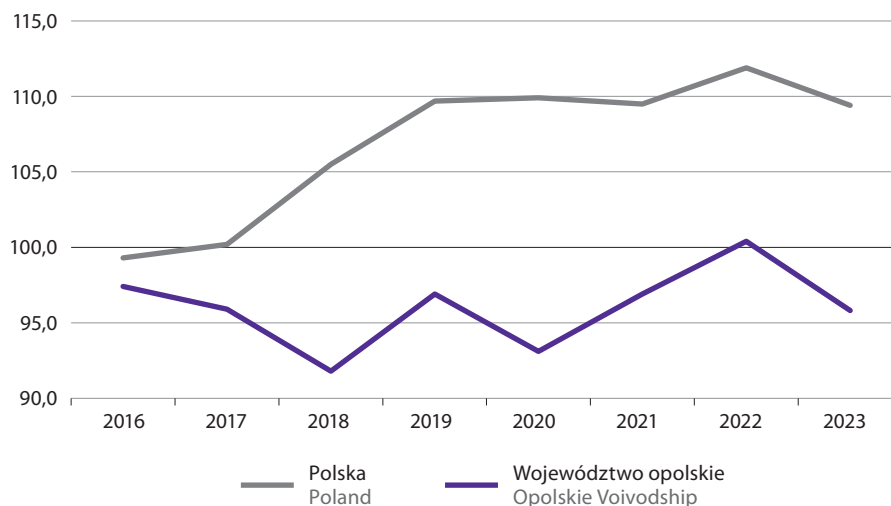
Wykres 68. Produkcja budowlano-montażowa według działów PKD (ceny bieżące)
Chart 68. Construction and assembly production by PKD divisions (current prices)

W województwie opolskim przeciętne zatrudnienie w budownictwie w 2023 r. wynosiło 7,2 tys. osób i spadło o 4,6% w porównaniu z 2022 r. oraz o 4,2% w stosunku do 2015 r., (w kraju odpowiednio: spadło o 2,2% i wzrosło o 9,4%).

Wykres 69. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie 2015=100

Chart 69. Indices of average paid employment in construction 2015=100

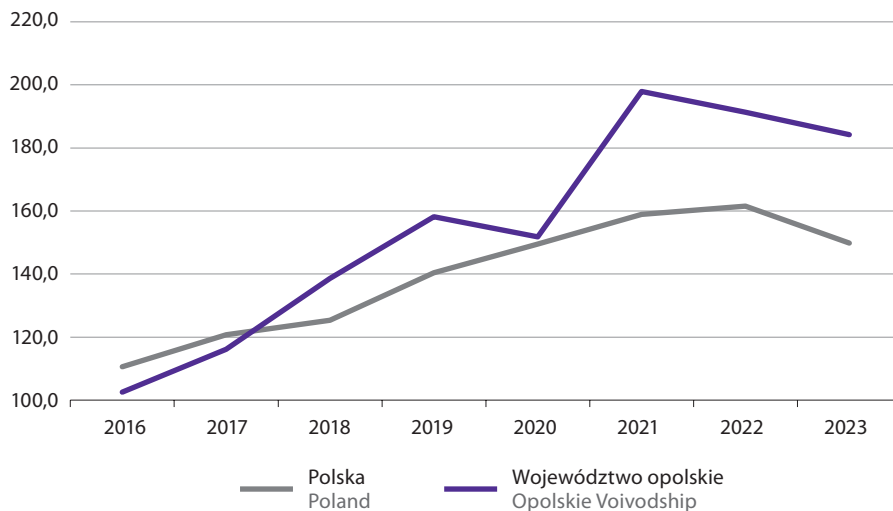

W 2023 r. wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w cenach bieżących kształtowała się na poziomie 1151,5 tys. zł i była wyższa o 14,2% w porównaniu z 2022 r. i o 170,7% w odniesieniu do 2015 r.

W 2023 r. w województwie opolskim według wstępnych danych oddano do użytkowania 3173 mieszkania, tj. o 3,7% mniej w porównaniu z liczbą mieszkań oddanych rok wcześniej, a o 84,2% więcej niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 7,2% i o 49,8%). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych w województwie w 2023 r. wynosiła 326,1 tys. m² i była o 6,7% mniejsza niż w 2022 r., a o 44,7% większa niż w 2015 r.

Wykres 70. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania 2015=100

Chart 70. Indices of the number of dwellings completed 2015=100

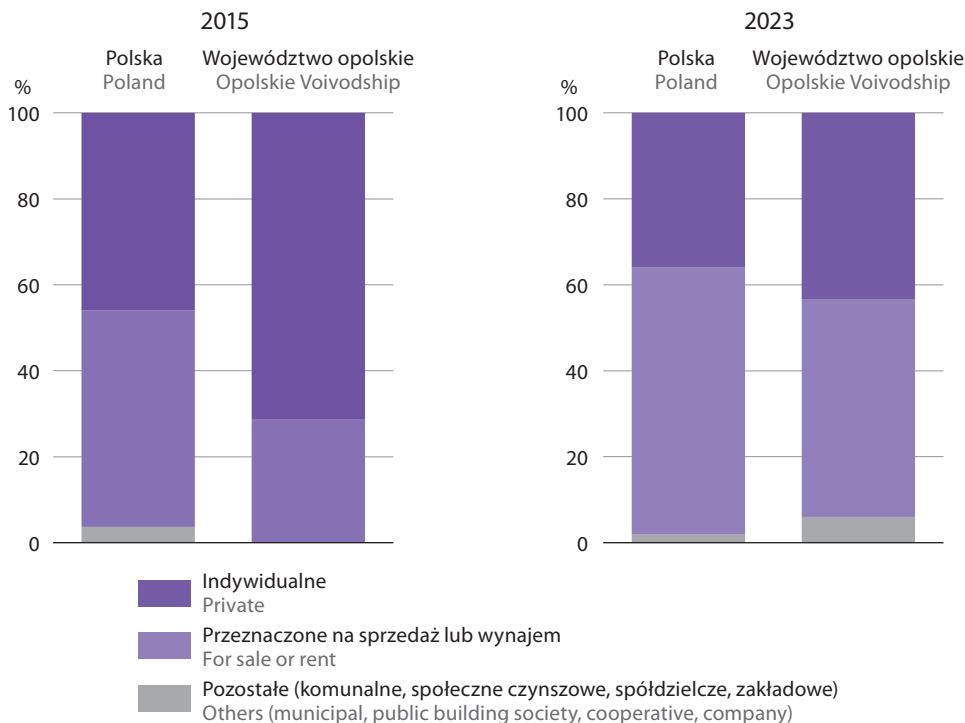

Tablica 38. Budownictwo mieszkaniowe
Table 38. Residential construction

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności Dwellings completed per 1000 population	1,7	2,7	3,5	3,4	5,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ² Average useful floor area of a dwelling completed in m ²	130,8	115,2	106,0	102,8	89,9
Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1000 ludności Dwellings for which permits were granted or which were registered with a construction project per 1000 population	1,8	4,1	4,5	3,5	6,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności Dwellings started per 1000 population	1,6	3,4	3,5	2,8	5,0

W województwie opolskim w 2023 r. w strukturze mieszkań według form budownictwa, ponad połowę (50,7%) mieszkań oddanych do użytkowania stanowiły mieszkania powstałe z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem. Mieszkania wybudowane przez inwestorów indywidualnych stanowiły 43,3% nowo oddanych mieszkań, społeczne czynszowe – 5,0%, komunalne – 0,9%, a spółdzielcze – 0,1%. W 2023 r. nie oddano do użytkowania nowych mieszkań zakładowych. W porównaniu z 2022 r. zmniejszył się udział mieszkań realizowanych w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem o 3,1 p. proc. (w stosunku do 2015 r. – wzrost o 22,1 p. proc.) oraz mieszkań budownictwa indywidualnego o 2,9 p. proc. (w odniesieniu do 2015 r. – spadek o 27,9 p. proc.).

Wykres 71. Mieszkania oddane do użytkowania według form budownictwa
Chart 71. Dwellings completed by forms of construction

W 2023 r., w stosunku do 2022 r. spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie indywidualnym oraz przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (odpowiednio: o 9,7% i o 9,2%).

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

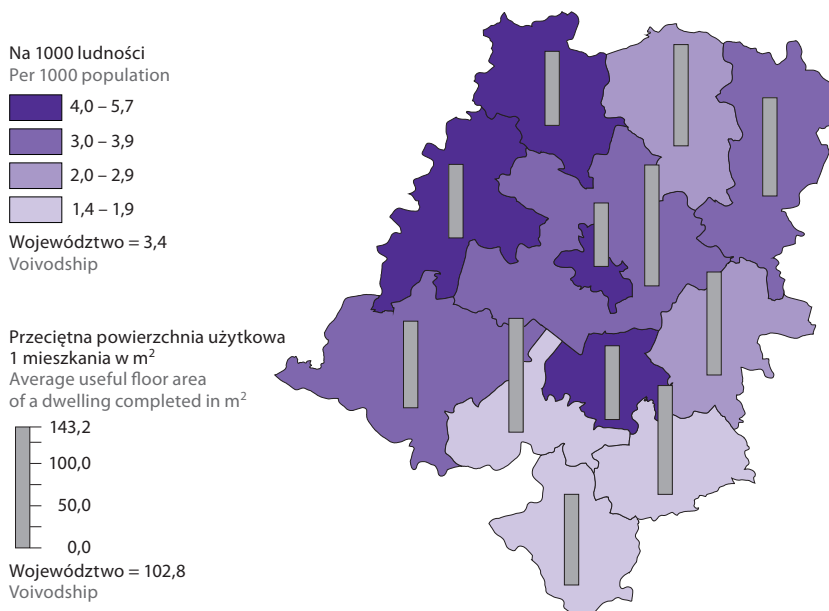
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w województwie opolskim w 2023 r. wynosiła 102,8 m² (w kraju – 89,9 m²) i zmniejszyła się o 3,2 m² w stosunku do 2022 r., a o 28,0 m² w odniesieniu do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 2,4 m² i o 9,9 m²). Największe mieszkania wybudowali inwestorzy indywidualni. Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania w budownictwie indywidualnym wynosiła 152,8 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przekazanego do użytkowania w miastach województwa wynosiła 81,7 m², a w miastach w kraju 70,0 m². Mieszkanie oddane do użytkowania na wsi miało przeciętnie – 135,1 m², a w kraju było to 125,0 m².

W województwie opolskim na 1 mieszkanie oddane do użytkowania w 2023 r. przypadało 4,2 izby (w 2015 r. – 5,0), a w kraju wskaźnik ten wynosił 3,8 (w 2015 r. – 4,1). Największą przeciętną liczbę izb odnotowano w budownictwie indywidualnym – 5,6, natomiast w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem było to 3,2. W 2023 r. w miastach województwa opolskiego wskaźnik przeciętnej liczby izb wynosił 3,6 i był o 0,5 większy niż w kraju. Na wsi oddano do użytkowania mieszkania mające przeciętnie 5,2 izby, w kraju było to 5,0 izb.

Wszystkie mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r. w województwie opolskim były wyposażone w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne, tj. wodociąg, kanalizację oraz centralne ogrzewanie. Wodociąg z podłączeniem do czynnej sieci posiadało 85,4% mieszkań przekazanych do eksploatacji. Wyposażenie w kanalizację z odprowadzeniem do sieci odnotowano w 78,5% mieszkań oddanych do użytkowania, a w centralne ogrzewanie z sieci – 22,4% mieszkań. Odsetek mieszkań wyposażonych w gaz z sieci w 2023 r. w województwie opolskim wynosił 41,2%, a wyposażenie w ciepłą wodę dostarczaną z elektrociepłowni, ciepłowni lub kotłowni osiedlowej posiadało 23,8% mieszkań oddanych do użytkowania.

Mapa 43. Mieszkania oddane do użytkowania w 2023 r.

Map 43. Dwellings completed in 2023

Wskaźnik nasilenia budownictwa mieszkaniowego, wyrażony liczbą mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności, w 2023 r. wynosił w województwie opolskim 3,4, mniej o 0,1 pkt niż rok wcześniej (w 2015 r. – 1,7). W kraju wskaźnik ten osiągnął poziom 5,9, tj. mniej o 0,4 pkt niż w 2022 r. i więcej o 2,1 pkt w porównaniu z 2015 r.

Wśród powiatów województwa opolskiego najwięcej mieszkań w przeliczeniu na 1000 ludności oddano do użytkowania w 2023 r. w m. Opolu (5,7) oraz w powiecie namysłowskim (4,7), natomiast najmniej w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (1,4) oraz głubczyckim (1,5).

W 2023 r. w województwie opolskim największe mieszkania oddano do użytku w powiecie opolskim (przeciętna powierzchnia użytkowa – 143,2 m²) i prudnickim (135,7 m²), a najmniejsze w m. Opolu (76,3 m²) oraz w powiecie brzeskim (87,9 m²).

W województwie opolskim w 2023 r. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na budowę 3317 mieszkań, co stanowiło 1,4% ich liczby w kraju. Liczba mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym w porównaniu z 2022 r. spadła o 21,9%, a wzrosła o 87,1% w porównaniu z 2015 r., (w kraju odpowiednio: o 18,9% i o 27,9%).

W 2023 r. inwestorzy budujący z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem uzyskali pozwolenia na wybudowanie lub dokonali zgłoszenia z projektem budowlanym na 1358 lokali mieszkalnych i realizowali oni 40,9% ogółu mieszkań. W budownictwie indywidualnym wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym na 1266 mieszkań, tj. 38,2% ogółu mieszkań. Pozostałe mieszkania, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem, będą realizowane w społecznej czynszowej – 572 mieszkania i komunalnej formie budownictwa – 121 (odpowiednio: 17,2% i 3,6% ogółu mieszkań).

W siedmiu powiatach województwa opolskiego w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. miał miejsce spadek liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia z projektem budowlanym. Największy spadek w porównaniu z 2022 r. odnotowano w m. Opolu (o 76,9%), natomiast największy wzrost wystąpił w powiecie głubczyckim (o 98,1%).

W 2023 r. w województwie opolskim rozpoczęto budowę 2602 mieszkania. Stanowiło to 1,4% liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto w kraju. W porównaniu z 2022 r. liczba rozpoczętych budów spadła o 20,9%, natomiast w stosunku do 2015 r. wzrosła o 61,3% (w kraju odpowiednio: o 5,6% i o 12,3%). Największą liczbę mieszkań, których budowę rozpoczęto zanotowano w budownictwie na sprzedaż lub wynajem – 1381 oraz indywidualnym – 1212, a pozostałe realizowane były w budownictwie komunalnym – 9.

W przekroju powiatowym, w porównaniu z 2022 r. w większości powiatów wystąpił spadek liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto, w tym największy odnotowano w powiecie brzeskim (o 56,8%) oraz oleskim (o 48,5%). Wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto wystąpił w czterech powiatach: głubczyckim (o 100,0%), kędzierzyńsko-kozielskim (o 37,4%), opolskim (o 8,1%) i krapkowickim (o 4,8%).

Rynek wewnętrzny

Internal market

W województwie opolskim w 2023 r. sprzedaż detaliczna oraz sprzedaż hurtowa zarówno w jednostkach handlowych, jak i w hurtowych uległa zmniejszeniu w porównaniu z 2022 r., a wzrosła w stosunku do 2015 r.

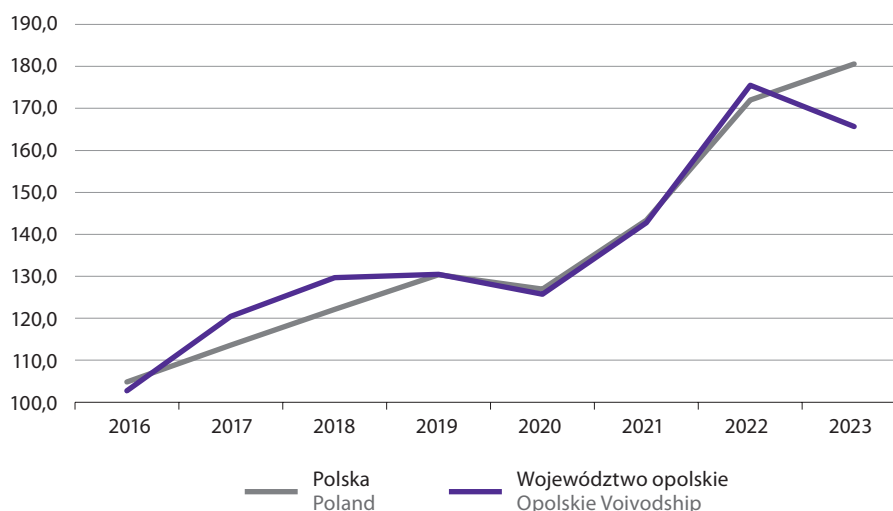
Dane zarówno o **sprzedaży detalicznej**, jak i **hurtowej** dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób; opracowane zostały na podstawie danych pozyskiwanych z miesięcznych meldunków o działalności gospodarczej DG-1.

Sprzedaż detaliczna (w cenach bieżących) zrealizowana przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2023 r. w województwie opolskim uległa zmniejszeniu w odniesieniu do poprzedniego roku o 5,6% (w 2022 r. – wzrost o 22,8%). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się na poziomie o 5,0% wyższym niż w roku poprzednim (w 2022 r. – o 19,9%). W siedmiu województwach wystąpił spadek sprzedaży detalicznej w stosunku do 2022 r., a największym charakteryzowało się województwo lubuskie (o 17,1%). W dziewięciu województwach odnotowano wzrost sprzedaży detalicznej od 1,3% w dolnośląskim do 13,9% w podlaskim. W odniesieniu do 2015 r. sprzedaż detaliczna wzrosła o 65,6%, natomiast w kraju zwiększyła się o 80,5%.

Dane o **sprzedaży detalicznej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż towarów własnych i komisowych (nowych i używanych), dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny) w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców.

Wykres 72. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) 2015=100

Chart 72. Indices of retail sales of goods (current prices) 2015=100

Tablica 39. Dynamika sprzedaży detalicznej towarów^a (ceny bieżące)
Table 39. Indices of retail sales of goods^a (current prices)

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2022	2023	2023 Polska Poland
	rok poprzedni=100 previous year=100				
Ogółem Total	101,4	96,4	122,8	94,4	105,0
w tym: of which:					
Pojazdy samochodowe, motocykle, części Motor vehicles, motorcycles, parts	120,0	86,9	54,6	77,0	111,3
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe Solid, liquid and gaseous fuels	87,0	97,7	200,9	71,0	89,1
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe Food, beverages and tobacco products	101,2	109,6	122,4	91,2	110,8
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach Other retail sale in non-specialised stores	82,2	117,7	.	.	.
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny Pharmaceuticals, cosmetics, orthopaedic equipment	114,7	122,8	117,0	114,0	110,3
Tekstylnia, odzież, obuwie Textiles, clothing, footwear	92,6	44,1	.	.	102,6
Meble, RTV, AGD Furniture, radio, TV and household appliances	103,8	89,6	121,3	226,7	95,1
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach Newspapers, books, other sale in specialised stores	127,8	113,7	163,9	73,2	92,2
Pozostałe Others	80,2	84,3	182,2	101,2	100,5

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym stanem organizacyjnym. Kształowanie się dynamiki sprzedaży detalicznej wynika m.in. ze zmiany zarówno przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa, jak i zmian organizacyjnych.

a Enterprises were grouped on the basis of the Polish Classification of Activities (PKD 2007), and a given enterprise is included in a specific category by predominating kind of activity and according to its present organisational status. The retail sales index results, inter alia, from a change in both the predominating kind of activity of the enterprise and in its organisation.

W województwie opolskim w 2023 r. wśród grup o znaczącym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem (powyżej 10%) spadek w ujęciu rocznym zaobserwowano w przedsiębiorstwach z grup: paliwa stałe, ciekłe i gazowe (o 29,0%) oraz żywność, napoje i wyroby tytoniowe (o 8,8%). Wyższy poziom sprzedaży niż notowany w 2022 r. uzyskano natomiast w jednostkach z grupy: meble, rtv, agd (o 126,7%) oraz „pozostałe” (o 1,2%).

Najwyższy udział w sprzedaży detalicznej ogółem w 2023 r. w województwie miały przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż żywności, napojów i wyrobów tytoniowych (22,2% wobec 23,0% w 2022 r.). Kolejne pod względem udziału wielkości przypadają na przedsiębiorstwa zgrupowane w kategoriach: „pozostałe” (20,2% wobec 18,8%) oraz paliwa stałe, ciekłe i gazowe (14,9% wobec 19,8%).

Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** (łącznie z podatkiem VAT) obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych lub użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstw handlowych zaliczanych do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w województwie opolskim w 2023 r. była niższa o 5,1% niż przed rokiem (w 2022 r. – wyższa o 5,0%), w tym o 5,7% w przedsiębiorstwach hurtowych (w 2022 r. – wyższa o 2,4%). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku uległa zmniejszeniu o 18,1% (w 2022 r. – wzrosła o 35,9%), w tym wśród przedsiębiorstw hurtowych o 24,7% (w 2022 r. – wzrost o 39,3%). W trzynastu województwach odnotowano zmniejszenie sprzedaży hurtowej w przedsiębiorstwach handlowych w stosunku do 2022 r., w tym największe w małopolskim (o 44,2%). Wzrost natomiast wystąpił w województwie lubuskim (o 5,9%), lubelskim (o 3,9%) oraz zachodniopomorskim (o 3,8%). W odniesieniu do 2015 r. sprzedaż hurtowa w przedsiębiorstwach handlowych wzrosła o 220,1% (w kraju – o 100,6%), natomiast w przedsiębiorstwach hurtowych zwiększyła się o 225,2% (w kraju – o 75,6%).

W województwie opolskim największy spadek sprzedaży hurtowej w ujęciu rocznym odnotowano w grupie wyroby włókiennicze, odzież i obuwie (o 60,3%), a w dalszej kolejności półprodukty i odpady pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 12,3%). Wzrost natomiast wystąpił m.in. w grupie sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, sprzętu i dodatkowego wyposażenia (o 56,5%) oraz sprzedaż realizowana na zlecenie (o 35,9%).

Transport

W województwie opolskim w 2022 r. zarówno długość dróg publicznych o twardej nawierzchni, jak i wskaźnik gęstości tych dróg spadł względem 2021 r., a wzrósł w porównaniu z 2015 r.

W stosunku do roku poprzedniego, jak i 2015 r. zwiększyła się długość dróg rowerowych.

W zakresie krajowej regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r. odnotowano wzrost zarówno liczby linii, jak i ich długości w porównaniu z poprzednim rokiem, jak i 2015 r. Taborem komunikacji miejskiej w 2022 r. przewieziono więcej pasażerów niż w 2021 r., ale mniej niż w 2015 r. Długość eksploatowanej w województwie opolskim sieci kolejowej nie zmieniła się w stosunku do 2021 r., natomiast wzrosła w porównaniu z 2015 r.

Drogi publiczne to drogi zaliczone na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 645) do jednej z kategorii dróg, z których może korzystać każdy, zgodnie z ich przeznaczeniem. Ze względu na funkcje w sieci drogowej, dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe oraz drogi gminne.

Rozwój sieci transportowej wpływa na rozwój przemysłu i miast, jak również warunkuje przemieszczanie towarów oraz ludności na każdym poziomie podziału terytorialnego.

W 2022 r. w województwie opolskim długość dróg publicznych ogółem wyniosła 10487,7 km i zmniejszyła się o 0,8% względem 2021 r., a uległa zwiększeniu o 0,1% w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 0,5% i o 1,9%). Długość dróg publicznych o nawierzchni twardej wyniosła 8699,5 km (co stanowiło 82,9% ogólnej długości dróg) i w porównaniu z 2021 r. była mniejsza o 0,5%, a większa o 3,6% niż w 2015 r. (w kraju wzrosła odpowiednio: o 0,6% i o 9,1%).

**Tablica 40. Drogi publiczne według rodzajów nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

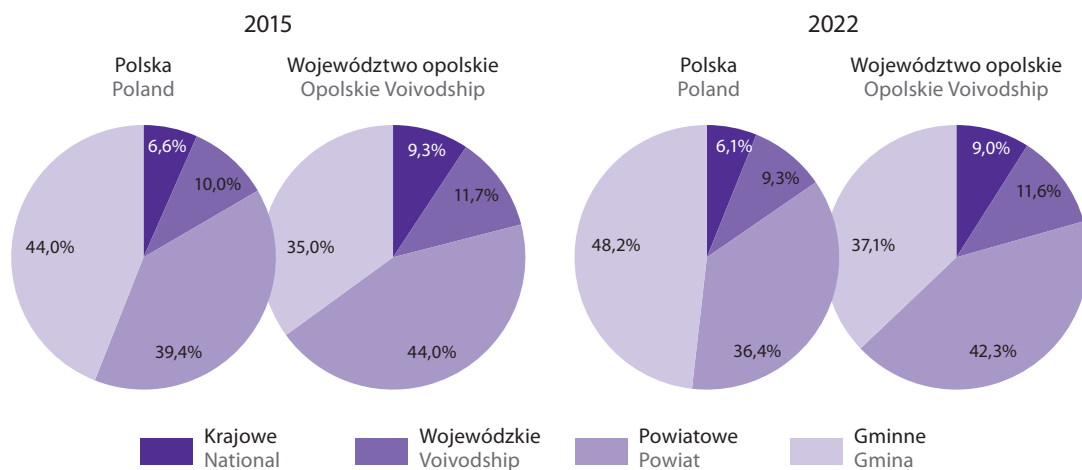
Table 40. Public roads by types of surface
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	10481,8	10406,3	10568,1	10487,7
o nawierzchni twardej hard surface	8399,6	8521,8	8739,5	8699,5
w tym ulepszonej of which improved	7853,3	8011,0	8216,5	8225,4
o nawierzchni gruntowej unsurfaced	2082,2	1884,5	1828,6	1788,2

Biorąc pod uwagę funkcje dróg w 2022 r. drogi krajowe o nawierzchni twardej liczyły w województwie 781,3 km (tj. 9,0% ogólnej liczby dróg o tym typie nawierzchni), drogi wojewódzkie – 1008,3 km (11,6%), powiatowe – 3682,7 km (42,3%), a gminne – 3227,2 km (37,1%).

**Wykres 73. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Chart 73. Hard surface public roads
As of 31 December

Na koniec 2022 r. autostrady stanowiły 11,3% dróg krajowych o nawierzchni twardej w województwie. Długość autostrad wyniosła 88,1 km i zarówno w stosunku do 2021 r., jak i 2015 r. nie uległa zmianie. Dróg ekspresowych w województwie opolskim nie odnotowano. W 2022 r. autostrady stanowiły 4,9% tego rodzaju dróg w kraju. Na 1000 km² powierzchni przypadało 9,4 km autostrad (w kraju – 5,8 km).

Wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni twardej (wrażający długość dróg o nawierzchni twardej na 100 km²) w 2022 r. w województwie wyniósł 92,4 km na 100 km² (w kraju – 101,5 km) wobec 92,9 km w 2021 r. (w kraju – 100,9 km) oraz 89,2 km w 2015 r. (w kraju – 93,0 km). Wartość omawianego wskaźnika była mocno zróżnicowana wśród województw i wahała się od 60,4 km na 100 km² w warmińsko-mazurskim do 177,6 km na 100 km² w śląskim. Województwo opolskie pod tym względem uplasowało się na 11 miejscu.

**Tablica 41. Drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 41. Hard surface public roads
As of 31 December

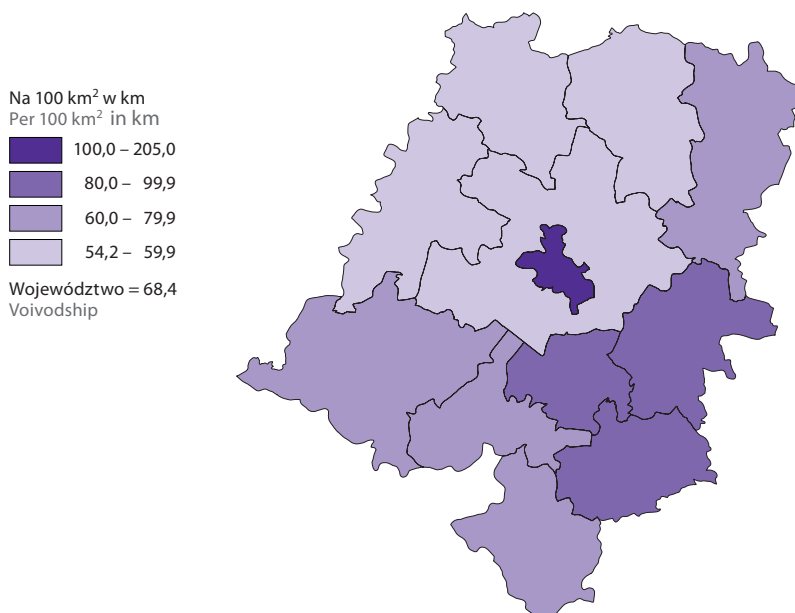
Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Ogółem w km Total in km	8399,6	8521,8	8739,5	8699,5
na 100 km ² per 100 km ²	89,2	90,5	92,9	92,4
W tym o nawierzchni ulepszonej Of which with improved surface	7853,3	8011,0	8216,5	8225,4
w tym: of which:				
ekspresowe expressways	–	–	–	–
autostrady motorways	88,1	88,1	88,1	88,1

W 2022 r. na 100 km² powierzchni województwa przypadało 8,3 km dróg krajowych, 10,7 km dróg wojewódzkich oraz 73,4 km dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni. W relacji do 2021 r. spadła gęstość dróg gminnych i powiatowych o 0,5 km, a dróg wojewódzkich wzrosła o 0,1 km, natomiast gęstość dróg krajowych nie uległa zmianie. W porównaniu natomiast z 2015 r. uległa zwiększeniu na 100 km² sieć dróg wojewódzkich o 0,2 km, a gminnych i powiatowych o 2,9 km.

Gęstość dróg gminnych i powiatowych o nawierzchni twardej ulepszonej była zróżnicowana terytorialnie. W 2022 r. największą długością tych dróg w przeliczeniu na 100 km² cechowało się w województwie opolskim m. Opole z wynikiem (205,0 km), a najmniejszą powiat namysłowski (54,2 km).

**Mapa 44. Drogi gminne i powiatowe o nawierzchni twardej ulepszonej w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 44. Improved hard surface gmina and powiat roads in 2022
As of 31 December

Łączna długość dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej w 2022 r. wyniosła 1788,2 km i była mniejsza o 2,2% w porównaniu z 2021 r., a o 14,1 % niż w 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 3,7% i o 14,5%). Udział tych dróg wyniósł w województwie 20,6% i zmniejszył się zarówno w porównaniu z poprzednim rokiem (o 0,2 p. proc.), jak i 2015 r. (o 3,3 p. proc.), natomiast w kraju ukształtował się na poziomie – 29,1%, tj. mniej odpowiednio: o 0,9 p. proc. i o 5,6 p. proc. Na 100 km² powierzchni województwa w 2022 r. przypadało średnio 19,0 km dróg powiatowych i gminnych o nawierzchni gruntowej (w 2021 r. – 19,4 km; w 2015 r.– 22,1 km). Najwyższy wskaźnik odnotowano w powiecie nyskim – 54,3 km na 100 km², a najniższy w kluczborskim – 3,3 km na 100 km².

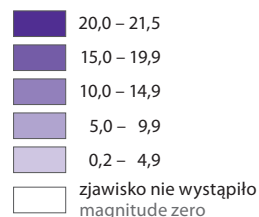
Łączna długość dróg rowerowych w 2022 r. w województwie opolskim wyniosła 641,5 km. W porównaniu z 2021 r. ich długość wzrosła o 59,2 km, tj. o 10,2%, a o 335,2 km, tj. o 109,4% w stosunku do 2015 r. Najwięcej dróg rowerowych znajdowało się powiecie opolskim – 115,8 km, natomiast najmniej w głubczyckim – 7,6 km. W porównaniu z 2015 r. najwyższy wzrost długości ścieżek rowerowych odnotowano w powiecie namysłowskim (ponad 6-krotny).

W województwie opolskim w 2022 r. na 100 km² przypadało 6,8 km dróg rowerowych, tj. o 0,6 km więcej niż w poprzednim roku oraz o 3,5 km w porównaniu z 2015 r. W kraju wskaźnik ten wyniósł 6,3 km i wzrósł odpowiednio: o 0,4 km i o 2,8 km. Największą długością dróg rowerowych w przeliczeniu na 100 km² charakteryzowało się m. Opole (75,4 km), a najmniejszą powiat głubczycki (1,1 km).

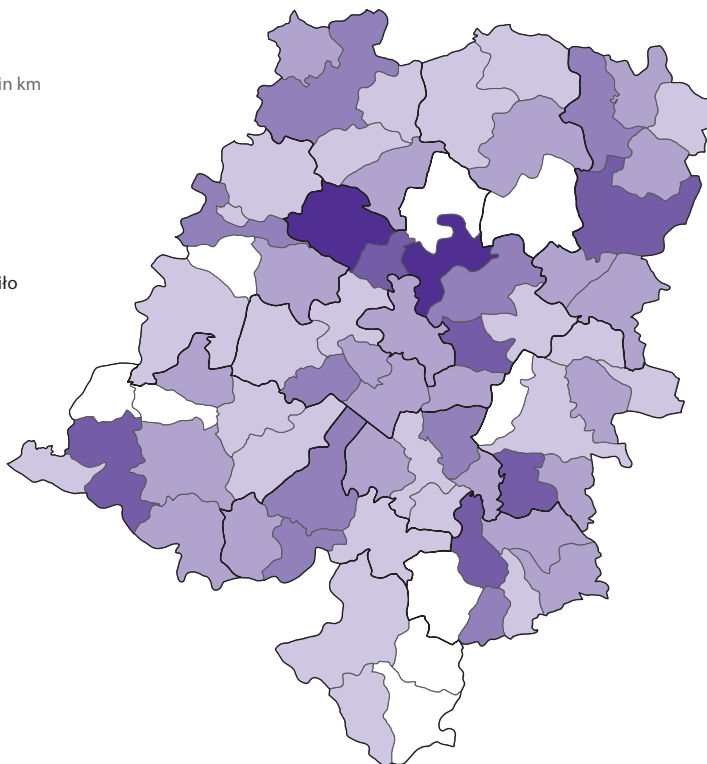
**Mapa 45. Drogi rowerowe w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 45. Bike lanes in 2022
As of 31 December

Na 10 tys. ludności w km
Per 10 thousand population in km

Województwo = 6,8
Voivodship

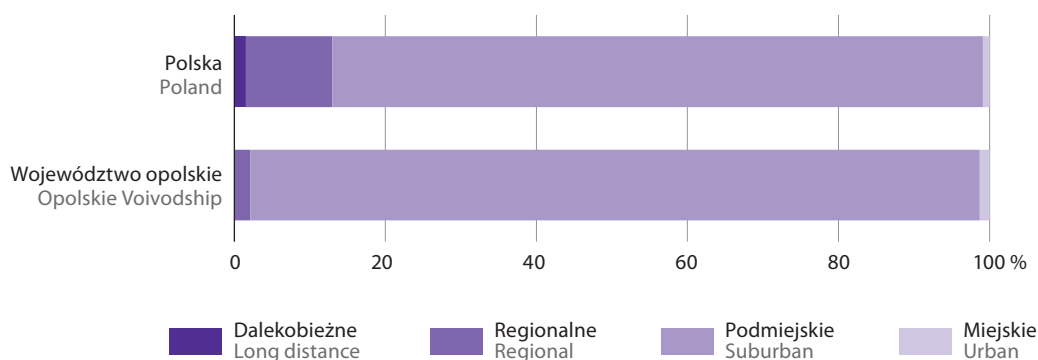

Biorąc pod uwagę długość dróg rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, w 2022 r. w województwie opolskim przypadało 6,8 km dróg rowerowych, tj. więcej o 0,7 km niż w 2021 r. i o 3,7 km w stosunku do 2015 r. (w kraju odpowiednio: 5,2 km oraz więcej o 0,3 km i o 2,4 km). Najdłuższe ścieżki rowerowe przypadające na 10 tys. ludności, znajdowały się w gminie Popielów (21,5 km) i Łubniany (20,6 km), najkrótsze natomiast w gminach: Walce (0,2 km) oraz Korfantów (0,4 km). W porównaniu z 2015 r., największy wzrost analizowanego wskaźnika zanotowała gmina Łubniany, gdzie długość ścieżek rowerowych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców wzrosła o 20,6 km.

W 2022 r. regularną komunikację autobusową (bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej) w województwie opolskim prowadzono na 522 liniach krajowych o łącznej długości 14,5 tys. km. W odniesieniu do 2021 r. liczba linii uległa zwiększeniu o 2,0%, a o 26,7% w porównaniu z 2015 r., natomiast długość linii zwiększyła się odpowiednio: o 1,4% i o 8,4%. W kraju względem 2021 r., jak i 2015 r. odnotowano spadek zarówno liczby linii odpowiednio: o 0,5% i o 36,6%, jak i ich długości odpowiednio: o 1,1% i o 47,7%. W ogólnej liczbie linii krajowych 96,6% stanowiły linie podmiejskie o łącznej długości 13,5 tys. km. Ponadto w województwie opolskim w 2022 r. w ramach regularnej komunikacji autobusowej czynnych było 14 linii międzynarodowych o długości 28,1 tys. km. Względem roku 2021 zarówno ich liczebność, jak i długość nie zmieniły się, a w porównaniu z 2015 r. zmniejszyły się odpowiednio: o 33,3% oraz o 23,9%. W kraju w analizowanym okresie liczba obsługiwanych linii międzynarodowych wzrosła o 8,7%, a w porównaniu z 2015 r. nie zmieniła się, natomiast zarówno w odniesieniu do 2021 r., jak i 2015 r. zmniejszyła się ich długość odpowiednio: o 7,9% oraz o 31,7%. W 2022 r. transportem samochodowym zarobkowym zostało przewiezionych łącznie 8,9 mln pasażerów, tj. o 22,5% więcej niż w 2021 r., a o 22,0% mniej w stosunku do 2015 r. Średnia odległość przewozu 1 pasażera w komunikacji krajowej wyniosła 25,7 km, a w komunikacji międzynarodowej 1979,7 km.

Wykres 74. Krajowe linie regularnej komunikacji autobusowej w 2022 r. Stan w dniu 31 grudnia

Chart 74. National lines of scheduled bus transport in 2022
As of 31 December

Transport miejski w 2022 r. w województwie opolskim obsługiwany był na 777 km linii autobusowych, których długość względem 2021 r. zmniejszyła się o 0,6% i o 12,2% w porównaniu z 2015 r. Tabor komunikacji miejskiej liczył w województwie 179 autobusów (w tym 140 stanowiły jednostki przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami), które dysponowały łącznie 17,7 tys. miejsc (w tym 78,3% dla osób z niepełnosprawnościami). W porównaniu zarówno z 2021 r. i 2015 r. wzrosła liczba autobusów odpowiednio: o 3,5% i 6,5%, jak i liczba miejsc odpowiednio: o 2,4% i o 9,0%.

W 2022 r. w województwie opolskim z komunikacji miejskiej skorzystało 23,5 mln pasażerów, tj. o 57,9% więcej niż w 2021 r., a mniej o 7,7% w stosunku do 2015 r. Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 25 przewozów pasażerskich komunikacją miejską wobec 16 w 2021 r. i 25 w 2015 r.

**Tablica 42. Komunikacja miejska^a
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 42. Urban transport^a
As of 31 December

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Długość linii komunikacji miejskiej ogółem w km Total length of urban transport lines in km	692	776	782	777
w tym linii autobusowych of which bus lines	692	776	782	777
Tabor autobusowy komunikacji miejskiej Urban transport buses stock	168	173	173	179
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	128	132	132	140
Liczba miejsc w autobusach Number of seats in buses	16248	17290	17290	17710
w tym przystosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami of which adapted to carry people with disabilities	12728	13241	13241	13863
Przewozy pasażerów w mln (w ciągu roku) Transport of passengers in millions (during the year)	25,4	16,1	14,9	23,5
Przewozy pasażerskie na 1 mieszkańca (w ciągu roku) Passenger transport per capita (during the year)	25,4	16,8	15,6	24,9

^a Dane obejmują przedsiębiorstwa i zakłady komunikacji miejskiej o liczbie pracujących 10 i więcej osób.
Data concern entities and urban transport enterprises employing 10 and more persons.

Długość linii kolejowych eksploatowanych w 2022 r. na terenie województwa opolskiego wyniosła 784 km i w porównaniu z 2021 r. nie zmieniła się, a w stosunku do 2015 r. wzrosła o 4,7% (w kraju wzrosła odpowiednio: o 0,4% i o 0,8%). Gęstość sieci kolejowych eksploatowanych w przeliczeniu na 100 km² powierzchni w 2022 r. wyniosła w województwie 8,3 km, podobnie jak przed rokiem i 8,0 km w 2015 r. W kraju omawiany miernik osiągał niższe wartości, tj. 6,2 km.

W układzie województw w 2022 r. najbardziej korzystnym poziomem gęstości sieci kolejowej wyróżniało się śląskie z wynikiem 15,1 km na 100 km² powierzchni, natomiast najmniej podlaskie (3,8 km), a opolskie zajmowało 3 lokatę.

Energia

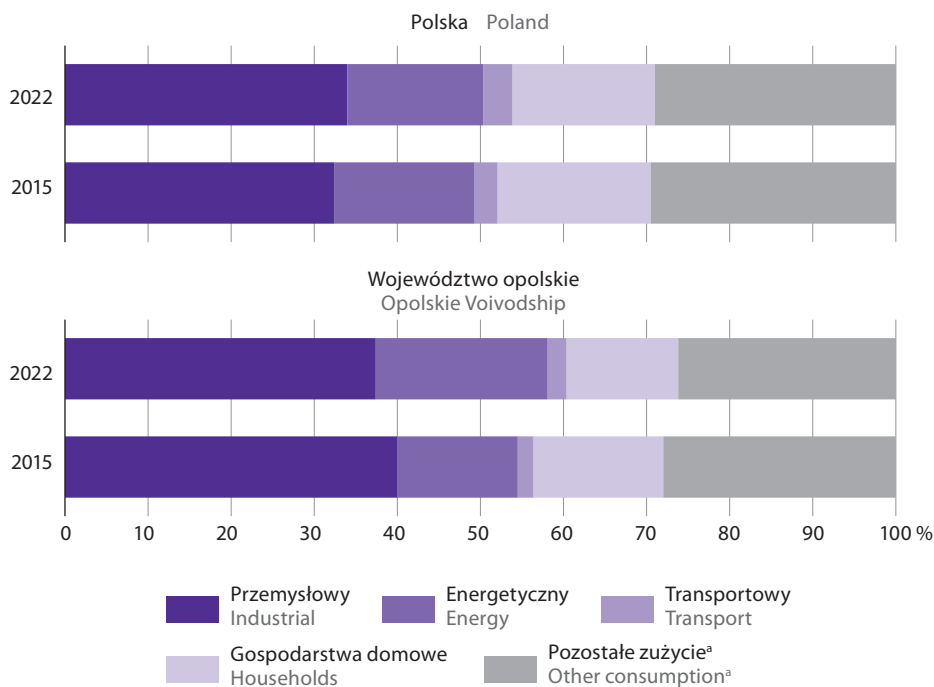
Energy

W 2022 r. w województwie opolskim w odniesieniu do roku poprzedniego oraz 2015 r. zwiększeniu uległa zarówno moc zainstalowana, jak i moc osiągalna przez elektrownie. W porównaniu z 2021 r. odnotowano spadek poziomu wyprodukowanej energii, natomiast wzrost względem 2015 r. W stosunku do 2021 r. i 2015 r. odnotowano wzrost liczby odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych. Średnie zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. zmniejszyło się w relacji do roku poprzedniego, a zwiększyło się w porównaniu z 2015 r.

W 2022 r. zainstalowana moc w elektrowniach działających w województwie opolskim wyniosła 4277,8 MW (w kraju – 60422,7 MW) i w odniesieniu do 2021 r. zwiększyła się o 2,7% (w kraju – o 7,9%), natomiast o 115,6% (w kraju – o 49,8%) w stosunku do 2015 r. Poziom osiągalnej mocy wynosił w województwie 4204,6 MW (w kraju – 58750,7 MW) i w relacji do 2021 r. wzrósł o 3,1% (w kraju – o 10,6%), a o 109,9% (w kraju – o 47,1%) w porównaniu z 2015 r.

Głównymi producentami energii elektrycznej są elektrownie zawodowe. Zainstalowana moc elektrowni zawodowych w końcu 2022 r. wyniosła 3694,4 MW, podobnie jak przed rokiem (w kraju – spadek o 2,7%), a osiągalna moc tych elektrowni wyniosła 3621,2 MW i utrzymała się na podobnym poziomie jak w 2021 r. (w kraju – spadek o 0,4%). Moc osiągalna elektrowni zawodowych stanowiła 86,1% ogółu mocy osiągalnej w elektrowniach.

Wykres 75. Zużycie energii elektrycznej według sektorów gospodarki
Chart 75. Electricity consumption by economy sectors

a Łącznie z rolnictwem.
a Including agriculture.

W 2022 r. w województwie opolskim wyprodukowano 12942,9 GWh energii elektrycznej, co stanowiło 7,2% ogółu wyprodukowanej energii elektrycznej w kraju. W porównaniu z 2021 r. produkcja energii zmniejszyła się o 15,9% (w kraju – wzrost o 0,1%), a w odniesieniu do 2015 r. zwiększyła się o 56,4% (w kraju – o 9,0%).

Produkcja z odnawialnych nośników energii wyniosła 725,6 GWh, tj. więcej o 19,4% niż przed rokiem i o 15,5% niż w 2015 r. W kraju produkcja energii z OZE zwiększyła się o 23,7% w stosunku do 2021 r. oraz o 66,1% w porównaniu z 2015 r. i wyniosła 37671,0 GWh.

Udział wyprodukowanej energii elektrycznej z odnawialnych nośników energii w 2022 r. w województwie ukształtował się na poziomie 5,6% (ostatnia lokata wśród województw; w kraju – 21,0%) i w stosunku do 2021 r. wzrósł o 1,7 p. proc. (w kraju – o 4,0 p. proc.), a w relacji do 2015 r. obniżył się o 2,0 p. proc. (w kraju – wzrósł o 7,2 p. proc.). Wśród województw w 2022 r. największym udziałem odnawialnych nośników energii w produkcji energii elektrycznej wyróżniało się warmińsko-mazurskie z wynikiem 95,6%.

Informacje o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** dotyczą gospodarstw domowych oraz gospodarstw zbiorowego zamieszkania, które opłacają rachunki za zużycie energii elektrycznej według stawek grupy taryfowej „gospodarstwa domowe”. Dane o zużyciu energii elektrycznej ustala się na podstawie wpłat zaliczkowych dokonanych przez odbiorców.

Tablica 43. Odbiorcy i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych
Table 43. Consumers and consumption of electricity in households

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022
Odbiorcy w tys. (stan w dniu 31.12.) Consumers in thousands (as of 31.12.)	391,0	407,4	409,8	412,7
miasta urban areas	222,5	238,8	240,5	243,0
wieś rural areas	168,5	168,7	169,3	169,6
Zużycie: Consumption:				
w GWh in GWh	781,3	844,5	850,4	799,9
miasta urban areas	380,1	416,4	418,8	397,1
wieś rural areas	401,1	428,0	431,6	402,8
w kWh na odbiorcę ^a in kWh per consumer ^a	1998,0	2072,6	2075,2	1938,5
miasta urban areas	1708,3	1744,1	1741,1	1634,1
wieś rural areas	2380,7	2537,6	2549,8	2374,6

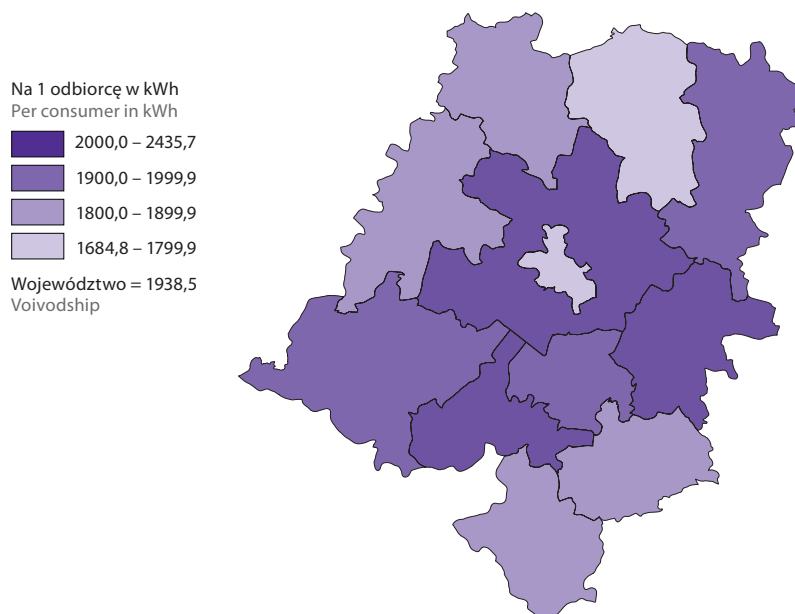
a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 grudnia.
a The number of consumers as of 31 December was used in calculations.

W 2022 r. w województwie opolskim odnotowano 412,7 tys. odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (w tym 243,0 tys. w miastach), a jej zużycie ukształtowało się na poziomie 799,9 GWh (tj. 2,7% zużycia notowanego w kraju). W porównaniu z rokiem poprzednim w województwie liczba odbiorców uległa zwiększeniu o 0,7%, natomiast zużycie energii spadło o 5,9%. W kraju w analogicznym okresie zanotowano wzrost liczby odbiorców, a spadek zużycia energii elektrycznej (odpowiednio: o 1,8% i o 5,0%). W odniesieniu do roku 2015 liczba odbiorców energii elektrycznej wzrosła o 5,5%, a zużycie o 2,4% (w kraju odpowiednio: o 12,5% i o 6,2%). Wśród odbiorców energii elektrycznej w województwie opolskim przeważali mieszkańcy miast, stanowiąc 58,9% ogółu odbiorców. Ich liczba wzrosła w skali roku o 1,0%, a na obszarach wiejskich o 0,2%. Większe zużycie energii obserwowano na wsi. W 2022 r. odbiorcy z terenów wiejskich zużyli 50,4% ogółu energii elektrycznej w województwie. W porównaniu z 2021 r. zużycie energii na wsi spadło o 6,7%, a w miastach o 5,2%.

Wskaźnik zużycia energii elektrycznej na 1 mieszkańca ogółem w województwie opolskim osiągnął w 2022 r. poziom 846,3 kWh i był niższy o 46,6 kWh od notowanego w 2021 r., a wyższy o 64,1 kWh niż w 2015 r. W kraju natomiast w 2022 r. wyniósł 794,7 kWh i zmniejszył się o 38,3 kWh w stosunku do 2021 r., a zwiększył się o 58,4 kWh w porównaniu z 2015 r. Wyższym zużyciem energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r., podobnie jak w kraju charakteryzowały się tereny wiejskie. W 2022 r. omawiany wskaźnik na wsi osiągnął poziom 906,3 kWh wobec 793,1 kWh w miastach (w kraju analogicznie: 799,7 kWh wobec 791,3 kWh).

Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 odbiorcę zmniejszyło się. W 2022 r. wskaźnik ten w gospodarstwach domowych wyniósł 1938,5 kWh i w porównaniu z 2021 r. spadł o 136,7 kWh. Na wsi zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę zmniejszyło się o 175,2 kWh do poziomu 2374,6 kWh w 2022 r., a w miastach o 107,0 kWh do poziomu 1634,1 kWh.

Mapa 46. Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w 2022 r.
Map 46. Consumption of electricity in households in 2022

Biorąc pod uwagę zróżnicowanie przestrzenne najwyższe zużycie energii elektrycznej na 1 odbiorcę w 2022 r. wystąpiło w powiatach: opolskim (2435,7 kWh) i prudnickim (2032,9 kWh), najniższe natomiast w m. Opolu (1684,8 kWh) oraz powiecie kluczborskim (1794,5 kWh).

Rozdział 7

Chapter 7

Zarządzanie rozwojem

Development management

7.1. Dochody jednostek samorządu terytorialnego

7.1. Revenue of local government units

Dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w relacji do 2021 r. rosły wolniej niż wydatki. Większość dochodów ogółem budżetów JST stanowiły dochody gmin. Głównym źródłem dochodów JST były dochody własne. Największy udział dochodów własnych w dochodach ogółem odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu. W latach 2015–2022 najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu, a najwolniej – budżetów powiatów. W analizowanym okresie dochody ogółem jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się poniżej średniej krajowej.

W 2022 r. dochody ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego (JST) w województwie opolskim wynosiły 8143,6 mln zł i w ujęciu rocznym zwiększyły się o 6,0% (w kraju – o 3,7%). Wyższe dochody odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżecie samorządu województwa dochody wzrosły o 7,4%, w budżetach gmin – o 6,9%, w budżetach powiatów – o 6,2%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – o 1,2%. W porównaniu z 2015 r. dochody ogółem budżetów JST wzrosły o 78,4% (w kraju – o 73,7%). Najszybciej rosły dochody budżetu miasta na prawach powiatu (89,7%), a najwolniej – budżetów powiatów (49,0%). Ponad 60% dochodów ogółem budżetów JST stanowiły dochody gmin (62,6%), w tym głównie miejsko-wiejskich (37,6%). Najmniejszy udział w generowaniu dochodów ogółem miał budżet samorządu województwa (8,3%).

Tablica 44. Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 44. Revenue of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział dochodów własnych w % ogółem dochodów share of own revenue in % of total revenue
Ogółem Total	4569,59	7630,97	8069,20	8615,90	48,3
Gminy ^a Gminas ^a	3100,54	5243,71	5779,74	6229,73	48,6
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	5423,05	10074,52	9542,96	9708,32	58,7
Powiaty Powiats	869,79	1253,20	1300,57	1392,31	40,7
Województwo Voivodship	425,51	658,02	659,86	714,36	39,7

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

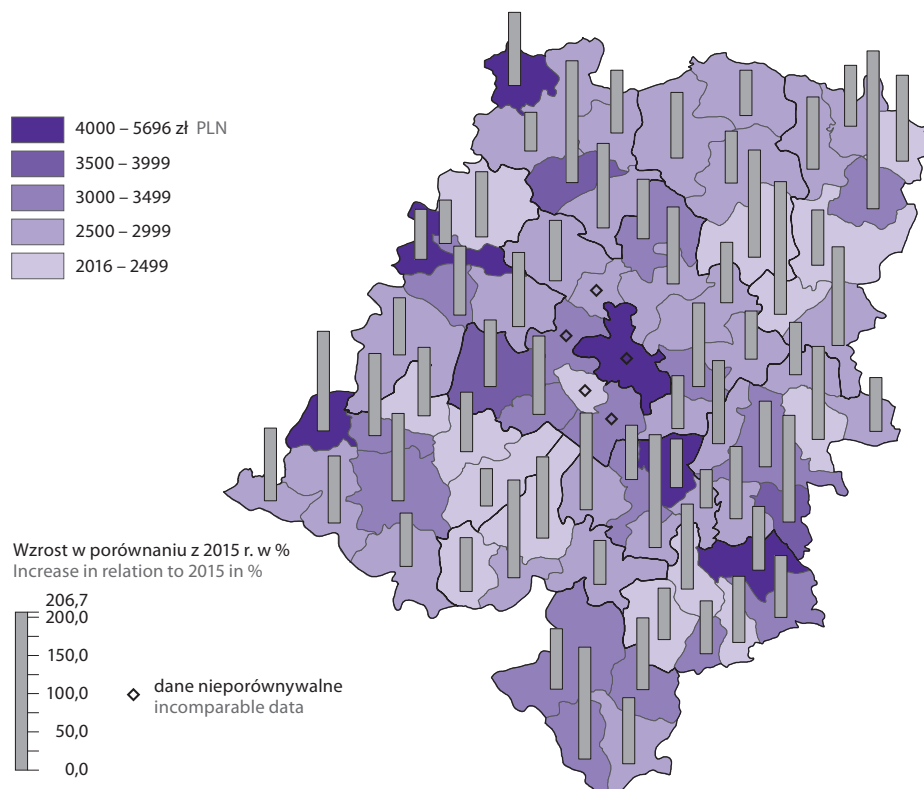
Dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnęły poziom 8615,90 zł (w kraju – 9138,17 zł), tj. o 6,8% wyższy w odniesieniu do 2021 r. (w kraju – o 4,1%). Wzrost omawianego wskaźnika odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 8,3%), w budżetach gmin (o 7,8%), w budżetach powiatów (o 7,1%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 1,7%). W relacji do 2015 r. dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca zwiększyły się o 88,5% (w kraju – o 76,6%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego wzrost dochodów ogółem na 1 mieszkańca wahał się od 60,1% (budżety powiatów) do 100,9% (budżety gmin).

Główne źródło dochodów budżetów JST stanowiły dochody własne, w 2022 r. wynosiły one 3933,6 mln zł i były o 11,1% wyższe niż w 2021 r. (w kraju – o 10,5%). Wzrost dochodów własnych obserwowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżetach powiatów wzrosły one o 13,8%, w budżetach gmin – o 12,8%, w budżecie miasta na prawach powiatu – o 6,4%, a w budżecie samorządu województwa – o 4,3%. W odniesieniu do 2015 r. dochody własne JST zwiększyły się o 70,2% (w kraju – o 69,4%). Ponadprzeciętny wzrost dochodów własnych odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 92,7%) oraz w budżecie miasta na prawach powiatu (o 74,9%). W budżetach powiatów dochody własne wzrosły o 69,4%, a w budżetach gmin – o 66,9%. Samodzielność finansowa JST mierzona jest udziałem dochodów własnych w dochodach ogółem. W 2022 r. dochody własne największy udział stanowiły w budżecie miasta na prawach powiatu (58,7% dochodów ogółem), a najmniejszy – w budżecie samorządu województwa (39,7%).

Dochody własne budżetów JST przypadające na 1 mieszkańca w 2022 r. były równe 4161,80 zł i zwiększyły się o 11,9% w porównaniu z 2021 r. (w kraju – o 10,9%). Istotne zróżnicowanie w zmianach tego wskaźnika obserwowano na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Dochody własne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 3029,98 zł, tj. o 13,7% więcej niż w 2021 r. W gminach miejskich wskaźnik ten osiągnął poziom 3845,67 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 2968,75 zł, a w gminach wiejskich – 2840,83 zł. Najwyższy poziom dochodów własnych na 1 mieszkańca wystąpił w gminie Gogolin (5325,23 zł), a najniższy – w gminie Korfantów (2016,11 zł). Dochody własne budżetów powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 566,80 zł, tj. o 14,7% wyższym w porównaniu z 2021 r. Rozpiętość dochodów na 1 mieszkańca wynosiła od 448,76 zł w powiecie nyskim do 1260,43 zł w powiecie głubczyckim. Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 5695,92 zł i wzrosły o 7,0% w odniesieniu do 2021 r., a w budżecie samorządu województwa wynosiły 283,81 zł i były o 5,1% wyższe względem 2021 r. W relacji do 2015 r. dochody własne budżetów JST na 1 mieszkańca zwiększyły się o 79,9% (w kraju – o 72,2%). Wzrost tych dochodów kształtował się od 65,0% w budżecie miasta na prawach powiatu do 103,6% w budżecie samorządu województwa.

Źródłami **dochodów własnych** jednostek samorządu terytorialnego są m.in.: wpływy z podatków, opłat, dochody z majątku JST, spadki, zapisy i darowizny na rzecz JST, dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach, odsetki od pożyczek udzielanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody JST, odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej i inne. W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Mapa 47. Dochody własne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 47. Own revenue of gminas budgets^a per capita in 2022

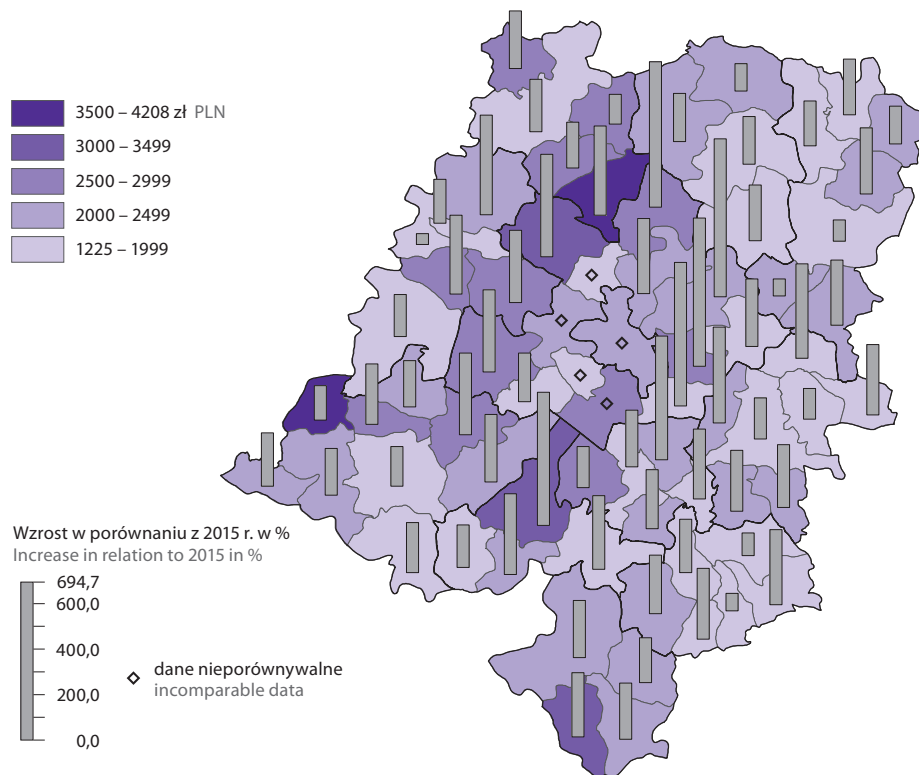

a Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.
 a Own revenue of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Istotną pozycję w budżecie każdej jednostki samorządu terytorialnego stanowią dotacje, szczególnie inwestycyjne, które mają na celu zdynamizowanie rozwoju danego obszaru. W 2022 r. dotacje ogółem były równe 2281,5 mln zł i w porównaniu z 2021 r. zwiększyły się o 9,1% (w kraju – o 3,3%). Wzrost dotacji odnotowano w jednostkach na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem miasta na prawach powiatu, gdzie wystąpił ich spadek (o 8,4%). W odniesieniu do 2015 r. dotacje zwiększyły się o 136,9% (w kraju – o 116,0%). Ponad 3-krotny wzrost dotacji względem 2015 r. odnotowano w budżecie miasta na prawach powiatu (o 220,0%) oraz w budżetach gmin (o 212,4%). W budżetach powiatów dotacje były o 47,2% wyższe niż w 2015 r. Tymczasem w budżecie samorządu województwa w badanym okresie dotacje ogółem zmniejszyły się o 3,5%. W 2022 r. dotacje ogółem stanowiły 28,0% dochodów ogółem budżetów JST. Ponadprzeciętny udział dotacji w dochodach ogółem obserwowano w budżecie samorządu województwa (31,3%) i w budżetach gmin (31,1%). W budżecie miasta na prawach powiatu dotacje stanowiły 20,8% dochodów ogółem, a w budżetach powiatów – 20,3%.

Dotacje ogółem budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiły 2413,84 zł i były wyższe o 10,0% w porównaniu z 2021 r., a o 150,4% w odniesieniu do 2015 r. W budżetach gmin omawiany wskaźnik osiągnął poziom 1934,42 zł. Najwyższe dotacje przypadające na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Kamiennik (4207,54 zł), a najniższe – w gminie Zdzeszowice (1225,12 zł). W budżecie miasta na prawach powiatu dotacje w ujęciu względnym kształtowały się na poziomie 2015,62 zł.

Mapa 48. Dotacje^a dla gmin^b na 1 mieszkańca w 2022 r.
 Map 48. Grants^a for gminas^b per capita in 2022

a Dane dotyczą dotacji celowych oraz dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej; w 2022 r. wraz z dotacjami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (w tym z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych) i dotacjami z Funduszu Pomocy lub z innych środków na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zadań w zakresie pomocy obywatelom Ukrainy. b Dotacje budżetu miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej.

a Data concerning targeted grants and grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification; in 2022 with grants from the COVID-19 Prevention Fund (including Local Government Investment Fund) and grants from the Assistance Fund or other funds for financing or subsidising the implementation of tasks in the field of helping Ukrainian citizens. b Grants of budget of the city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts.

Dotacje o charakterze inwestycyjnym wynosiły 331,6 mln zł, tj. więcej o 10,0% względem 2021 r. i o 37,0% niż w 2015 r. W odniesieniu do 2021 r. wzrost dotacji obserwowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem miasta na prawach powiatu (spadek dotacji inwestycyjnych o 11,6%). W porównaniu z 2015 r. wzrost dotacji wystąpił w budżecie miasta na prawach powiatu (o 163,6%) i w budżetach gmin (o 56,1%), przy spadku w budżecie samorządu województwa (o 19,9%) oraz w budżetach powiatów (o 6,3%). Największy odsetek dotacji inwestycyjnych odnotowano w budżetach gmin (57,6% dotacji inwestycyjnych budżetów JST), a najmniejszy – w budżetach powiatów (7,9%).

Dotacje inwestycyjne miały istotny udział w finansowaniu wydatków inwestycyjnych. W 2022 r. dotacje o charakterze inwestycyjnym sfinansowały 25,7% wydatków inwestycyjnych budżetów JST (w kraju – 31,3%). Największy odsetek wydatków sfinansowanych przez dotacje odnotowano w budżecie samorządu województwa (28,1%). W budżecie miasta na prawach powiatu dotacje o charakterze inwestycyjnym były źródłem finansowania 27,1% wydatków inwestycyjnych, w budżetach gmin – 25,6%, a w budżetach powiatów – 20,1%. Odsetek sfinansowanych wydatków inwestycyjnych poprzez dotacje inwestycyjne w budżetach JST ogółem w relacji do 2021 r. obniżył się o 6,4 p. proc., a w odniesieniu do 2015 r. – o 16,8 p. proc.

Większość wpływów w formie dotacji generowały dotacje celowe, które wynosiły 1872,2 mln zł. Dotacje celowe stanowiły 82,1% dotacji ogółem, w tym dotacje z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej – 43,2% i na zadania własne – 6,8%. Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego udział dotacji celowych w dotacjach ogółem mieścił się w przedziale od 19,8% (budżet samorządu województwa) do 91,0% (budżety gmin).

Z ogółu otrzymanych przez JST dotacji istotna część (409,4 mln zł, tj. 17,9%) to dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (dotacje z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej). Największy udział omawianych dotacji w dotacjach ogółem odnotowano w budżecie samorządu województwa (80,2%), a najmniejszy – w budżetach gmin (9,0%)³.

Budżety jednostek samorządu terytorialnego zasila również subwencja ogólna z budżetu państwa, która w 2022 r. wynosiła 1928,4 mln zł i była o 6,1% mniejsza względem 2021 r., a o 49,5% większa w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 9,0% i o 45,9%). W skali roku subwencja ogólna zmniejszyła się na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyłączeniem budżetu samorządu województwa (wzrost o 10,1%). W relacji do 2015 r. w budżecie samorządu województwa subwencja była wyższa o 192,7%, w budżecie miasta na prawach powiatu – o 62,5%, w budżetach gmin – o 41,1%, a w budżetach powiatów – o 33,1%. Najbardziej zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie subwencji były budżety powiatów, gdzie subwencja stanowiła 39,0% dochodów ogółem. Największy udział w subwencji ogólnej miała część oświatowa (70,1%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego na zadania oświatowe przeznaczono od 6,8% (budżet samorządu województwa) do 91,3% (budżet miasta na prawach powiatu) subwencji ogólnej.

7.2. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

7.2. Expenditure of local government units

W 2022 r. w relacji do roku poprzedniego wydatki wzrosły na wszystkich szczeblach JST, z wyjątkiem miasta na prawach powiatu. Większość wydatków, podobnie jak dochodów, ponosiły gminy. Głównym obciążeniem budżetów JST były wydatki bieżące, z których najwięcej przeznaczono na wynagrodzenia, zakup materiałów i usług oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych. Wydatki o charakterze inwestycyjnym kształtowały się na wyższym poziomie na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyjątkiem miasta na prawach powiatu. Największy udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem odnotowano w budżecie samorządu województwa. W odniesieniu do 2015 r. wydatki ogółem zwiększyły się na wszystkich szczeblach JST, w tym najbardziej w budżecie miasta na prawach powiatu. Wydatki ogółem JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca były niższe od średnich wydatków w kraju.

W 2022 r. wydatki ogółem budżetów JST wynosiły 8366,1 mln zł i wzrosły o 13,2% w skali roku, a o 87,1% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 12,0% i o 80,2%). W relacji do 2021 r. wydatki ogółem zwiększyły się w budżecie samorządu województwa (o 25,7%), w budżetach gmin (o 16,2%) oraz w budżetach powiatów (o 13,0%). Odmienną tendencję obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu, gdzie wydatki ogółem kształtowały się na niższym niż w 2021 r. poziomie (o 1,8%). Względem 2015 r. wzrost wydatków odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki ogółem były wyższe o 105,3%, w budżetach gmin – o 94,2%, w budżecie samorządu województwa – o 73,7%, a w budżetach powiatów – o 53,7%. Największe środki budżetowe znajdowały się w dyspozycji samorządów gmin (62,2% wydatków ogółem budżetów JST), w tym głównie miejsko-wiejskich (37,9%).

Wydatki ogółem budżetów JST w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 8851,30 zł (w kraju – 9354,41 zł). W porównaniu z 2021 r. omawiane wydatki wzrosły o 14,1% (w kraju – o 12,5%). Wzrost

³ Więcej informacji o zagadnieniach związanych z dotacjami na realizację projektów europejskich w podrozdziale 7.4.

tych wydatków obserwowano w budżecie samorządu województwa (o 26,6%), w budżetach gmin (o 17,2%) oraz w budżetach powiatów (o 13,9%). W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki w ujęciu względnym obniżyły się (o 1,3%). W odniesieniu do 2015 r. wydatki ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca były o 97,8% wyższe (w kraju – o 83,1%). Ponadprzeciętny wzrost wydatków ogółem na 1 mieszkańca odnotowano w budżetach gmin (o 108,7%). W budżecie miasta na prawach powiatu omawiany wskaźnik był o 93,7% wyższy, w budżecie samorządu województwa – o 83,6%, a w budżetach powiatów – o 65,1%.

Tablica 45. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego
Table 45. Expenditure of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	na 1 mieszkańca w zł per capita in PLN				udział wydatków inwestycyjnych w % ogółem wydatków share of invest- ment expenditure in % of total expenditure
Ogółem Total	4475,76	7230,67	7759,69	8851,30	15,4
Gminy ^a Gminas ^a	3046,43	4993,49	5425,44	6356,77	14,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	5359,25	9801,96	10521,85	10381,90	16,5
Powiaty Powiats	864,11	1185,25	1252,33	1426,84	11,2
Województwo Voivodship	391,95	569,84	568,32	719,60	29,1

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Głównym obciążeniem budżetów JST są wydatki bieżące. W 2022 r. wynosiły one 6966,9 mln zł i były wyższe o 11,7% względem 2021 r. oraz o 80,5% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 9,4% i o 83,1%), stanowiąc 83,3% wydatków ogółem (81,7%). Ponad 80% odsetek wydatków bieżących odnotowano w budżetach powiatów (88,3%), w budżetach gmin (84,5%) i w budżecie miasta na prawach powiatu (82,3%). W budżecie samorządu województwa wydatki bieżące stanowiły 67,5% wydatków ogółem. Z wydatków bieżących najwięcej środków przeznaczono na wynagrodzenia (36,0%), zakup materiałów i usług (22,2%) oraz świadczenia na rzecz osób fizycznych (19,7%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego odsetek wydatków na wynagrodzenia kształtował się od 23,5% (budżet samorządu województwa) do 55,1% (budżety powiatów), na zakup materiałów i usług – od 18,8% (budżet samorządu województwa) do 27,3% (budżet miasta na prawach powiatu), a na świadczenia na rzecz osób fizycznych – od 2,1% (budżet samorządu województwa) do 27,1% (budżety gmin).

Wydatki majątkowe budżetów JST były równe 1399,2 mln zł i zwiększyły się o 21,0% w odniesieniu do 2021 r. oraz o 129,3% w porównaniu z 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 25,2% i o 68,2%). Zróżnicowane zmiany wartości tych wydatków w skali roku obserwowano na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego. Wzrost wydatków majątkowych wystąpił w budżecie samorządu województwa (o 74,5%), w budżetach gmin (o 37,9%) i w budżetach powiatów (o 18,1%), natomiast w budżecie miasta na prawach powiatu odnotowano ich spadek (o 28,9%). W relacji do 2015 r. wzrost wydatków majątkowych odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki majątkowe wzrosły ponad 3-krotnie. W budżetach gmin wydatki były wyższe o 132,0%, w budżecie samorządu województwa – o 111,3%, a w budżetach powiatów – o 58,9%.

W 2022 r. wydatki majątkowe w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 1480,31 zł i były wyższe o 21,9% w ujęciu rocznym i o 142,4% względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 25,7% i o 71,0%). Na poszczególnych

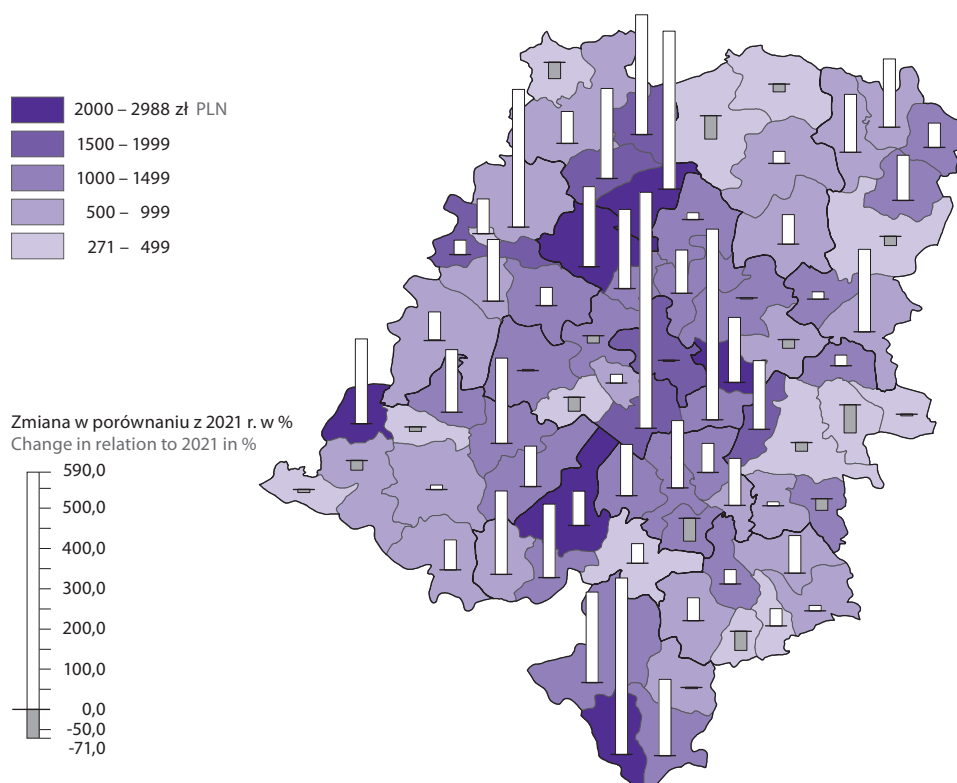
szczegółach samorządu terytorialnego wskaźnik wahał się od 167,43 zł (budżety powiatów) do 1842,18 zł (budżet miasta na prawach powiatu).

Większość wydatków majątkowych (92,2%) miała charakter inwestycyjny. Na inwestycje przeznaczono 1290,0 mln zł, tj. więcej o 37,3% niż w 2021 r., a o 126,6% w relacji do 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 25,4% i o 62,0%). Względem 2021 r. wydatki inwestycyjne kształtowały się na wyższym poziomie na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego, z wyjątkiem miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano ich spadek o 4,0%. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne w budżecie miasta na prawach powiatu zwiększyły się o 227,7%, w budżecie samorządu województwa – o 124,7%, w budżetach gmin – o 124,1%, a w budżetach powiatów – o 58,0%.

Wydatki inwestycyjne budżetów JST stanowiły 15,4% wydatków ogółem (w kraju – 17,0%). W ujęciu rocznym i w porównaniu z 2015 r. ich odsetek zwiększył się po 2,7 p. proc. Najwyższy odsetek wydatków inwestycyjnych odnotowano w budżecie samorządu województwa – 29,1%. W budżecie miasta na prawach powiatu wydatki inwestycyjne stanowiły 16,5% wydatków ogółem, w budżetach gmin – 14,3%, a w budżetach powiatów – 11,2%.

Mapa 49. Wydatki inwestycyjne budżetów gmin^a na 1 mieszkańca w 2022 r.

Map 49. Investment expenditure of gminas budgets^a per capita in 2022

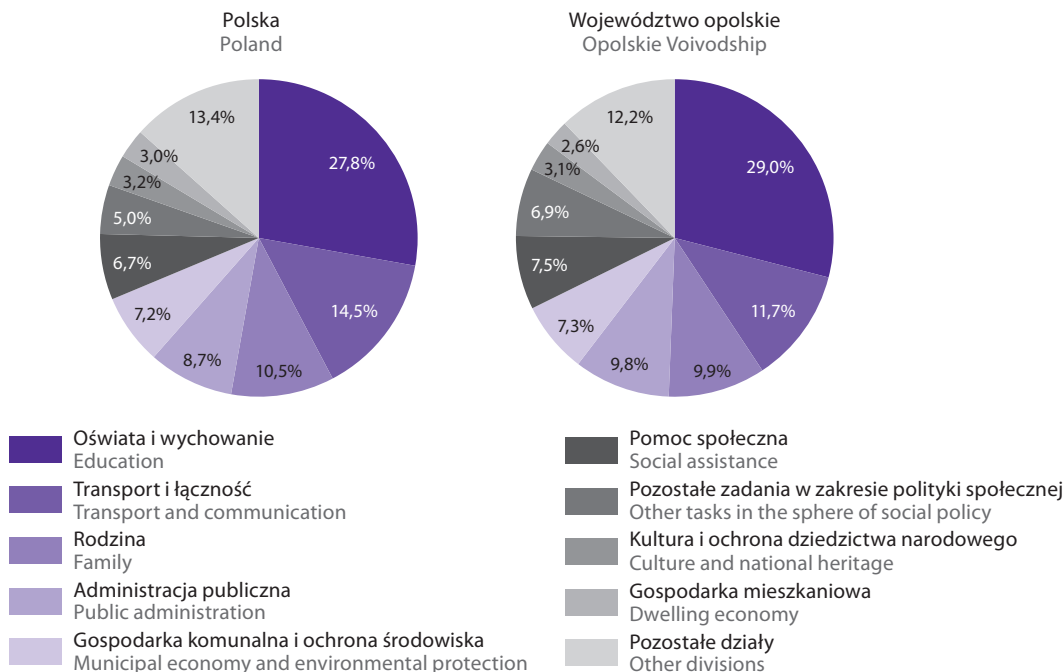
a Wydatki inwestycyjne budżetu miasta na prawach powiatu dotyczą zadań statutowych gminy i powiatu.

a Investment expenditure of budget of the city with powiat status concerns the statutory tasks of gmina and powiat.

Wydatki inwestycyjne przypadające na 1 mieszkańca w 2022 r. wynosiły 1364,85 zł i w skali roku wzrosły o 38,3% (w kraju – o 25,9%). Wydatki inwestycyjne budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca osiągnęły poziom 909,78 zł i były o 56,5% wyższe w relacji do 2021 r. W gminach miejskich wskaźnik ten wyniósł 729,80 zł, w gminach miejsko-wiejskich – 795,60 zł, a w gminach wiejskich – 1242,45 zł. Najwięcej wydatków na cele inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca przeznaczyła gmina Pokój (2987,51 zł), a najmniej – gmina Olesno (271,10 zł). Wydatki inwestycyjne budżetów powiatów przypadające na

1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 159,49 zł, tj. o 15,9% wyższym w skali roku. Rozpiętość wydatków na 1 mieszkańca wynosiła od 42,77 zł w powiecie krapkowickim do 246,80 zł w powiecie nyskim. Wydatki inwestycyjne w przeliczeniu na 1 mieszkańca w budżecie miasta na prawach powiatu osiągnęły poziom 1713,14 zł i w porównaniu z 2021 r. spadły o 3,5%. W budżecie samorządu województwa omawiany wskaźnik wynosił 209,32 zł i był o 65,2% wyższy w skali roku. W odniesieniu do 2015 r. wydatki inwestycyjne budżetów JST na 1 mieszkańca wzrosły o 139,5% (w kraju – o 64,7%). W analizowanym okresie najszybciej rosły wydatki budżetu miasta na prawach powiatu (209,2%), a najwolniej – wydatki budżetów powiatów (69,7%).

Wykres 76. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2022 r.
Chart 76. Expenditure of local government units budgets by divisions in 2022

W 2022 r. w strukturze wydatków budżetów JST według działów klasyfikacji budżetowej ponad 50% ogółu wydatków skupiały trzy działy spośród trzydziestu czterech ujętych w klasyfikacji budżetowej. Największy udział w strukturze stanowiły wydatki na oświatę i wychowanie (29,0% wydatków ogółem wobec 27,8% w kraju). Znaczący odsetek wydatków przeznaczono także na transport i łączność – 11,7% oraz na rodzinę – 9,9% (w kraju odpowiednio: 14,5% i 10,5%). Na stosunkowo niskim poziomie, zarówno w województwie, jak i przeciętnie w kraju, kształtowały się natomiast wydatki dotyczące gospodarki mieszkaniowej (odpowiednio: 2,6% i 3,0%) oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego (3,1% i 3,2%).

W odniesieniu do 2021 r. zaobserwowano zmiany w strukturze wydatków budżetów JST, w tym m.in. spadek odsetka wydatków na rodzinę (o 8,0 p. proc.) i na gospodarkę mieszkaniową (o 1,2 p. proc.), przy jednoczesnym wzroście odsetka wydatków na pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (o 5,7 p. proc.), na pomoc społeczną (o 1,3 p. proc.) oraz na transport i łączność (o 1,2 p. proc.).

Struktura wydatków według działów budżetów jednostek na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego różni się ze względu na zakres zadań przypisanych im ustawowo. W 2022 r. wydatki na oświatę i wychowanie były największym obciążeniem dla budżetu miasta na prawach powiatu (32,0% wydatków budżetu miasta na prawach powiatu). Wydatki w dziale transport i łączność realizowane były w największym zakresie przez samorząd województwa (37,2% wydatków samorządu województwa). Z kolei wydatki w dziale rodzina największy odsetek stanowiły w budżetach gmin (12,4% wydatków budżetów gmin).

7.3. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

7.3. Result of budgets of local government units

W 2022 r. budżety JST zamknęły się zbiorczo deficytem. Ujemny wynik odnotowano na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Największy udział deficytu w dochodach ogółem obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu. W latach 2015–2022 deficyt w budżetach JST wystąpił 4-krotnie. Wskaźnik zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego obniżył się względem 2021 r. Jego najniższy poziom obserwowano w budżecie samorządu województwa, a najwyższy – w budżecie miasta na prawach powiatu.

W 2022 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego w województwie opolskim, podobnie jak przeciętnie w kraju, zamknęły się zbiorczo deficytem w wysokości 222,5 mln zł (w 2021 r. i w 2015 r. – odpowiednio nadwyżka: 294,8 mln zł i 93,7 mln zł). W latach 2015–2022 deficyt w budżetach JST odnotowano 4-krotnie, w tym największy w 2018 r. (3,4% dochodów ogółem). W 2022 r. ujemny wynik budżetów JST stanowił 2,7% dochodów ogółem (w kraju – 2,4%). Deficytem zamknęły się budżety JST na wszystkich szczeblach. Ujemny wynik w relacji do dochodów ogółem kształtował się od 0,7% (budżet samorządu województwa) do 6,9% (budżet miasta na prawach powiatu). Przeciętnie w kraju deficyt odnotowano w przypadku budżetów: gmin, powiatów i miast na prawach powiatu, a nadwyżkę – w budżetach samorządów województw.

Na osiemdziesiąt trzy funkcjonujące w województwie opolskim jednostki samorządu terytorialnego w czterdziestu siedmiu z nich odnotowano deficyt budżetowy (56,6% ogółu jednostek). W dziewiętnastu jednostkach relacja deficytu do dochodów w budżecie przekroczyła 5%, w tym w trzech jednostkach – 10%. Nadwyżką zamknęły się budżety trzydziestu sześciu jednostek, a najwyższa relacja nadwyżki do dochodów wynosiła 11,0%.

Tablica 46. Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Table 46. Result of budgets of local government units

Wyszczególnienie Specification	2015	2020	2021	2022	
	w mln zł in million PLN			relacja do dochodów ogółem w % relation to total revenue in %	
Ogółem Total	93,7	384,2	294,8	-222,5	-2,7
Gminy ^a Gminas ^a	47,6	208,2	292,4	-104,0	-2,0
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	7,6	34,8	-124,6	-85,3	-6,9
Powiaty Powiats	5,0	56,5	39,8	-28,3	-2,5
Województwo Voivodship	33,5	84,6	87,2	-5,0	-0,7

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Gminy województwa opolskiego zamknęły rok budżetowy deficytem w wysokości 104,0 mln zł (w 2021 r. i w 2015 r. – odpowiednio nadwyżka: 292,4 mln zł i 47,6 mln zł), stanowiącym 2,0% dochodów ogółem (6,1% i 1,7%). Ujemny wynik budżetów odnotowano w czterdziestu gminach, w tym największy w gminach: Krapkowice (19,4% dochodów ogółem), Nysa (11,4%) i Izbicko (10,0%). Dodatni wynik w budżecie osiągnęło trzydzieści gmin. Do gmin z największą nadwyżką należały Polska Cerekiew (11,0% dochodów ogółem), Wilków (10,8%), Kamiennik (10,3%) i Radłów (10,2%).

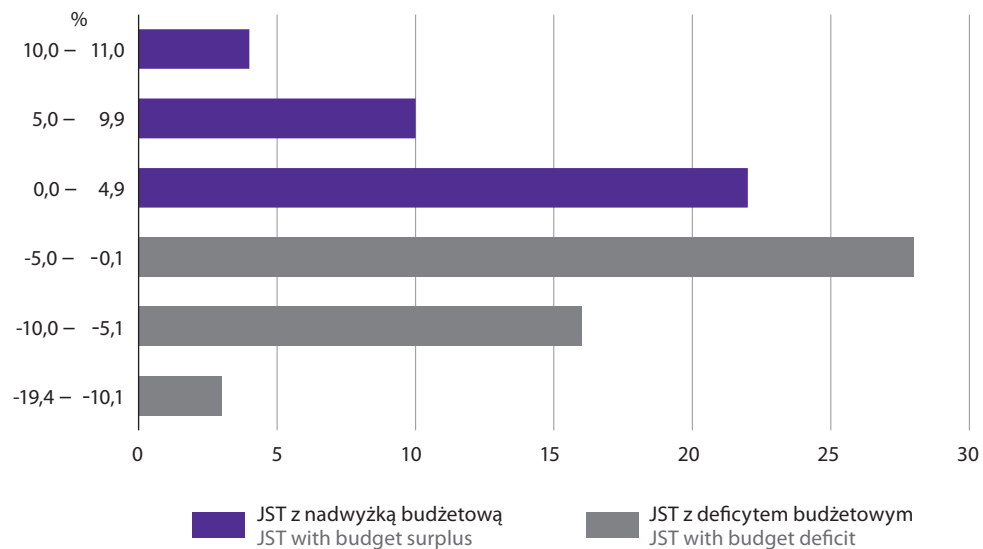
Wynik budżetów powiatów wynosił minus 28,3 mln zł (w 2021 r. – 39,8 mln zł, w 2015 r. – 5,0 mln zł), a jego udział w dochodach ogółem kształtował się na poziomie 2,5% (3,7% i 0,7%). Deficyt odnotowano w pięciu powiatach, w tym największy w powiecie nyskim (13,2% dochodów ogółem), kędzierzyńsko-kozielskim (5,9%) i kluczborskim (3,3%). Nadwyżka wystąpiła w sześciu powiatach i stanowiła od 0,1% dochodów ogółem w powiecie namysłowskim do 5,9% w powiecie krapkowickim.

W 2022 r. i 2021 r. miasto na prawach powiatu zamknęło rok budżetowy deficytem (85,3 mln zł i 124,6 mln zł), który w relacji do dochodów ogółem wynosił odpowiednio: 6,9% i 10,3%. W 2015 r. w budżecie miasta na prawach powiatu wystąpił dodatni wynik w wysokości 7,6 mln zł, stanowiący 1,2% dochodów ogółem.

W budżecie samorządu województwa po raz pierwszy od 2012 r. odnotowano deficyt, który w 2022 r. wynosił 5,0 mln zł (w 2021 r. i w 2015 r. – odpowiednio nadwyżka: 87,2 mln zł i 33,5 mln zł), tj. 0,7% dochodów ogółem (13,9% i 7,9%).

Wykres 77. Liczba jednostek samorządu terytorialnego według relacji wyniku budżetowego do dochodów ogółem w 2022 r.

Chart 77. Number of local government units by relation of the budget result to total revenue in 2022

W 2022 r. zadłużenie JST w województwie opolskim, którego źródłem finansowania były kredyty, pożyczki, papiery wartościowe oraz zobowiązania wymagalne wyniosło 1808,0 mln zł i zmniejszyło się o 1,3% w porównaniu z 2021 r. Spadek zobowiązań ogółem w odniesieniu do 2021 r. odnotowano w budżecie samorządu województwa (o 31,1%) oraz w budżetach gmin (o 0,5%), a wzrost – w budżetach powiatów (o 0,2%). W budżecie miasta na prawach powiatu zadłużenie utrzymało się na poziomie roku poprzedniego. W relacji do 2015 r. zadłużenie JST wzrosło o 43,5%. Wzrost zobowiązań wystąpił w budżecie miasta na prawach powiatu (o 122,3%), w budżetach powiatów (o 99,7%) i w budżetach gmin (o 38,9%). W budżecie samorządu województwa zadłużenie względem 2015 r. obniżyło się o 76,9%. Zadłużenie JST na 1 mieszkańca województwa opolskiego wyniosło 1918,40 zł i było o 0,6% niższe względem roku poprzedniego oraz o 51,6% wyższe w odniesieniu do 2015 r. Największy udział w generowaniu zadłużenia miały budżety gmin (55,2% zobowiązań ogółem JST), a najmniejszy – budżet samorządu województwa (2,3%). Wskaźnik zadłużenia, liczony jako relacja zobowiązań ogółem do dochodów, wyniósł 22,2% (w 2021 r. – 23,8%, w 2015 r. – 27,6%). Omawiana relacja kształtowała się od 6,2% w budżecie samorządu województwa do 40,3% w budżecie miasta na prawach powiatu.

**Tablica 47. Zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Table 47. Debt of local government units in 2022
As of 31 December

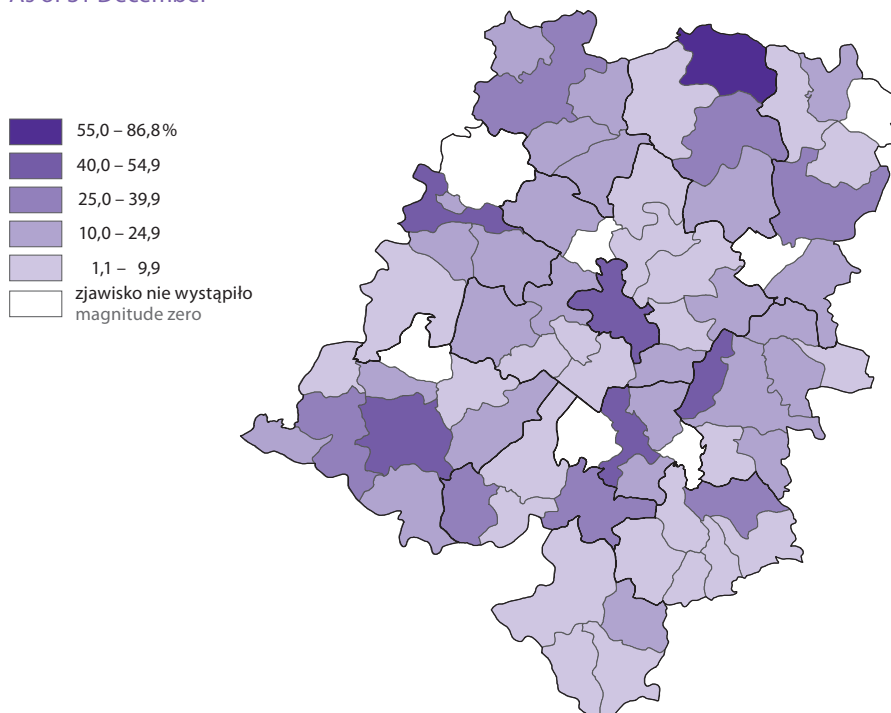
Wyszczególnienie Specification	Ogółem w mln zł Total in million PLN	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in PLN	W % dochodów ogółem In % of total revenue	2021=100
Ogółem Total	1808,0	1918,40	22,2	98,7
Gminy ^a Gminas ^a	997,4	1222,28	19,6	99,5
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	495,2	3916,31	40,3	100,0
Powiaty Powiats	273,2	334,84	24,0	100,2
Województwo Voivodship	42,2	44,72	6,2	68,9

a Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding gmina which is also city with powiat status.

Spośród gmin najbardziej zadłużone (ponad 40% dochodów ogółem) w 2022 r. były: Byczyna (86,8%), Izbicko (51,1%), Krapkowice (49,2%), Nysa (49,0%) oraz Skarbimierz (45,0%). Bez zadłużenia pozostało siedem gmin: Dobrzeń Wielki, Lubsza, Rudniki, Skoroszyce, Strzeleczyki, Zdzeszowice i Zębowice. Z analizy zadłużenia poszczególnych powiatów wynika, że zadłużenie wykazało dziesięć spośród nich (brak zadłużenia odnotowano w powiecie opolskim). Wskaźnik zadłużenia budżetów powiatów wyniósł od 4,4% (powiat namysłowski) do 70,6% (powiat kluczborski).

**Mapa 50. Zadłużenie gmin w % dochodów ogółem w 2022 r.
Stan w dniu 31 grudnia**

Map 50. Debt of gminas in % of revenue in 2022
As of 31 December

7.4. Projekty dofinansowane ze środków europejskich

7.4. Projects co-financed by the European funds

W całkowitej wartości projektów realizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa opolskiego najwięcej środków przeznaczono na projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Ze środków Unii Europejskiej (UE) dofinansowano ponad 60% całkowitej wartości projektów. Ponadprzeciętne dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego tytułem dotacji na realizację projektów europejskich otrzymały więcej środków niż w roku poprzednim. W latach 2015–2022 z ogólnej wartości dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich najwięcej trafiło do budżetu samorządu województwa. Największy udział dotacji na zadania inwestycyjne w ogólnej wartości dotacji na projekty europejskie obserwowano w budżecie miasta na prawach powiatu.

Umowa Partnerstwa 2014–2020 jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej (WPR) i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb) w Polsce w latach 2014–2020. Instrumentami realizacji Umowy Partnerstwa są krajowe programy operacyjne (KPO) i regionalne programy operacyjne (RPO).

Projekty europejskie realizowane przez jednostki podsektora instytucji samorządowych obejmują część wykorzystywanych w Polsce środków publicznych pochodzących z bezzwrotnej pomocy zagranicznej. Innymi beneficjentami funduszy europejskich są jednostki podsektora instytucji rządowych, a także sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), fundacji, stowarzyszeń, uczelni, szkół itp.

Należy podkreślić, że opisane wartości projektów nie stanowią całkowitej wartości środków europejskich wykorzystywanych w województwie. Nie obejmują one:

- funduszy z formalnie już zakończonych poprzednich ram finansowych 2007–2013, lecz jeszcze później w niewielkim stopniu wykorzystywanych,
- środków pozaunijnych z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF; tzw. Funduszu Norweskiego), Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG),
- projektów unijnych na lata 2014–2020 realizowanych poza funduszami strukturalnymi i Funduszem Spójności, czyli poza Umową Partnerstwa i pieczę Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (np. realizowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – EFRROW).

Do końca czerwca 2023 r. całkowita wartość projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa opolskiego wyniosła 13140,5 mln zł i stanowiła 2,2% wartości projektów w kraju (bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Na 1 mieszkańca województwa opolskiego przypadło 13987,13 zł, tj. o 1573,23 zł mniej niż przeciętnie w kraju.

W porównaniu z końcem czerwca 2022 r. całkowita wartość projektów zwiększyła się o 7,4%. Wzrost wartości umów odnotowano w ramach następujących programów operacyjnych: Infrastruktura i Środowisko (o 20,5%) i Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego (o 1,9%), a spadek w: Inteligentny Rozwój (o 1,2%), Wiedza Edukacja Rozwój (o 0,8%) oraz Polska Cyfrowa (o 0,1%).

Najwięcej środków wykorzystano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego – 6165,3 mln zł (46,9% całkowitej wartości projektów). Znaczne fundusze przeznaczono także na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko – 4802,6 mln zł (36,5%) oraz Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój – 1637,9 mln zł (12,5%). Najmniej środków wydatkowano w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa – 211,4 mln zł (1,6%). Przeciętnie w kraju najwięcej środków wykorzystano w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (41,1%), a najmniej – na realizację Programu Operacyjnego Polska Wschodnia (2,3%).

W ramach Umowy Partnerstwa ze środków UE dofinansowano 63,0% całkowitej wartości projektów (w kraju – 60,8%). Ponadprzeciętne dofinansowanie projektów środkami europejskimi dotyczyło Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (84,3%) i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego (70,1%). W najmniejszym stopniu środkami europejskim został dofinansowany Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (43,6%).

Tablica 48. Wartość całkowita projektów, w tym wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej projektów zrealizowanych w ramach Umowy Partnerstwa 2014–2020 na terenie województwa do końca czerwca 2023 r.^a

Table 48. The total value of projects including the value of European Union co-financing of projects implemented under the Partnership Agreement 2014–2020 in the Voivodship by the end of June 2023^a

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym dofinansowane ze środków UE Of which co-financing from the EU resources	Polska=100 Poland=100	Na 1 mieszkańca ^b w zł Per capita ^b in PLN
	w mln zł	in million PLN		
Ogółem Total	13140,5	8273,7	2,2^c	13987,13
programy operacyjne: operational programmes:				
Infrastruktura i Środowisko Infrastructure and Environment	4802,6	2864,6	2,0	5112,02
Inteligentny Rozwój Smart Growth	1637,9	713,6	2,1	1743,41
Polska Cyfrowa Digital Poland	211,4	102,6	1,3	225,00
Wiedza Edukacja Rozwój Knowledge Education Development	323,3	272,6	1,2	344,13
Regionalne Programy Operacyjne Regional Operational Programmes	6165,3	4320,2	2,9	6562,56

^a Dane szacunkowe; miejsce realizacji projektu zgodnie z umową o dofinansowanie; dane dotyczą podpisanych umów o dofinansowanie; bez środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 czerwca 2023 r. ^c Dla Polski łącznie ze środkami Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.

^a Estimated data; place of project implementation in accordance with the financing agreement; data relate to signed co-financing agreements; without the funds of the Technical Assistance Operational Programme. ^b For the purpose of calculating data, the number of population as of 30 June 2023 was adopted. ^c For Poland, together with the funds of the Operational Programme Eastern Poland.

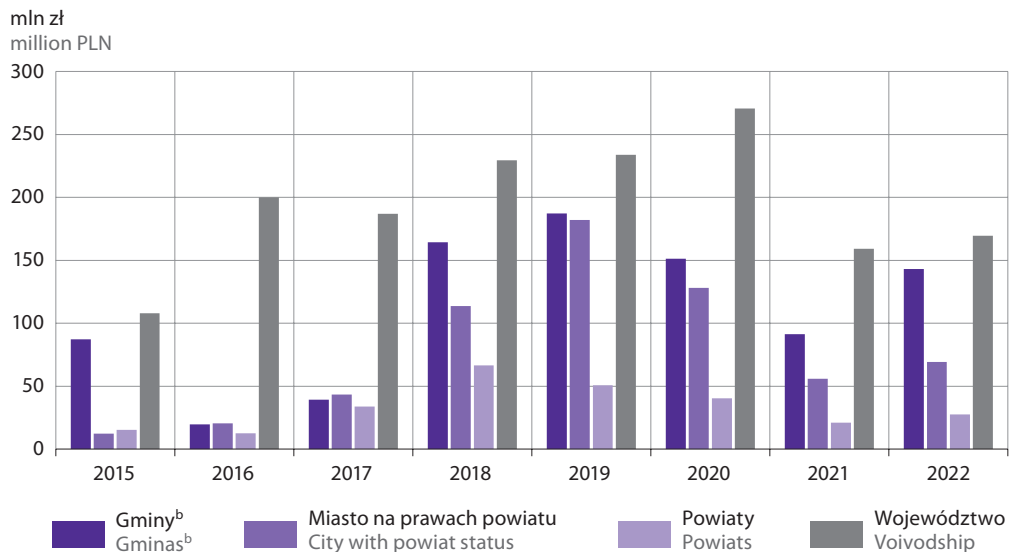
Dotacje z funduszy europejskich (nie tylko z budżetu Unii Europejskiej, ale także ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy) oznaczone są w klasyfikacji dochodów budżetowych czterema paragrafami:

- §§ 200 i 620 dotyczą ram finansowych okresu 2007–2013 oraz źródeł pozaunijnych,
- §§ 205 i 625 dotyczą ram finansowych okresu 2014–2020.

Dotacje z tytułu §§ 200 i 205 odnoszą się do projektów i zadań o charakterze nieinwestycyjnym, a dotacje z §§ 620 i 625 – do zadań inwestycyjnych. Dotacje te wchodzi do budżetów jednostek samorządu terytorialnego, gdy jednostki te skutecznie aplikują o ich przyznanie.

Wykres 78. Dotacje otrzymane przez jednostki samorządu terytorialnego na realizację projektów europejskich^a

Chart 78. Grants received by local government units for the implementation of European projects^a

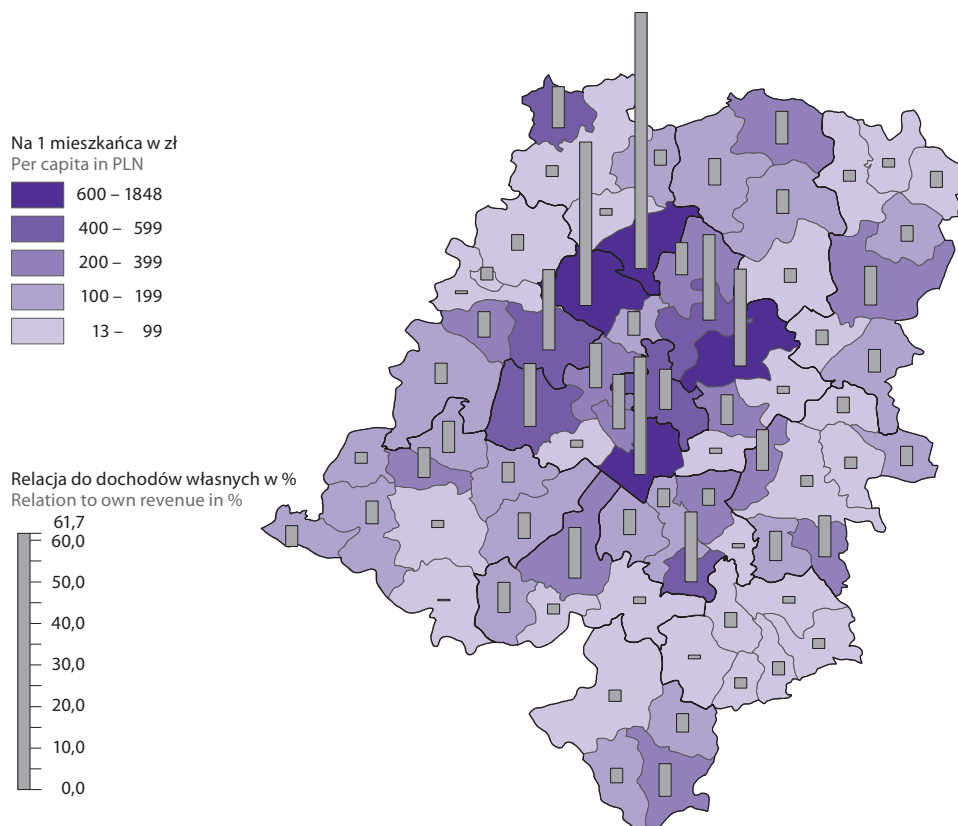

a Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

a Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification. b Excluding gmina which is also city with powiat status.

W latach 2015–2022 łączna wartość dotacji otrzymanych przez samorzady na realizację projektów europejskich (dotacje z §§ 200 i 620 oraz 205 i 625 klasyfikacji budżetowej) wynosiła 3335,1 mln zł. W wykorzystaniu środków europejskich dominował samorząd województwa (46,7% łącznej wartości dotacji), a najmniejsze zaangażowanie w realizację projektów europejskich obserwowano na szczeblu powiatów (8,0%). Na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego najwięcej projektów europejskich zrealizowano w latach 2018–2020.

Mapa 51. Dotacje otrzymane przez gminy^a na realizację projektów europejskich^b w 2022 r.
 Map 51. Grants received by gminas^a for the implementation of European project^b in 2022

a Dane dla miasta na prawach powiatu obejmują środki otrzymane w ramach części gminnej i powiatowej. b Dane dotyczą dotacji z §§ 200, 620, 205 i 625 klasyfikacji budżetowej.

a Data for city with powiat status include funds received under the gmina and powiat parts. b Data relate to grants from §§ 200, 620, 205 and 625 of the budget classification.

W 2022 r. jednostki samorządu terytorialnego otrzymały tytułem dotacji na projekty europejskie 409,4 mln zł, tj. więcej o 24,9% niż w 2021 r., a o 83,5% względem 2015 r. (w kraju odpowiednio: o 6,9% i o 6,6%). Większość z tej kwoty (82,4%) dotyczyła projektów określonych w Umowie Partnerstwa na lata 2014–2020 (dotacje z §§ 205 i 625). Z ogólnej wartości dotacji otrzymanych przez JST na realizację projektów europejskich najczęściej trafiło do budżetu samorządu województwa (41,4%), a najmniej – do budżetów powiatów (6,7%).

Dotacje na projekty europejskie w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2022 r. osiągnęły poziom 433,10 zł i były wyższe o 25,8% w odniesieniu do 2021 r. oraz o 93,9% w porównaniu z 2015 r. (w kraju – odpowiednio: o 7,4% i o 8,3%). Dużą rozpiętość dotacji na 1 mieszkańca obserwowano na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego – od 33,69 zł w budżetach powiatów do 547,50 zł w budżecie miasta na prawach powiatu.

W budżetach gmin omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 174,66 zł. Ponadprzeciętny poziom dotacji na 1 mieszkańca odnotowano w dwudziestu pięciu gminach, w tym w szczególności w gminach: Pokój (1847,80 zł), Popielów (1009,32 zł) i Prószków (930,73 zł). Najniższe dotacje w ujęciu względnym obserwowano w gminach: Głuchołazy (13,11 zł), Pawłowiczki (18,22 zł) oraz Zdzeszowice (27,19 zł).

Istotne znaczenie dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego ma także relacja wartości dotacji na projekty europejskie do dochodów własnych. W 2022 r. relacja ta wynosiła 10,4% (w 2021 r. – 9,3%, w 2015 r. – 9,7%). W budżetach gmin dotacje na projekty europejskie stanowiły 5,8% dochodów własnych, w budżetach powiatów – 5,9%, a w budżecie miasta na prawach powiatu – 9,6%. Najwyższą relację dotacji do dochodów odnotowano w budżecie samorządu województwa – 63,2%.

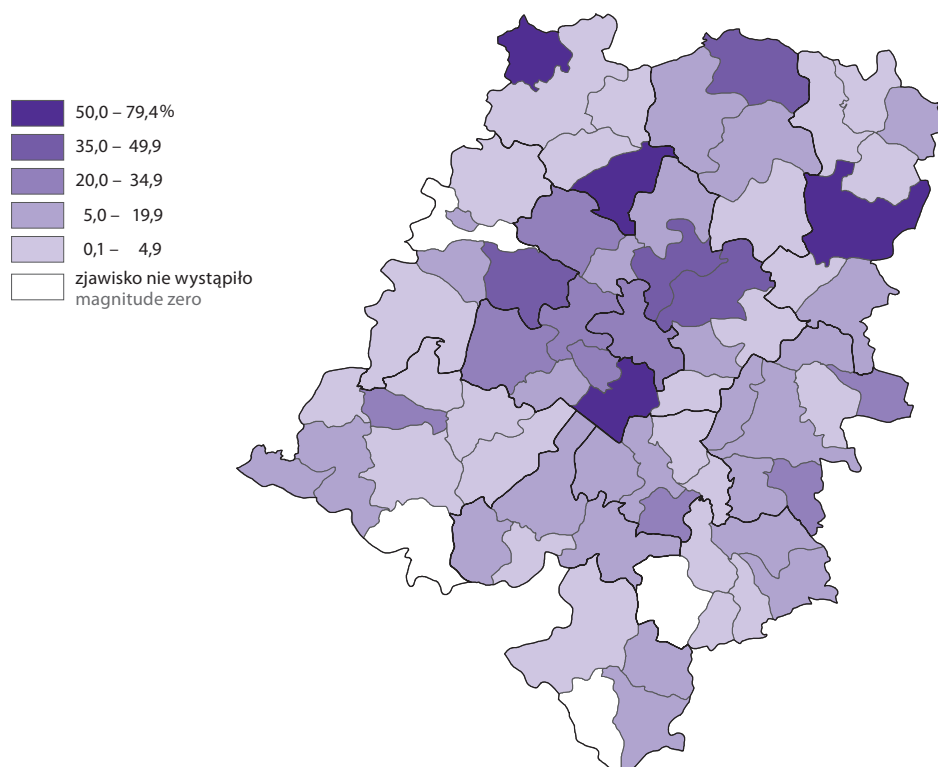
Zróznicowany udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych obserwowano w poszczególnych budżetach gmin. Najwyższa relacja dotacji do dochodów wystąpiła w gminach: Pokój (61,7%), Popielów (39,5%) i Prószków (28,4%). W trzydziestu ośmiu gminach udział dotacji na projekty europejskie w dochodach własnych kształtował się poniżej 5%.

Szczególne znaczenie dla samorządów mają również dotacje europejskie o charakterze inwestycyjnym. Dla wielu z nich projekty europejskie są jedyną szansą na modernizację danej jednostki terytorialnej i poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Dotacje na zadania inwestycyjne wynosiły 215,7 mln zł i stanowiły 52,7% ogólnej wartości dotacji na projekty europejskie (w 2021 r. i w 2015 r. odpowiednio: 51,9% i 57,4%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego odsetek europejskich dotacji inwestycyjnych wynosił od 30,7% (budżet samorządu województwa) do 84,7% (budżet miasta na prawach powiatu).

Mapa 52. Udział europejskich dotacji inwestycyjnych^a w wydatkach inwestycyjnych ogółem w gminach^b w 2022 r.

Map 52. Share of the European investment grants^a in total investment expenditure of gminas^b in 2022

a Dane dotyczą dotacji z §§ 620 i 625 klasyfikacji budżetowej. b Dane dla miasta na prawach powiatu dotyczą części gminnej i powiatowej.

a Data relate to grants from §§ 620 and 625 of the budget classification. b Data for city with powiat status refers to the gmina and powiat parts.

W 2022 r. europejskie dotacje inwestycyjne (dotacje z §§ 620 i 625 klasyfikacji budżetowej) były źródłem finansowania 16,7% wydatków inwestycyjnych zrealizowanych przez JST (w 2021 r. – 18,1%, w 2015 r. – 22,5%). Na poszczególnych szczeblach samorządu terytorialnego wskaźnik wynosił od 6,9% (budżety powiatów) do 27,1% (budżet miasta na prawach powiatu).

W budżetach gmin europejskie dotacje inwestycyjne stanowiły 12,9% wydatków inwestycyjnych. Ponad 50% udział europejskich dotacji inwestycyjnych w wydatkach inwestycyjnych odnotowano w czterech gminach: Wilków (79,4%), Prószków (59,7%), Pokój (55,9%) i Olesno (53,5%). Warto również podkreślić, że w 2022 r. cztery gminy nie zrealizowały ani jednej inwestycji z udziałem środków europejskich (w 2021 r. – odpowiednio piętnaście gmin).

7.5. Planowanie przestrzenne

7.5. Spatial planning

W 2022 r. w odniesieniu do roku poprzedniego wzrosła liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz powierzchnia nimi objęta. Zwiększeniu uległy również liczba gmin prowadzących działania rewitalizacyjne i powierzchnia obszarów rewitalizacji. Mniejszą powierzchnię zajmowały natomiast obszary zdegradowane. Wśród zaplanowanych przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji najwięcej dotyczyło interwencji w obszarze społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym.

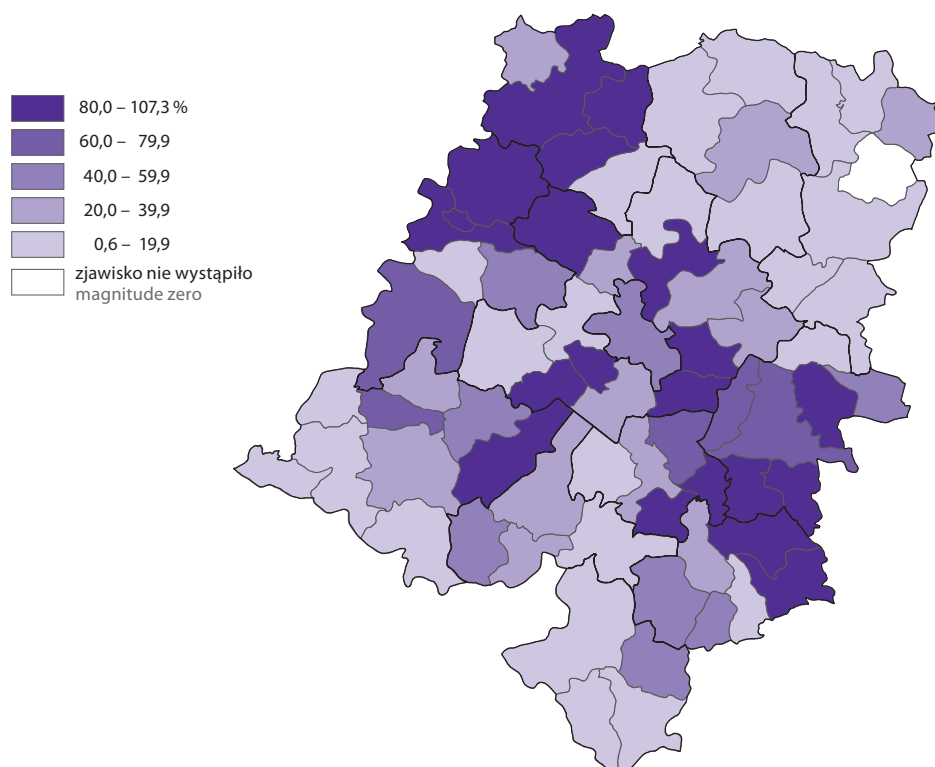
W 2022 r. liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ogółem (sporządzonych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym oraz na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) w województwie opolskim wynosiła 1426 i stanowiła 2,3% obowiązujących planów w kraju. W ujęciu rocznym liczba tych planów zwiększyła się o 4,2% (w kraju – o 4,3%). Obowiązującymi planami objęto 407,4 tys. ha powierzchni (w 2021 r. – 403,6 tys. ha). Udział powierzchni województwa opolskiego objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem wynosił 43,3% (w kraju – 32,3%) i w skali roku zwiększył się o 0,4 p. proc. (o 0,6 p. proc.).

Liczba obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego sporządzonych na podstawie ustawy z 2003 r. wynosiła 1057 i zwiększyła się o 5,6% w relacji do 2021 r. Obowiązującymi planami na podstawie ustawy z 2003 r. objęto 299,0 tys. ha powierzchni, co stanowiło 73,4% powierzchni objętej ogólną liczbą obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W 2022 r. obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego objęta była cała powierzchnia gmin: m. Brzeg, Domaszowice, Namysłów, Popielów i Świerczów. W gminach Bierawa i Komprachcice udział powierzchni objętej obowiązującymi planami w powierzchni ogółem był większy od 100%, co wynika z rozbieżności zapisów w dokumentacji planistycznej gmin w stosunku do powierzchni geodezyjnej publikowanej przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii, z uwzględnieniem prowadzonej od 2006 r. rewizji granic jednostek terytorialnych. W dziesięciu gminach omawiany odsetek nie przekroczył 5%, a w jednej gminie (Radłów) nie odnotowano obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Mapa 53. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem w 2022 r.

Map 53. Share of the area covered by binding local spatial management plans in total area in 2022

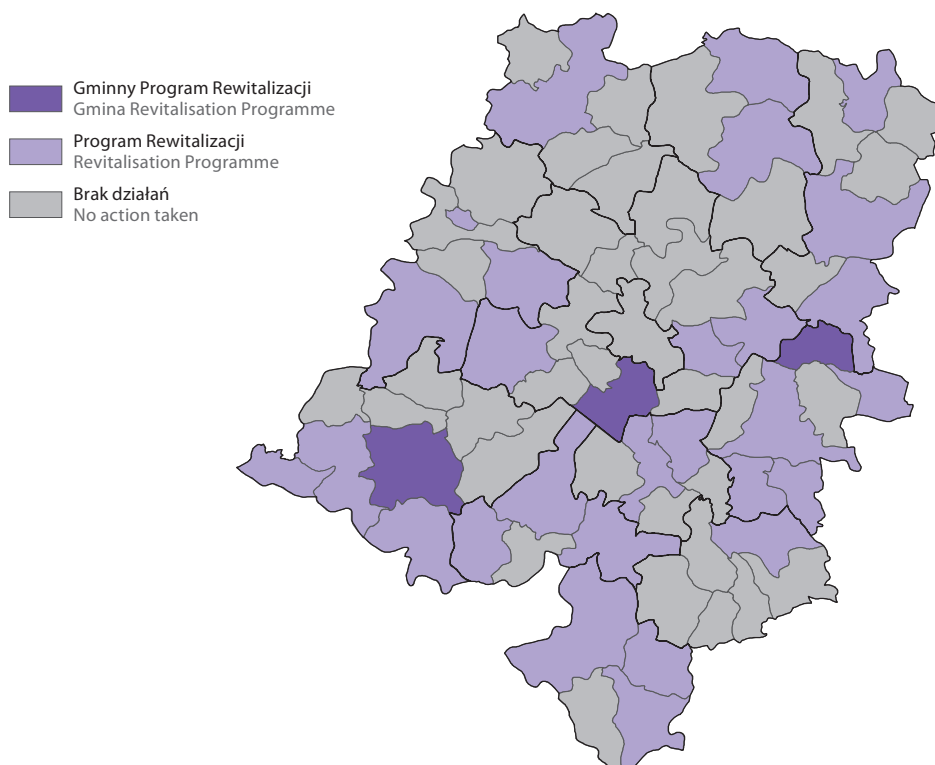
W 2022 r. liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w trakcie sporządzania na podstawie ustawy z 27 marca 2003 r. wynosiła 217 i stanowiła 2,2% omawianych planów w kraju. W porównaniu z 2021 r. ich liczba nie zmieniła się. Sporządzenie planów zagospodarowania przestrzennego może być procesem długotrwałym. Dla 25,3% projektów planów prace nad ich sporządzeniem trwają już dłużej niż trzy lata, w tym dla 18,0% – dłużej niż cztery lata. Powierzchnia terenów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wynosiła 188,4 tys. ha (3,4% omawianej powierzchni w kraju) i w odniesieniu do 2021 r. zwiększyła się o 27,5% (w kraju – o 0,5%). W ogólnej powierzchni terenów wskazanych w studium 6,1 tys. ha (w 2021 r. – 2,6 tys. ha) wymagało zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Rewitalizacja stanowi jeden z obszarów działań władz lokalnych skierowanych na poprawę stanu zagospodarowania i jakości życia na obszarach będących w stanie kryzysowym. Potrzeba rewitalizacji wynika z narastających problemów o charakterze przestrzennym i infrastrukturalnym, jak i społecznym oraz gospodarczym. Jej efektem powinno być przywrócenie funkcji danego obszaru z uwzględnieniem nowych uwarunkowań i potrzeb poprzez np. likwidację zagrożeń środowiska naturalnego, przywrócenie wartości użytkowych terenu, stwarzanie nowych miejsc pracy, spadek zagrożenia przestępczością, zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprawę dostępu do usług kulturalnych lub edukacyjnych, przeciwdziałanie trudnościom gospodarczym tych terenów oraz złemu stanowi technicznemu budynków.

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji, na podstawie działań przygotowanych przez gminy i prowadzonych na podstawie dokumentu strategicznego (gminnego programu rewitalizacji, programu rewitalizacji lub innego dokumentu strategicznego).

W 2022 r. działania rewitalizacyjne prowadziło trzydzieści jeden gmin, tj. 43,7% gmin ogółem (w kraju – 58,1%). W odniesieniu do 2021 r. ich liczba zwiększyła się o 6,9% (w kraju – o 0,8%). W ogólnej liczbie gmin prowadzących działania rewitalizacyjne odnotowano dwie gminy miejskie (66,7% ogólnej liczby gmin miejskich), dwadzieścia osiem gmin miejsko-wiejskich (84,8% ogólnej liczby gmin miejsko-wiejskich) i jedną gminę wiejską (2,9% ogólnej liczby gmin wiejskich). Większość gmin (90,3%) prowadziła działania rewitalizacyjne zgodnie z programem rewitalizacji (PR) uchwalonym na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Pozostałe 9,7% gmin prowadziło te działania zgodnie z gminnym programem rewitalizacji (GPR), przyjętym na podstawie ustawy o rewitalizacji.

Mapa 54. Aktywność gmin w zakresie rewitalizacji w 2022 r.
Map 54. Activity of the gminas in the field of revitalisation in 2022

Obszar zdegradowany – obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych (m.in.: niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowych (m.in.: przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnych (m.in.: niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznych (m.in.: degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, niefunkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego stanowi pierwszy etap działań prowadzących do wskazania terytorium gminy, na którym będzie prowadzona rewitalizacja.

W 2022 r. obszar zdegradowany wyznaczyło i podało jego powierzchnię trzydzieści jeden gmin, tj. 43,7% ogólnej liczby gmin w województwie (w kraju – 59,6%). W ujęciu rocznym liczba tych gmin zwiększyła się o 6,9% (w kraju – o 2,3%). Powierzchnia wyznaczonego obszaru zdegradowanego wynosiła 14,1 tys. ha i w skali roku zmniejszyła się o 11,4% (w kraju wzrosła o 2,5%). Spadek powierzchni obszaru zdegradowanego odnotowano w gminach miejskich. W gminach miejsko-wiejskich i w gminie wiejskiej powierzchnia obszaru zdegradowanego zwiększyła się, a w mieście na prawach powiatu nie uległa zmianie.

Tablica 49. Obszary zdegradowane w gminach

Table 49. Degraded area in gminas

Wyszczególnienie Specification	2021		2022		2021		2022	
	liczba gmin, które wyznaczyły obszar zdegradowany number of gminas which have designated degraded area				powierzchnia obszaru zdegradowanego area of degraded area			
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % in %		w ha in hectares		w % in %	
Ogółem Total	29	31	100,0	100,0	15929	14111	100,0	100,0
Gminy miejskie Urban gminas	2	2	6,5	6,5	5364	1030	7,3	7,3
Miasto na prawach powiatu City with powiat status	1	1	3,2	3,2	2348	2348	16,6	16,6
Gminy wiejskie Rural gminas	1	1	3,2	3,2	10	1015	7,2	7,2
Gminy miejsko-wiejskie Urban-rural gminas	25	27	87,1	87,1	8207	9718	68,9	68,9

W 2022 r. liczba osób zamieszkujących obszar zdegradowany w momencie jego wyznaczenia wynosiła 221,0 tys. i w porównaniu z 2021 r. zmniejszyła się o 8,7% (w kraju wzrosła o 1,6%).

Obszar rewitalizacji to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jednego zjawiska o charakterze gospodarczym lub środowiskowym lub technicznym lub przestrzenno-funkcyjnym, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji powinien być wyznaczony na podstawie zapisów uchwały rady gminy lub przynajmniej wskazany w dokumentach strategicznych uchwalonych przez radę gminy.

Powierzchnia obszarów rewitalizacji w gminach, które prowadziły działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR w 2022 r. wynosiła 6,7 tys. ha i stanowiła 0,7% ogólnej powierzchni (w kraju – 3,5%). W ujęciu rocznym powierzchnia ta zwiększyła się o 28,5% (w kraju zmniejszyła się o 0,3%).

Liczba osób zamieszkująca obszar rewitalizacji w końcu 2022 r. wyniosła 110,5 tys., tj. 11,7% ludności ogółem (w kraju – 13,7%). W relacji do 2021 r. liczba tych osób była większa o 0,9% (w kraju – o 1,7%).

Struktura powierzchni obszarów rewitalizacji według wybranych typów terenów w gminach, w których prowadzone były działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR różniła się w województwie i przeciętnie kraju. W 2022 r. w gminach na terenie województwa obserwowano silną tendencję do obejmowania działaniami rewitalizacyjnymi terenów mieszkaniowych łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi w mieście (47,3% wobec 16,1% w kraju) oraz pozostałych terenów niezamieszkałych (30,2% wobec 15,1%). Udział terenów mieszkaniowych łącznie z towarzyszącymi terenami usługowymi i komunikacyjnymi na wsi wynosił 18,0% (w kraju – 58,2%), terenów zieleni (parków, zieleńców, cmentarzy) – 2,7% (2,7%), a terenów niezamieszkałych, zabudowanych – 1,7% (7,9%).

Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji to sformalizowana i zdefiniowana w programach rewitalizacji forma aktywności podmiotów zaangażowanych w procesy rewitalizacji służąca realizacji celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia realizowane mogą być przez gminę (jej jednostki organizacyjne) lub inny podmiot publiczny lub prywatny. Przedsięwzięcia podstawowe to takie, dla których zawarto: nazwy przedsięwzięć i podmioty je realizujące, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość środków finansowych, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji. Przedsięwzięcia, dla których nie ma możliwości wskazania powyższych informacji – zgodnie z ustawą o rewitalizacji – stanowią przedsięwzięcia dopuszczalne.

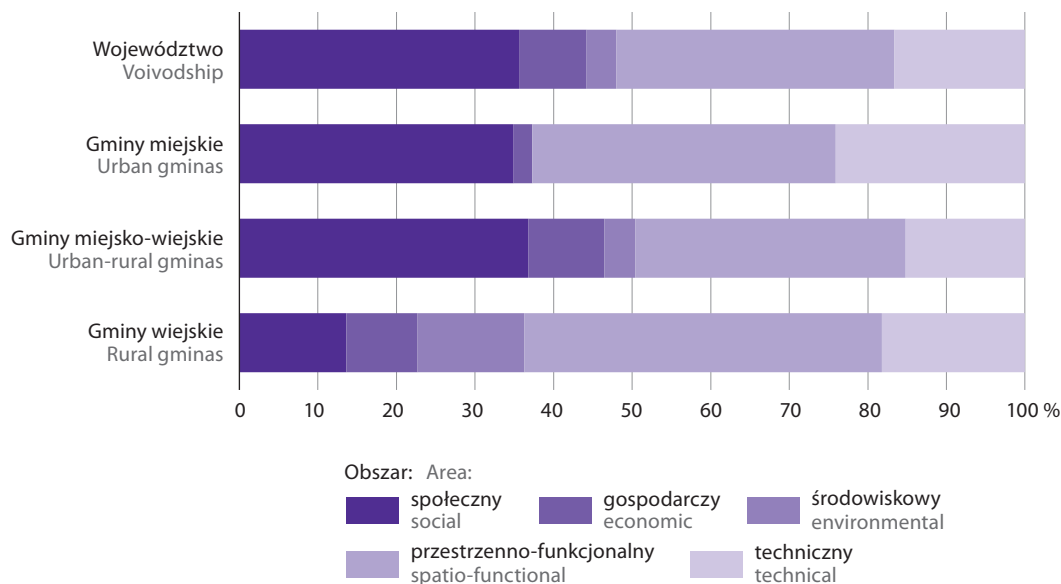
Na klasyfikowanie danego obszaru jako obszaru zdegradowanego wpływ miały negatywne zjawiska o różnym charakterze. W 2022 r. największa liczba przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu przez gminy prowadzące działania rewitalizacyjne na podstawie GPR lub PR to przedsięwzięcia, dla których dominowały interwencje w obszarze społecznym (35,6% wobec 36,6% w kraju) i przestrzenno-funkcyjnym (35,4% wobec 28,5%). Liczne interwencje obejmowały także działania w obszarze technicznym – 16,6% (w kraju – 20,3%), w obszarze gospodarczym – 8,6% (7,9%) i w obszarze środowiskowym – 3,8% (6,8%).

W ujęciu rocznym w strukturze przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji zwiększył się odsetek przedsięwzięć w obszarze technicznym (o 3,6 p. proc.), a zmniejszył się – w obszarze: społecznym (o 1,7 p. proc.), przestrzenno-funkcyjnym (o 1,0 p. proc.), gospodarczym (o 0,7 p. proc.) oraz środowiskowym (o 0,3 p. proc.).

Najwięcej przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji (81,2%) zaplanowały gminy miejsko-wiejskie. W strukturze ich przedsięwzięć najwyższy odsetek stanowiły przedsięwzięcia, dla których dominowały interwencje w obszarze społecznym (36,8%) i przestrzenno-funkcyjnym (34,4%).

Wykres 79. Przedsięwzięcia z zakresu rewitalizacji zaplanowane w programach rewitalizacji GPR/PR według obszaru interwencji w 2022 r.

Chart 79. Revitalisation undertakings planned in revitalisation programmes GPR/PR by intervention areas in 2022

W 2022 r. w gminach, które wdrażały program rewitalizacji na podstawie GPR lub PR realizowanych lub rozpoczętych było siedemdziesiąt siedem przedsięwzięć, tj. o 3,7% mniej niż w 2021 r. (w kraju – o 11,9%). Przedsięwzięcia rozpoczęte/realizowane stanowiły 13,8% (w kraju – 14,3%) przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania programu. Najwyższy odsetek przedsięwzięć rozpoczętych/realizowanych odnotowano w obszarze przestrzenno-funkcyjnym (18,2% przedsięwzięć zaplanowanych w tym obszarze), a najniższy – w obszarze gospodarczym (6,3%).

Liczba przedsięwzięć, które zostały zakończone w 2022 r. wynosiła trzydzieści sześć i nie zmieniła się w relacji do 2021 r. (w kraju wzrosła o 6,3%). Przedsięwzięcia zakończone stanowiły 6,4% (w kraju – 6,9%) przedsięwzięć zaplanowanych na cały okres obowiązywania GPR lub PR. Najwięcej przedsięwzięć zakończono w obszarze technicznym (11,8% przedsięwzięć zaplanowanych w tym obszarze), a najmniej – w obszarze społecznym (odpowiednio 1,5%).

Rozdział 8

Chapter 8

Wybrane dane o województwie opolskim

Selected data on Opolskie Voivodship

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w tys. zł (ceny bieżące)	414665,1	272822,1	207752,1	271376,6	359638,4
Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej w tys. zł (ceny bieżące)	241231,2	146371,5	63060,8	74319,5	109046,4
Ścieki komunalne odprowadzone na 1 mieszkańca w dam ³	0,031	0,032	0,032	0,032	0,033
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w odpadach komunalnych zebranych ogółem w %	28,0	27,2	31,8	32,9	35,3
Ludność ^a	996011	993036	990069	986506	982626
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-2,2	-1,4	-1,8	-2,1	-2,2
Urodzenia żywe na 1000 ludności	8,3	8,7	9,2	8,7	8,6
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-2,4 ^b	-1,4	-1,2	-1,3	-1,5
Wskaźnik starości demograficznej w %	16,4	17,1	17,6	18,2	18,8
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	856	900	920	928
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 4 kwartale ^c w %	51,4	53,2	54,3	53,9	52,3
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL w 4 kwartale ^c w %	54,3	55,5	56,3	55,8	54,6
Stopa bezrobocia według BAEL w 4 kwartale ^c w %	5,5	4,0	3,6	3,4	4,3
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^a	22	14	8	10	13
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^d w zł	3699,85	3871,74	4124,96	4361,48	4648,22
Przeciętna w roku liczba emerytów i rencistów w tys.	201,8	202,5	200,1	205,7	210,0
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł	1948,36	1985,35	2014,89	2109,41	2228,55
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym ^e w zł	1288,74	1389,92	1510,73	1589,30	1687,29
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	5,6	5,2	4,7	4,3	4,0
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ^{af}	112	123	125	158	172
Zasoby mieszkaniowe na 1000 ludności ^a	353,2	355,9	358,8	362,4	366,3
Zużycie wody z sieci wodociągowej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w m ³	30,0	29,9	29,7	31,4	31,7
Porady lekarskie udzielone w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca	6,6	6,7	6,8	6,9	6,8
Liczba ludności na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ^a	1256	1255	1250	1230	1257

a Stan w dniu 31 grudnia. b Do obliczenia salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r. c Od 2021 r. wyniki badania z danymi za lata wcześniejsze; dane za lata 2021–2022 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Publikacji. d Dane dotyczą wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze; dane za 2021 r. zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Publikacji. a As of 31 December. b In calculating the net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. c From 2021 data have been data for the years 2021–2022 were changed in relation to those published in the previous edition of the Publication. d Data concern economic entities with the data from the previous years; data for 2021 have been changed in relation to the previous edition of the Publication. f Until 2021 children staying

2020	2021	2022	2023	Specification
292053,9	442155,1	420427,7	.	Outlays on fixed assets in environmental protection in thousand PLN (current prices)
95940,2	180182,7	292030,3	.	Outlays on fixed assets in water management in thousand PLN (current prices)
0,034	0,034	0,034	.	Municipal wastewater discharged per capita in dam ³
39,8	41,7	42,4	.	Share of municipal waste collected separately in total municipal waste in %
955844	948583	942441	936725	Population ^a
-5,0	-6,2	-5,2	-4,7	Natural increase per 1000 population
8,3	7,6	7,2	6,6	Live births per 1000 population
-1,2	-1,5	-1,3	-1,4	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
19,2	19,7	20,2	20,9	Old age ratio in %
898	919	969	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
54,1	57,4	55,1	56,2	Employment rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
55,6	58,6	57,0	57,3	Activity rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
2,7	.	3,3	.	Unemployment rate by the LFS in the 4th quarter ^c in %
16	12	16	15	Registered unemployed persons per job offer ^a
4910,23	5378,28	6110,33	6852,33	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^d in PLN
211,4	209,8	208,6	208,8	Annual average number of retirees and pensioners in thousands
2354,95	2520,79	2754,55	3233,65	Average monthly gross retirement and other pension paid from non-agricultural social security system in PLN
1711,34	1656,04	1909,81	.	Average monthly available income per capita in households ^e in PLN
3,7	3,4	3,1	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in %
176	209	244	.	Children staying in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 ^{af}
377,0	382,5	388,0	.	Dwelling stocks per 1000 population ^a
32,4	31,9	31,5	.	Consumption of water from water supply system in households per capita in m ³
6,1	6,6	6,8	.	Medical consultations provided within the scope of outpatient health care per capita
1280	1336	1302	.	Population per outpatient health care unit ^a

uogólniono w oparciu o bilanse ludności rezydującej opracowane na podstawie NSP 2021 i prezentowane informacje nie są w pełni porównywalne podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. e Dane za lata 2021–2022 zostały uogólnione w oparciu o wyniki NSP 2021 i nie są f Do 2021 r. dzieci w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi.

generalised based on resident population balances prepared on the basis of Census 2021 and are not fully comparable with the data for the previous years; employing 10 and more persons. e Data for the years 2021–2022 have been generalised on the basis of Census 2021 results and are not directly comparable in nurseries including nursery sections.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Nakłady wewnętrzne ^a na działalność badawczą i rozwojową na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	121,3	138,7	188,6	277,5	257,2
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	95,7	96,0	96,1	96,3	95,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b w %	3,5	3,2	3,2	3,1	3,3
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b w mln zł (ceny bieżące)	1614,8	1400,0	1483,3	1444,9	1584,4
Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw niefinansowych ^b (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	129,4	86,7	105,9	97,4	109,7
Sprzedaż detaliczna towarów ^c (rok poprzedni=100; ceny bieżące)	101,4	101,4	117,2	107,6	100,6
Drogi powiatowe i gminne o twardej nawierzchni na 100 km ² powierzchni ogólnej ^d	70,5	70,6	71,3	71,8	72,6
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej w %	7,6	7,1	5,5	5,2	4,0
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
Ogółem	50,6	47,3	46,1	45,8	44,9
Gminy ^e	54,5	50,2	47,9	47,4	46,4
Miasto na prawach powiatu	63,7	60,0	60,0	56,9	51,7
Powiaty	35,8	36,3	35,8	36,6	39,6
Województwo	32,8	28,8	27,0	28,7	28,4
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem jednostek samorządu terytorialnego w %:					
Ogółem	12,7	12,8	14,1	20,0	19,4
Gminy ^e	12,4	8,4	11,4	17,5	16,2
Miasto na prawach powiatu	10,3	11,9	12,4	19,9	23,1
Powiaty	10,9	10,3	14,0	18,7	17,9
Województwo	22,5	47,3	37,1	42,1	39,3
Dotacje inwestycyjne ogółem ^f dla jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
Ogółem	242,1	124,0	284,7	540,8	576,6
Gminy ^e	122,4	45,2	65,5	184,7	198,1
Miasto na prawach powiatu	22,3	27,5	36,1	102,8	166,7
Powiaty	28,0	30,8	45,9	86,4	53,9
Województwo	69,4	20,6	137,2	167,0	158,0
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego w mln zł:					
Ogółem	93,7	142,9	-16,2	-207,1	-113,1
Gminy ^e	47,6	84,8	-32,6	-165,6	-72,6
Miasto na prawach powiatu	7,6	3,0	2,9	-35,1	-40,1
Powiaty	5,0	7,2	-18,8	-28,0	-41,0
Województwo	33,5	47,9	32,4	21,6	40,6

a Bez amortyzacji środków trwałych. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób. c Dane dotyczą podmiotów f Suma wszystkich typów dotacji inwestycyjnych.

U w a g a. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przyjmując jako Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Excluding depreciation of fixed assets. b Data concern economic entities employing 50 and more persons. c Data concern economic entities employing N o t e. Data on population as well as demographic rates and indicators (per 1000 population etc.) were compiled on the basis: for 2015–2019 – of the results

2020	2021	2022	2023	Specification
267,2	324,4	516,2	.	Intramural expenditure ^a on research and development per capita in PLN (current prices)
95,7	94,1	94,6	95,3	Cost level indicator in non-financial enterprises ^b in %
3,5	4,9	4,4	3,8	Net turnover profitability indicator in non-financial enterprises ^b in %
1309,3	1537,8	3130,2	3777,0	Investment outlays of non-financial enterprises ^b in million PLN (current prices)
82,6	117,5	203,6	120,7	Investment outlays of non-financial enterprises ^b (previous year=100; current prices)
96,4	113,5	122,8	94,4	Retail sale of goods ^c (previous year=100; current prices)
73,2	73,9	73,4	.	Powiat and gmina roads with hard surface per 100 km ² of total area ^d
4,1	3,9	5,6	.	Share of renewable energy sources in production of electricity in %
				Share of own revenue in total revenue of local government units in %:
45,7	46,1	48,3	.	Total
46,3	46,1	48,6	.	Gminas ^e
56,0	55,8	58,7	.	City with powiat status
40,2	38,0	40,7	.	Powiats
29,0	40,9	39,7	.	Voivodship
				Share of investment expenditure in total expenditure of local government units in %:
14,7	12,7	15,4	.	Total
11,3	10,7	14,3	.	Gminas ^e
21,3	16,9	16,5	.	City with powiat status
12,2	11,0	11,2	.	Powiats
29,4	22,3	29,1	.	Voivodship
				Total investment grants ^f for local government units in million PLN:
398,5	301,5	331,6	.	Total
146,0	171,2	191,0	.	Gminas ^e
112,0	66,6	58,8	.	City with powiat status
33,6	24,4	26,2	.	Powiats
106,9	39,4	55,6	.	Voivodship
				Result of budgets of local government units in million PLN:
384,2	294,8	-222,5	.	Total
208,2	292,4	-104,0	.	Gminas ^e
34,8	-124,6	-85,3	.	City with powiat status
56,5	39,8	-28,3	.	Powiats
84,6	87,2	-5,0	.	Voivodship

gospodarczych o liczbie pracujących 10 i więcej osób. d Stan w dniu 31 grudnia. e Bez gminy mającej również status miasta na prawach powiatu.

bazę wyjściową: dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu

10 and more persons. d As of 31 December. e Excluding gmina which is also city with powiat status. f Sum of all types of investment grants. of the National Population and Housing Census 2011, for 2020–2023 – of the results of the National Population and Housing Census 2021.

Rozdział 9

Chapter 9

Wybrane dane o mieście Opole Selected data on the city of Opole

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (tony/rok):					
pyłowych	125	125	287	375	453
gazowych	555663	529125	6873142	8183331	7562777
Odpady wytworzone ^a (w tys. t)	169,2	118,8	445,1	490,1	647,9
Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca (w kg)	243,2	263,1	244,2	269,7	260,8
Ludność ^b	118931	118722	128140	128137	128035
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,6	0,6	0,9	0,1	0,0
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,8 ^c	0,7	0,6	2,1	1,5
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^b	61	64	66	68	71
Dzieci w wieku 3–6 lat w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	.	923	1015	1026	1018
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^{bd} (w %)	5,3	4,9	3,9	3,2	2,8
Udział długotrwale bezrobotnych ^b (w %)	50,8	49,7	52,5	50,0	41,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy ^b	6	3	2	4	4
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w %	2,2	2,2	2,1	1,9	1,9
Miejsca ^{be} w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	340	356	320	436	474
Odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych ^{be} (w %)	33,4	33,6	28,3	38,8	39,4
Liczba osób na 1 mieszkanie w zasobach mieszkaniowych ^b	2,30	2,28	2,29	2,26	2,21
Liczba osób na 1 przychodnię ^b	1081	1089	1165	1114	1133
Porady lekarskie udzielone w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej na 1 mieszkańca	11,7	11,9	10,8	11,6	11,7
Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności ^b	174	175	170	168	170
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności ^b	110	109	106	109	109
Spółki handlowe na 1000 ludności ^b	23	25	24	20	22
Wskaźnik rentowności obrotu netto ^f (w %)	3,8	3,6	3,2	3,6	3,1
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	2,7	3,8	4,8	6,2	9,2
Dochody własne budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)	3452,73	3680,33	4018,16	4384,55	4606,99
Wydatki majątkowe budżetu miasta na prawach powiatu na 1 mieszkańca (w zł)	594,15	807,78	850,72	1733,37	2212,46

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Stan w dniu 31 grudnia. c Do obliczenia salda migracji w przypadku migracji zagranicznych przyjęto dane za 2015–2020 na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010, dla lat 2021–2023 – Powszechnego Spisu Rolnego 2020. e Do 2021 r. miejsca i dzieci U w a g a. Dane o ludności oraz współczynniki demograficzne, a także przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przyjmując jako Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021.

a Excluding municipal waste. b As of 31 December. c In calculating the net migration in case of the international migration data for 2014 was adopted. for 2015–2020 on the basis of the Agricultural Census 2010, for 2021–2023 – Agricultural Census 2020. e Until 2021 places and children staying in nurseries. Note. Data on population as well as demographic rates and indicators (per 1000 population etc.) were compiled on the basis: for 2015–2019 – of the results

2020	2021	2022	2023	Specification
				Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (tonnes/year):
354	416	316	.	particulate
10245565	11314434	9638939	.	gaseous
407,3	170,5	185,9	.	Waste generated ^a (in thousand tonnes)
254,0	248,3	242,6	.	Mixed municipal waste collected per capita (in kg)
127540	126775	126458	126077	Population ^b
-1,4	-4,7	-1,8	-3,2	Natural increase per 1000 population
0,6	0,1	0,2	-0,1	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
69	70	72	73	Non-working age population per 100 persons of working age ^b
1029	1044	1113	.	Children aged 3–6 in pre-primary education establishments per 1000 children aged 3–6
3,8	3,2	3,1	2,9	Registered unemployment rate ^{bd} (in %)
42,5	55,3	50,5	48,6	Share of long-term unemployed persons ^b (in %)
6	6	10	6	Registered unemployed persons per job offer ^b
1,9	1,7	1,5	.	Beneficiaries of social assistance at domicile in total number of population in %
502	536	599	.	Places ^{be} in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3
37,5	45,5	47,6	.	Percent of children up to the age of 3 in care in nurseries and children's club ^{be} (in %)
2,17	2,12	2,09	.	Population per dwelling in dwelling stocks ^b
1099	1056	965	.	Population per outpatient department ^b
10,5	11,2	11,9	.	Medical consultations provided in outpatient health care per capita
174	180	185	188	Entities of the national economy per 1000 population ^b
111	115	118	120	Natural persons conducting economic activity per 1000 population ^b
23	25	26	27	Commercial companies per 1000 population ^b
3,5	4,8	3,8	4,3	Net turnover profitability indicator ^f (in %)
7,3	8,7	7,0	5,7	Dwellings completed per 1000 population
5640,14	5324,96	5695,92	.	Own revenue of city with powiat status budget per capita (in PLN)
2263,72	2576,22	1842,18	.	Property expenditure of city with powiat status budget per capita (in PLN)

2014 r. d Do wyliczenia przyjęto liczbę pracujących uwzględniającą pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych: dla lat w żłobkach łącznie z oddziałami żłobkowymi. f Dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących 50 i więcej osób.

bazę wyjściową: dla lat 2015–2019 – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, dla lat 2020–2023 – wyniki Narodowego Spisu

d The number of employed persons, including estimated data of employed persons on private farms in agriculture was used for calculation, estimated: including nursery sections. f Data concern economic entities employing 50 and more persons.

of the National Population and Housing Census 2011, for 2020–2023 – of the results of the National Population and Housing Census 2021.

Źródła danych

- Główny Urząd Geodezji i Kartografii
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
- Ministerstwo Edukacji i Nauki
- Centralna Komisja Egzaminacyjna
- Ministerstwo Finansów
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych
- Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
- Ministerstwo Zdrowia
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
- Komenda Główna Policji
- Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- Regionalna Izba Obrachunkowa
- Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Sources of data

- Head Office of Geodesy and Cartography
- Ministry of Agriculture and Rural Development
- Ministry of Family, Labour and Social Policy
- Ministry of Education and Science
- Central Examination Board
- Ministry of Finance
- Social Insurance Institution
- Agricultural Social Insurance Fund
- Ministry of Health
- Ministry of Interior and Administration
- National Police Headquarters
- Patent Office of the Republic of Poland
- General Directorate for National Roads and Motorways
- Ministry of Climate and Environment
- Regional Chamber of Audit
- Ministry of Development Funds and Regional Policy